

Nieuwegein

2024-248 Bijlage 1

Programmabegroting 2025-2028

Inhoudsopgave

Programmabegroting 2025-2028	1
1. Algemeen	4
1.1 Leeswijzer.....	5
1.2 Bestuurlijk perspectief	7
1.3 Financieel perspectief	8
1.4 Sluitende Meerjarenbegroting	11
2. Programmaplan	17
2.1 Bestuur en Dienstverlening	18
2.2 Wonen en Economie	28
2.3 Leefomgeving en Veiligheid	41
2.4 Vrije tijd	64
2.5 Versterking eigen kracht, Ondersteuning en Bescherming	73
2.6 Bedrijfsvoering	101
2.7 Algemene dekkingsmiddelen	115
3. Paragrafen	121
3.1 Lokale heffingen	122
3.2.Financiering	130
3.3 Weerstandsvermogen, risicobeheersing & kengetallen	134
3.4.Onderhoud kapitaalgoederen	141
3.5 Verbonden partijen	145
Detailoverzicht verbonden partijen.....	146
3.6.Grondbeleid	160
3.7 Parkeerexploitatie.....	164
3.8 Bedrijfsvoering	166
4. Financiële begroting	173
4.1 Overzicht van baten en lasten	174
4.2 Overzicht reservemutaties	177
4.3. Overzicht voorzieningenmutaties	188
4.4 Overzicht incidentele baten en lasten	197
4.5 Geprognosticeerde balans.....	200
4.6 Begrotingscijfers per taakveld	201
4.7 Investerings	204

5. Overige gegevens	215
5.1 Inleiding.....	216
5.2 Kerngegevens	216
5.3 Landelijke basisset indicatoren	217
Bijlage: Stand van zaken traject Sluitende Meerjarenbegroting	219
Bijlage: Stand van zaken traject Sluitende Meerjarenbegroting	220

1. Algemeen

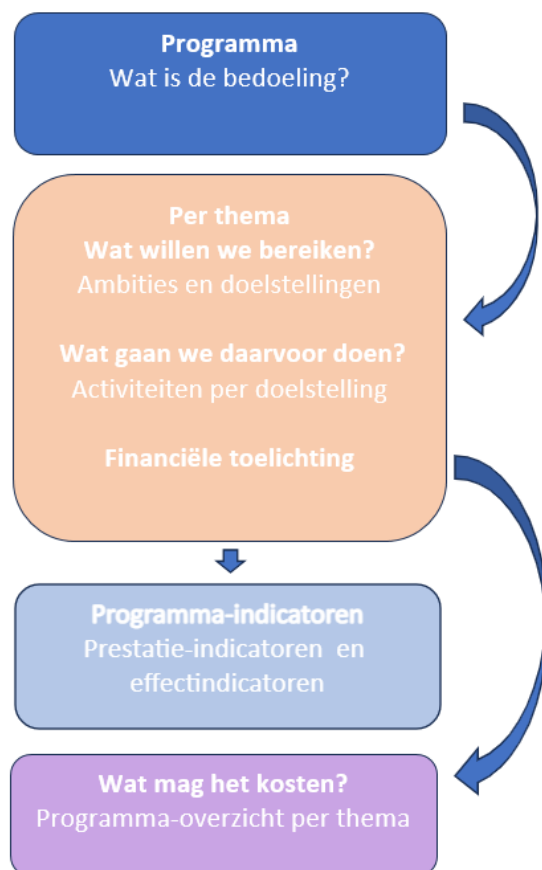
1.1 Leeswijzer

Opzet programma's

We hebben gekozen voor een begroting die 7 programma's bevat:

Programma 1	Bestuur en Dienstverlening
Programma 2	Wonen en Economie
Programma 3	Leefomgeving en Veiligheid
Programma 4	Vrije tijd
Programma 5	Versterking eigen kracht, Ondersteuning en Bescherming
Programma 6	Bedrijfsvoering
Programma 7	Algemene dekkingsmiddelen

Per programma volgen we de onderstaande opzet.

W-vragen

De door ons gebruikte systematiek sluit aan bij de vastgestelde richtlijnen. De W-vragen pellen als het ware af, van het te bereiken doel in 2025 naar welke activiteiten nodig zijn om dit doel te behalen en vervolgens welke middelen nodig zijn voor het bereiken van het doel. Om de begroting niet te omvangrijk te maken focust de begroting zich vooral op nieuwe doelen en activiteiten en op de (inhoudelijke en financiële) veranderingen ten opzichte van de vorige begroting.

Per programma beschrijven we eerst de ambitie van dat programma. Wat is de bedoeling? Wat willen we bereiken met onze inspanningen? Daarna volgen per thema de W-vragen.

1e W-vraag: Wat willen we bereiken?

Het antwoord op deze vraag richt zich op de ambitie die we hebben bij het thema. Wat is het doel/ zijn de doelen binnen het thema en vervolgens toegespitst op de doelen die we in 2025 willen bereiken of beïnvloeden.

2e W-vraag: Wat gaan we daarvoor doen?

Dit bevat de activiteiten in 2025 waar in de bestuursrapportage en de jaarstukken voortgang en resultaat op wordt aangegeven. Dit is een deel van de activiteiten binnen een programma, namelijk die activiteiten waar we een extra impuls aan geven in het komende jaar. De 'going concern' activiteiten voeren we wel uit, maar benoemen we niet expliciet in de begroting.

Financiële toelichting

Hier staan toelichtingen op de financiële ontwikkelingen binnen het thema. De structuur van de boekhouding is voorgeschreven door het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). Hier komt de term 'producten' terug die u niet in de tekstuele toelichting bij de programma's zult terugvinden. Deze verplichte structuur maakt het leggen van een solide financiële verbinding tussen boekhouding en ambities en doelstellingen lastig. Met de toelichting hebben wij dit wel zo veel als mogelijk aan elkaar verbonden. De bedragen die in de kolom 'Begroting 2024' zijn opgenomen, betreffen de bedragen van de gewijzigde begroting na bestuursrapportage en de resultaatbestemming 2023. We maken inzichtelijk welke budgetten gemoeid zijn met de verschillende activiteiten en werkzaamheden die onder een programma plaatsvinden. Voor een aantal middelen die specifiek genoemd zijn in het coalitieakkoord geldt dat deze gedurende de gehele collegeperiode beschikbaar zijn, maar vanwege de beschikbare incidentele middelen verwerkt zijn in de specifieke jaarschijven.

De samenvatting van de financiële effecten op programmaniveau staan aan het einde van het programma.

Indicatoren

De indicatoren stonden voorheen in een bijlage bij de begroting, conform afspraak zijn deze onderdeel gemaakt van de programma's waar ze bij horen. Er zijn verschillende indicatoren: prestatie-indicatoren (P) die iets zeggen over de vraag of we hebben gedaan wat we zouden doen, deze staan onder de doelen. En effectindicatoren (E) die iets zeggen over de vraag of we met onze inspanningen bereiken wat we wilden bereiken, deze staan onder de ambitie. Dit onderdeel van de begroting is nog in doorontwikkeling, de volgende begroting zetten we hierin een volgende stap.

3e W-vraag: Wat mag het kosten?

De raad stelt de begroting vast op programmaniveau, vandaar dit overzicht van het totale programma.

Omdat alle kosten voor bedrijfsvoering op het programma Bedrijfsvoering zijn verantwoord en er geen doorbelasting naar de andere programma's plaatsvindt, ontstaat in sommige gevallen de situatie dat baten op een product de lasten lijken te overschrijden. Dit komt onder andere voor bij de onderdelen Riolering, Afval en Begraafplaatsen. Voor die onderdelen wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen voor een uitgebreide toelichting.

De bedragen in de tabellen zijn afgerond. Door de afrondingen in de tabellen kan het voorkomen dat totaaltellingen niet volledig aansluiten.

1.2 Bestuurlijk perspectief

Voor u ligt de programmabegroting 2025 – 2028. De verdere uitwerking van de Kadernota 2025 waarmee u medio dit jaar richting heeft gegeven voor de opmaak van deze begroting. De uitdagingen waar we als gemeente voor staan zijn onverminderd groot. Mede daarom blijven wij ons inzetten om de stad en de voorzieningen voor onze inwoners kwalitatief op orde te houden.

Zo gaan de werkzaamheden op Rijnhuizen en in City onverminderd door en pakken we de ontwikkeling op en rond het terrein van de Zeepfabriek verder op. Het is mooi om te zien hoe de werkzaamheden aan de Doorslag vorderen en het moment van oplevering nadert. En we kijken uit naar de komst van de eerste bewoners in de loop van 2025.

Ook het vernieuwde Stadhuis wordt in 2025 opgeleverd. Daarmee krijgt de integrale dienstverlening en programmering van de partners in het gebouw een extra impuls. De opstelling en vaststelling van wijkuitvoeringsplannen voor aardgasvrije wijken krijgt in 2025 een vervolg voor o.a. de wijken Gebouwendriften, Doorslag, Zandveld en (nieuw) Vreeswijk. Datzelfde geldt voor de gebiedsgerichte isolatieaanpak. En in de eerste helft van 2025 stellen wij het omgevingsprogramma Circulaire Stad vast.

Dit alles doen wij in een stad die qua beheer en onderhoud op orde is en blijft door het uitvoeren van alle (geactualiseerde) beheerplannen, het omgevingsprogramma Natuur in de Stad en de uitvoering van maatregelen ter bevordering van de doorstroming in de stad. Ook de lopende aanpak Betere Buurten en het programma Leefbaarheid en Veiligheid zetten we in 2025 voort. En dat geldt eveneens voor de activiteiten op het gebied van veiligheid die eraan bijdragen dat inwoners en ondernemers zich veilig voelen in onze stad.

Verder blijven we ons inzetten voor de bestrijding van armoede(problematiek) in de stad. En hebben we in het sociaal domein op het terrein van de jeugdzorg en WMO te maken met een stijgende vraag. De vorig jaar vastgestelde koers sociaal domein geeft daarbij richting over hoe hier mee om te gaan. Tegelijkertijd groeit ook het besef dat wij als gemeente niet alle problemen (zelf) kunnen oplossen. Dat vraagt toenemende samenwerking met de partners in het maatschappelijk veld, maar ook meer zelfredzaamheid van inwoners.

De impact van al deze activiteiten op de stad is groot en vraagt betrokkenheid van partijen en omwonenden. Participatie en communicatie blijven van belang en daarom zetten wij in op het verbeteren daarvan. Onder andere op basis van de evaluatie van het participatiebeleid die wij aan het voorbereiden zijn.

Een deel van deze uitdagingen spelen breder dan alleen Nieuwegein en volgen uit de opgaven die landelijk zijn geadresseerd. In dat licht volgen we nauwlettend in welke mate het nieuwe kabinet op deze thema's accenten al dan niet gaat verleggen.

Tegelijkertijd bereiden we ons verder voor op maatregelen om de financiën op lange termijn gezond te houden. De nieuwe normeringssystematiek van het Gemeentefonds, door deze te koppelen aan de groei van het bruto binnenlands product (BBP), biedt veel meer zekerheid over onze inkomsten. Maar het lost het probleem van het ravijnjaar niet op. De noodzaak voor het traject sluitende meerjarenbegroting, dat wij eind vorig jaar zijn gestart, staat daarmee nog altijd overeind. We zijn erin geslaagd het begrotingsjaar sluitend te maken met een mix aan (veelal technische) maatregelen uit dat traject en een extra verhoging van de onroerendezaakbelasting. Hiermee ontstaat er een buffer in 2025 voor het opvangen van (mogelijke) tegenvallers en is een deel van het ravijn in de jaren daarna al opgelost.

De maatregelen die raken aan het voorzieningenniveau brengen we momenteel in kaart en worden integraal aan u voorgelegd bij en in aanloop naar de Kadernota 2026. Daarin zitten dan ook keuzes die pijn gaan doen.

Tot slot

In de volgende paragraaf gaan wij nader in op de financiële positie van onze gemeente in de komende jaren op basis van de voorstellen die wij aan u voorstellen en een toelichting daarop. Waar van toepassing zijn deze voorstellen ook in de programma's verwerkt.

Wij wensen u veel plezier met het lezen van deze begroting en kijken uit naar de komende gesprekken hierover.

1.3 Financieel perspectief

In deze paragraaf geven wij een toelichting op de hoofdlijnen van deze voorliggende meerjarenbegroting 2025-2028. Zoals al uit de kadernota 2025 is gebleken en ook in het bestuurlijk perspectief is beschreven, hebben we bij het opstellen van deze begroting te maken met een negatief beginsaldo. Na de kadernota zijn er meerdere ontwikkelingen geweest, met niet in de laatste plaats het traject sluitende meerjarenbegroting. Onderdelen daarvan verwerken we nu in de begroting 2025. In het vervolg van deze paragraaf lichten wij toe hoe het begrotingssaldo wijzigt ten opzichte van de kadernota en welke financiële consequenties het vastgestelde beleid voor 2025-2028 heeft.

We beginnen met het eindsaldo. In onderstaand overzicht is het uitgangspunt van de kadernota als beginstand genomen. De verderop beschreven ontwikkelingen en de voorgestelde maatregelen geven dan dit beeld:

Ontwikkeling saldo incl. maatregelen SMB	2025	2026	2027	2028
Start kadernota 2025	-2.184.000	-5.658.000	-4.265.000	-7.087.000
Brief meicirculaire 2024	827.000	792.000	753.000	1.730.000
Algemene ontwikkelingen	1.271.000	-548.000	-1.086.000	66.000
Nieuwe ontwikkelingen	-1.375.000	-1.364.000	-1.364.000	-1.367.000
Correcties op de begroting/kadernota	-268.000	-	-424.000	-621.000
Saldo na ontwikkelingen en correcties	-1.729.000	-6.777.000	-6.386.000	-7.280.000
Totaal voorgestelde maatregelen	3.689.000	3.965.000	3.962.000	4.223.000
Beginstand begroting 2025-2028	1.959.000	-2.811.000	-2.425.000	-3.057.000

Hierin zien we dat vooral door de voorgestelde maatregelen het begrotingssaldo voor 2025 ruim

1.9 miljoen positief is. De maatregelen zorgen in de jaren daarna voor een minder negatief saldo dan in de kadernota 2025 was opgenomen. Het is dan ook niet nodig om in 2025 een beroep te doen op de algemene reserve en de stelpost 'groei van de stad' kan in stand blijven voor ontwikkelingen in 2025. Onderstaand worden verschillende onderdelen nog verder toegelicht.

Meicirculaire en Algemene ontwikkelingen

Algemene ontwikkelingen	2025	2026	2027	2028
Brief meicirculaire 2024	827.000	792.000	753.000	1.730.000
Overige effecten meicirculaire	562.000	370.000	1.017.000	953.000
Structurele effecten bestuursrapportage	-99.000	-93.000	-93.000	-103.000
Ontwikkeling afschrijvingslasten	1.037.000	581.000	320.000	1.131.000
Renteontwikkeling	747.000	629.000	636.000	1.000
Indexatie van budgetten	-996.000	-2.128.000	-3.052.000	-1.504.000
Effecten septembercirculaire	20.000	93.000	86.000	-412.000
	2.098.000	244.000	-333.000	1.796.000

In aanvulling op de effecten zoals benoemd in de raadsbrief met betrekking tot de meicirculaire 2024 (2024-184), is er een aanvullend positief effect vanuit de algemene uitkering. Dit bestaat uit de bijstelling van de maatstaven en overige mutaties die nog niet waren verwerkt in deze brief of het saldo. Daarnaast zijn de structurele effecten van de bestuursrapportage verwerkt.

Opvallend is het positieve effect van de afschrijvings- en rentelasten. Dit hangt samen met de actualisatie van de lopende investeringen en het nieuwe Meerjareninvesteringsplan (MIP). Daaruit blijkt dat niet alle geplande investeringen haalbaar zijn in het oorspronkelijk geplande jaar. Dat zorgt voor minder afschrijvingslasten. Omdat de verschillen in kapitaallasten zijn verspreid over diverse investeringen voornamelijk binnen de programma's Leefomgeving en Veiligheid en Bedrijfsvoering zijn de voordelen niet in één programma te vangen. Bij de toelichtingen bij de programma's worden met name de verschillen ten opzichte van 2024 toegelicht. Per saldo stijgen de kapitaallasten als geheel, maar deze stijging valt lager uit dan zonder de genomen maatregelen. Ook is daardoor minder behoefte aan financiering op dat moment. Dit heeft ook als gevolg dat we de investeringen kunnen financieren met al eerder aangetrokken goedkope leningen. Het is niet nodig om nieuwe, duurdere leningen aan te trekken.

We hebben te maken met een negatief effect door indexeringen. Dit hangt samen met de nieuwe bbp-systematiek van de algemene uitkering zoals ingevoerd bij de voorjaarsnota 2024 door het Rijk. Hierin is de ontwikkeling van het gemeentefonds gesplitst in een prijscomponent en een volumecomponent, waarbij beiden gekoppeld zijn aan de ontwikkeling van het BBP. De werkelijke kosten nemen echter toe op basis van de prijsindexcijfers, die hoger zijn. De indexatie van het Rijk en de beperkte stelpost 'beschikbaar voor indexeringen' zijn ontoereikend om de verwachte prijsstijgingen te kunnen dekken, waardoor hier een nadeel ontstaat.

Tot slot zijn de financiële effecten van de septembercirculaire 2024 verwerkt. Deze zijn voor 2025-2027 positief, maar van beperkte omvang. Voor 2028 is een negatief effect te zien. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van een daling van de uitkeringsbasis, waardoor de hoogte van de algemene uitkering afneemt.

Nieuwe ontwikkelingen

Nieuwe ontwikkelingen	2025	2026	2027	2028
Gemeentelijke bijdrage WIL	-1.087.000	-1.085.000	-1.083.000	-1.083.000
Actualisatie begroting vervoer 18-	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
Bijstelling programmabudgetten	-88.000	-79.000	-81.000	-84.000
	-1.375.000	-1.364.000	-1.364.000	-1.367.000

In bovenstaande tabel zijn nieuwe ontwikkelingen opgenomen ten opzichte van hetgeen bekend was bij de kadernota. De omvangrijkste nieuwe ontwikkeling is de stijging van de gemeentelijke bijdrage aan WIL. In het cijfer dat hier wordt gepresenteerd is een inschatting van de verwachte compensatie vanuit het Rijk (BUIG) meegenomen. Daarnaast is een aantal andere begrotingsposten geactualiseerd.

Correcties op de begroting/kadernota

Correcties op de begroting/kadernota	2025	2026	2027	2028
Correctie bijdrage GGD				-200.000
Correctie bijdrage RUD	-18.000			
Technische correcties			-424.000	-421.000
Correctie baten omgevingswet	-250.000			
	-268.000	-	-424.000	-621.000

Dit omvat een aantal zaken die zijn gewijzigd ten opzichte van de kadernota of de begroting. De technische correcties bestaan uit budgetten die incidenteel waren geraamd, maar welke structureel van aard zijn. Dit leidt tot een verslechtering in 2027 en 2028. Voor de Omgevingswet geldt dat er mogelijk middelen vanuit het Rijk komen voor deze taak in 2025. Dit is echter nog niet vastgesteld en loopt via de algemene uitkering.

Voorgestelde maatregelen

Voorgestelde maatregelen (SMB)	2025	2026	2027	2028
Saldo na ontwikkelingen en correcties	-1.729.000	-6.777.000	-6.386.000	-7.280.000
Maatregelen met een overwegend technisch karakter	1.457.000	1.218.000	1.218.000	1.218.000
Maatregelen die overwegend technisch van aard zijn, maar wel met impact op de stad	2.410.000	2.280.000	2.277.000	2.538.000
Maatregelen zoals genoemd in de kadernota 2025 (met effect op activiteiten)	485.000	235.000	235.000	235.000
Maatregelen met effect op activiteiten 2025	272.000	232.000	232.000	232.000
Niet inzetten stelpost Groei van de Stad	-935.000			
Totaal voorgestelde maatregelen	3.689.000	3.965.000	3.962.000	4.223.000
Begrotingssaldo 2025-2028	1.959.000	-2.811.000	-2.425.000	-3.057.000

Om te komen tot een sluitende (meerjaren)begroting worden eerste maatregelen voorgesteld en verwerkt in deze begroting. Zoals al benoemd in het bestuurlijk perspectief bestaan deze uit een mix van overwegend technische maatregelen en een verhoging van de onroerendzaakbelasting. In bovenstaande tabel is te zien wat de financiële effecten zijn van deze maatregelen op de komende

begrotingsjaren. Een toelichting op de maatregelen staat in de volgende paragraaf (Sluitende Meerjarenbegroting) en bij de betreffende programma's en paragrafen.

1.4 Sluitende Meerjarenbegroting

Bij het vaststellen van de meerjarenbegroting 2024 is een plan van aanpak gepresenteerd om te komen tot een sluitend meerjarenperspectief. Het college heeft gekozen voor een gedegen en zorgvuldige aanpak waarbij gesprekken met stakeholders onderdeel zijn van de gezamenlijke zoektocht naar bijsturen van doelen en ambities.

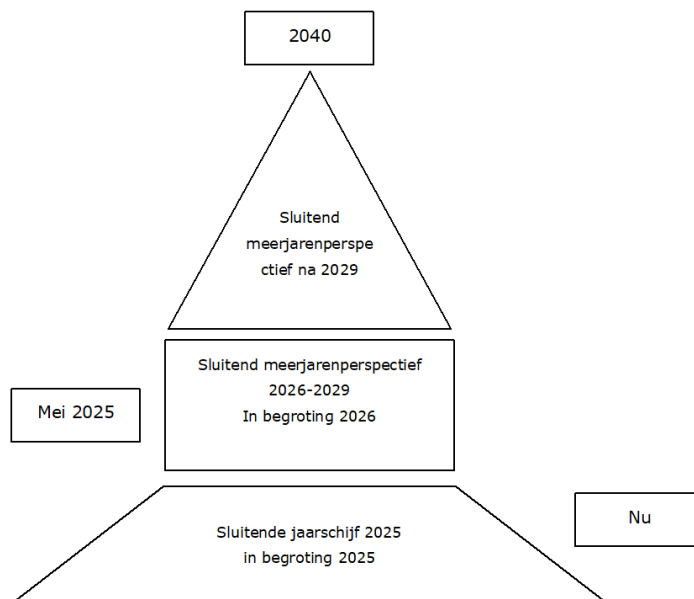
In de voorliggende begroting ligt de focus op het sluitend krijgen van de jaarschijf 2025 met de nadruk op technische maatregelen met geen of beperkte invloed op de stad en het verhogen van de inkomsten. Deze hebben ook meerjarig een dempend effect, maar de uitdaging blijft om bij de kadernota 2026 keuzes te maken die leiden tot een meerjarig sluitend perspectief. Zoals uit eerder onderzoek is gebleken (Nota Duurzaam Financieel Evenwicht en Kadernota 2024) verslechtert het beeld na 2028 nog verder als er geen maatregelen worden genomen en keuzes worden gemaakt. In de bijlage van deze begroting wordt ingegaan op het vervolgproces en de maatregelen en zoekrichtingen die bij en in de aanloop naar de kadernota 2026 zullen worden besproken.

In deze fase van dit traject hebben we eerder aangegeven dat we ook doorkijken naar 2030 en deze 2 jaarschijven zijn aan onderstaande tabel toegevoegd.

Meerjarig financieel perspectief	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Begroting 2025-2028	-1.729.000	-6.777.000	-6.386.000	-7.280.000	-6.868.000	-6.868.000
Maatregelen SMB	3.689.000	3.965.000	3.962.000	4.223.000	4.223.000	4.223.000
Ontwikkelingen na 2028:						
<i>Kapitaallasten afschrijving</i>					-1.330.000	-2.320.000
<i>Kapitaallasten rente</i>					-100.000	-250.000
<i>Ingroeivariant Betere Buurten en Beheerplannen</i>					-325.000	-650.000
Begrotingssaldo	1.959.000	-2.811.000	-2.425.000	-3.057.000	-4.400.000	-5.865.000

U ziet dat na 2028 het saldo verder verslechtert en op basis van de nota Duurzaam Financieel Evenwicht weten we dat in de jaren daarna - bij ongewijzigd beleid - dit zich verder voortzet als gevolg van de investeringen in scholen en openbare ruimte in onze ruim 50 jaar oude stad. Het blijft daarom onverminderd van belang om op zoek te zijn naar maatregelen die we nu kunnen nemen om het toekomstige financiële beeld gunstiger te maken. Het is verstandig om volgend jaar na vaststelling van de begroting 2026 ons weer een beeld te vormen van de jaren tot en met 2040 door de nota Duurzaam Financieel Evenwicht te actualiseren naar de nieuwste inzichten van dat moment.

Er ontstaat met deze aanpak een 3-trapsraket die begint in het heden en via de kadernota 2026 zich richt op 2040.

Eerste inhoudelijke maatregelen verwerkt

De eerste inhoudelijke maatregelen worden u in deze begroting voorgesteld. Deze liggen in lijn met de kadernota die in juni is vastgesteld en zijn aangevuld met maatregelen die relatief weinig impact hebben op onze samenleving. Deze heeft u kunnen zien in de tabellen bij het financieel perspectief en vindt u ook terug in de teksten en financiële toelichting bij de programma's.

Maatregelen zoals genoemd in de Kadernota 2025 (met effect op activiteiten)	2025	2026	2027	2028
Economisch beleid: minder inzet binnenstadsmanagement/loket	80.000	80.000	80.000	80.000
Facilitaire kosten sociaal domein	45.000	45.000	45.000	45.000
Routekaart energie: dekking personeel met subsidie	250.000			
Verminderen frequentie gemeentepagina	35.000	35.000	35.000	35.000
Woonbeleid	75.000	75.000	75.000	75.000
Totaal	485.000	235.000	235.000	235.000

Economisch beleid en bedrijfscontacten € 80.000

Door minder in te zetten op binnenstadsmanagement gedurende de verbouwing van City en gericht in zetten op promotie- en netwerkactiviteiten kan € 80.000 worden bespaard.

Facilitaire kosten sociaal domein € 45.000

Het budget voor facilitaire uitgaven binnen het sociaal domein kan worden beperkt. Dit verkleint de flexibiliteit, maar de impact is beperkt.

Routekaart energieneutraal € 250.000

In 2025 kan naar verwachting een gedeelte van de personele inzet worden gedekt uit Rijkssubsidies. Dit levert een besparing op van € 250.000

Verminderen frequentie gemeentepagina € 35.000

Met de onlangs gemaakte professionaliseringsslag van onze onlinecommunicatie, is dit mogelijk met behoud van onze ambitie. Dit levert een besparing op van € 35.000 per jaar.

Woonbeleid € 75.000

Er was voorzien om diverse woonwetswijzigingen van het Rijk te vertalen naar gemeentelijk beleid. Door het uitblijven van dit Rijksbeleid wordt geen beroep gedaan op dit budget van € 75.000.

Maatregelen met effect op activiteiten in 2025	2025	2026	2027	2028
Openbaar groen algemeen	100.000	100.000	100.000	100.000
Peuterbudget	15.000	15.000	15.000	15.000
Plaagdierenbestrijding (advies e.d.)	25.000	25.000	25.000	25.000
Sportstimulering, buurtsportcoaches	65.000	25.000	25.000	25.000
Wijkgericht samenwerken	67.000	67.000	67.000	67.000
Totaal	272.000	232.000	232.000	232.000

Openbaar groen algemeen € 100.000

We gaan minder inboeten. Inboeten is het opnieuw inplanten op plaatsen waar andere planten zijn weg gevallen. Dit heeft een beperkt effect op het totale groenbeeld.

Peuterbudget € 15.000

Op dit budget resteert jaarlijks € 15.000 dat niet nodig is in de uitvoering van ons beleid.

Plaagdierenbestrijding € 25.000

Dit betreft de adviesfunctie bij plaagdierenbestrijding bij inwoners en openbare ruimte. We behouden de algemene voorlichtingsfunctie bij dit onderwerp op onze website.

Sportstimulering, buurtsportcoaches € 65.000 in 2025 en € 25.000 vanaf 2026

Het voorstel is om in 2025 te bezuinigen op een sportparkmanager en structureel op verenigingsondersteuning. Met wat is voorgesteld is de impact beheersbaar. Het gemis hiervan zal door de inwoners minder worden gevoeld.

Wijkgericht samenwerken € 67.000

Dit betreft het budget dat wijkcoördinatoren beschikbaar hebben. De afgelopen jaren laten zien dat we door slim gebruik te maken van reguliere budgetten dit budget slechts beperkt aanspreken.

Financieel technische maatregelen

Ook is het gelukt om een aantal financieel technische maatregelen te vinden die geen impact hebben op onze samenleving en wel helpen het tekort te dempen. Daarnaast bevat deze begroting een voorstel om de inkomsten van de gemeente te verhogen door het verhogen van de OZB. En daarnaast houden we vast aan de kostendekkendheid van onze leges wat resulteert in een bijstelling van de tarieven voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Maatregelen met een overwegend technisch karakter

Dit zijn maatregelen die geen effect hebben in onze stad of in ons beleid. Bij dit type maatregelen is wel een aandachtspunt dat we scherper aan de wind zeilen en daardoor mogelijk ook meer risico lopen op overschrijdingen bij onverwachte tegenvallers. We hebben daarbij goed gezocht naar de

balans tussen het nemen van de maatregelen en de mogelijke risico's. Die schatten wij voor de hier genoemde maatregelen in als klein.

Maatregelen met een overwegend technisch karakter	2025	2026	2027	2028
Ingroeimodel reserve Betere buurten en Beheerplannen uitstellen	325.000	325.000	325.000	325.000
Externe subsidies	150.000	150.000	150.000	150.000
Mutaties voorzieningen	289.000	150.000	150.000	150.000
Structurele onderuitputting (analyse afgelopen jaarrekeningen)	693.000	593.000	593.000	593.000
Totaal	1.457.000	1.218.000	1.218.000	1.218.000

Ingroeimodel reserve Betere buurten en Beheerplannen uitstellen

In de meerjarenbegroting 2024-2027 is een ingroeimodel ingericht om de groeiende kapitaallasten voortkomend uit Betere Buurten en de beheerplannen geleidelijk ten laste van het begrotingssaldo te brengen. Hiertoe wordt de jaarlijkse onttrekking aan de reserve Betere Buurten en Beheerplannen vanaf 2025 elk jaar met € 325.000 extra verlaagd. Doordat de kapitaallasten in 2025 beperkt stijgen is het mogelijk om het ingroeimodel een jaar uit te stellen waardoor € 325.000 wordt bespaard.

Het is een bestaande afspraak om jaarlijks € 325.000 te 'sparen' om zo een reserve op te bouwen om de toekomstige investeringslast enigszins te dempen. In deze begroting stellen wij voor dit voor 2025 nog niet te doen waardoor dit bijdraagt aan een positief saldo.

Externe subsidies

Sinds dit jaar is een collega aangetrokken om de subsidievererving steviger neer te zetten. Dit heeft al geresulteerd in extra subsidiemogelijkheden die wij kunnen inzetten. Dit telt niet altijd sterk financieel door in de begroting omdat het bijvoorbeeld om investeringen gaat die (lagere) kapitaallasten geven en dus is uitgespreid over een lange periode. We verwerken in deze begroting een voordeel van € 150.000 structureel. Als in de komende periode blijkt dat deze raming omhoog kan, zullen we dat uiteraard verwerken.

Mutaties voorzieningen

Dit betreft het bijstellen van jaarlijkse dotaties aan voorzieningen, bijvoorbeeld de voorziening wethouderspensioenen en voorziening premie reparatie WW.

Structurele onderuitputting

We hebben een gedetailleerde analyse gemaakt van de lasten en baten in de afgelopen jaren. Het resultaat van die analyse is dat we op een aantal budgetten structureel minder uitgeven dan begroot. Dit levert € 693.000 op aan bij te stellen budgetten.

Inkomsten verhogen (maatregelen die overwegend technisch van aard zijn, maar met impact op de stad)

In deze begroting stellen wij voor de inkomsten te verhogen (zie ook paragraaf algemene heffingsmiddelen). Dit zorgt voor lastenverzwaring bij onze inwoners en ondernemers. Wij hebben hierbij gekeken naar redelijkheid. We houden hierdoor voor nu het voorzieningenniveau in onze

stad op peil. We ontzien zoveel als mogelijk de kwetsbare inwoner en houden scherp in de gaten hoe onze tarieven zich verhouden tot de regiogemeenten en het landelijk gemiddelde.

Inkomsten	2025	2026	2027	2028
Onroerendezaakbelasting	1.465.100	1.474.900	1.532.100	1.596.400
Rioolheffing	89.050	-22.110	66.350	233.100
Afvalstoffenheffing	856.020	827.480	678.880	708.890
Totaal	2.410.000	2.280.000	2.277.000	2.538.000

Verhogen onroerendezaakbelasting

Voor woningen (eigenaren) bedraagt de verhoging 10% bovenop de inflatiecorrectie van 3,25%. Voor de niet woningen (eigenaren en gebruikers) wordt voorgesteld het tarief met 5% extra te verhogen bovenop diezelfde inflatiecorrectie. Het tarief in Nieuwegein blijft, ondanks dit voorstel, nog steeds lager dan het landelijk gemiddelde.

Verhogen afvalstoffenheffing en rioolheffing

Bij de afvalstoffenheffing en rioolheffing is er sprake van een uitgangspunt van kostendekkendheid van de leges: toe te rekenen kosten mogen niet (structureel) hoger zijn dan de opbrengsten. Jaarlijks worden de kosten in beeld gebracht en maken wij bij de kadernota een inschatting van de stijging van de opbrengsten. Ter voorkoming van grote schommelingen in het tarief richting inwoners werken we met een voorziening.

Afvalstoffenheffing

Uit een analyse komt naar boven dat we enerzijds te weinig kosten hebben doorbelast aan de afvalstoffenheffing, anderzijds stijgen de kosten van de RMN voor de komende begroting. Omdat we naar 100% kostendekkendheid streven, betekent dit dat ook de opbrengsten stijgen. In totaal voor de afvalstoffen een tariefstijging van 7,25% (3,25% uit de kadernota een extra stijging van 4%). Dit levert een verwacht tarief op van 388 euro (meerpersoonshuishouden) voor 2025, een stijging van 24 euro.

Rioolheffing

Bij de kostenontwikkeling is als uitgangspunt genomen de inflatie vanuit het Centraal Economisch Plan (CEP). Daarnaast zijn de toe te rekenen kosten individueel gezien. Daar waar nodig zijn de kosten bijgesteld op basis van de meest actuele inzichten. De stijging van het tarief komt hiermee voor 2025 op 3,75%. Voor 2025 bedraagt het tarief voor een meerpersoonshuishouden € 204,51 (2024 € 197,12) en voor een eenpersoonshuishouden € 143,13 (2024 € 137,76).

Gebruik maken van de voorzieningen

Doordat wij voor de afvalstoffenheffing werken met een voorziening en deze voorziening nog enige ruimte biedt, zetten wij dit in als dempend middel op de woonlastenstijging voor onze inwoners.

Aanwending voorziening afvalstoffenheffing	2025	2026	2027	2028
Mutatie voorziening	-1.072.520	-585.880	53.820	22.710
<i>Kostendekkendheid</i>	91%	95%	100%	100%

We zijn kostendekkend voor het totaal aan inkomsten doordat we uit de voorziening aanvullen naar 100% kostendekkendheid.

Totale lastenstijging

Samen vormen deze heffingen en verhoging van de OZB een lastenstijging voor onze inwoners en ondernemers. Gezien waar Nieuwegein staat ten opzichte van het landelijke gemiddelde en in de regio is dit ons inziens te rechtvaardigen, omdat het ons in staat stelt om het voorzieningenniveau op peil te houden en beleidskeuzes zo veel als mogelijk in stand te laten voor het jaar 2025.

Een overzicht van de woonlasten en de vergelijking met regiogemeenten is te vinden in [paragraaf 3.1 – Overzicht tarieven woonlasten](#). Hierin is te zien dat de woonlasten 2025 onder het gemiddelde van de regio in 2024 blijven. De vergelijking naar de toekomst toe is regionaal niet te maken. Alle gemeenten zijn op dit moment bezig de begroting op te stellen en pas als die klaar zijn kunnen we een vergelijking maken op basis van alle nieuwe uitgangspunten uit die begrotingen. Dat beeld is mogelijk wel beschikbaar tijdens de avond voor de stad op 24 oktober.

2. Programmaplan

2.1 Bestuur en Dienstverlening

Wat is de bedoeling van dit programma?

We zoeken in Nieuwegein naar mogelijkheden om de samenleving optimaal te betrekken bij bestuurlijke keuzes en duidelijk te maken waarom we keuzes maken.

We hechten veel waarde aan een goede dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en instellingen. Een dienstverlening die hen past en die effectief en efficiënt is. De wijkgerichte aanpak met wijkcoördinatoren stelt ons in staat om knelpunten in een wijk bespreekbaar te maken en bij de wijk passende oplossingen te zoeken.

Met het nieuwe Stadhuis beogen we een gezamenlijke aantrekkelijke programmering te bieden die bezoekers helpt, vooral als het vraagstuk meervoudig is.

Wat doen we samen?

De belangrijkste samenwerkingspartner voor de gemeente is de samenleving zelf. Het kennen van onze inwoners, ondernemers, instellingen en wijken en buurten organiseren wij via wijkcoördinatoren. De wijkcoördinator is een integrale domeinoverstijgende functie, die zich richt op leefbare, veilige en gezonde wijken. De wijkcoördinatoren brengen professionals in beweging en vervullen een scharnierfunctie tussen de gemeentelijke organisatie, bewoners en professionals zoals welzijnswerk, jongerenwerk, politie, woningcorporaties en zorginstellingen. Zij kunnen snel schakelen, maken knelpunten in de wijk bespreekbaar en zoeken actief naar oplossingen. Kerntaken zijn o.a. het geven van advies rondom leefbaarheidsvraagstukken, het verbinden en activeren van lokale netwerken en het helpen van initiatiefnemers met plannen en ideeën. Wijkcoördinatoren kennen de buurt en hebben oog voor verschillende belangen die in de wijken spelen.

Er is een aantal thema's die in alle wijken een rol spelen. Uiteraard is elke buurt ook anders, waardoor accenten verschillen en maatwerk wenselijk is. Wijkcoördinatoren verbinden, schakelen, initiëren en activeren op thema's:

- **Schoon:** activiteiten die bijdragen aan een ordelijk en net straatbeeld. O.a. het in kaart brengen van hotspots, ondersteunen van schoonmaakacties, het stroomlijnen van de in- en externe samenwerking en het initiëren van gedragsinterventies.
- **Heel:** vergroten van de fysieke leefbaarheid van wijken en het tegengaan van verloedering.
- **Veilig:** het tegengaan van overlast en onveiligheidsgevoelens. Dit kan variëren van irritaties binnen de buurt, sociale spanningen tussen groepen, ondermijning, asociaal gedrag van bewoners, burenruzie(s), en (crimineel) gedrag van overlast gevende jongeren.
- **Welzijn, gezondheid en bouwen aan de gemeenschap** voor en door de inwoners van Nieuwegein hebben een belangrijke rol in het werken aan verschillende maatschappelijke vraagstukken. Denk aan het versterken van de samenhang tussen buurtgenoten, het tegengaan van sociale uitsluiting, het verkleinen van de kloof tussen inwoners en bestuurders of het zorgen dat de jeugd op het 'rechte pad' blijft.
- **Spelen:** participatie is een wezenlijk onderdeel van de speelvisie. Ook hierin heeft de wijkcoördinator een afgebakende rol, die is afgestemd met het openbaar domein.
- **Betere Buurten:** bij deze buurtaanpak, gericht op de verbetering van de kwaliteit van de Nieuwegeinse buurten, worden bewoners gestimuleerd zoveel mogelijk te participeren en

eigen initiatieven te ontplooiën. Hier is naast de wijkcoördinator, een Betere Buurten-coördinator actief die een extra impuls kan geven aan participatie.

Thema Bestuur

College en raad willen graag het goede doen voor Nieuwegein. Het bestuur staat ten dienste van de stad en zet zich dagelijks in om de ambities te realiseren die in deze programmabegroting zijn opgenomen. Dit bereikt ze door een transparant en zorgvuldig proces van beeldvorming, oordeelsvorming, besluitvorming, realisatie en verantwoording.

College en raad willen in verbinding staan met inwoners. Zodat inwoners betrokken worden bij de besluitvorming en college en raad weten wat er leeft onder inwoners. En hier bij besluitvorming rekening mee kunnen houden.

Het vertrouwen in de gemeente en de politiek is niet vanzelfsprekend. Door te werken aan bestuurlijke en democratische vernieuwing willen we het vertrouwen van inwoners vergroten.

Ambitie 1: De beste, transparante besluiten nemen voor de stad.

Het bestuur staat ten dienste van de gemeenschap. Dat betekent dat besluitvorming zich richt op het realiseren van ambities in deze programmabegroting, die alle van toegevoegde waarde zijn voor (delen van) de gemeenschap.

Doelstelling(en):

1. We hanteren het NSOB-model (Nederlandse School voor het Openbaar Bestuur) om te bepalen hoe we komen tot een bestuurlijk besluit; daarbij is de mate van participatie afhankelijk van de mate waarin de gemeente een verantwoordelijkheid heeft in het realiseren van prestaties. Besluitvorming is het sluitstuk van een herleidbaar proces waarin de betrokkenheid van stakeholders en inwoners expliciet onderdeel is van het voorstel dat voorligt voor besluitvorming.
2. We onderzoeken of een burgerberaad bijdraagt aan de kwaliteit van besluitvorming.

Activiteiten 2025	
D1-A1	We maken voor grotere trajecten in het opdrachtformulier inzichtelijk of sprake is van participatie en langs welk kwadrant van het NSOB model we aan de slag gaan met participatie.
D1-A2	We ronden de evaluatie van de participatienota af en bepalen op basis hiervan of we doen wat we hebben afgesproken en of dit het gewenste effect oplevert.
D2-A1	In 2024 zetten we een burgerberaad in, waarvan de resultaten in 2025 bekend worden en zo nodig tot besluitvorming leiden.

Ambitie 2: Inwoners, ondernemers en instellingen hebben vertrouwen in het lokale bestuur.

We leven in een tijd waarin vertrouwen in het lokale bestuur niet vanzelfsprekend is. Dat vraagt een extra investering in de relatie. Met inwoners, ondernemers en instellingen. Maar ook onderling. Een inwoner maakt vaak geen onderscheid tussen een raadslid, een wethouder of een ambtenaar. Zij zijn samen 'de gemeente'. Jongeren hebben de toekomst en kunnen de lokale democratie nieuw elan geven door mee te doen en inzichten en ideeën te delen.

Doelstelling(en):

1. Raad, college en ambtelijke organisatie werken, ieder vanuit een eigen rol en verantwoordelijkheid, samen aan het bereiken van de ambities voor de stad.

2. We willen een diverse groep jongeren enthousiasmeren voor en commiteren aan de lokale democratie.
3. De gemeente communiceert betrouwbaar, eenduidig en begrijpelijk.
4. Het college geeft pro actief invulling aan haar informatieplicht richting raad, inwoners, ondernemers en organisaties.
5. Raad en college staan in verbinding met de stad.
6. We willen weten of het burgerberaad als instrument bijdraagt aan vertrouwen in het lokaal bestuur.
7. We willen weten wat de activiteiten onder de noemer 'Raad in de Stad' (koffiekar, maaltijden etc.) hebben opgeleverd.

Activiteiten 2025	
D1-A1	We maken startnotities voor grotere projecten waarin wordt aangegeven hoe we invulling geven aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid.
D1-A2	De avonden voor de stad worden ingezet om de raad mee te nemen in de stand van zaken met betrekking tot grotere opgaven. Zo wordt ook bij de raad opgehaald waar zij zorgen over hebben of aandachtspunten willen meegeven.
D2-A1	In Q3 van 2024 is een kinderburgemeester geïnstalleerd die als boegbeeld de betrokkenheid van en samenwerking met kinderen bevordert.
D2-A2	De Raadswerkgroep Jongerenparticipatie zorgt voor passende activiteiten en bijeenkomsten om lokale politiek en jongeren te verbinden.
D3-A1	We hebben een trainingsmodule voor nieuwe medewerkers over onze aanpak om betrouwbaar, eenduidig en begrijpelijk te communiceren.
D4-A1	Bij elke collegebesluit besteedt het college aandacht aan de vraag of communicatie nodig is en met wie.
D4-A2	Als het college constateert dat er op een bepaald terrein sprake is van een situatie die niet past binnen de door de raad meegegeven kaders draagt het college er zorg voor dat dit op, bij de situatie passende wijze, wordt gecommuniceerd met de raad: • Voor beperkte afwijkingen via de P&C cyclus • Voor gevoelige afwijkingen met een brief aan de raad, eventueel gevolgd door een toelichting tijdens een avond voor de stad
D5-A1	Zowel de raad als het college zijn zichtbaar aanwezig tijdens activiteiten in de stad.
D6-A1	Er wordt een procesevaluatie uitgevoerd van de pilot Burgerberaad.
D7-A1	We werken in 2025 aan een evaluatie van de activiteiten in het kader van de 'Raad in de Stad' om in de overdracht naar de nieuwe raad waardevolle lessen mee te kunnen geven.

Effectindicatoren

Type	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
E	1	Waardering voor het bestuur van de gemeente door inwoners (1)	45%	55%	55%
E	2	Waardering voor het bestuur van de gemeente van ondernemers (2)	3,4	3,5	3,5
E	3	Waardering ruimte voor participatie door inwoners (2)	3,2	4,0	4,0
E	4	Waardering ruimte voor initiatieven door inwoners (2)	3,4	4,0	4,0
E	5	Waardering ruimte voor initiatieven door ondernemers (2)	3,4	4,0	4,0
E	6	Waardering uitvoeringstaken van regionale samenwerkingsverbanden waar we aan deelnemen (2)	-	3,5	3,5

1. Percentage dat veel of heel veel vertrouwen heeft.
2. Gemeten op schaal van 1 (laag) tot 5 (hoog).

Financiële toelichting

Product Bestuur

In het onderdeel Bestuur in de begroting zitten budgetten voor diverse onderdelen. Zo worden hier de personele kosten voor het college en de raad geraamd. Daarnaast is er een budget geraamd voor ondersteuning van de gemeenteraad en de rekenkamer. De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan:

- [Ambitie 1: De beste, transparante besluiten nemen voor de stad.](#)
- [Ambitie 2: Inwoners, ondernemers en instellingen hebben vertrouwen in het lokale bestuur.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Bestuur				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	3.283	2.827	2.834	2.879	2.886
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	3.283	2.827	2.834	2.879	2.886

Ten opzichte van de begroting 2024 is te zien dat de lasten in 2025 sterk afnemen. Het verschil tussen deze jaren hangt hoofdzakelijk samen met de volgende onderdelen:

Ideeënmarkt (lagere lasten € 285.000)

Voor uitvoering van projecten die voortkomen uit de ideeënmarkt is voor 2025 € 200.000 beschikbaar gesteld. In 2024 was ook € 200.000 beschikbaar plus nog aanvullend € 285.000 (dus totaal € 485.000) wat is doorgeschoven vanuit 2023.

Dotatie voorziening pensioen wethouders (lagere lasten € 290.000).

In 2024 is een dotatie begroot van € 302.500. Voor 2025 is besloten dat gezien het saldo en de risico's de dotatie voor 2025 bijgesteld kan worden naar € 13.500.

Kapitaallasten (hogere lasten € 60.000)

Betreft de kapitaallasten voor in 2023 afgeronde investering Beelduitzending raadzaal. Deze kapitaallasten waren ook voor 2024 nog niet begroot.

Personeelskosten (hogere lasten € 60.000)

Indexatie salariskosten c.q. vergoeding college- en raadsleden.

Voor de pilot met het burgerberaad is in deze raadsperiode in totaal een budget van € 150.000 in de begroting opgenomen; verdeeld over de jaren 2023, 2024 en 2025.

De overige verschillen op dit product zijn kleiner dan € 25.000 en worden verder niet toegelicht.

Product Strategie en samenwerking

In het onderdeel Strategie en samenwerking zitten budgetten voor diverse onderdelen. Zo worden hier de kosten voor Intergemeentelijke samenwerking (voornamelijk bijdrage VNG) begroot, evenals de budgetten voor de realisatie van de Sustainable Development Goals.

De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan:

- [Ambitie 1: De beste, transparante besluiten nemen voor de stad.](#)
- [Ambitie 2: Inwoners, ondernemers en instellingen hebben vertrouwen in het lokale bestuur.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Strategie en samenwerking				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	417	422	430	437	475
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	417	422	430	437	475

De verschillen op dit product zijn kleiner dan € 25.000 en worden verder niet toegelicht.

Product Wijkgericht samenwerken

In het onderdeel Wijkgericht samenwerken zitten budgetten voor diverse onderdelen. Zo worden hier de kosten voor wijknetwerken (initiatieven in de wijk) begroot, evenals een budget voor het project buurtbemiddeling. De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan:

- [Ambitie 1: de beste, transparante besluiten nemen voor de stad.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Wijkgericht samenwerken				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	303	243	249	255	262
Baten	102	105	107	109	112
Saldo	201	138	142	146	151

Wijkgericht samenwerken (besparing € 67.000)

Er wordt een besparing van € 17.000 gerealiseerd op subsidierelaties met wijknetwerken, gebaseerd op een lagere groei van de uitgaven dan de indexatie rechtvaardigt. Daarnaast wordt € 50.000 bespaard op het budget voor diverse kosten van wijkcoördinatoren, vanwege efficiënte benutting van elders in de begroting beschikbare middelen. Dit kan doordat initiatieven in de wijk vaak worden betaald uit andere beschikbare budgetten (zie tevens [paragraaf 1.4 Sluitende Meerjarenbegroting](#)).

Thema Dienstverlening

We willen moderne laagdrempelige dienstverlening die is afgestemd op de behoeften van de inwoners en ondernemers: digitaal waar het kan, persoonlijk waar het moet en ondersteunen waar nodig. De diversiteit in de samenleving vraagt dat we onze dienstverlening daarop laten aansluiten. Onze dienstverlening is begrijpelijk, eenduidig en betrouwbaar.

2025 is het tweede jaar in de vijfjarige piek (als gevolg van het verlengen van de geldigheidsduur) in de aanvragen voor reisdocumenten 2024 - 2028. We zijn hierop voorbereid en hebben er vertrouwen in dat we onze dienstverlening onverminderd op goed niveau kunnen houden. Uiteraard houden we een vinger aan de pols en nemen maatregelen als dat nodig blijkt.

In de eerste maand van 2025 gaan we daadwerkelijk onze inwoners, ondernemers en organisaties ontvangen in een andere, mooiere, warmere ontmoetingsplek: het Stadshuis, de plek waar Nieuwegein samenkomt.

In de inclusieve samenleving van Nieuwegein mag iedereen naar eigen behoefte meedoen en is dit ook mogelijk. Dit houdt in dat we een stad zijn waar je gezien wordt, je jezelf mag zijn en kan meedoen, ongeacht wie je bent en waar je vandaan komt. In dit thema dragen we hieraan bij door zowel digitaal als fysiek goed toegankelijk te zijn met begrijpelijke taal, extra focus op laaggeletterdheid en minder digi-vaardigen. Hierbij werken we onder andere samen met de Bibliotheek Nieuwegein in het project Informatiepunt Digitale Overheid (IDO).

Ambitie 1: Wij zijn goed bereikbaar voor inwoners, ondernemers en instellingen en betrouwbaar, eenduidig en begrijpelijk in onze contacten.

De gemeente is open, laagdrempelig en goed toegankelijk. Dit geldt fysiek voor het Stadshuis, voor onze medewerkers en voor onze (digitale) producten en diensten. Voor de inwoners van Nieuwegein zijn alle kanalen beschikbaar (digitaal, balie, telefoon, post).

We werken vanuit het principe digitaal waar mogelijk en persoonlijk contact waar nodig is. Er is altijd een digitaal kanaal beschikbaar, zodat de meeste mensen zelfstandig en op het tijdstip dat zij dat willen, hun zaken met de gemeente kunnen regelen. Het doorontwikkelen van onze digitale dienstverlening is een blijvende ontwikkeling, waarbij we steeds meer producten en diensten digitaal aanbieden. Daarbij is bij voorkeur het gehele proces van aanvraag tot afhandeling digitaal. Het aantal inwoners en ondernemers dat die producten of diensten digitaal bij ons aanvragen groeit gestaag.

Daarbij is het wel belangrijk dat er waar nodig altijd een persoonlijk alternatief beschikbaar is. Niet alleen voor inwoners die vanuit een beperking of gebrek aan kennis niet of moeilijk gebruik kunnen maken van digitale middelen, maar ook als inwoners geen gebruik willen maken van het digitale kanaal. Telefonisch zijn wij snel en gemakkelijk te bereiken voor mensen die graag een persoonlijk contact willen.

Nieuwegein wil dienstverlening leveren die aansluit op de leefwereld en daarmee past bij de behoeften en wensen van onze inwoners, instellingen en ondernemers. Dat doen wij vanuit drie serviceprincipes; betrouwbaar, eenduidig en begrijpelijk. Waar mogelijk worden (aan)vragen direct beantwoord of in behandeling genomen.

De communicatie via al onze kanalen is in begrijpelijke taal. Het is duidelijk waar mensen moeten zijn, wat er van een klant verwacht wordt en wat de klant van de gemeente kan verwachten; welke stappen deze moet nemen om een melding of een aanvraag te doen of om een initiatief in te brengen. Wij hanteren duidelijke servicenormen voor onze dienstverlening en wij zijn daar transparant over.

Behoeften en ervaringen van onze inwoners, instellingen en ondernemers onderzoeken wij structureel. Wij vragen en ontvangen feedback, doen gericht gebruikersonderzoek en maken klantreizen ter verdere verbetering van onze dienstverlening. In 2025 zal er weer een inwoners onderzoek worden gedaan waarin we ook de beleving van het nieuwe Stadhuis zullen meenemen.

Het nieuwe Stadhuis is omgebouwd naar een huis voor de stad; een plek waar iedereen zich welkom voelt. Van een koel gebouw naar meer warmte en een aantrekkelijke verblijfsplek. De nieuwsgierigheid van de mensen wordt straks geprikkeld. We stimuleren inclusiviteit met plekken om te ontmoeten en mee te doen. Mee te doen aan een debat, kennisdelen, een mening vormen en gewoon om samen te verblijven.

Tijdens de ideeënmarkt van de raad is een idee opgehaald dat toevallig al paste in de vernieuwing van het Stadhuis. Onze partner de bibliotheek verzorgt in het nieuwe Stadhuis meer studieplekken waar bezoekers gebruik van kunnen maken om rustig te studeren. Het Stadhuis is ook een prachtige plek om het politieke café (ook een idee van de ideeënmarkt) een thuis te kunnen geven.

Doelstelling(en):

1. De gemeente is open, laagdrempelig en goed toegankelijk.
2. Wij leveren onze diensten steeds meer digitaal.
3. Wij zijn snel en makkelijk te bereiken.
4. Onze dienstverlening is betrouwbaar, eenduidig en begrijpelijk.
5. Wij geven waar mogelijk direct en correct antwoord op vragen via alle kanalen.
6. Wij staan voor kwaliteit en handelen meldingen, aanvragen, producten en diensten adequaat en binnen de gestelde termijn af.
7. Het Stadhuis (voorheen Atrium) is dé vindplaats voor informatie en een bezoeker die een hulpvraag heeft voelt zich geholpen ongeacht het loket waar hij aanklopt.

Activiteiten 2025	
D2-A1	Na de implementatie van het nieuwe communicatie (telefoon) systeem monitoren we hoe we de dienstverlening nog kunnen verhogen.

Ambitie 2: We gebruiken digitalisering om onze dienstverlening te verbeteren.

Digitalisering beperkt zich niet alleen tot ICT, maar gaat ook over techniek en innovatie die de eisen en wensen van de inwoners, ondernemers en ook de medewerkers van onze gemeente volgt. We houden inwoners en ondernemers verbonden door onze digitale dienstverlening laagdrempelig, betrouwbaar en eenvoudig te maken. Dit doen wij in combinatie met open, transparante en veilige communicatie. Als lokale overheid blijven we scherp op de risico's van het inzetten van digitale technologie, zoals het verzamelen en het gebruik van data. Daarom zetten we dit alleen in als het een verbetering oplevert voor inwoners en ondernemers.

Het kaartmateriaal dat wij aanbieden aan inwoners, ondernemers en instellingen is meer en meer digitaal. Zo kan 24/7 gezocht worden naar (digitale) activiteiten, meldingen, beleid, wet- en regelgeving of andere informatie over de fysieke leefomgeving.

Doelstelling(en):

1. Wij leveren goede en passende manier van dienstverlening die aansluit bij de hulpvraag.

Activiteiten 2025	
D1-A1	We gaan onderzoeken of RX Mission kan helpen bij de digitalisering van het aanvragen van evenementen vergunningen.

Ambitie 3: Wij beheren betrouwbare basisregistraties en leveren diensten en producten van burgerzaken en de burgerlijke stand.

Wij gaan door op de ingeslagen weg met het verminderen van administratieve lasten voor inwoners, instellingen en ondernemers. Een voorbeeld van een vereenvoudigd proces is de mogelijkheid om al digitaal een verlenging rijbewijs aan te vragen (DAR).

De Basisregistratie Personen (BRP) is dé basisregistratie voor persoonsgegevens. Van iedere levensloop registreren wij administratief de belangrijkste aspecten, zoals geboorte, gezag, verhuizing, vertrek naar het buitenland, huwelijk en overlijden. De BRP vormt de basis voor afgifte van reisdocumenten, rijbewijzen, verklaringen en uittreksels, alsmede voor de stempas bij verkiezingen.

Data uit de BRP wordt verplicht gebruikt binnen de gehele overheid. Wij zorgen ervoor dat de BRP actueel is. Hierbij werken wij samen met overheidsdiensten, afnemers en ketenpartners.

De problematiek rondom woonfraude en ondermijning, maar ook de taak om de BRP op orde te houden, krijgt ook in 2025 veel aandacht.

Doelstelling(en):

1. Wij beheren betrouwbare basisregistraties.

Activiteiten 2025	
D1-A1	We controleren actief op woonfraude.

Prestatie-indicatoren

Type	Amb.	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streef waarde 2024	Streef waarde 2025
P	1	1	Digitale processen I-burgerzaken	-	30	29
P	2	1	Digitale formulieren zijn toegankelijk met e-herkenning en e-idas (europese Digid)	15	30	30
P	3	1	Zelfevaluatie Kwaliteit Basisregistratie Personen (BRP)	95%	95%	95%

Effectindicatoren

Type	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
E	1	Waardering algehele gemeentelijke dienstverlening door inwoners (1)	3,6	4,0	4,0
E	2	Waardering algehele gemeentelijke dienstverlening door ondernemers (1)	3,3	4,0	4,0
E	3	Waardering dienstverlening via digitale faciliteiten door inwoners (1)	3,6	4,0	4,0
E	4	Waardering dienstverlening via digitale faciliteiten door ondernemers (1)	3,3	4,0	4,0
E	5	"De medewerker verraste mij aangenaam met de service die hij/zij verleende" door inwoners (2)	56%	60%	65%
E	6	"De medewerker verraste mij aangenaam met de service die hij/zij verleende" door ondernemers (2)	34%	50%	65%

1. Gemeten op schaal van 1 (laag) tot 5 (hoog).

2. Percentage dat veel of heel veel vertrouwen heeft.

Financiële toelichting

Product Burgerzaken

In het onderdeel Dienstverlening in de begroting zitten budgetten voor diverse onderdelen. Zo worden hier de kosten van verkiezingen en ontvangen leges voor reisdocumenten en rijbewijzen in verantwoord. De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan:

- [Ambitie 3: Wij beheren betrouwbare basisregistraties en leveren diensten en producten van burgerzaken en de burgerlijke stand.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Burgerzaken				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	1.012	1.028	1.106	1.102	1.132
Baten	1.369	1.433	1.618	1.740	1.793
Saldo	-356	-405	-512	-638	-661

De begroting voor 2025 voor Burgerzaken is redelijk stabiel ten opzichte van 2024. We verwachten iets hogere baten uit de leges reisdocumenten en paspoorten en iets hogere lasten bij de algemene kosten. Per saldo een klein verschil.

Product Klantcontacten en voorlichting

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Klantcontacten en voorlichting				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	182	149	137	141	144
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	182	149	137	141	144

Gemeentepagina, lagere lasten € 35.000

In het kader van het traject Sluitende Meerjarenbegroting wordt voorgesteld om de frequentie van de gemeentepagina te verlagen. Met de onlangs gemaakte professionaliseringsslag van onze onlinecommunicatie, is dit mogelijk met behoud van onze ambitie. Dit levert een besparing op van € 35.000 per jaar.

Product Vergunningsverlening

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Vergunningsverlening				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	4	4	5	5	5
Baten	56	58	59	61	63
Saldo	-51	-53	-55	-57	-59

De verschillen op dit product zijn kleiner dan € 25.000 en worden verder niet toegelicht.

Wat mag het kosten?

Thema	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bestuur	2.760	4.002	3.491	3.513	3.571	3.623
Dienstverlening	1.013	1.198	1.181	1.248	1.247	1.281
Totaal lasten	3.772	5.201	4.673	4.761	4.819	4.904
Bestuur	128	102	105	107	109	112
Dienstverlening	1.043	1.424	1.491	1.677	1.801	1.857
Totaal baten	1.171	1.526	1.596	1.785	1.910	1.968
Saldo van lasten en baten	2.601	3.674	3.077	2.977	2.908	2.936
Storting in reserves	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	-	-	-	-	-
Totaal van het programma	2.601	3.674	3.077	2.977	2.908	2.936

2.2 Wonen en Economie

Wat is de bedoeling van dit programma?

Wonen

Nieuwegein is een groene, duurzame en veilige stad in de stedelijke regio Utrecht. In Nieuwegein kunnen de huidige en volgende generaties in goede gezondheid wonen, werken, ondernemen en recreëren. Het woningaanbod sluit aan bij de vraag van onze inwoners. De kwaliteit van de omgeving is aantrekkelijk met groene buurten waar men zich thuis voelt en met City als een levendige en duurzame binnenstad. Nieuwegein is een stad die voortbouwt op haar geschiedenis met historische dorpsgezichten en waardevolle cultuurhistorie en archeologie. We zetten slim in op de energietransitie en de verduurzaming en zorgen ervoor dat onze stad de gevolgen van de klimaatverandering aan kan.

Economie

Ondernemers krijgen de ruimte duurzaam te ondernemen en er is voldoende werkgelegenheid. In de samenwerking met het bedrijfsleven werken we intensief samen voor herstructurering, intensivering en verduurzaming van de bestaande werklocaties.

Relatie met andere programma's

De thema's Wonen en Economie pakken we integraal op. We maken gebruik van de kennis en kunde in onze eigen organisatie en in de regio om tot het best mogelijke resultaat te komen. Met de inzet op vijf kritische succesfactoren die richting geven aan groei van de stad hebben we een integrale aanpak ontwikkeld. Hiermee wordt wonen verbonden met de andere thema's in de stad, zoals voorzieningen vrije tijd en kwaliteit van leefomgeving en veiligheid.

Onze inspanningen voor de ontwikkeling van de stad verbinden we (waar mogelijk) met het programma Leefbaarheid en Veiligheid. We willen daarmee de leefbaarheid in de wijken en de bestaanszekerheid van inwoners in de Centrale As mede versterken.

Erfgoed wordt zowel behandeld in het programma Wonen & Economie als in het programma Vrije Tijd.

Thema Wonen

Met de uitkomsten van het onderzoek naar de Groei van de stad heeft Nieuwegein de instrumenten en het afwegingskader om te sturen op een samenhangende integrale groei van de stad volgens de doelen van de omgevingsvisie: een duurzaam, gezond en veilig stedelijk leven.

Bij de verdere ontwikkeling van de stad wordt ingezet op vijf kritische succesfactoren zoals die zijn vastgesteld in Grip op de Groei van de stad (2023-172).

Deze vijf kritische succesfactoren zijn leidend in de aanpak en sturing op de integrale ontwikkeling van de stad en wat de stad aankan. Aan de basis van deze vijf kritische succesfactoren ligt de vastgestelde omgevingsvisie voor Nieuwegein.

Ambitie 1: Een goede kwaliteit van de fysieke leefomgeving

De Omgevingsvisie wordt verder uitgewerkt in omgevingsprogramma's. We werken aan de wettelijke taak om het op 1 januari 2024 van rechtswege geldende tijdelijke omgevingsplan in

2031 te hebben omgezet in een omgevingsplan volgens de Omgevingswet. We gaan aan de slag met gebiedsgerichte instrumenten van de Omgevingswet. Voor de wijken Galecop en Doorslag wordt een gebiedsgericht omgevingsplan opgesteld. En we verkennen wat een gebiedsgericht omgevingsprogramma aan meerwaarde kan opleveren. In 2025 zullen we een eerste herijking doen van de Omgevingsvisie, mede aan de hand van de omgevingsprogramma's zodat we onze Omgevingsvisie up to date houden.

In City wordt de woningbouwontwikkeling van de Doorslagzone en het stationsgebied (grotendeels) afgerond en is de ontwikkeling van de overige woongebieden volop bezig. Rijnhuizen gaat de laatste fase van ontwikkeling in. Elders in de stad zijn ook veel woningbouwprojecten in de realisatiefase. In de stad worden daardoor ongeveer 1.200 woningen, het hoogste aantal in jaren, opgeleverd. Na een intensieve voorbereiding leveren we ook de eerste gerenoveerde woningen in het Nijpelsplantsoen op.

Ondertussen werken we door aan de planvorming voor nieuwe gebiedsontwikkeling zoals de Zeepfabriek, City-West en de Herenstraat-Kruyderlaan. Daarnaast zijn er diverse kleinere gebiedsontwikkelingen die onze inzet vragen. In de visie Groot Stadshart worden de ruimtelijke uitgangspunten bepaald voor een samenhangende ontwikkeling van Rijnhuizen, City, Merwestein en op termijn mogelijk de locatie van het Antonius ziekenhuis. Voor Groot Merwede zal in de Verkenning van het Bestuuroverleg Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport door de rijksoverheid met de regionale partners een belangrijke beslissing worden genomen welke kant de gebiedsontwikkeling op zal gaan.

Betere Buurten is een langjarig programma waarin wij fysieke en ruimtelijke omstandigheden, samen met sociale aspecten van bewoners in die buurt, verbeteren. In de Muntenbuurt zal het omliggende gebied worden heringericht. Ditzelfde geldt voor de Betere Buurt Kerkveld e.o. Voor de nieuwe Betere Buurt Zuilenstein wordt samen met de bewoners gewerkt aan de plannen.

Doelstelling(en):

1. De omgevingsvisie Nieuwegein Verstedelijkt en Vergroent is de leidraad in al ons handelen en vertalen we (pro-)actief in de omgevingsprogramma's, het omgevingsplan en in ruimtelijke projecten.
2. Integraal werken aan de inrichting van de stad via het programma Groei van de Stad.
3. Een gebiedsoverstijgende benadering van ruimtelijke initiatieven o.a. van het gebied Groot Stadshart waaronder City als de meest duurzame binnenstad van Nederland.
4. Met de ruimtelijke projecten en investeringen dragen we bij aan de versterking van de inwoners in de Centrale As.

Activiteiten 2025	
D1-A1	Aanscherpen omgevingsvisie: aangescherpte beleidskeuzes, zoals vastgesteld in de omgevingsprogramma's, verwerken in de omgevingsvisie.
D1-A2	Opstellen omgevingsprogramma's Bodem en ondergrond, Energietransitie en Circulaire stad.
D1-A3	Doorwerken aan de gebiedsgerichte omzetting voor de wijken Galecop en Doorslag.
D1-A4	Realiseren van de wijziging omgevingsplan horeca, om de aanscherpingen uit het omgevingsprogramma Horeca planologisch te verwerken.
D1-A5	Starten met de werkzaamheden voor de regels in het Omgevingsplan om het evenemententerrein in Park Oudegein mogelijk te maken.
D1-A6	Doorwerken aan de wijziging omgevingsplan bruidsschat, waarmee de Rijksregels verwerkt worden voor heel Nieuwegein.

D1-A7	Monitoren effecten invoering Wet kwaliteitsborging bouw (kwaliteit/veiligheid en kosten) om te kunnen anticiperen op mogelijk negatieve gevolgen invoering.
D1-A8	In het Natuurkwartier worden vanuit het nieuwe Milieu-Educatie Centrum natuureducatieve activiteiten voor de Nieuwegeinse kinderen en hun gezinnen georganiseerd.
D2-A1	De Groei van de stad wordt jaarlijks gemonitord aan de hand van een jaarrapportage "ontwikkeling van de stad in balans: terugblik en vooruitblik". In 2025 wordt deze gecombineerd met vierjaarlijkse evaluatie van de omgevingsvisie.
D2-A2	De implementatie van het digitale model van Nieuwegein is in 2025 afgerond.
D3-A1	Vorbereiden van de ontwikkeling van de nieuwe bioscoop.
D3-A2	In samenwerking met Woonin een Woon-Zorg complex ontwikkelen.
D3-A3	Met Portaal starten aan de verkenning voor de Dyade (onderdeel van Doorslagzone) ontwikkeling.
D3-A4	Vorbereiden van de realisatie van het nieuwe busstation.
D3-A5	Volgens de Herijking Gebiedsvisie Mooi Rijnhuizen 2024 worden de laatste 20% van de te verlenen vergunningen voor woningbouw getoetst en verleend. Uitvoering van eerder verleende vergunningen vindt plaats.
D3-A6	De locatie van voorzieningen als een basisschool, supermarkt en een brug naar City zijn definitief. De planvorming en uitvoering wordt verder vormgegeven.
D3-A7	Het inrichting van delen van Park Rijnhuizen en onderliggend wegenstructuur ten behoeve van de gebiedsontwikkeling gaat verder in uitvoering.
D3-A8	In 2025 wordt de Zeepfabriek door beide grondeigenaren in de markt gezet en verder uitgewerkt op basis van het vastgestelde ontwikkelkader.
D3-A9	In Uned verband werken wij in 2025 verder aan de MIRT-Verkenning (verdiepingsfase naar voorkeursalternatief) en het MIRT-haalbaarheidsonderzoek Groot Merwede in samenwerking met Rijnenburg.
D3-A10	In 2025 zal het geactualiseerde ontwikkelkader Kruiderslaan-Herenstraat voor particuliere initiatieven ter besluitvorming worden aangeboden.
D3-A11	Er wordt gewerkt aan diverse woningbouw in verschillende fasen. Er wordt o.a. gebouwd aan het Middenblok in Hoog-Zandveld, Nijemondse, Deventerschans, Pinguinlocatie, Zijdewend, Acaciastraat, Blokhoeve-west en Buizerdlaan. De voorbereidingsfase van o.a. de Buizerdlaan, Vredebestaan en Wiersdijk worden voltooid.
D4-A1	De fysieke leefomgeving van de Betere Buurten Muntenbuurt en Kerkveld e.o. zullen opnieuw worden aangelegd.
D4-A2	De voorbereiding van de herinrichting van de fysieke leefomgeving in Zuilenstein wordt, in samenwerking met de bewoners, opgepakt.

Ambitie 2: Een woningaanbod dat aansluit bij woonwensen en woningbehoefte van alle inwoners, ook ouderen of mensen met een beperking.

De huidige woningmarkt stagneert en de woonlasten stijgen. We krijgen steeds meer diverse doelgroepen die een betaalbare woning nodig hebben. Om dit positief te beïnvloeden voeren we de maatregelen uit het Omgevingsprogramma Wonen en de prestatieafspraken met de woningcorporaties uit. We richten ons met name op de betaalbaarheid van de woningen en op het realiseren van huisvesting voor bijzondere doelgroepen zoals vluchtelingen en aandachtsgroepen met zorg- en ondersteuningsbehoefte. De Centrale As krijgt extra aandacht om het woonklimaat te verbeteren.

We willen een actueel woonbeleid dat aansluit bij het Rijksbeleid. Diverse woonwetswijzigingen van het Rijk laten op zich wachten waarmee ook de vertaling naar gemeentelijk beleid nog niet aan de orde is. In het kader van het traject Sluitende Meerjarenbegroting wordt hierop bezuinigd.

Doelstelling(en):

1. Onze woningvoorraad sluit aan bij de veranderende woningbehoefte. Zo is tweederde van de nieuwe woningen betaalbaar.

2. Het is goed samenleven in de wijken. Ouderen en kwetsbare inwoners kunnen beter zelfstandig wonen. De huisvesting van aandachtsgroepen en de zorg- en ondersteuningsbehoefte krijgen een steeds grotere rol en we zorgen voor voldoende huisvesting voor vluchtelingen.
3. Alle wijken zijn leefbaar en aantrekkelijk om in te wonen. Daarom geven we extra aandacht aan sturing op wonen in de Centrale As. De woningvoorraad is kwalitatief goed en toekomstbestendig.

Activiteiten 2025	
D1-A1	We maken een locatiescan, waarmee we de locaties in zicht krijgen waar we de ambities van het Omgevingsprogramma wonen kunnen vertalen in de bestaande voorraad en nieuwbouw binnen de kritische succesfactoren van de groei van de stad.
D1-A2	Betaalbaar bouwen: we onderzoeken instrumenten en treffen voorbereidingen om een project betaalbare koopwoningen te realiseren.
D1-A3	Om de bestaande voorraad beter te benutten versoepelen we de regels rondom woningdelen.
D2-A1	We maken regionale afspraken rondom zorg- en huisvestingsbehoefte van aandachtsgroepen.
D2-A2	We vullen het omgevingsprogramma wonen aan op de zorg- en huisvestingsbehoefte van aandachtsgroepen en de hierover gemaakte regionale afspraken.
D2-A3	We realiseren een project Flexwonen (zie Omgevingsprogramma Wonen) en een opvanglocatie voor vluchtelingen.
D3-A1	We verkennen of er in de Centrale As meer maatwerk geleverd kan worden in de woningtoewijzing.

Ambitie 3: Behoud en ontwikkeling van het erfgoed, waaronder de beschermde dorpsgezichten, het gebouwde erfgoed, het historisch landschap en de archeologie.

2025 is een bijzonder jaar voor het beleefbaar maken van het erfgoed. We werken aan herstel van elementen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. We werken hiervoor samen met onder meer erfgoed organisaties in de stad en de Provincie en leggen de verbinding met stadsmarketing (Programma Vrije Tijd). We ondersteunen particuliere eigenaren door hen te informeren over de mogelijkheid van verduurzaming van monumenten.

Doelstelling(en):

1. Mensen beleven het Nieuwegeinse erfgoed meer.
2. Particuliere monumenten zijn verduurzaamd.

Activiteiten 2025	
D1-A1	We faciliteren en promoten de Archeologiedagen en Open Monumentendag.
D1-A2	Met de Provincie werken we samen om de openbare ruimte van de forten, de kazemat Vreeswijk West en de Koninginnensluis te verbeteren. Op fort Vreeswijk wordt een nieuwe informatiepunt over de Nieuwe Hollandse Waterlinie geopend.
D1-A3	De zeldzame archeologische vondsten van Het Klooster worden met een tentoonstelling en evenementen in de spotlights gezet.
D1-A4	We lanceren de wandelroute Jong Erfgoed.
D2-A1	We organiseren informatiebijeenkomst(en) over verduurzaming van (particuliere) monumenten.

Ambitie 4: Een klimaatneutrale en duurzame stad, die de gevolgen van klimaatveranderingen aan kan.

In 2025 gaan we steeds meer van de visievorming en planvorming naar de uitvoering van de Omgevingsprogramma's Energietransitie, Klimaatadaptatie en Duurzaam Bouwen. De maatregelen die in 2024 succesvol waren zetten we voort. We ontwikkelen met de wijkuitvoeringsplannen (WUP) maatwerk voor wijken, buurten en bepaalde doelgroepen. We nemen klimaatadaptieve maatregelen in de openbare ruimte in de Betere Buurten. En we onderzoeken de mogelijkheden voor meer duurzame opwekking van energie en voor duurzame warmtebronnen voor de op aardgas aangesloten woningen en gebouwen. We ondersteunen inwonersinitiatieven in klimaatadaptatie en warmtetransitie. Het Rijk heeft voor 2025 alle gemeente een uitkering beschikbaar gesteld voor personele capaciteit voor de uitvoering van het Klimaatakkoord.

In het project toekomstig bestendig bedrijventerrein Plettenburg-De Wiers stimuleren we bedrijven om gezamenlijk hun bedrijventerreinen te verduurzamen (zie ook thema Economie).

In 2025 ronden we het omgevingsprogramma Circulariteit af en starten we met uitvoeringsprojecten en activiteiten om in Nieuwegein zuiniger met grondstoffen en producten om te gaan.

Netcongestie in de provincie Utrecht leidt er toe dat bedrijven moeilijk een nieuwe of een uitbreiding van een bestaande aansluiting op het elektriciteitsnet krijgen. Ook is er het risico dat door netcongestie gebiedsontwikkelingen vertragen. We sluiten aan op de provinciale aanpak. In 2025 faciliteren we daartoe een aantal fysieke maatregelen, bijvoorbeeld het plaatsen van nieuwe transformatorhuisjes door Stedin, om verdere problemen met netcongestie te voorkomen of te beperken. We zetten in op netbewust bouwen bij nieuwe gebiedsontwikkelingen.

Deze ambitie beperkt zich niet tot de gemeentegrens en daarom maken we ook regionaal afspraken en maken we gebruik van elkaars kennis en ervaring. We heroriënteren ons op de gemeentelijke bijdrage aan het 2030-doel en hoe we deze kunnen verwezenlijken van de regionale energie strategie van de regio Utrecht10 (RES U16).

Doelstelling(en):

1. In 2040 is Nieuwegein energieneutraal.
2. In 2050 is Nieuwegein klimaatbestendig en klimaatadaptief ingericht.
3. Nieuwegein is zo veel mogelijk circulair.
4. Verduurzaming bedrijventerreinen.
5. Bijdragen aan een energietransitiebestendig en robuust elektriciteitssysteem zonder netcongestie.

Activiteiten 2025	
D1-A1	Voorbereiden van aardgasvrije wijken • Vaststelling WUP Gebouwendriften • Opstellen WUP Doorslag • Opstellen WUP Zandveld • Opstellen WUP (nieuw) Vreeswijk
D1-A2	Stadsbrede isolatieaanpak voor grondgebonden koopwoningen, onderverdeeld in 3 verschillende doelgroepen waarbij inwoners met (kans op) energie armoede de meeste hulp en subsidie krijgen.
D1-A3	Gebiedsgerichte isolatieaanpak om de isolatieopgave te versnellen en inwoners beter te ondersteunen. De gebieden in 2025 zijn: Bazuinlaan, Carillonlaan en Citadeldrift.

D1-A4	Isolatie aanpak is uitgewerkt en beschikbaar voor VvE's.
D1-A5	Huurders worden geholpen met kleine energiebesparende maatregelen via de energiebox en FIXbrigade.
D1-A6	Onderzoek naar de haalbaarheid (in relatie tot netcongestie) van meer zonnepanelen op daken en langs de A2.
D1-A7	We onderzoeken opties voor duurzame warmtebronnen: Rioolwaterzuivering Nieuwegein (in gemeente IJsselstein), thermische energie uit lucht in Blokhoeve en warmte uit watergangen o.a. Merwede- en Amsterdam-Rijnkanaal.
D2-A1	We nemen klimaatadaptieve maatregelen in de openbare ruimte in de Betere Buurten Muntenbuurt en Kerkveld en de gebiedsontwikkeling Rijnhuizen, vervangen 2.000 m2 aan verharding door groen en continueren de uitvoering van het Omgevingsprogramma klimaatadaptatie 2023-2026.
D3-A1	In het eerste kwartaal stelt het college het Omgevingsprogramma Circulaire Stad 2025-2028 vast met daarin uitvoeringsprojecten en activiteiten (beleid, financieel, samenwerking en communicatie) voor de uitvoering van de circulaire ambities en doelen, denk bijvoorbeeld aan inkoopgerelateerde trajecten en afvalinzameling.
D4-A1	Met het project toekomstig bestendig bedrijventerrein Plettenburg-De Wiers werken we samen met de ondernemers aan versterking van duurzaamheid, weerbaarheid, verbinding, bereikbaarheid en vergroening van het bedrijventerrein.
D5-A1	In 2025 hebben we een lokaal actieprogramma netcongestie, waarmee we bijdragen aan en aansluiten bij landelijke en regionale netcongestie-actieprogramma's.

Prestatie-indicatoren

Type	Amb.	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streef waarde 2024	Streef waarde 2025
P	2	1	Taakstelling huisvesting statushouders	165	178	170 (schatting)
P	2	2	Flexwoningen voor spoedzoekers en statushouders	-	150	50
K	3	1	Aantal monumenten	44	43	43
P	4	1	Hoeveelheid van grijs naar groen gerealiseerde m2.	-	2.000	2.000

Streefwaarde 2023 bijgesteld naar werkelijke taakstelling van 123

Effectindicatoren

Type	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
E	1	Tevredenheid over de omgevingskwaliteit en fysieke leefomgeving (voorzieningen) (1)	3,7	3,7	3,7
E	2	Tevredenheid over omgevingskwaliteit en fysieke leefomgeving (woonwijk) (1)	4.1	4,0	4,1
E	3	Tevredenheid over het woningaanbod in Nieuwegein (1)	2,7	2,5	2,7
E	4	Algemene tevredenheid over de kwaliteit van de woning (1)	4,0	4,1	4,0
E	5	Aantal woningen uitbreiding woningvoorraad	325	570	1.250
E	6	Aantal sociale huurwoningen	8.811	8.700 (2)	9.050
E	7	Het percentage aanbod betaalbare sociale huur ten opzichte van het totale aanbod	77%	70%	70%
E	8	Uitbreiding aantal toegevoegde nultreden woningen en woningen voor verzorgd wonen	298	137	559
E	9	Uitbreiding aantal middeldure huurwoningen	14	80	54
E	10	Aantal geïsoleerde huizen via NIP	-	200	200

E	11	Aantal verleende subsidies	-	200	200
E	12	Mate van energieneutraliteit (3)	PM	13%	14%

1. Gemeten op een schaal van 1 tot 5 (1 is zeer ontevreden, 5 is zeer tevreden).
2. Er staan geen nieuwbouwopleveringen gepland en er worden woningen verkocht.
3. $\text{Ergieneutraliteit} = \text{opgewekte duurzame energie} / \text{energiegebruik} * 100 \%$

Financiële toelichting

Product Grondzaken

Het product Grondzaken bevat de budgetten gerelateerd aan het grondbedrijf. Dit betreft de totale lasten en baten vanuit de diverse grondexploitaties en daarnaast ook kleinere budgetten voor onder andere het snippergroen en verhuurde gronden. De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan de volgende ambities:

- [Ambitie 1: Een goede kwaliteit van de fysieke leefomgeving.](#)
- [Ambitie 2: Een woningaanbod dat aansluit bij woonwensen en woningbehoefte van alle inwoners, ook ouderen of mensen met een beperking.](#)
- [Ambitie 4: Een klimaatneutrale en duurzame stad, die de gevolgen van klimaatveranderingen aan kan.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Grondzaken				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	35.092	29.291	46.772	27.494	23.679
Baten	35.168	29.297	46.783	27.403	23.579
Saldo	-77	-6	-11	91	100

Ten opzichte van de begroting 2024 is te zien dat de lasten en baten in 2025 afnemen. Het verschil tussen deze jaren hangt samen met de verwachte jaarlijkse inkomsten en uitgaven van de verschillende grondexploitatieprojecten. Voor een uitgebreide toelichting op het product Grondzaken wordt verwezen naar de [paragraaf Grondbeleid](#) (3.6).

Product Milieu en klimaatadaptatie

Het product Milieu en klimaatadaptatie omvat de budgetten voor onder andere de Routekaart Energieneutraal, duurzaamheid en klimaatadaptatie, evenals de baten en lasten voor de subsidies Energie in de wijk (tot 2026), programma circulariteit en Nationaal Isolatieprogramma (tot 2027). Ook het bouw- en milieutoezicht is onderdeel van dit product, hier valt onder andere de bijdrage aan de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD Utrecht) onder.

De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan de volgende ambitie:

- [Ambitie 4: Een klimaatneutrale en duurzame stad, die de gevolgen van klimaatveranderingen aan kan.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Milieu en klimaatadaptatie				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	5.384	3.637	2.074	2.205	2.237
Baten	1.701	1.706	359	359	360
Saldo	3.683	1.931	1.715	1.846	1.877

Ten opzichte van de begroting 2024 is te zien dat de lasten in 2025 afnemen. Het verschil tussen deze jaren hangt hoofdzakelijk samen met de volgende onderdelen:

Sluitende Meerjarenbegroting

Vanwege de toegekende Rijkssubsidie 2025 voor de gemeentelijke uitvoering van het Klimaatakkoord worden personeelslasten uit de Routekaart in 2025 incidenteel met € 250.000 verlaagd.

Meerjarige subsidies vanuit Rijk en provincie

In 2025 zal meer worden uitgegeven van de subsidie Nationaal Isolatieprogramma (€ 52.000). De omvang van de subsidie Klimaat en Energiebeleid neemt met € 39.000 af in 2025, en daarmee ook de lasten.

De begrote lasten voor deze bestuursperiode toegekende middelen, nemen in 2025 af. Vooralnog hebben we de middelen via overhevelingen voor deze periodes beschikbaar gehouden. Om deze reden is het verschil tussen 2024 en 2025 in afname van kosten fors (€ 567.000 voor subsidie verduurzaming voor ondernemers + € 572.000 subsidie klimaatadaptatieve maatregelen + € 397.000 voor subsidie verduurzaming voor particulieren).

Product Natuur en dier

Dit product bestaat uit het Natuurkwartier, Milieu Educatie Centrum, BuitenWijs en Dierenwelzijn. Samen met inwoners en organisaties maken we inwoners bewust van het belang van de Nieuwegeinse natuur en dierenwelzijn onder andere via natuur en milieueducatie vanuit het Natuurkwartier en Milieu educatie centrum. Met meer bewustwording waarderen inwoners hun fysieke leefomgeving meer en gaan daar bewuster mee om. De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan de volgende ambitie:

[Ambitie 1: Een goede kwaliteit van de fysieke leefomgeving.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Natuur en dier				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	241	247	253	258	262
Baten	91	91	93	95	97
Saldo	150	156	160	163	165

De verschillen op dit product zijn kleiner dan € 25.000 en worden verder niet toegelicht.

Product Ruimtelijk ontwikkeling wonen

Dit product bestaat uit het programma Betere Buurten, stedenbouw, vergunningverlening in de fysieke leefomgeving, woonbeleid en starters-, verzilveringen en het beleefbaar en zichtbaar maken van Nieuwegeins erfgoed. De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan de volgende ambities:

- [Ambitie 1: Een goede kwaliteit van de fysieke leefomgeving.](#)
- [Ambitie 2: Een woningaanbod dat aansluit bij woonwensen en woningbehoefte van alle inwoners, ook ouderen of mensen met een beperking.](#)
- [Ambitie 3: Behoud en ontwikkeling van het erfgoed, waaronder de beschermde dorpsgezichten, het gebouwde erfgoed, het historisch landschap en de archeologie.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Ruimtelijke ontwikkeling wonen				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	3.443	2.342	2.398	2.690	2.712
Baten	3.325	2.459	2.359	2.267	2.331
Saldo	118	-117	39	423	381

Ten opzichte van de begroting 2024 is te zien dat zowel de lasten als de baten in 2025 afnemen. Het verschil tussen deze jaren hangt hoofdzakelijk samen met de volgende onderdelen:

Sluitende Meerjarenbegroting

Er was voorzien om diverse woonwetswijzigingen van het Rijk te vertalen naar gemeentelijk beleid. Door het uitblijven van dit Rijksbeleid wordt geen beroep gedaan op het hiervoor gereserveerde budget van € 75.000 en valt dit budget structureel vrij. Echter mocht dit Rijksbeleid toch worden opgesteld dan is het van belang om dit budget wederom beschikbaar te stellen om aan dit Rijksbeleid uitvoering te geven.

Betere Buurten

De kapitaallasten van het programma Betere Buurten nemen met € 55.000 af vanwege lagere interne rente.

De begrote cofinanciering vanuit het Rijk voor de regiodeal in het kader van de Muntenbuurt is tot en met 2024 in de begroting opgenomen. De subsidie is te gebruiken tot en met 2025. Mochten de subsidie middelen niet volledig in 2024 worden opgemaakt zal het restant alsnog in de begroting 2025 worden opgenomen.

Leges voor bouwprojecten (effect Wkb)

Per 2024 is de Omgevingswet gaan gelden, inclusief de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Door de Wkb zullen de bouwtechnische toets- en toezichttaken stapsgewijs verplaatsen naar private kwaliteitsborgers, te beginnen bij bouwontwikkelingen met een laag risico (gevolgklasse 1). Die stapsgewijze invoering heeft effect op het werkaanbod, de daarmee samenhangende kosten en de 100% dekking door leges die we nastreven. Dat effect is medio 2023 geprognoseerd in de begrotingscijfers voor 2024 e.v. maar op een later moment is besloten om de eerste Wkb-stap (veel) minder groot te maken dan aanvankelijk voorzien.

Het moment en de omvang van de volgende Wkb-stappen zijn op dit moment nog onvoldoende duidelijk. Ondertussen houdt de hoge bouwconjunctuur aan wat resulteert in veel grotere bouwprojecten o.a. in City en Rijnhuizen. De leges voor 2025 en verder (en de toe te rekenen kosten) zullen dus zeer waarschijnlijk hoger uitvallen dan begroot. Dit monitoren we doorlopend.

De legesinkomsten zijn al decennia lang afhankelijk van de inkomsten uit de bouwtechnische omgevingsvergunningen voor grote bouwprojecten. In de Legesverordening 2024 is die afhankelijkheid verlaagd met het oog op de uiteindelijke impact van de Wkb wanneer deze wet stapsgewijs nadrukkelijker wordt ingevuld (en deze bouwtechnische leges voor een deel wegvallen). Met name de kostendekking van de ruimtelijke procedures is verhoogd. Die procedures vormen meestal de voorfase van diezelfde grote bouwprojecten. De kostendekking van die projecten verschuift dus naar voren in het totale proces.

Meldingen

De invoering van de Wkb introduceert een meldingsstelsel voor die bouwontwikkelingen waarbij de bouwtechnische toets- en toezichttaken verplaatsen naar private kwaliteitsborgers. Aan dat stelsel zijn meerdere (nieuwe) wettelijke taken gekoppeld voor het bevoegd gezag. Die taken mogen echter niet met leges gedekt worden. In de Kadernota 2024 is gemeld dat voor 2025 daarvoor een bedrag van € 160.000 wordt geraamd, waarvoor in eerste instantie dekkingsmogelijkheden gezocht worden in de reserve Omgevingswet.

Thema Economie

Een gezonde economie is belangrijk voor de stad. Het brengt welvaart en werkgelegenheid. Wij geven ondernemers ruimte om te ondernemen zoals vermeld in de Omgevingsvisie. Dit betekent dat we werken vanuit een 'ja, mits'- houding met altijd aandacht voor de ambities van de stad uit onze Omgevingsvisie. Dat helpt hen en de werkgelegenheid in de stad. We verbinden ondernemers met elkaar. Ondernemers op bedrijventerreinen en winkelcentra dragen bij aan het realiseren van de ambities van het stadsbestuur. Als gemeente creëren we de randvoorwaarden zodat ondernemers hun klanten en medewerkers goed kunnen bedienen.

Ambitie 1: Nieuwegein is een bedrijvige stad in een sterke regio.

Nieuwegein vormt onderdeel van een levendige regio. Er is sprake van een regionale woon, werk en recreatie markt. Om die reden richten wij ons op een stevige regionale samenwerking. Om zo een goede regionale verdeling van bedrijven en kantoren te realiseren, waarbij we overaanbod

willen voorkomen en het juiste bedrijf op de juiste plaats te laten ondernemen. Met hierbij ook het bieden van de juiste gebieds- en gebouwkwaliteit. De groei van de werkgelegenheid in de regio is ook groei van de werkgelegenheid van Nieuwegein. Startende (creatieve) ondernemers zijn vaak innovatief en geven de stad energie. Weten wat er leeft en speelt onder onze ondernemers en ondernemersnetwerken; dat is belangrijk voor goed beleid. Op deze ambitie zijn besluiten genomen in het kader van het traject Sluitende Meerjarenbegroting, waardoor we een aantal activiteiten versoberen. Zo onderhouden wij via een versoberde uitvoering (o.a. Provada-deelname) goed contact met onze ondernemers.

Als ondernemers, winkeliers of vastgoedeigenaren ruimtelijke initiatieven ontwikkelen, die bijdragen aan de vijf kritische succesfactoren van de Groei van de Stad, helpen wij met een ja, mits houding. Voor de winkelcentra vertaalt dat zich, onder meer, in duurzaamheid, veilig laden & lossen en verdere verbetering van de fietsbereikbaarheid en fietsenstalling. Voor de bedrijventerreinen in duurzaam en intensief ruimtegebruik.

Met de groei van onze stad is het belangrijk dat we een passend en gevarieerd winkelaanbod hebben dat aansluit op de klantvraag. De ontwikkeling van City is hierbij een belangrijk aandachtspunt in. Winkelcentra zijn het sociale hart van de wijk. De toekomstwaarde van onze winkelcentra behouden is daarom belangrijk. We houden een vinger aan de pols op de ontwikkelingen in onze winkelcentra.

We blijven samenwerken met de partners vanuit het binnenstadsmanagement (Wereldhave, De Kom, de Bibliotheek, Stichting Markten en de gemeente) om vanuit een klantgerichte benadering de binnenstad levendig en aantrekkelijk te houden en de verblijfstijd van de bestaande bezoekers te verlengen en nieuwe bezoekers aan te trekken. We versoberen onze inzet in het binnenstadsmanagement. We blijven meedenken over hoe we de binnenstad levendig en aantrekkelijk houden, maar zullen een kleinere financiële bijdrage leveren aan de stichting binnenstadsmanagement.

Er wordt invulling gegeven aan de acties en uitgangspunten van het Omgevingsprogramma Horeca. Zo houden we vraag en aanbod met elkaar in lijn en bevorderen we de aandacht voor gezondheid en duurzaamheid in de horeca.

Doelstelling(en):

1. Nieuwegein heeft een gezond ondernemersklimaat.
2. Ondernemers ondernemen niet alleen voor zichzelf, maar ook voor een welvarend Nieuwegein en Utrecht10 regio.
3. We kennen onze ondernemers en hun behoeften.
4. We hebben een gevarieerd winkelaanbod dat aansluit op de klantvraag.

Activiteiten 2025	
D1-A1	Gezamenlijk met onze partners in de Stichting Binnenstadsmanagement organiseren wij op maat gesneden campagnes en evenementen in City.
D1-A2	Nieuwe initiatieven en herontwikkelingen van ondernemers die bijdragen aan de groei van de stad benaderen wij met een "ja mits"- houding.
D1-A3	De tijdelijke situatie voor start-ups in de Zeepfabriek is succesvol gebleken. Wij zetten in op het behouden van deze start up plekken voor de definitieve situatie van de Zeepfabriek.
D2-A1	Wij gaan de interactie met ondernemers verder vergroten. Bewust kiezen wij voor het experimenteren met diverse media technieken zoals LinkedIn groepen, nieuwsbrieven e.d.

D3-A3	Wij bezoeken bedrijven, houden thema bijeenkomsten, spreken branchegroeperingen en zijn via het ondernemersloket bereikbaar voor allerlei ondernemersvragen en ondersteuning.
D4-A1	Wij bezoeken de winkelcentra en blijven in gesprek met de grotere vastgoedeigenaren om een vinger aan de pols te houden op de ontwikkelingen en (bij) te sturen.

Prestatie-indicatoren

Type	Amb.	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streef waarde 2024	Streef waarde 2025
K	1	1	Aantal arbeidsplaatsen (1)	50.800	51.000	52.000
K	1	2	Bedrijfsvestigingen in Nieuwegein	7.523	7.000	7.600
K	1	3	Arbeidsplaatsen in U10-regio (2)	639.000	650.000	675.000
P	1	4	Aantal nieuwe bedrijven op Het Klooster	4	3	2
K	1	5	Aantal toeristenovernachtingen	33.184	33.200	33.245

1. We verwachten weinig groei aan arbeidsplaatsen in Nieuwegein. Wel in de regio.
2. U10 bestaat uit 16 gemeenten.

Effectindicatoren

Type	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
E	1	Tevredenheid ondernemers over ondernemersklimaat (1)	3,4	3,7	3,7
E	2	Tevredenheid over het winkelaanbod (1)	4,0	4,0	4,0
E	3	Ontwikkeling aantal bezoekers Cityplaza (2)	101%	+ 0%	104%

1. Gemeten op schaal van 1 (laag) tot 5 (hoog).
2. Aantal bezoekers zit op maximaal haalbare.

Financiële toelichting

Product Economisch beleid

Het product Economisch beleid bestaat uit toekomstbestendige bedrijfsterreinen, binnenstadsmanagement, onze bijdrage aan de regionale samenwerking Economic Board Utrecht (EBU) en andere onderdelen voor de uitvoering van de economische visie Nieuwegein.

De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan de volgende ambities:

- [Ambitie 1: Nieuwegein is een bedrijvige stad in een sterke regio.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Economisch beleid				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	495	236	242	248	255
Baten	13	14	14	14	15
Saldo	482	222	228	234	241

Ten opzichte van de begroting 2024 is te zien dat de lasten in 2025 afnemen.

In het collegeprogramma zijn incidentele middelen voorzien voor een onderzoek naar de mogelijkheden voor start-ups. Bij de jaarrekening 2023 zijn deze middelen overgeheveld naar 2024. Deze middelen zijn niet langer beschikbaar vanaf 2025.

Sluitende Meerjarenbegroting

Door versoering in de uitvoering van onze bedrijfscontacten en binnenstadsmanagement wordt structureel € 80.000 bespaard.

Wat mag het kosten?

Thema	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Wonen	25.848	44.160	35.517	51.498	32.648	28.890
Economie	289	495	236	242	248	255
Totaal lasten	26.137	44.655	35.753	51.740	32.896	29.145
Wonen	26.084	40.285	33.553	49.595	30.125	26.367
Economie	21	13	14	14	14	15
Totaal baten	26.105	40.298	33.567	49.609	30.139	26.382
Saldo van lasten en baten	32	4.357	2.186	2.131	2.757	2.763
Storting in reserves	2.262	2.757	75	75	75	75
Ottrekking aan reserves	686	9.222	237	8	8	8
Totaal van het programma	1.608	-2.108	2.024	2.199	2.824	2.831

Op dit programma worden de volgende reservemutaties geraamd:

- In 2025 wordt vanuit de inkomsten vanuit het pauzelandchap Galecopperzoom een bedrag van € 75.000 gestort in de reserve bijdrage Merwedelijk en ontwikkeling Groot Merwede.
- In 2025 wordt een bedrag van € 70.000 onttrokken aan de reserve ISV voor uitvoering van het beleid met betrekking tot verkamering.
- In 2025 wordt een bedrag van € 160.000 onttrokken aan de reserve Omgevingswet voor uitvoering van (nieuwe) wettelijke taken, die niet uit legesinkomsten gedekt kunnen worden.
- Er wordt € 7.000 onttrokken aan de reserve startersleningen voor de kosten van deze leningen.

2.3 Leefomgeving en Veiligheid

Wat is de bedoeling van dit programma?

Leefomgeving

De openbare ruimte is onze woon-, werk- en leefomgeving en daarmee van groot belang voor inwoners, ondernemers en bezoekers van Nieuwegein. Wij streven ernaar de openbare ruimte toegankelijk en aantrekkelijk te maken en te houden voor huidige en toekomstige generaties – jong en oud – als omgeving om in te wonen, recreëren en werken. We behouden en versterken de kwaliteit van de openbare ruimte en stellen de gebruiker en of functie centraal. We doen dat samen met inwoners, gebruikers, partners.

Veiligheid

Nieuwegein is een gevarieerde en veilige stad, waar de huidige en volgende generaties graag zijn. Samen met inwoners, ondernemers en partners vergroten we de bewustwording en de weerbaarheid en versterken we de veiligheid.

Relatie met andere programma's

'Leefomgeving' heeft een belangrijke relatie met het programma 'Wonen en Economie' waar het gaat om de thema's Betere Buurten, (betaald) parkeren, spelen, Omgevingswet, Actieplan geluid, afval, duurzaamheid. En met het programma 'Vrije tijd' als het gaat om spelen en sport en bewegen.

Verder willen we ook de aandacht voor het omgaan met hemel- en afvalwater onder ontwikkelaars en inwoners vergroten. Hiervoor gebruiken we de instrumenten geschreven op de omgevingsprogramma's 'Duurzaam Bouwen: Woningbouw 2022' en 'Klimaatadaptatie 2023-2026: Samen klaar voor klimaatverandering'. Op deze wijze dragen wij zorg voor goede en voldoende voorzieningen op het gebied van riolering en waterhuishouding, die goed te beheren zijn.

Aanpak Leefbaarheid en Veiligheid

We werken vanuit het programma Leefomgeving en Veiligheid aan de aanpak voor de opgaven in de Centrale As (oostelijk Batau en de wijken Zuilenstein, Jutphaas-Wijkersloot, Merwestein en Fokkesteege), in het kader van de aanpak Leefbaarheid en Veiligheid binnen het programma Versterking Eigen kracht. Vanuit deze aanpak bieden we langjarige inzet om zo de leefbaarheid en veiligheid in de buurten te verbeteren, het perspectief voor de jeugd te verbeteren en voor onze inwoners bestaanszekerheid te vergroten. Dit doen we als gemeente niet alleen, maar we werken hier vanuit een samenwerkingsalliantie met verschillende organisaties in de stad.

Domeinoverstijgende veiligheidsthema's

Veiligheidsthema's zijn vaak domein overstijgend. Overlast en criminaliteit zijn onder andere zichtbaar in de buitenruimte en raken daarom aan de programmaonderdelen van het Programma Wonen en Economie. Hierbij zijn de Omgevingswet, aansluiting bij de omgevingsprogramma's en een gezond ondernemersklimaat belangrijke elementen. In het bijzonder werken we in het kader van het project toekomstbestendige bedrijventerreinen ook aan het weerbaar houden van het bedrijventerrein Plettenburg-De Wiers.

Digitale criminaliteit wordt steeds meer een onderdeel van het dagelijks leven. Denk bijvoorbeeld aan ransomware-aanvallen, waarbij gegevens worden versleuteld en alleen tegen betaling weer beschikbaar worden gesteld of aan phishing waarbij criminelen proberen je bankgegevens en identiteit te stelen. Het is daarom belangrijk dat inwoners en ondernemers zich bewust zijn van

deze risico's en zich hiertegen kunnen beschermen. Naast het verhogen van het bewustzijn en de weerbaarheid van inwoners en ondernemers op het gebied van digitale veiligheid, zullen ook medewerkers van de gemeente Nieuwegein voldoende basisvaardigheden nodig hebben om digitaal veilig te werken. Dit speerpunt is reeds onderdeel van het programma 'Samenwerken aan ICT' van de afdeling Support, dat zich richt op het waarborgen van interne digitale veiligheid.

Een bijzonder aandachtspunt is de relatie met het Programma Versterking Eigen kracht, ondersteuning en bescherming waar met name op de thema's huiselijk geweld/kindermishandeling, complexe multiprobleemgezinnen en preventie van jeugdcriminaliteit raakvlakken zijn met het sociaal domein. Vroegtijdig signaleren en inzetten van interventies kan helpen om te voorkomen dat casussen in het sociaal domein escaleren naar het veiligheidsdomein.

Daarnaast is er ook een relatie tussen het thema gezondheid en veiligheid met betrekking tot preventie drugsgebruik. Naast de nadelige gezondheidseffecten van drugsgebruik, draagt de drugsgebruiker ook bij aan het in stand houden van criminaliteit. Belangrijke speerpunten zijn het voorkomen dat Nieuwegeinse jeugd drugs gaat gebruiken en/of in de drugscriminaliteit belandt.

Wat doen we samen?

Leefomgeving

U10

Via de U10-bestuurstafel Duurzame Mobiliteit werken we aan de uitvoering van de doelen uit de 'Mobiliteitsvisie grootstedelijk Utrecht':

- Kiezen voor het verantwoord accommoderen van de mobiliteitsgroei.
- Kiezen voor de meest geschikte vervoerwijze per gebied.
- Kiezen voor kwaliteit voor de fietser.
- Kiezen voor kwaliteit voor de OV-reiziger.
- Kiezen voor een gezamenlijke aanpak van leefbaarheid en bereikbaarheid bij de rijkswegen, projecten als Ring Utrecht, noordelijke Randweg Utrecht (NRU) en aanpak A27.

Daarnaast wordt ook de regionale inzet richting het Rijk veelal via de U10 verricht.

Coöperatie ParkeerService

Onze gemeente is één van de 13 leden van de Coöperatie ParkeerService. ParkeerService verzorgt in onze stad een groot deel van de operationele zaken met betrekking tot het betaald parkeren. De omvang van dit dienstenpakket wordt ieder jaar vastgelegd in een Uitvoeringsovereenkomst. Dit betreft zowel afspraken over de werkzaamheden als de bijbehorende kosten.

Afval en grondstoffen

We werken samen met RMN en de andere RMN-gemeenten aan het verbeteren van de inzameling van afval en grondstoffen en aan een toekomstbestendige organisatie. Ook werken we samen met de AVU (Afvalverwijdering Utrecht). Dit is een gemeenschappelijke regeling die de contracten regelt voor het verwerken van afval en grondstoffen.

Riolering en water

Het (afval)watersysteem houdt niet op aan de gemeentegrenzen en daarom werken we regionaal samen in het Netwerk Water & Klimaat. De partijen van het netwerk zijn het waterschap Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden, 14 gemeenten, de provincie en de Veiligheidsregio. Belangrijke thema's zijn de opgave als gevolg van de klimaatverandering, duurzaamheid en kostenbesparing.

Veiligheid

Het waarborgen en vergroten van de veiligheid binnen Nieuwegein, kan niet zonder samenwerking met lokale, regionale en landelijke partners.

Een voorbeeld van een lokale integrale aanpak is de Aanpak Nypels. Vanuit de uitgangspunten 'Anders doen op het Nypelsplantsoen' en 'dat doen wat nodig is' zetten we samen met onder andere Woonin, politie, stichting JoU, WIL en Geynwijs in op leefbaarheids- en veiligheidsvraagstukken rond het Nypelsplantsoen.

Een ander voorbeeld van de lokale integrale aanpak is het bondgenotennetwerk van Nieuwegein. Het bondgenotennetwerk is in 2024 gezamenlijk met de politie opgericht met als doel het opbouwen van relaties met sleutelfiguren in de stad. De sleutelfiguren zijn geen professionals, maar inwoners die actief zijn en een achterban hebben bij bijvoorbeeld een stichting of sportclub. Tijdens de bijeenkomsten met de bondgenoten willen we, met de focus op de openbare orde en veiligheid, ophalen wat het sentiment is en wat er speelt in de wijken van Nieuwegein op het gebied van o.a. radicalisering, polarisatie en overlast. Ook fungeren onze bondgenoten als klankbord op het moment dat er sprake is van landelijke, regionale of lokale ontwikkelingen die mogelijk de openbare orde in Nieuwegein kunnen verstoren.

Maar, problematiek op het gebied van de openbare orde en veiligheid stopt vaak niet bij de gemeentegrenzen. We zetten daarom in op goede samenwerking met onze buurgemeenten en regionale/landelijke partners zoals Bureau RVS, het RIEC en het Zorg- en Veiligheidshuis Regio Utrecht. In het kader van het programma Leefbaarheid en Veiligheid en Preventie met Gezag wordt er samengewerkt met andere manifestgemeenten en in Midden-Nederland specifiek intensiever met Utrecht, Almere en Lelystad. Vanuit het Rijk is het ministerie van Justitie en Veiligheid betrokken bij Preventie met Gezag en het ministerie van Binnenlandse Zaken bij de aanpak Leefbaarheid en Veiligheid.

Ook is de gemeente Nieuwegein één van de deelnemers in de gemeenschappelijke regelingen van de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht en de Veiligheidsregio Utrecht (VRU). De RUD voert milieutaken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De VRU geeft uitvoering aan een adequate risico-/ crisisbeheersings- en brandweerorganisatie en draagt daarmee bij aan een veilige leefomgeving in Nieuwegein.

Thema Leefomgeving

Onder dit thema valt het onderhoud en verbetering van de openbare ruimte. We hanteren hierbij de onderstaande verdeling in ambitiegebieden.

- Riolering en waterhuishouding (Blauw)
- Openbaar groen, spelen en dierenwelzijn (Groen)
- Mobiliteit, wegen, kunstwerken (Grijs)
- Afval en grondstoffen (Wit)
- Parkeren

In de paragraaf kapitaalgoederen kunt u meer informatie lezen over de beheerplannen en het assetmanagement met als basis de in 2023 door de raad vastgestelde [Nota kapitaalgoederen Openbare Ruimte 2024-2027](#).

Ambitie 1: Nieuwegein heeft een goede waterhuishouding.

De gemeente Nieuwegein heeft drie zorgplichten: het inzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater, het inzamelen en verwerken van afstromend hemelwater en het voorkomen van belemmering in een gebied door overtollig grondwater waardoor inwoners minder hinder of overlast hebben.

Om aan deze plichten te voldoen voeren wij de acties uit die zijn beschreven in het [Gemeentelijk Rioleringsplan \(GRP\) 2024-2027](#). Wij werken aan een watersysteem met voldoende capaciteit met aandacht voor de waterkwaliteit. Wij gebruiken het meerjarenplan waterkwaliteit als leidraad. Er zijn diverse reparaties aan de riolering benodigd. Er worden aanpassingen gedaan op basis van hydraulische berekeningen en inspecties. Daarnaast is een aantal installaties toe aan renovatie.

Doelstelling(en):

1. Nieuwegein heeft voldoende kwalitatief water.
2. De riolering is goed onderhouden.
3. De waterhuishouding is toegerust op de huidige en toekomstige situatie.

Activiteiten 2025	
D1-A1	Wij vragen bij onze inwoners aandacht voor het goed gebruik van de riolering middels diverse communicatiemiddelen.
D1-A2	We voeren baggerwerkzaamheden op meerdere locaties uit, circa 5 km watergangen, conform het baggerplan 2024-2027.
D2-A1	We voeren werkzaamheden uit om het oorspronkelijk functioneren ten aanzien van waterdichtheid, stabiliteit en afstroming van de riolen te herstellen.
D3-A1	We passen, zowel bij het reguliere onderhoudsprogramma als nieuwe projecten, klimaat adaptieve maatregelen toe.

Ambitie 2: Een stad die kwalitatief goede en voldoende voorzieningen en groen biedt om te kunnen recreëren, ondernemen en te verplaatsen of verblijven.

Gemeente Nieuwegein is een groene natuurvriendelijke gemeente, wil dit blijven en verder uitbouwen. Nieuwegein is trots op haar bomen, groen en natuur. In een tijd waarin vele functies om ruimte vragen, is het de uitdaging om groen te behouden en waar mogelijk te versterken, met name in relatie tot toekomstige woningbouw en andere ontwikkelingen zoals de energietransitie.

Bomen en groen vervullen belangrijke functies als het gaat om een gezonde leefomgeving. Ze dragen onder andere bij aan:

- gezondheid van mens en dier;
- verbeteren van lichamelijke en geestelijke gezondheid;
- voedselvoorziening;
- luchtzuivering;
- verkoeling;
- waterhuishouding;
- herkenbaarheid;
- biodiversiteit;
- ruimte voor recreatie;
- waarde van onroerend goed.

Om te zorgen voor een gezondere en robuuste leefomgeving hebben we het omgevingsprogramma ['Natuur in de Stad' \(2024-016\)](#) opgesteld. Met daarin 5 leidende pijlers:

- verbinden
- verbeteren
- vergroten
- beschermen
- betrekken -

(buiten)Spelen

Het doel is om inwoners uit te dagen om buiten te spelen en te bewegen. Buiten spelen en bewegen draagt bij aan een gezonde leefstijl. Spelen en bewegen in de openbare ruimte geeft ook kans op ontmoeting en ontmoeting heeft weer een sociale (veiligheids-) functie.

Het doel bereiken we door te streven naar voldoende, conform de Speelvisie Nieuwegein 2019-2029, aantrekkelijke en uitdagende voorzieningen en aanleidingen voor jong en oud om naar buiten te gaan.

In 2025 worden de (onderhouds)werkzaamheden volgens ["Beheerplan spelen en bewegen Gemeente Nieuwegein 2024-2027"](#) uitgevoerd.

Doelstelling(en):

1. Het openbare groen is adequaat onderhouden.
2. We vergroten het aandeel groen in de stad.
3. In toenemende mate is ons groen verbonden, inheems en robuust.
4. Betrokken inwoners die zich mede-eigenaar voelen van ons groen.
5. Er zijn voldoende en goed onderhouden mogelijkheden om te spelen voor iedere leeftijdscategorie.

Activiteiten 2025	
D1-A1	We voeren beheer en onderhoud conform het beheerplan openbaar groen 2024-2027.
D1-A2	We herzien de Bomenverordening uit 2012 . Als gevolg van de opname van Bomen (voorheen boombeschermingsplan en boom afwegingskader) in het omgevingsprogramma Natuur in de stad.
D2-A1	Wij voeren maatregelen conform de planning van het omgevingsprogramma Natuur in de stad.
D3-A1	We vormen drie bospercelen om naar biodiversere bospercelen naar aanleiding van de boomveiligheidscontrole.
D4-A1	Wij laten zien (safari's), stimuleren en informeren (zelfbeheer een bewonersinitiatieven) om betrokkenheid van inwoners te vergroten.
D5-A1	We voeren de buurtaanpak spelen door conform het beheerplan 2024-2027.

Ambitie 3: We zorgen voor minder druk op de bereikbaarheid, het verkeer in Nieuwegein verloopt veilig, vlot en comfortabel.

Mobiliteit

De Mobiliteitsvisie Nieuwegein 2030 (2021-067) is, samen met het bijbehorende Mobiliteitsprogramma Nieuwegein 2030 (2021-386), de gidslijn voor de uitvoer van mobiliteitsprojecten in de komende jaren. Het programma bevat een uitgebreid pakket aan maatregelen om de mobiliteit en bereikbaarheid van Nieuwegein de komende jaren te verbeteren. We willen dat zo veel mogelijk mensen gebruik maken van andere vervoersvormen dan de auto. In

onze ambities houden we rekening met de mobiliteitsbehoefte van de bewoners. In 2025 gaan we verder met onder andere de realisatie van fietsstraten en de inrichting van schoolzones.

Verder werken we aan de goede bereikbaarheid van het stadscentrum rekening houdend met de regionale functie van de binnenstad, bezoekers en (nieuwe) bewoners. Het stadscentrum is met verschillende vervoersvormen snel, comfortabel en veilig te bereiken vanuit alle wijken en de regio. We stimuleren daarbij het gebruik van de fiets.

Wegen

Het doel van het wegennet is om het verkeer veilig, vlot en comfortabel te laten doorstromen. De focus bij wegen is driedelig. Allereerst is er de voorbereiding en de uitvoering van een aantal, voor een deel al lopende, (grootschalige) asfaltwerkzaamheden die gebaseerd zijn op het beheerplan wegen. Daarnaast continueren we de buurtgerichte aanpak van de elementenverhardingen. Dit houdt in dat we ook in 2025 het groot onderhoud aan de elementenverhardingen samenvoegen tot één groot totaalproject waarin we een aantal buurten aanpakken.

Samen met team Groen en Klimaatadaptatie continueren we ook het verkleinen van het verhardingsareaal door op een aantal plaatsen verharding om te vormen naar groen. In 2025 worden de (onderhouds)werkzaamheden volgens "Beheerplan wegen 2024-2027" uitgevoerd.

Kunstwerken

Civiele kunstwerken zorgen voor een goede doorstroom van verkeer over land of water. Iedereen die door Nieuwegein "reist", of het nu gaat om wandelen, met de fiets, de auto of de boot, maakt gebruik van de civiele kunstwerken in Nieuwegein, zowel voor economische als recreatieve doeleinden.

Onderhoud heeft als doel om de civiele kunstwerken in optimale conditie te houden. Het betreft het uitvoeren van werkzaamheden om de civiele kunstwerken in degelijke staat te brengen zodat ze voldoen aan de gestelde eisen.

We voeren de werkzaamheden uit conform het beheerplan civiele kunstwerken 2024-2027.

Openbare verlichting

Het doel van de openbare verlichting is om optimaal bij te dragen aan de verkeersveiligheid, sociale veiligheid en de leefbaarheid van de openbare ruimte. Vanaf 1 januari 2025 is de gemeente Nieuwegein eigenaar (juridisch en economisch) van het volledige areaal en zelf verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de verlichting. Op deze manier krijgt de gemeente meer grip op de openbare verlichting en daarnaast willen we inzetten op verduurzaming om het energieverbruik zo te verlagen.

Vanaf 2025 worden de ca. 2.000 armaturen die nog niet zijn verled, binnen twee jaar vervangen voor een LED-armatuur. Daarna worden armaturen en masten vervangen bij einde levensduur, waarbij alle armaturen standaard het dimprofiel 3A krijgen, conform de Beslisnotitie Exploitatie Openbare Verlichting 2025-2027 (2024-183).

Doelstelling(en):

1. Nieuwegein is goed bereikbaar.
2. In Nieuwegein staan naar behoefte elektrische laadpalen.

3. Groei aandeel andere vervoersvormen is groter dan groei aandeel auto. Onder andere doordat we goede faciliteiten hebben voor fietsers en openbaar vervoer.
4. Het onderhoud van de openbare verlichting is goed geregeld.

Activiteiten 2025	
D1-A1	We voeren acties uit het Mobiliteitsprogramma Nieuwegein uit.
D1-A2	Om zicht te krijgen op de mobiliteitsontwikkeling in Nieuwegein blijven we monitoren door onder andere parkeeronderzoeken en fietsgebruik.
D1-A3	We starten de totale reconstructie van het kruispunt Plettenburgerbaan / Martinbaan-Perkinsbaan inclusief de verkeersregelininstallatie
D2-A1	We werken bij het bepalen van de behoefte aan elektrische laadpalen volgens het vastgestelde handelingskader.
D3-A1	We starten met het aanleggen van vrij liggende fietspaden vanwege de ontwikkelingen op en rond de Buizerdlaan.
D3-A2	In samenspraak met de nieuwe concessiehouder (vanaf december 2025) gaan wij het OV verder optimaliseren.
D4-A1	Het onderhoud van de openbare verlichting wordt uitgevoerd conform de Beslisnotitie Exploitatie Openbare Verlichting 2025-2027 (2024-183).

Ambitie 4: Afval: zo min mogelijk en zo verantwoord mogelijk.

Het grondstof inzamelplan 2021-2024 (welke, zoals eerder aangegeven, doorloopt tot 2026) heeft de ambitie de hoeveelheid in te zamelen (rest)afval te verlagen en de kwaliteit van de ingezamelde huishoudelijke afvalstromen te verhogen en daarmee de recycling te verbeteren. Het programma 2021-2024 wil de afvalstromen beter scheiden om te voorkomen dat waardevolle grondstoffen worden verbrand. We willen inwoners helpen om het afval goed te scheiden, en zo een bijdrage te leveren aan een circulaire economie.

Dat doen we door inwoners te faciliteren en te stimuleren om hun afval te minderen, afval beter te scheiden en hierdoor het restafval te verminderen. Hierbij zetten we vooral in op het scheiden van GFT van restafval.

Op deze wijze worden inwoners actief betrokken bij een nettere inrichting van de openbare ruimte op het gebied van afval, alsook het (duurzame) beheer daarvan.

Doelstelling(en):

1. We verlagen de hoeveelheid (rest)afval en stimuleren hergebruik.
2. We verhogen de kwaliteit van de ingezamelde huishoudelijke stromen.

Activiteiten 2025	
D1-A1	We zetten in op gedragsverandering om afvalscheiding te verbeteren.
D2-A1	In 2025 en 2026 ronden wij de acties af van het grondstof inzamelplan 2021-2024.

Ambitie 5: Parkeren; voldoende mogelijkheden met oog voor verschuiven van de auto naar andere mobiliteitsoplossingen.

De parkeerexploitatie is het financiële instrument waarin de (geprognosticeerde) kosten en opbrengsten uit het garageparkeren, het straatparkeren en het fietsparkeren zijn opgenomen. Zie daarvoor ook de paragraaf parkeren.

Betaald parkeren is hoofdzakelijk verbonden met een bezoek aan de binnenstad en het ziekenhuis. Daartoe is ook in de schil van de binnenstad parkeerregulering van kracht, om parkeeroverlast te voorkomen. Voor de schilranden die direct grenzen aan de binnenstad wordt onderzocht in welke mate bijstelling van parkeerregulering past bij de ontwikkelingen.

Bezoekers die met de auto komen worden slim en efficiënt naar de parkeergarages geleid. Ook fietsers/scooters faciliteren we op de hoofdroutes met stallingsinformatie. In verschillende parkeervoorzieningen bieden we services zoals oplaadmogelijkheden en deelvervoer. De geplande afname van de parkeercapaciteit op straat in City wordt steeds meer zichtbaar. Daarbij houden we vraag en aanbod in balans door diverse aanpassingen in de configuratie van onze parkeerzones. Tegelijkertijd blijven we het parkeren in de parkeergarages en in de fietsenstallingen stimuleren ten opzichte van het parkeren op straat.

Aanpassingen in ons mobiliteit- en parkeerbeleid, maar ook dat van de stad Utrecht, hebben een effect op de parkeerdruk. Daarom starten wij een onderzoek naar deze effecten en de kaders voor de uitbreiding van parkeerregulering in de gehele stad. Daarbij betrekken wij ook de belanghebbenden.

Voor wat betreft de fiets wordt er verder gewerkt aan de uitbreiding van de nieuwe (tijdelijke) stallingsvoorzieningen in de binnenstad, inclusief de vindbaarheid en de benutting daarvan. Dit koppelen wij aan het hoofdfietsnetwerk uit het (herijkte) mobiliteitsbeleid inclusief de logische locaties waar van dit netwerk naar andere modaliteiten kan worden overstapt en vice versa.

Doelstelling(en):

1. We bewaken de balans in de parkeerdruk.
2. Iedereen parkeert op een passende plek en weet eenvoudig de parkeerlocaties te vinden.
3. De parkeerexploitatie laat een stabiel beeld zien.

Activiteiten 2025	
D1-A1	Wij kijken integraal naar de benodigde aanbod/vraag voor parkeren.
D2-A1	Bezoekers die met de auto komen worden slim en efficiënt naar de parkeergarages geleid.
D3-A1	Wij onderzoeken in welke mate de parkeerexploitatie moet worden bijgesteld. Dit doen wij integraal, op basis van het mobiliteits- en parkeerbeleid voor de hele stad en alle bijbehorende modaliteiten.

Prestatie-indicatoren

Type	Amb.	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streef waarde 2024	Streef waarde 2025
P	2	1	Percentage afwikkeling van meldingen openbare ruimte binnen 14 dagen/aangegeven normtijd	67%	>70%	67%
P	2	2	Percentage vervolgmeldingen	0,07%	<5%	<5%
K	5	1	Gemiddelde verblijfsduur van een bezoeker in een parkeergarage uitgedrukt in minuten (1).	75	76	75

P	5	2	Betalingsbereidheid straatparkeren.	99%	99%	99%
P	5	3	Benchmark regionale parkeertarieven (2)	Uurtarief in Nieuwegein is € 2,80 en ligt € 0,16/uur (106%) boven het gemiddelde reguliere uurtarief in parkeergarages in de regio (€ 2,64/uur)	Uurtarief in Nieuwegein ligt maximaal 10% hoger dan het gemiddelde reguliere uurtarief in parkeergarages in de regio	Uurtarief in Nieuwegein ligt maximaal 10% hoger dan het gemiddelde reguliere uurtarief in parkeergarages in de regio

1. De gemiddelde verblijfsduur is het aantal minuten dat een kortparkeerder gemiddeld met zijn of haar voertuig in een openbare parkeergarage aanwezig is. Niet onderzocht in 2022 (score is uit 2019).

2. De afwijking van het standaard uurtarief in de parkeergarages in de binnenstad van Nieuwegein ten opzichte van het reguliere uurtarief in de parkeergarages in de regio.

Effectindicatoren

Type	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
E	1	Tevredenheid bewoners met de openbare ruimte inzake voorzieningen (1)	3,5	3,9	3,5
E	2	Tevredenheid bewoners met de openbare ruimte inzake onderhoud voorzieningen (1)	3,3	3,6	3,3
E	3	De mate waarin bewoners een actieve bijdrage leveren aan de inrichting van de openbare ruimte	28%	35%	28%
E	4	Groeipercentage gebruik Openbaar Vervoer	13,4%	2%	3%
E	5	Hoeveelheid restafval per persoon	-	175 kg	175 kg
E	6	Scheidingspercentage afval	-	57%	57%

1. Gemeten op een schaal van 1 (zeer ontevreden) tot 5 (zeer tevreden).

Financiële toelichting

Product Begraafplaatsen

Binnen het product Begraafplaatsen zijn budgetten opgenomen voor kosten die betrekking hebben op Begraafkosten. De baten hebben betrekking op de begraafrechten (verordening Lijkbezorgingsrechten).

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Begraafplaatsen				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	107	79	80	83	84
Baten	474	489	502	528	545
Saldo	-367	-409	-422	-445	-461

Ten opzichte van de begroting 2024 is te zien dat de lasten afnemen en de baten in 2025 toenemen.

In 2024 is er sprake van hogere kosten voor het ruimen van graven. Voor 2025 gaan we er vooralsnog vanuit dat het reguliere budget voldoende is. Van graven waarvan de grafrusttermijn afloopt, kunnen nabestaanden tot eind september 2024 aangeven of ze willen overgaan tot ruimen of verlengen.

De baten nemen toe door indexatie.

Op dit product zijn alleen de directe kosten zichtbaar. De lasten die worden toegerekend vanuit andere producten staan toegelicht in de paragraaf Lokale heffingen. De lasten zijn lager door lagere kapitaallasten. De baten stijgen door indexering van de inkomsten.

Product Civieltechnische werken

Binnen het product Civieltechnische werken zijn budgetten opgenomen voor onder andere het beheer van Civiele kunstwerken (onderhoudskosten) conform het vastgestelde beheerplan 2024-2027. Daarnaast is bij dit product ook het budget voor onderhoud openbare roltrappen/liften en walstroombeheer (tijdelijke energievoorziening binnenvaartschepen bij aanmeren) opgenomen.

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Civieltechnische werken				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	1.471	1.438	1.624	1.741	1.751
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	1.471	1.438	1.624	1.741	1.751

Ten opzichte van de begroting 2024 is te zien dat de lasten afnemen 2025. Het verschil tussen deze jaren hangt hoofdzakelijk samen met de volgende onderdelen:

Walstroombeheer (lagere lasten € 25.000)

In bestuursrapportage 2024 is aanvullend budget toegekend in verband met extra uitgaven voor het ombouwen van walstroomkasten, hierdoor zijn de lasten vanaf 2025 lager.

De overige verschillen op dit product zijn kleiner dan € 25.000 en worden verder niet toegelicht.

Product Huisvuil

Binnen het product Huisvuil zijn budgetten opgenomen voor het verzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Deze activiteiten zijn ondergebracht in de Gemeenschappelijke Regeling RMN/AVU.

Het Grondstoffen inzamelplan Nieuwegein 2021-2024 (dat met 2 jaar is verlengd) is het kader waarbinnen het afvalbeleid wordt gevoerd. Deze kosten vormen, samen met enkele toerekeningen uit andere producten en programma's, de basis voor de berekening van de tarieven afvalstoffenheffing.

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Huisvuil				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	9.175	9.183	9.493	9.781	10.009
Baten	9.895	11.517	11.916	12.266	12.556
Saldo	-720	-2.334	-2.423	-2.485	-2.547

Ten opzichte van de begroting 2024 is te zien dat de lasten per saldo stabiel blijven en de baten in 2025 toenemen. Het verschil tussen deze jaren hangt hoofdzakelijk samen met de volgende onderdelen:

Deelnemersbijdrage Gemeenschappelijke Regeling RMN/AVU (hogere lasten € 645.000)

Deze bijstelling is gebaseerd op de ontwerpbegroting 2025 van RMN. De begroting van de AVU is onderdeel van de begroting van RMN en hier dus in opgenomen. Hogere lasten voornamelijk door stijging personeelskosten (CAO stijging, € 185.000), hogere lasten tractiemiddelen (€ 90.000), afvalverwerkingskosten AVU (€ 135.000), kapitaallasten ondergrondse containers (€ 250.000) en overig (€ -15.000).

Verwerkingskosten afval (hogere lasten € 40.000)

Maandelijkse kosten voor verwerking van batterijen, CD's, kleine elektronische apparatuur, etc. In Nieuwegein zijn hiervoor enkele inzamellocaties. Deze kosten waren voorheen niet apart begroot.

Interne doorberekeningen (lagere lasten € 660.000)

Er is een nieuwe analyse uitgevoerd op de kostendekkendheid van de afvalstoffen- en rioolheffing. Dit heeft tot enkele aanpassingen geleid.

- *Straatreiniging (€ 420.000)*
De kosten van straatreiniging werden tot nu toe als last bij het product Huisvuil (420.000) en Riolering (€ 865.000) verwerkt, en daarnaast als baat bij het product Schoon (€ 1.285.000). Met ingang van 2025 wordt dit gecorrigeerd. Dit was vanuit de BBV regelgeving niet toegestaan, het betreft een budgetneutrale aanpassing.
- *Toewijzing personeelskosten (€ 240.000)*
De doorbelasting van directe personeelskosten aan de afvalstoffenheffing was te hoog en is aangepast.

Zie [paragraaf 3.1.7 Lokale heffingen](#) voor een nadere toelichting.

Textielinzameling (hogere baten € 100.000)

Opbrengst textielinzameling. Contract gestart in 2023, maar was nog niet apart begroot.

Opbrengst afvalstoffenheffing (hogere baten € 760.000)

De baten stijgen met € 760.000 naar € 10.344.000 als gevolg van een aanpassing van het tarief van de afvalstoffenheffing en de bijstelling van het areaal. Zie paragraaf 3.1.7 Lokale heffingen/afvalstoffenheffing.

Onttrekking aan voorziening (hogere baten € 1.072.000)

In de begroting is nog een onttrekking uit de voorziening van € 1.072.000 begroot om de kostenstijging op te vangen. Deze voorziening is bedoeld ter egalisatie van het tarief. Door deze onttrekking dempen we de stijging van het tarief. Zie paragraaf 3.1.7 Lokale heffingen/afvalstoffenheffing.

In totaal is hiermee voor 2025 € 11.516.000 aan baten begroot. Dit is de optelsom van € 10.344.000 afvalstoffenheffing + € 100.000 textielinzameling en € 1.072.000 onttrekking aan de voorziening.

De overige verschillen op dit product zijn kleiner dan € 25.000 en worden verder niet toegelicht.

Op dit product zijn alleen de directe kosten zichtbaar. Voor een overzicht van de lasten die worden toegerekend vanuit andere producten wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen. De baten zijn gekoppeld aan de totale lasten (directe en indirecte lasten), en de mutatie in de voorziening.

Product Kabels en leidingen derden

Binnen het product Kabels en Leidingen zijn budgetten opgenomen voor hoofdzakelijk de baten van legesinkomsten. De lasten bestaan uit doorberekening van personeelskosten senior beheerder Kabels en Leidingen en enkele ondersteuningskosten.

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Kabels en leidingen derden				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	125	126	127	129	130
Baten	303	315	326	339	349
Saldo	-178	-189	-200	-210	-220

De verschillen op dit product zijn kleiner dan € 25.000 en worden verder niet toegelicht.

Product Openbaar groen

Binnen het product Openbaar Groen zijn budgetten opgenomen voor het onderhoud en beheer van openbaar groen conform het beheerplan 2024-2027.

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Openbaar groen				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	4.811	4.409	4.461	4.529	4.619
Baten	0	35	0	0	0
Saldo	4.811	4.374	4.461	4.529	4.619

Ten opzichte van de begroting 2024 is te zien dat de lasten in 2025 sterk afnemen. Het verschil tussen deze jaren hangt hoofdzakelijk samen met de volgende onderdelen:

Kwaliteitsimpuls groen in de stad (lagere lasten, € 420.000)

In de begroting is er voor de jaren 2023-2025 incidenteel budget beschikbaar gesteld voor 'Kwaliteitsimpuls groen in de stad' (2023: € 325.000, 2024: € 325.000, 2025: € 100.000). Een groot deel van het budget voor 2023 is toegevoegd aan het budget voor 2024. Het verschil van begroting 2025 t.o.v. de (aangepaste) begroting 2024 is dus zo groot omdat de bijdrage in 2025 lager is en omdat de budgetten voor 2023 en 2024 grotendeels zijn samengevoegd.

Inspectiekosten (hogere lasten € 100.000)

In het beheerplan zijn er voor 2025 kosten opgenomen voor de 4 jaarlijkse inspectie bomen en het opstellen van het meerjaren onderhoudsplan (MJOP).

Meerkosten onderhoud openbaar groen Noord en West (hogere lasten, p.m.). Zie kadernota 2025.

In 2024 gaat het integrale groenonderhoud voor West en Noord aanbesteed worden (gunning eind november 2024). De huidige bestekken kennen geen verlengingsoptie meer. De verwachting is dat het fors duurder wordt. Hier is in het raadsvoorstel bij het omgevingsprogramma Natuur in de Stad (2024-016) al op gewezen. De verwachte meerkosten zijn in de kadernota 2025 in afwachting van de aanbesteding als "p.m." geraamd, waarbij tevens is besloten om de uiteindelijke meerkosten in het eerste jaar ten laste te brengen van de reserve Betere Buurten en Beheerplannen. Op die manier ontstaat tijd om de verwachte kostenstijging in de meerjarenbegroting 2026-2029 in te passen.

Sluitende Meerjarenbegroting: openbaar groen algemeen - Minder inboeten (lagere lasten, € 100.000 structureel)

Uit het traject SMB is minder inboeten (vervanging van beplanting) gekozen als een kansrijke maatregel. We verwachten hier voor 2025 en verder een besparing te kunnen realiseren van € 100.000. Op termijn kunnen meer kale plekken ontstaan. Desondanks wordt de impact hiervan als beperkt ingeschat.

De overige verschillen op dit product zijn kleiner dan € 25.000 en worden verder niet toegelicht.

Product Openbare verlichting

Binnen het product Openbare verlichting zijn budgetten opgenomen voor het onderhoud en beheer van de openbare verlichting conform de Beslisnotitie Exploitatie Openbare Verlichting 2025-2027 (2024-183).

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Openbare verlichting				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	2.058	1.475	1.568	1.631	1.672
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	2.058	1.475	1.568	1.631	1.672

Ten opzichte van de begroting 2024 is te zien dat de lasten in 2025 met bijna € 600.000 afnemen. Deze besparing wordt gerealiseerd doordat het beheer en onderhoud van de openbare verlichting vanaf januari 2025 onder eigen regie wordt uitgevoerd.

Vanaf 1 januari 2025 is gemeente Nieuwegein eigenaar van het volledige areaal en zelf verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de verlichting. Aan het College is een beslisnotitie voorgelegd en de Raad is per brief geïnformeerd. Het gekozen scenario wordt uitgewerkt in een beheerplan openbare verlichting voor de periode 2025 – 2027. Op basis van de huidige uitwerkingen wordt een forse besparing verwacht. Na gunning, in kwartaal vier 2024, kunnen we het benodigde budget pas definitief bepalen.

Product Parkeren

Het product parkeren bestaat uit lasten en baten van garageparkeren, fietsparkeren en de lasten van straatparkeren. De baten van straatparkeren staan in het programma algemene dekkingsmiddelen onderdeel belasting. De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan:

- [Ambitie 5: Parkeren; voldoende mogelijkheden met oog voor verschuiven van de auto naar andere mobiliteitsoplossingen.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Parkeren				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	5.527	5.443	5.604	5.935	5.994
Baten	3.702	4.209	4.332	4.490	4.630
Saldo	1.825	1.234	1.272	1.446	1.364

In de tabel zijn de baten van straatparkeren niet meegenomen, welke vermeld staan bij programma algemene dekkingsmiddelen. Voor een complete en uitgebreide toelichting op het product Parkeren wordt verwezen naar de [paragraaf Parkeerexploitatie \(3.7\)](#).

Baten

De inkomsten voor 2025 zijn hoger dan 2024 vanwege de verhoging van de tarieven van kort parkeren met 10%. Tevens is rekening gehouden met structurele inkomsten vanuit abonnementen/verhuur van parkeerplekken gerelateerd aan de bouw van de Doorslagzone.

Lasten

Ten opzichte van de begroting 2024 zijn de lasten van de meerjarige onderhoudsplanningen gestegen. Omdat de interne rentelasten voor 2025 en 2026 naar beneden zijn bijgesteld met 0,5% ten opzichte van 1% zijn de totale lasten gedaald.

Sluitende Meerjarenbegroting

Om een positieve Parkeerexploitatie (PEX) te kunnen realiseren zijn de tarieven op kort parkeren verhoogd met 10% ten opzichte van 2024.

Product Riolering

Binnen het product Riolering zijn budgetten opgenomen voor de uitvoering van het geactualiseerde Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) 2024-2027, inclusief baggerwerkzaamheden. Deze kosten vormen, samen met enkele toerekeningen uit andere producten en programma's, de basis voor de berekening van de rioolrechten.

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Riolering				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	4.235	4.233	4.376	4.837	4.916
Baten	6.101	6.189	6.366	6.851	7.195
Saldo	-1.865	-1.957	-1.990	-2.014	-2.279

Ten opzichte van de begroting 2024 is te zien dat de lasten stabiel blijven en de baten toenemen in 2025. Het verschil tussen deze jaren hangt hoofdzakelijk samen met de volgende onderdelen:

Interne doorberekeningen (hogere lasten € 100.000)

Er is een nieuwe analyse uitgevoerd op de kostendekkendheid van de afvalstoffen- en rioolheffing. Dit heeft tot enkele aanpassingen geleid.

- *Straatreiniging (lagere lasten € 865.000)*
De kosten van straatreiniging werden tot nu toe als last bij het product Huisvuil (420.000) en Riolering (€ 865.000) verwerkt, en daarnaast als baat bij het product Schoon (€ 1.285.000). Met ingang van 2025 wordt dit gecorrigeerd. Dit was vanuit de BBV regelgeving niet toegestaan, het betreft een budgetneutrale aanpassing.
- *Toewijzing personeelskosten (hogere lasten € 960.000)*
De doorbelasting van directe personeelskosten aan de rioolheffing was te laag opgenomen en is aangepast.

Zie [paragraaf 3.1.7 Lokale heffingen](#) voor een nadere toelichting.

Systeemoverzicht Stedelijk Water (voorheen BRP) (lagere lasten € 100.000)

In de begroting 2024 is eenmalig € 100.000 opgenomen voor het opstellen van een Systeemoverzicht Stedelijk Water (beschrijving van het (stedelijk) watersysteem van alle deelsystemen voor afval-, hemel- en grondwater, en bijbehorende voorzieningen en objecten). Deze lasten vallen weg in 2025.

Opbrengsten rioolheffing, onttrekking uit de voorziening en overige baten (hogere baten € 90.000)

Vanuit het oogpunt van kostendekkendheid is gestreefd naar aansluiting van de totale (directe en indirecte) kosten met de opbrengsten. De opbrengsten uit de rioolheffing komen dan uit op € 6,1 mln, een stijging van ruim € 0,3 mln. ten opzichte van vorig jaar. Dit is de uitkomst van een eerste tariefberekening gebaseerd op het GRP 2024-2027.

Vorig jaar was een onttrekking uit de voorziening begroot van ruim € 0,2 mln. Voor 2025 is de mutatie in de voorziening (verschil kosten en opbrengsten) minimaal (per saldo dus lagere opbrengsten van € 0,2 miljoen). De stand van de voorziening (doel tarief egalisatie) is per 1-1-

2024 ruim € 1,3 miljoen. Dit saldo is meegenomen in het tariefvoorstel voor de rioolheffing 2025. Zie ook paragraaf 3.1.8 Lokale heffingen onderdeel rioolheffing.

In totaal is hiermee voor 2025 € 6.189.000 aan baten begroot. Dit is de optelsom van € 6.090.000 rioolheffing+ € 87.000 huisaansluiting/vergoeding derden en € 12.000 onttrekking aan de voorziening.

Op dit product zijn alleen de directe kosten zichtbaar. Voor een overzicht van de lasten die worden toegerekend vanuit andere producten wordt verwezen naar de [paragraaf 3.1.7 Lokale heffingen](#).

De overige verschillen op dit product zijn kleiner dan € 25.000 en worden verder niet toegelicht.

Product Schoon

Binnen het product Schoon zijn budgetten opgenomen voor plaagdierenbestrijding, straatreiniging en gladheidsbestrijding.

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Schoon				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	395	815	838	864	889
Baten	1.286	0	0	0	0
Saldo	-891	815	838	864	889

Ten opzichte van de begroting 2024 is te zien dat de lasten toenemen en de baten sterk afnemen in 2025. Het verschil tussen deze jaren hangt hoofdzakelijk samen met de volgende onderdelen

Straatreiniging (lagere baten € 1.286.000)

Ten opzichte van vorig jaar is een correctie doorgevoerd op de baten; de kosten van straatreiniging werden tot nu toe als last bij het product Riolering en huisvuil verwerkt, en daarnaast als baat bij het product Schoon. Met ingang van 2025 wordt dit gecorrigeerd. Dit was vanuit de BBV regelgeving niet toegestaan, het betreft een budgetneutrale aanpassing.

Doorrekening personeelskosten (hogere lasten € 330.000)

De kosten van straatreiniging bestaan hoofdzakelijk uit personeelskosten van medewerkers uitvoering. Deze personeelskosten worden verantwoord bij het thema Bedrijfsvoering/product Bedrijfsvoering en nu via interne doorrekening toegerekend aan dit product.

Vergoeding werkzaamheden: reinigen City (hogere lasten € 100.000)

In de bestuursrapportage 2024 is de begroting voor kosten straatreiniging City met € 100.000 naar beneden bijgesteld, omdat het te reinigen gebied tijdelijk kleiner is vanwege de bouwactiviteiten. In de begroting 2025 is weer het volledige budget opgenomen, omdat nu moeilijk is in te schatten welke gebieden voor welke periode ontoegankelijk blijven voor reiniging. Eventuele besparingen zullen verwerkt worden in één van de Planning & Control rapportages 2025.

Sluitende Meerjarenbegroting: plaagdierenbestrijding (lagere lasten € 25.000)

Uit het traject SMB is besloten om alleen plaagdieren te bestrijden in de openbare ruimte. Dit betekent dat vanaf 2025 huiseigenaren en woningcorporaties zelf moeten regelen het bestrijden van plaagdieren op eigen terrein. De resterende beschikbare middelen worden ingezet om inwoners te adviseren en voorlichting te geven via de gemeentelijke website.

De overige verschillen op dit product zijn kleiner dan € 25.000 en worden verder niet toegelicht.

Product Speelvoorzieningen en kinderboerderij

Binnen het product Speelvoorzieningen en kinderboerderij zijn budgetten opgenomen voor onder andere het onderhoud en beheer van speelvoorzieningen, de kinderboerderij IJsselstee en dierenweides.

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Speelvoorzieningen en kinderboerderij				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	488	382	502	567	571
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	488	382	502	567	571

Ten opzichte van de begroting 2024 is te zien dat de lasten in 2025 afnemen. Het verschil tussen deze jaren hangt hoofdzakelijk samen met de volgende onderdelen:

Kapitaallasten (lagere lasten € 45.000)

Op basis van de actuele doorrekening van de kapitaallasten is de begroting 2025 € 45.000 lager dan de (aangepaste) begroting 2024.

Dierenweides (lagere lasten € 70.000)

Vanaf 1 september 2023 wordt het beheer van de dierenweides door de gemeente zelf uitgevoerd. Voor 2024 is hiervoor op basis van de kadernota 2024 extra budget toegekend aan dit product. Het beheer wordt sindsdien uitgevoerd door eigen personeel van de gemeente. De lasten van deze inzet zijn onderdeel van de personeelsbegroting (programma bedrijfsvoering) en vervallen binnen het programma Leefomgeving en Veiligheid).

De overige verschillen op dit product zijn kleiner dan € 25.000 en worden verder niet toegelicht.

Product Verkeersmaatregelen

Binnen het product Veiligheid zijn budgetten opgenomen voor Verkeersregelininstallaties (VRI), bewegwijzering, straatmeubilair, mobiliteit en verkeersmaatregelen. Beheer en onderhoud vindt plaats conform beheerplannen 2024-2027.

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Verkeersmaatregelen				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	1.117	1.153	1.215	1.352	1.354
Baten	404	496	468	476	489
Saldo	713	658	747	876	866

Ten opzichte van de begroting 2024 is te zien dat de lasten en de baten in 2025 toenemen. Het verschil tussen deze jaren hangt hoofdzakelijk samen met de volgende onderdelen:

Reclame opbrengsten (hogere baten € 70.000)

De opbrengsten zijn gebudgetteerd op basis van de huidige contractwaarde. Vanaf 2024 is er een nieuwe overeenkomst gesloten voor infozuilen (digitale schermen) en rotondereclame. Dit was nog niet in de begroting 2024 verwerkt.

Inkomsten van derden: vergoeding Gehandicapten Parkeerplaatsen (hogere baten € 20.000).

De vergoeding bestaat uit een deel van de bewoner zelf en deel vanuit Geynwijs. Deze laatste vergoeding wordt nu ook hier werkelijk verantwoord.

Uitvoeringsprogramma mobiliteit (hogere lasten € 35.000)

De middelen die vanuit 'Groeit van de Stad' beschikbaar worden gesteld voor uitvoering van het Mobiliteitsprogramma 2030, zijn in 2025 € 35.000 hoger,

De overige verschillen op dit product zijn kleiner dan € 25.000 en worden verder niet toegelicht.

Product Wegen

Binnen het product Wegen zijn budgetten opgenomen voor onderhoud en beheer van het wegennet in de gemeente Nieuwegein. Beheer en onderhoud vindt plaats conform het beheerplan 2024-2027.

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Wegen				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	2.561	2.244	2.653	3.029	3.044
Baten	120	0	0	1	3
Saldo	2.441	2.244	2.653	3.029	3.040

Ten opzichte van de begroting 2024 is te zien dat de baten en de lasten in 2025 afnemen. Het verschil tussen deze jaren hangt hoofdzakelijk samen met de volgende onderdelen:

Pachtcontract verkooppunt motorbrandstoffen (lagere baten € 120.000).

Deze baten hebben betrekking op de opbrengsten uit een huurovereenkomst onbebouwde grond ten behoeve van een verkooppunt voor motorbrandstoffen. Deze opbrengsten kwamen voor een

deel ten gunste van het grondbedrijf en voor een deel bij het product wegen. Het voorstel is om de totale opbrengst bij het grondbedrijf te gaan verantwoorden aangezien het geen betrekking heeft op het product wegen. Doordat deze opbrengsten binnen het grondbedrijf worden verrekend met de daarvoor bestemde reserve heeft deze verschuiving van baten een negatief effect op het saldo van € 120.000.

Publiekrechtelijke heffingen (hogere lasten € 50.000)

Er is in de afgelopen jaren een stijgende trend zichtbaar van de kosten van watersysteemheffing die geboekt worden ten laste van het product wegen. Het budget 2025 is gebaseerd op de realisatie in 2024.

Kosten onderhoud en reparaties (lagere lasten 150.000)

In 2023 en 2024 is er een inhaalsslag uitgevoerd met betrekking tot het aanbrengen van wegmarkeringen. Conform het beheerplan 2024-2027 is het budget voor markeringen in 2025 met € 150.000 verlaagd ten opzichte van de voorgaande jaren.

Kapitaallasten levensduurverlengende- en vervangingsinvesteringen (lagere lasten € 210.000)

Op basis van de actuele doorrekening van de kapitaallasten is de begroting 2025 € 210.000 lager dan de (aangepaste) begroting 2024.

De overige verschillen op dit product zijn kleiner dan € 25.000 en worden verder niet toegelicht.

Thema Veiligheid

Onze ambities op het gebied van veiligheid zijn:

1. Voorkomen van criminaliteit, openbare ordeverstoringen en overlastgevende situaties.
2. Voorbereid zijn om adequaat en effectief te handelen bij crises en rampen die zich (kunnen) voordoen.
3. Beheersen van milieu en veiligheidsrisico's bij onder meer het bouwen, gebruiken en slopen van gebouwen en inrichtingen.

Ambitie 1: Voorkomen van criminaliteit, dreigende openbare ordeverstoringen en overlastgevende situaties.

De gemeente is benaderbaar, betrouwbaar en zichtbaar in de stad aanwezig om bij te dragen aan een veilige omgeving. Mede op basis van de veiligheidsontwikkelingen en de veiligheidscijfers handelen we samen met onze (veiligheids-)partners, inwoners en ondernemers preventief, proactief en wanneer noodzakelijk reactief om de stad veilig te houden en veiliger te maken. De samenwerking met onze (veiligheids-)partners is hecht en goed, waarbij het gezamenlijk vergroten van de bewustwording en weerbaarheid van professionals, inwoners en ondernemers centraal staan.

In het eerste kwartaal van 2025 wordt het nieuwe integrale veiligheidsplan 2025-2028 (IVP) vastgesteld samen met het bijbehorende uitvoeringsplan 2025-2026 (UVP). Voorafgaand en gedurende het opstellen van het IVP en het UVP hebben we bij onze inwoners, interne en externe (veiligheids-)partners opgehaald wat voor hun prioriteiten zijn op het gebied van veiligheid. Het IVP 2025-2028 krijgt de volgende prioriteiten: georganiseerde ondermijnende (drugs)criminaliteit, Jonge Aanwas en Doorgroeiers, digitale veiligheid en cybercrime en maatschappelijke onrust. Van de onderstaande doelstellingen sluiten de eerste vier aan bij de prioriteiten van het IVP 2025-2028.

Doelstelling(en):

1. We verkleinen de kansen voor georganiseerde ondermijnende criminaliteit in de gemeente.
2. De kans dat jongeren in de (drugs)criminaliteit belanden of hierin verder afglijden is steeds kleiner.
3. We vergroten de weerbaarheid van inwoners en ondernemers in Nieuwegein tegen digitale en gedigitaliseerde criminaliteit.
4. We zijn voorbereid om adequaat en effectief te handelen wanneer er ontwikkelingen zijn die tot onrust en/of openbare orde verstoringen (kunnen) leiden.
5. De aanpak woon- en adresfraude draagt bij aan het beschermen van de woningvoorraad, een eerlijke woonruimteverdeling en een betere doorstroming.

Activiteiten 2025	
D1-A1	We investeren in de bewustwording van medewerkers over georganiseerde ondermijnende criminaliteit door het organiseren van gerichte (bewustwordings)trainingen en bijeenkomsten.
D1-A2	We vergroten de weerbaarheid van onze maatschappelijke partners, zoals inwoners, ondernemers en partnerorganisaties, hoofdzakelijk door middel van verschillende voorlichtingen.
D1-A3	Ons bestuurlijk instrumentarium blijven we versterken door onze APV en bestaand beleid up to date te houden en nieuw beleid te ontwikkelen. Zo breiden we ons mensenhandelbeleid uit met beleid over arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting en voeren we dit beleid uit.
D1-A4	Met integrale controles, zoals gebiedsgerichte en branchegerichte controles, intensiveren we onze integrale aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit.
D1-A5	We houden toezicht op de sekswerkbranche door controles uit te voeren gericht op de vergunde en onvergunde sector, waarbij we gebruik maken van onder andere de expertise van ervaringsdeskundigen en andere gemeenten.
D2-A1	Het programma Jonge aanwas en doorgroeiers (PMG) wordt uitgevoerd conform het uitvoeringsplan 2024-2026. We zetten met dit programma continue in op de drie pijlers: • ☐ Beeld op orde • ☐ Preventie • ☐ Repressie
D3-A1	Voor de geprioriteerde doelgroepen (jongeren, ouderen en ondernemers) worden interventies en campagnes ingezet om bewustwording te creëren op digitale en gedigitaliseerde criminaliteit.
D4-A1	We investeren samen met politie in ons lokale bondgenoten netwerk.
D4-A2	We ontwikkelen een routekaart waarin de gemeentelijke aanpak zichtbaar wordt. Hierbij wordt intensief samengewerkt met ketenpartners.
D5-A1	We monitoren het uitvoeringsplan van de integrale aanpak voor het voorkomen en tegengaan van woon- en adresfraude.
D5-A2	We intensiveren we de samenwerking met ketenpartners ten aanzien van woon- en adresfraude.
D5-A3	We evalueren het meldpunt en huurteam vanuit de Wet Goed Verhuurderschap en Wet Betaalbare Huur.

Ambitie 2: Voorbereid zijn om adequaat en effectief te kunnen handelen bij crises en rampen die zich (kunnen) voordoen.

In geval van een crisis of ramp zijn we in staat om de taken op het gebied van bevolkingszorg adequaat uit te voeren. Hiertoe beschikt de gemeente over (lokale)bevolkingszorgfunctionarissen die getraind en vakbekwaam zijn waarbij onze lokale bevolkingszorgorganisatie is aangesloten op de (multidisciplinaire) hoofdstructuur.

We werken nauw samen met onze veiligheidspartners waaronder de VRU. Dit doen we niet enkel op het moment dat er zich een crisis of ramp voordoet, maar ook aan de voorkant zoals bij het voorkomen van een crisis en bij het vergroten van bewustwording en de zelfredzaamheid van onze inwoners.

Doelstelling(en):

1. De inrichting van het Lokale Team Bevolkingszorg voldoet aan de kwaliteitsadviezen zoals gesteld vanuit de doorontwikkeling bevolkingszorg 3.0.
2. De zelfredzaamheid van de inwoners van Nieuwegein met betrekking tot een mogelijke crisis wordt vergroot.

Activiteiten 2025	
D1-A1	Medewerkers binnen het lokale team bevolkingszorg volgen het Opleiden, Trainen en Oefenen (OTO) programma.
D1-A2	Een themamiddag n.a.v. het advies bevolkingszorg 3.0 vindt plaats voor lokale functionarissen.
D1-A3	Een multidisciplinaire oefening in de gemeente wordt uitgevoerd.
D2-A1	We investeren in de verbinding met burgers om de rol van gemeenten bij crises en rampen te verduidelijken.
D2-A2	We vergroten de bewustwording van onze inwoners hoe zij zich kunnen voorbereiden op een mogelijke crisis.

Ambitie 3: Beheersen van milieu- en veiligheidsrisico's bij onder meer het bouwen, gebruiken en slopen van gebouwen en inrichtingen.

We werken verder aan een schoon, heel en veilig Nieuwegein met zo min mogelijk overlast en waar zoveel mogelijk incidenten worden voorkomen.

Toezicht op bouwwerken met veel gebruikers, minder redzame personen en/of brandgevaarlijke situaties is belangrijk. Ook nieuwe ontwikkelingen op de verschillende terreinen van toezicht moeten worden opgepakt.

Doelstelling(en):

1. We hebben constructief veilige bouwwerken en inrichtingen en beheersen de milieurisico's binnen de gemeente.
2. Versterking samenwerking op toezichtstaken.

Activiteiten 2025	
D1-A1	We monitoren het uitvoeringsprogramma voor vergunningen, toezicht en handhaving dat is opgesteld op basis van het Omgevingsprogramma VTH. Hierin is onder meer toezicht bestaande bouw, opstellen van BLCV-plannen en afval een belangrijk onderdeel.
D1-A2	De Wet Kwaliteitsborging Bouwen (WKB) geldt vanaf 1 januari 2024. We evalueren onze bestaande toezicht strategie en passen deze aan waar dat nodig is.
D2-A1	We versterken de samenwerking in het toezicht en houden integrale controles op diverse onderwerpen.
D2-A2	De omgevingsdiensten bereiden zich voor op het inrichten van een nieuwe gezamenlijke organisatie. Hierbij geven we onze wensen en eisen mee en dragen we actief bij aan de uitwerking van deze organisatie.
D2-A3	Voor de uitvoering van de basistaken door de omgevingsdiensten (RUD Utrecht en ODRU) geldt de regionale VTH-strategie waarin doelstellingen zijn opgenomen. We werken samen in de regio aan een actualisatie van de regionale VTH-strategie waarin we uitvoerbare doelstellingen opnemen.

Prestatie-indicatoren

Type	Amb.	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streef waarde 2024	Streef waarde 2025
P	1	1	Het aantal (bewustwordings)trainingen en bijeenkomsten gericht op het vergoten van de weerbaarheid tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit van onze organisatie.	-	>6	≥6

K	1	2	Het aantal binnengekomen signalen ondermijning.	61	40	≥60
P	1	3	Het aantal controles gericht op georganiseerde ondermijnende criminaliteit.	-	4 (1 per kwartaal)	≥8
P	1	4	Het aantal awareness sessies over Jonge Aanwas.	-	16	≥16
K	1	5	Het aantal signalen omtrent Jonge Aanwas die zijn binnengekomen via het 'Signaalpunt Jonge Aanwas'.	-	>40	≥40
P	1	6	Het aantal interventies omtrent digitale veiligheid gericht op een specifieke doelgroep.	-	5	≥5
P	1	7	Het aantal adrescontroles.	-	100	≥100
P	1	8	Het aantal trainingen over radicalisering.	-	-	≥3
P	1	9	Het aantal bondgenotennetwerk bijeenkomsten.	-	-	≥4
P	2	1	Het aantal keer dat partners en burgers zijn geïnformeerd over de rol van de gemeente bij een grootschalig incident of in het geval van een crisis of een ramp.	-	4 (1 per kwartaal)	≥4 (1 per kwartaal)
P	3	1	Het aantal bezochte bedrijven bij integrale controles milieu	-	50	≥50

Financiële toelichting

Product Veiligheid

Binnen het product Veiligheid zijn budgetten opgenomen voor onder andere het integrale veiligheidsbeleid, stadstoezicht en de bijdrage aan de Veiligheidsregio Utrecht (VRU). Daarnaast zijn ook de middelen voor het programma 'Leefbaarheid en veiligheid' in dit product opgenomen. De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan de volgende ambities:

- [Ambitie 1: Voorkomen van criminaliteit, dreigende openbare ordeverstoringen en overlastgevende situaties.](#)
- [Ambitie 2: Voorbereid zijn om adequaat en effectief te kunnen handelen bij crises en rampen die zich \(kunnen\) voordoen.](#)
- [Ambitie 3: Beheersen van milieu en veiligheidsrisico's bij onder meer het bouwen, gebruiken en slopen van gebouwen en inrichtingen.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Veiligheid				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	6.684	6.708	5.944	5.460	5.619
Baten	2.151	2.173	1.342	699	710
Saldo	4.532	4.535	4.603	4.761	4.909

Integrale veiligheid (lagere lasten € 138.000)

De lasten voor integrale veiligheid dalen met € 138.000. Deze daling is te verklaren doordat er in 2024 incidenteel budget beschikbaar is gesteld voor cameratoezicht op hotspots.

Aanpak jonge aanwas en jongerenwerkers (lagere lasten € 200.000)

In 2024 is er een extra budget van € 200.000 beschikbaar, voortkomend uit de inzet van middelen uit het coalitieakkoord voor jongerenwerkers. Dit bedrag is overgeheveld vanuit 2023. Deze verschuiving van middelen tussen de jaren verklaart de lagere lasten die voor 2025 zijn begroot. Vanuit een meerjarig perspectief zal er een daling van de lasten en baten plaatsvinden aangezien de middelen voor de aanpak jonge aanwas eind 2025 aflopen. Deze middelen kunnen echter nog worden ingezet tot medio 2026.

Stadstoezicht (hogere lasten € 37.500)

De lasten stijgen met € 37.500 ten opzichte van het voorgaande jaar. Deze toename kan worden toegeschreven aan een lichte verhoging van de kosten voor opleidingen en materiaalkosten.

Veiligheidsregio (hogere lasten € 352.000)

De begroting van de VRU is conform de kadernota 2025 bijgesteld tot een bedrag van € 4.555.000. In vergelijking met de begroting van 2024 betekent dit een stijging van € 352.000 als gevolg van loon- en prijsstijgingen. Daarnaast is er in de meerjarenbegroting rekening gehouden met indexatie, waardoor de bijdragen binnen de gemeenschappelijke regeling zullen toenemen.

Wat mag het kosten?

Thema	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Leefomgeving	31.897	32.070	30.979	32.541	34.477	35.033
Veiligheid	4.781	6.684	6.708	5.944	5.460	5.619
Totaal lasten	36.677	38.754	37.687	38.485	39.937	40.651
Leefomgeving	22.671	22.284	23.250	23.911	24.950	25.767
Veiligheid	1.361	2.151	2.173	1.342	699	710
Totaal baten	24.031	24.436	25.423	25.252	25.649	26.477
Saldo van lasten en baten	12.646	14.318	12.264	13.233	14.288	14.175
Storting in reserves	619	-	313	416	360	219
Onttrekking aan reserves	437	205	-	-	-	-
Totaal van het programma	12.827	14.113	12.577	13.649	14.648	14.394

Op dit programma worden de stortingen en onttrekkingen aan de reserve Parkeren geraamd. Aan deze reserve wordt het resultaat van de parkeerexploitaties onttrokken/ gestort. In de periode 2025-2028 worden stortingen aan de reserve begroot vanwege maatregelen van de Sluitende Meerjarenbegroting (zie [paragraaf Parkeerexploitatie](#)).

2.4 Vrije tijd

Wat is de bedoeling van dit programma?

Het programma Vrije Tijd draagt bij aan het welzijn van de inwoners van Nieuwegein door mogelijkheden te bieden voor zinvolle en gezonde vrijetijdsbesteding. Inwoners kunnen deelnemen aan een breed scala aan activiteiten, variërend van sport en cultuur tot erfgoed, evenementen en recreatie, wat bijdraagt aan sociale samenhang en een prettig leefklimaat. Via de Stadspas maken we deze activiteiten toegankelijk voor zoveel mogelijk mensen door financiële drempels weg te nemen. Onze ambitie is om van Nieuwegein een stad te maken die tegemoetkomt aan de behoeften van haar inwoners: een stad waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, energie opdoen en de ruimte voelen om samen activiteiten te ondernemen en voor elkaar klaar te staan. Zinvolle vrijetijdsbesteding speelt een cruciale rol in het welzijn van onze inwoners en draagt bij aan het versterken van hun eigen kracht.

Relatie met andere programma's

Het programma Vrije Tijd en het programma Versterking Eigen Kracht, Ondersteuning & Bescherming vormen de kern van het sociaal domein. In de vernieuwde Koers Sociaal Domein zijn deze thema's verder uitgewerkt als belangrijke pijlers voor een solide sociale infrastructuur.

Het programma Vrije Tijd richt zich op het creëren van mogelijkheden voor mensen om elkaar te ontmoeten, energie op te doen door zinvolle vrijetijdsbesteding, en de ruimte te voelen om samen activiteiten te ondernemen. Dit draagt bij aan gemeenschapszin, de eerste pijler uit de Koers Sociaal Domein.

Cultureel erfgoed

Dit thema wordt zowel behandeld in het programma Wonen & Economie als in Vrije Tijd. Terwijl publiekrechtelijke aspecten en regelgeving in het programma Wonen & Economie worden besproken, richt het programma Vrije Tijd zich op de beleving door inwoners, toeristen en recreanten.

Gezondheid

Gezondheid heeft een relatie met alle programma's. Het is een belangrijk onderwerp in de Omgevingsvisie, de Betere Buurtenaanpak en de Regiodeal Vitale Wijken (Batau-Noord), waarbij een gezonde leefomgeving centraal staat. In het omgevingsprogramma Gezondheid staat beschreven hoe we van Nieuwegein een gezondere stad willen maken. Gezondheid in brede zin is vaak de basis voor optimale participatie in de samenleving.

Leefomgeving

De ambitie om de openbare ruimte aantrekkelijker en uitdagender te maken voor spel, sport en beweging is gerelateerd aan het thema Leefomgeving van het programma Leefomgeving & Veiligheid en het programma Vrije Tijd. Dit betreft het gebruik en de betrokkenheid bij de openbare ruimte en het bieden van voldoende en kwalitatief goede voorzieningen en groen om te recreëren, ondernemen en verblijven. De aspecten van sportaccommodaties vallen onder het programma Vrije Tijd, terwijl de optimalisatie van onderwijshuisvesting en sportaccommodaties beschreven staat in het programma Versterking Eigen Kracht, Ondersteuning & Bescherming en de uit de investeringen voortvloeiende kapitaallasten zijn opgenomen in het programma Bedrijfsvoering. De ontwikkeling van de Zeepfabriek is een voorbeeld van de relatie met het programma Wonen en

Economie. Door deze integrale benadering binnen de Koers Sociaal Domein, streven we naar een Nieuwegein waar iedereen de kans krijgt om actief deel te nemen aan een gezonde, zinvolle en sociaal verbonden gemeenschap.

Wat doen we samen?

Veel activiteiten van het programma Vrije Tijd worden uitgevoerd door diverse organisaties en instellingen die financiële ondersteuning van de gemeente ontvangen. Bij deze verenigingen, instellingen en organisaties, die bijdragen aan de doelstellingen van het programma Vrije Tijd, zijn veel vrijwilligers actief.

We werken samen met partners als DE KOM, Bibliotheek Nieuwegein, Verbindion, sportverenigingen, Museumwerf Vreeswijk, Museum Warsenhoeck, Kunst Centraal en Recreatieschap Stichtse Groenlanden. Daarnaast zetten we ons samen met eigenaren en gebruikers van forten en waterwerken en via het Pact van Ruigenhoek (een samenwerkingsverband van provincie, waterschappen, gemeenten, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten) in voor het behouden, ontwikkelen, verbinden en recreatief benutten van het Unesco Werelderfgoed Hollandse Waterlinie in Nieuwegein.

In het kader van stadsmarketing werken we samen met bijvoorbeeld het Regionaal Bureau voor Toerisme Heuvelrug & Vallei, Utrecht Marketing en Visit Gooi en Vecht. Met deze partners brengen we vier keer per jaar de Utrechtse Regio Recreatiekrant uit, waarbij we lokale partijen betrekken. We zijn aangesloten bij de regionale marketingorganisatie Visit Utrecht Region en vervullen hierin een actieve rol, in lijn met de ambities en wensen van Nieuwegein. Ook werken we samen met het Utrechtse Routebureau, dat verantwoordelijk is voor het onderhoud en beheer van wandel- en fietsroutenetwerken en knooppunten.

Thema Vrije tijd

Vrijtijdsbesteding speelt een cruciale rol in het welbevinden van mensen. Het biedt de mogelijkheid om actief bezig te zijn, te leren, nieuwe indrukken op te doen en te ontspannen. Bovendien bevordert het sociale verbindingen. Sport, recreatie, cultuur, erfgoed en evenementen trekken niet alleen veel bezoekers en gebruikers aan, maar worden ook ondersteund door een groot aantal vrijwilligers. Hierdoor heeft vrijtijdsbesteding een aanzienlijke meerwaarde voor onze stad. Als gemeente zorgen we voor de randvoorwaarden die nodig zijn om de infrastructuur voor vrijtijdsbesteding in stand te houden en te versterken. De inrichting van de fysieke leefomgeving stimuleert bewegen en een gezonde leefstijl. De beweeglinten zijn hier een goed voorbeeld van. Soms organiseren we zelf activiteiten, maar vaak faciliteren we anderen om dit te doen. Op deze manier dragen we bij aan een breed en divers aanbod van vrijetijdsactiviteiten.

Ambitie 1. Inwoners hebben de ruimte om in hun vrije tijd zelf en met anderen actief te zijn en initiatieven te nemen.

Om te bereiken dat inwoners zelf en met anderen actief zijn en initiatieven nemen, continueren we de subsidiemogelijkheden voor Geins Geluk, culturele initiatieven en erfgoedinitiatieven. Hiermee faciliteren en stimuleren we inwoners bij hun initiatieven, versterken we onderlinge contacten en proberen we ook inwoners te bereiken die minder snel meedoen.

Verenigingen, collectieven en stichtingen die gevestigd zijn in Nieuwegein kunnen in aanmerking komen voor ondersteuning van culturele initiatieven waar inwoners als vrijwilliger, deelnemer of toeschouwer bij betrokken kunnen zijn.

Ook faciliteren we jaarlijks diverse muziekactiviteiten, waaronder Gluren bij de Buren. Dit huiskamerfestival biedt een laagdrempelige manier om met muziek als kunstvorm in aanraking te komen en draagt bij aan de onderlinge contacten tussen inwoners, waardoor ze elkaar beter leren kennen.

Doelstelling(en):

1. De openbare ruimtes in en om Nieuwegein worden verbeterd, waardoor de omgeving aantrekkelijker is om te recreëren en te ontmoeten.

Activiteiten 2025	
D1-A1	We werken aan de realisatie van een evenemententerrein in Park Oudegein.
D1-A2	Het Ruimtelijk Domein werkt aan het verbeteren en herinrichten van de openbare ruimte in Vreeswijk, met name rondom de Lekdijk. Oude sluizen worden gerestaureerd (bijvoorbeeld de Koninginnensluis), er worden wandelpaden aangelegd en nieuwe rustplekken gemaakt.

Ambitie 2. Inwoners kunnen gebruik maken van voorzieningen voor activiteiten die hen een zinvolle en gezonde vrijetijdsbesteding geven.

We dragen zorg voor goede basisvoorzieningen die passen bij de maat en het karakter van Nieuwegein. Dat betekent dat we voorzieningen als de musea, culturele instellingen, sportaccommodaties, recreatieterreinen, theater en de bibliotheek een goede toekomst willen bieden.

Wij vinden het belangrijk dat cultuurdeelname, actief of passief, voor iedereen bereikbaar is. Denk hierbij aan culturele basisvoorzieningen als theater, kunstencentrum, bibliotheek en musea. De Nieuwegein Stadspas helpt om financiële drempels weg te nemen. De kortingspas is verstrekt aan ongeveer 5.000 inwoners, hiermee krijgen zij korting bij lokale sport- en cultuuraanbieders. In het Stadspaspanel denken inwoners mee over de uitvoering van deze regeling, zodat het aanbod zoveel als mogelijk aansluit bij de behoefte. We zetten er veel op in om het bereik en gebruik van de Stadspas te verhogen en onderzoeken verbeteringsmogelijkheden.

Cultuurdeelname speelt een grote rol in de algemene vorming en ontwikkeling van kinderen. Om die reden krijgen alle Nieuwegeinse kinderen goed cultuuronderwijs. Met diverse programma's, onder schooltijd en buiten schooltijd, laten wij hen in aanraking komen met cultuur. De cultuurcoach verbindt culturele initiatieven aan scholen, maar is ook zelf actief in de wijken. Op deze manier willen we ook die kinderen bereiken voor wie kunst en cultuur minder vanzelfsprekend is. Zo maken zij kennis met professionele kunst, bezoeken ze voorstellingen en nemen ze deel aan een wijkorkest. Via kunst- en erfgoedprojecten ontdekken zij bovendien hun eigen lokale culturele omgeving en interesseren zij wellicht mensen in hun omgeving om hier ook gebruik van te maken.

Om zoveel mogelijk mensen letterlijk in beweging te krijgen, zetten de buurtsportcoaches zich in om inwoners aan het sporten en bewegen te krijgen en te houden. Zij leveren hiermee een bijdrage aan de vitaliteit van inwoners. We faciliteren ook de inzet van diverse verenigingen en stichtingen. Partners als Scouting Vreeswijk en Scouting Jutphaas, Bouwgein en Jeugdland richten zich op kinderen met als doel hen zelfstandigheid aan te leren, te leren samenwerken, zichzelf en de wereld te ontdekken, creatief en actief bezig te laten zijn en plezier te laten maken. Door middel van vijf beweeglinten in onze stad motiveren wij inwoners op een laagdrempelige manier om in beweging te komen in de eigen omgeving en op eigen niveau. Hiermee dragen we bij aan ontmoeten, recreëren en gezonde leefstijl.

Doelstelling(en):

1. We verbeteren de toegankelijkheid en vindbaarheid van activiteiten in Nieuwegein, zodat meer mensen hier gebruik van kunnen maken.
2. De voorzieningen en activiteiten (in de openbare ruimtes) in Nieuwegein nodigen uit om in beweging te komen.

Activiteiten 2025	
D1-A1	We stellen een omgevingsprogramma Vrije Tijd op. Dit programma biedt een meerjarenperspectief gericht op ambities in de Omgevingsvisie op het gebied van vrije tijd en het beleven van de stad. Hierbij is één van de uitgangspunten de toegankelijkheid en vindbaarheid van activiteiten.
D2-A1	Uitbreiding en aansluiting van de beweeglinten. Naast het continueren en doorontwikkelen van de beweeglinten voor volwassenen verkennen we de mogelijkheden voor kinderbeweeglinten en bedrijfs-/organisatielinten.

Ambitie 3. We vergroten de aantrekkingskracht van Nieuwegein op inwoners, toeristen en recreanten.

We streven ernaar dat Nieuwegein een aantrekkelijke en levendige stad is, waar ruimte is voor initiatieven en evenementen. Door een verbindende en coördinerende rol te vervullen, zorgen we voor een zo gevarieerd en aantrekkelijk mogelijk aanbod. We blijven initiatieven in en met de stad faciliteren, stimuleren, verbinden en ontwikkelen, met een focus op vrije tijd binnen dit programma. We ondersteunen evenementen zoals de herdenkingsavond Licht op Noorderveld, de herdenking op 4 mei, de viering van 5 mei, Koningsdag, de Indië-herdenking en Veteranendag.

Het zichtbaar en beleefbaar maken van het erfgoed in Nieuwegein draagt bij aan de aantrekkelijkheid van onze stad. We willen de forten Jutphaas en Vreeswijk beter onder de aandacht brengen. Daarom verbeteren we de buitenruimte van fort Vreeswijk en de verbinding met Vreeswijk. Daarnaast werken we aan de restauratie van de remises op fort Jutphaas. Bovendien ondersteunen we jaarlijks evenementen zoals Open Monumentendag en de Nationale Archeologiedagen.

Om de aantrekkingskracht van onze stad te vergroten focussen we vanuit stadsmarketing op de beleving en het recreëren in de stad. Daarom voorzien we de website www.ZiemeerinNieuwegein.nl van actuele, nieuwe en seizoensgebonden informatie. Ook blijven we werken aan nieuwe koppelingen en samenwerkingen in de stad zodat de UITagenda op deze website een zo compleet mogelijk beeld geeft van activiteiten in Nieuwegein.

Doelstelling(en):

1. We versterken de beleving van erfgoed en historie in Nieuwegein voor bewoners en bezoekers.

Activiteiten 2025	
D1-A1	We breiden de museumfunctie op het Natuurkwartier uit. We investeren in de verbouwing van het voorhuis van de monumentale boerderij in 2025, zodat dit betrokken kan worden bij het bestaande museum Warsenhoeck.
D1-A2	We werken samen met de Provincie Utrecht en Rijkswaterstaat aan een kunstwerk dat de beleefbaarheid en zichtbaarheid van de Plofsluis moet vergroten, en ook zal bijdragen aan het verhalende aspect vanuit de Hollandse Waterlinies.
D1-A3	We realiseren een wandelroute langs het Post 65 erfgoed van Nieuwegein.
D1-A4	Op Fort Vreeswijk komt een toeristisch informatiepunt over de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

D1-A5	We versterken de beleving van de archeologische vondsten en verhaallijnen door onder de titel 'Nieuwegein Eeuwenoud' drie delen te realiseren: • Een interactief kunstobject; • Een tijdelijke archeologie beleving (tentoonstelling) op City; • Een programma rondom de archeologiedagen 2025 waarbij partijen uit de stad archeologie thema's verwerken in hun activiteiten.
-------	--

Prestatie-indicatoren

Type	Amb.	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streef waarde 2024	Streef waarde 2025
P	1	1	Aantal beweeglinten	-	5	7
K	2	1	Aantal betalende volwassen leden Bibliotheek Nieuwegein	2.140	2.000	2.300
K	2	2	Aantal niet-betalende leden Bibliotheek Nieuwegein	6.094	5.500	6.200
K	2	3	Aantal bezoekers theater	63.447	53.250	55.380
K	2	4	Aantal bezoekers Sport- en Evenementencomplex Merwestein	572.600	300.000	120.000 (1)
K	2	5	Aantal bezoekers zwembad Merwestein	267.345	190.000	120.000 (1)
P	2	6	Aantal sportverenigingen met sport en beweegactiviteiten als voorliggende voorziening voor inwoners met een beperking	17	15	16
P	2	7	Nieuwegein Stadspas: aantal aanbieders dat is opgenomen in het aanbod van de Stadspas	142	140 (2)	140
P	2	8	Nieuwegein Stadspas: kinderen uit gezinnen met problematische schulden hebben een stadspas	45%	50%	50%
P	3	1	Aantal unieke bezoekers per maand website www.ZiemeerinNieuwegein.nl	1.500	5.000	7.000
P	3	2	Aantal bijdragers (verenigingen, organisaties, instellingen, etc.) aan de UITagenda op www.ZiemeerinNieuwegein.nl	10	12	15

1. Verbindion verbouwt Merwestein en is in 2025 grotendeels gesloten. Enkele activiteiten, van o.a. de zwemverenigingen en de zwemlessen, worden in een aangepaste programmering aangeboden.

2. De streefwaarde voor 2024 is lager omdat een aantal aanbieders is gestopt.

Effectindicatoren

Type	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
E	1	Inwoners hebben in Nieuwegein voldoende mogelijkheden om hun vrije tijd door te brengen (1)	4,0	4,3	4,3
E	2	Aantal subsidieaanvragen: Geins Geluk	-	35	40
E	3	Aantal bezoekers Bibliotheek Nieuwegein	216.924	200.000	275.000 (2)
E	4	Aantal deelnemers activiteiten gericht op Kennis en Informatie Bibliotheek Nieuwegein	2.041	2.000	2.100
E	5	Aantal deelnemers activiteiten gericht op Educatie en Ontwikkeling Bibliotheek Nieuwegein	6.587	7.500	7.500
E	6	Aantal deelnemers activiteiten gericht op Leesbevordering en Kennismaking met literatuur Ontwikkeling Bibliotheek Nieuwegein	1.924	2.000	2.250

E	7	Aantal deelnemers activiteiten gericht op Ontmoeting en Debat Ontwikkeling Bibliotheek Nieuwegein	1.014	1.000	1.200
E	8	Aantal deelnemers activiteiten gericht op Kunst en Cultuur Ontwikkeling Bibliotheek Nieuwegein	982	250	
E	9	Aantal bezoekers DE KOM (totaal)	214.000	250.000	250.000
E	10	Aantal bezoekende leerlingen kunstencentrum DE KOM	661	650	650
E	11	Deelnemers cultuureducatie: aantal leerlingen primair onderwijs (Kunstmenu, Cultuurprogramma, CMK)	5.367	5.400	5.400
E	12	Deelnemers cultuureducatie: aantal leerlingen voortgezet onderwijs (CKV)	1.212	835	985
E	13	Deelnemers cultuurcoach activiteiten: aantal leerlingen primair en voortgezet onderwijs	1.803	4.605 (3)	4.800
E	14	Aantal bezoekers culturele initiatieven	21.917	10.000 (4)	21.000
E	15	Aantal bezoekers / huishoudens Gluren bij de Buren	1.848 / 24	1.800	2.400 / 40
E	16	Aantal bezoekers Museumwerf Vreeswijk en Museum Warsenhoeck	12.510 / 2.849	18.000	15.000 / 3.000
E	17	Totaal aantal deelnemers beweegactiviteiten	66.000	64.000	65.000
E	18	Aantal unieke deelnemers beweegactiviteiten	20.500	20.000	21.000
E	19	Aantal beweegactiviteiten in samenwerking	1.900	1.700	1.750
E	20	Nieuwegein Stadspas: percentage pashouders dat minimaal eenmaal gebruik heeft gemaakt van de Stadspas	40%	40%	45%

1. Gemeten op een schaal van 1 tot 5 (1 is zeer ontevreden, 5 is zeer tevreden).

2. Het aantal bezoekers zal door de verbouwing van het Stadhuis flink toenemen. Er zal geen uitsplitsing meer zijn tussen bibliotheek, Stadswinkel, GGD etc. Het zijn de totale cijfers van bezoekers van het Stadhuis.

3. Er is een groei te zien in aantallen. In de jaren voor 2024 werden alleen de leerlingen geteld die deelnamen aan buitenschoolse activiteiten. Met ingang van 2024 nemen we alle leerlingen mee. De hoge aantallen worden verder verklaard doordat eenzelfde leerling aan verschillende activiteiten kan deelnemen. In het genoemde aantal is dus niet uitgegaan van unieke deelnemers.

4. Met ingang van 2023 is de subsidieregeling voor amateurkunst komen te vervallen. In plaats daarvan is een bredere subsidieregeling culturele initiatieven gekomen. Het verwachte aantal bezoekers is een inschatting van bezoekers aan grotere evenementen en kleinere voorstellingen.

Financiële toelichting

Product Cultuur

In het onderdeel Cultuur zitten budgetten voor diverse onderdelen. Zo worden uit dit onderdeel de subsidies voor Bibliotheek Nieuwegein en DE KOM betaald, net als de subsidies voor de musea en culturele initiatieven. De baten betreffen de Rijksmiddelen Informatiepunten Digitale Overheid (IDO). De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan:

- [Ambitie 1: Inwoners hebben de ruimte om in hun vrije tijd zelf en met anderen actief te zijn en initiatieven te nemen](#)
- [Ambitie 2: Inwoners kunnen gebruik maken van voorzieningen voor activiteiten die hen een zinvolle en gezonde vrijetijdsbesteding geven.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Cultuur				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	6.340	6.562	6.750	6.974	7.182
Baten	64	63	63	64	64
Saldo	6.276	6.499	6.687	6.909	7.117

De lasten voor het product Cultuur stijgen ten opzichte van 2024 met € 222.000, de baten zijn ongewijzigd. Dit wordt verklaard door het volgende;

Subsidies instellingen, hogere lasten € 222.300

De subsidies voor diverse (culturele) instellingen stijgen voornamelijk als gevolg van de toegepaste loon- en prijscompensatie. Dit betreft voor DE KOM (€ 114.000) en Bibliotheek (€ 93.700).

De resterende verschillen betreft een samenstel van diverse kleine verschillen, die niet nader worden toegelicht.

Product Sport

In het onderdeel Sport zitten budgetten voor diverse onderdelen. Zo worden uit dit onderdeel de bijdrage aan Verbindion voor Sport- en Evenementencomplex Merwestein betaald, net als de subsidie voor de buurtsportcoaches, voor sportstimulering, de subsidies van het Rijk voor Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) en De gezonde stad uit het coalitieakkoord.

De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan:

- [Ambitie 2: Inwoners kunnen gebruik maken van voorzieningen voor activiteiten die hen een zinvolle en gezonde vrijetijdsbesteding geven.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Sport				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	2.494	2.533	3.177	3.411	3.587
Baten	550	551	540	547	655
Saldo	1.944	1.982	2.637	2.864	2.933

Sport, hogere lasten € 39.000

De lasten Sport stijgen met € 39.000, voornamelijk als gevolg van de verwerkte loon- en prijsindexatie voor de dienstverleningsovereenkomst voor het Sport- en Evenementencomplex Merwestein (hogere lasten € 35.000).

Sluitende Meerjarenbegroting, lagere lasten € 65.000

De verhoging van € 40.000 voor de Sportparkmanager Parkhout/Zandveld is voor 2025 niet doorgevoerd. De aanstelling van deze functionaris wordt uitgesteld naar 2026. Daarnaast is een structurele bezuiniging van € 25.000 op de subsidiemiddelen Sportstimulering doorgevoerd. Zie hiervoor ook hoofdstuk 1.4. Sluitende Meerjarenbegroting.

De resterende verschillen betreft een samenstel van diverse kleine verschillen, die niet nader worden toegelicht.

Product Toerisme en recreatie

In het onderdeel Toerisme en Recreatie zitten budgetten voor diverse onderdelen. Zo worden uit dit onderdeel de bijdrage aan het recreatieschap Stichtse Groenlanden betaald. Ook zitten in dit onderdeel budgetten voor stadsmarketing en evenementen(beleid). De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan:

- [Ambitie 1: Inwoners hebben de ruimte om in hun vrije tijd zelf en met anderen actief te zijn en initiatieven te nemen](#)
- [Ambitie 3: We vergroten de aantrekkingskracht van Nieuwegein op inwoners, toeristen en recreanten.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Toerisme en recreatie				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	567	509	584	568	572
Baten	28	28	29	30	30
Saldo	539	481	555	538	542

De lasten van dit product zijn € 58.000 lager, de baten zijn ongewijzigd.

De lasten zijn voornamelijk lager als gevolg van in 2024 eenmalig begrote middelen voor Ontmoetingsplekken (€ 93.000). Daarnaast zijn de effecten van het raadsbesluit Aanleg Evenemententerrein (raadsnummer 2024-052) verwerkt (€ 27.000).

De resterende verschillen betreft een samenstel van diverse kleine verschillen, die niet nader worden toegelicht.

Wat mag het kosten?

Thema	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Vrije tijd	9.436	9.400	9.604	10.511	10.952	11.341
Totaal lasten	9.436	9.400	9.604	10.511	10.952	11.341
Vrije tijd	1.473	641	643	633	641	750
Totaal baten	1.473	641	643	633	641	750
Saldo van lasten en baten	7.963	8.758	8.962	9.878	10.311	10.591
Storting in reserves	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	20	-	-	-	-	-
Totaal van het programma	7.943	8.758	8.962	9.878	10.311	10.591

2.5 Versterking eigen kracht, Ondersteuning en Bescherming

Wat is de bedoeling van dit programma?

Onze ambitie is dat mensen in Nieuwegein zoveel als mogelijk op eigen kracht, goed en gezond kunnen leven. En, wanneer dat (even) niet lukt, bieden wij ondersteuning en bescherming als dat nodig is. We bieden inwoners leermogelijkheden en ruimte om hun eigen keuzes te maken en op eigen kracht problemen op te lossen. Dit doen we om problemen te voorkomen (preventie) en bieden ondersteuning waar dat nodig is. En we bieden bescherming door in te grijpen als kinderen niet veilig kunnen opgroeien, als volwassenen niet voor zichzelf kunnen zorgen en/of anderen in gevaar brengen.

Nieuwegein is daarmee een stad waar mensen zich thuis voelen, elkaar respecteren, elkaar kunnen ontmoeten, energie hebben en ruimte voelen om met elkaar initiatieven te ontplooien en voor elkaar iets te betekenen.

De speerpunten van de begin 2024 vastgestelde Koers Sociaal Domein vormen - ook al komen ze niet één op één terug in de Programmabegroting - wel de basis voor dit programma:

1. Het behouden en versterken van gemeenschapszin;
2. Vergroten van gelijke kansen op bestaanszekerheid;
3. Toekomstbestendige zorg en ondersteuning.

De drie speerpunten hebben een nadrukkelijke relatie met elkaar en voor al deze punten geldt dat we ongelijk investeren voor gelijke kansen. De sociale basis op orde geldt voor iedere inwoner. Voor een deel van onze inwoners is bestaanszekerheid niet vanzelfsprekend, daar hebben we extra aandacht voor. Als het met de eerste twee speerpunten goed gaat, kan dat bijdragen aan het beroep dat op geïndiceerde zorg en ondersteuning wordt gedaan. Daarmee proberen we dus ook de kosten binnen de perken te houden.

Dit laatste punt – de kosten – is zeker in de aanloop naar het financieel “ravijnjaar” 2026 van groot belang. De Kadernota 2026 zal voorstellen bevatten die bijdragen aan het streven naar een sluitende meerjarenbegroting. Het op zoek gaan naar mogelijkheden hiervoor, de besluitvorming en de implementatie zal veel inzet van ons vragen. Daarmee lopen we het risico dat niet alle in 2025 voorgenomen activiteiten uitgevoerd kunnen worden. De zoektocht zal echter ook bijdragen aan een scherpere prioritering. Belangrijke criteria hierbij komen onder meer voort uit de Koers Sociaal Domein (gemeenschapszin, ongelijk investeren voor gelijke kansen op bestaanszekerheid en zorg & ondersteuning) en uit de Omgevingsvisie (gezondheid, duurzaamheid en veiligheid). In welke mate draagt onze inzet bij aan de 6 speerpunten uit beide visies? Voor de goede orde: er zijn meer criteria die een rol kunnen spelen bij de afweging om tot een sluitende meerjarenbegroting te komen. Duidelijk is evenwel dat in 2025 veel inzet gevraagd wordt om bij te dragen aan een gezondere financiële situatie voor onze gemeente. We zien de uitgaven voor jeugdhulp en de uitvoering van de Wet maatschappelijke Ondersteuning nog steeds stijgen, niet alleen in Nieuwegein, dit is een landelijke trend. Om deze stijging af te vlakken wordt effect verwacht vanuit de extra inzet die de taskforces jeugdhulp, voorzieningen, Wmo, Bestaanszekerheid in het sociaal domein leveren.

Relatie met andere programma's

Het programma Vrije Tijd en het programma Versterking Eigen Kracht, Ondersteuning & Bescherming vormen de hoofdmoot voor het sociaal domein. De thema's Vrije Tijd en Versterking Eigen Kracht zijn belangrijke pijlers voor de sociale basisinfrastructuur.

Met het programma Vrije Tijd ligt de relatie op mogelijkheden voor mensen om elkaar te ontmoeten, om energie te hebben door een zinvolle vrijetijdsbesteding en de ruimte hebben en voelen om iets met elkaar te ondernemen. Een nuttige en prettige vrijetijdsbesteding draagt bij aan het versterken van de eigen kracht van onze inwoners én voorkomt risicogedragingen die de gezondheid negatief kunnen beïnvloeden (bijvoorbeeld middelengebruik, verleiding naar criminaliteit, verveling dat negatief effect heeft op mentaal welbevinden).

Voor wat betreft de optimalisatie van onderwijshuisvesting & sportaccommodaties geldt dat dit beschreven is in dit programma (de betreffende kapitaallasten zijn opgenomen in het programma Bedrijfsvoering), de inhoudelijke aspecten van sportaccommodaties komen aan de orde in het programma Vrije Tijd.

Met het programma Wonen & Economie zijn er vanuit Versterking Eigen Kracht, Ondersteuning en Bescherming verbanden met het realiseren van een goede leefomgeving die uitnodigt tot gezond leven. Daarnaast is er een sterke relatie als het gaat om de aanpak van energiearmoede. Dit gaat om een gecombineerde insteek van het bevorderen van energiebesparende maatregelen en het bestrijden van armoede.

Met het programma Leefomgeving & Veiligheid liggen er gezamenlijke opdrachten vanuit Versterking Eigen Kracht, Ondersteuning en Bescherming ten aanzien van het verbeteren van de openbare ruimte voor ouderen en inwoners met een beperking. Een andere belangrijke relatie met veiligheid zien we in diverse inspanningen op de thema's huiselijk geweld / kindermishandeling, complexe multiprobleemgezinnen, mensenhandel en preventie van jeugdcriminaliteit. De aanpak jonge aanwas is van het laatste een voorbeeld. Een integrale aanpak waarbij we inzetten op het vroegtijdig signaleren van (potentiële) problematiek en daaraan gekoppelde interventies kan helpen voorkomen dat complexe zorg casuïstiek in de (repressieve) veiligheidshoek terechtkomt. Bovendien ligt hier een sterke relatie als het gaat om het Nationaal Programma Leefbaarheid & Veiligheid (het betreffende budget is opgenomen in het programma VEKOB). Vanuit deze aanpak sluiten wij aan bij de grote opgaven in de zes wijken in de Centrale as. Wij werken samen met een alliantie van partijen, inwoners en andere partners aan een integrale aanpak die zich richt op drie samenhangende vraagstukken, namelijk leefbaarheid in wijken en buurten, perspectief voor jeugd en bestaanszekerheid.

Gezondheid heeft een relatie met alle programma's. Het is een belangrijk onderwerp in de Omgevingsvisie en de Betere Buurtenaanpak, waar met name aandacht is voor een gezonde leefomgeving. Daarom is in december 2023 een omgevingsprogramma "Nieuwegein Gezond" vastgesteld. In de aanpak Leefbaarheid & Veiligheid is het ook een belangrijk thema. Veel zaken hebben effect op de gezondheid van mensen en gezondheid in de brede zin is vaak een basis om optimaal mee te kunnen doen in de samenleving. Daarnaast is er ook een relatie tussen het thema gezondheid en veiligheid met betrekking tot preventie van alcohol- en drugsgebruik. Zowel inzet op preventie als op handhaving is hiervoor nodig. Dit komt samen in het Preventie Handhavingsplan.

Wat doen we samen?

Wij vinden het belangrijk te investeren in regionale samenwerking, zodat wij onze ambities kunnen realiseren en een sterke partner kunnen blijven in de regio. Dat doen wij ook voor het sociaal domein. Deels vindt die samenwerking plaats op het niveau van Lekstroom, maar ook maken wij gebruik van onze netwerken die zich op een grotere schaal richten, zoals samenwerking met andere partners uit de Health Hub Utrecht.

Vanaf 2013 werkt Nieuwegein in Lekstroomverband met andere gemeenten samen in het sociaal domein. Er is een samenwerkingsagenda Sociaal Domein vastgesteld, waarin gezamenlijke opgaven staan. Denk aan opgaven met betrekking tot wonen en zorg (waaronder Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen), WMO, doelgroepenvervoer, jeugd, Passend Onderwijs en werk. Daarnaast is er sprake van een gezamenlijke regionale backoffice (RBL) voor de inkoop en administratie van de Jeugdhulp en WMO, ondergebracht in gastgemeente Houten. In het Bestuurlijk Platform Sociaal Domein Lekstroom (BPSDL) nemen de wethouders sociaal domein deel. Voor de uitvoering van de regionale samenwerkingsagenda worden door Nieuwegein diverse projectleiders en coördinatoren aan de regio beschikbaar gesteld. In regionaal verband werken we ook samen aan het Integraal Zorg Akkoord (IZA).

In 2025 continueren we de gesprekken met onder meer het Antonius Ziekenhuis over het opvangen van het toekomstige vertrek van het ziekenhuis uit Nieuwegein zodat goede en passende zorg in de nabijheid voor onze inwoners beschikbaar blijft

Op het gebied van werk en inkomen, zijn wij onderdeel van de gemeenschappelijke regeling Werk en Inkomen Lekstroom (WIL). Inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt ondersteunen we in het lokale werkteam, als onderdeel van Geynwijs. Werkcoaches van WIL helpen inwoners in het lokale werkteam actief aan betaald of onbetaald werk, zoals een werkervaringsplek, een reguliere baan (inclusief Social Return On Investment) of een garantiebana. Samen met WIL proberen we het gebruik van de minimaregelingen te vergroten en het hulpaanbod bij armoedeproblematiek te optimaliseren. Het vergroten van de bestaanszekerheid bij onze inwoners staat daarbij centraal, waarbij preventie een steeds belangrijkere rol heeft.

Rond huiselijk geweld en kindermishandeling werken we samen met Samen Veilig Midden-Nederland (waaronder Veilig Thuis Utrecht valt, waar iedereen advies kan vragen en vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling kan melden). Bij het structureel en in samenhang aanpakken van problematiek werken we met vele instellingen samen, waaronder bijvoorbeeld de woningcorporaties, WIL, politie en Movactor. Voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen werken we als Lekstroomgemeenten samen met centrumgemeente Utrecht.

We werken samen met de Provincie Utrecht en 22 andere Utrechtse gemeenten aan een grotere toegankelijkheid van het openbaar vervoer voor mensen met een beperking, een betere aansluiting tussen doelgroepenvervoer en aanvullend openbaar vervoer en vernieuwing van het sociaal recreatieve Wmo-vervoer.

Thema Versterking eigen kracht

Onze inzet op het thema Versterking Eigen Kracht is erop gericht bij te dragen aan het geluk en welbevinden van onze inwoners. Wat is er nodig om hen in positie te brengen om zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen en in hun levensonderhoud te voorzien? Wij dragen met een basis

sociale infrastructuur bij aan zelfredzaamheid bij al onze inwoners door activiteiten uit te voeren en voorzieningen te bieden op de terreinen welzijn, onderwijs, werk en inkomen. Hierbij ligt de nadruk op preventie. Samen met de inzet op het programma Vrije Tijd (nuttige en prettige vrijetijdsbesteding) biedt dit al onze inwoners de mogelijkheid om in hun kracht te komen en te blijven. Door een goede basis voor onze inwoners te bieden, voorkomen of beperken we de kosten voor hulp en zorg (bijvoorbeeld Jeugdhulp, Wet maatschappelijke ondersteuning en inkomensondersteuning).

Ambitie 1: Inwoners zijn in staat op eigen kracht en gezond te leven.

Om zoveel mogelijk zelfredzaam te zijn en op eigen kracht (zo lang mogelijk) goed en gezond te kunnen leven, is de veerkracht van de samenleving van groot belang. Het versterken hiervan blijft een belangrijk thema. Samen met onze maatschappelijke partners en inwoners werken we aan het versterken van de sociale basis door ontmoeting te faciliteren en inwonersinitiatieven te ondersteunen. Hierbij sluiten we zoveel mogelijk aan bij bestaande sociale netwerken in buurten en wijken. Vrijwillige inzet speelt hierin een cruciale rol; daarom stimuleren, faciliteren en waarderen we dit actief, zodat inwoners een sterk netwerk kunnen opbouwen en hiervan gebruik kunnen maken.

Essentieel voor zelfredzaamheid zijn goede voorzieningen en een gezonde leefomgeving. Om kinderen en jeugdigen te ondersteunen in het maken van een goede start, besteden we binnen dit thema ook aandacht aan adequate onderwijshuisvesting: een belangrijke voorwaarde voor goed onderwijs. Veel scholen in Nieuwegein zijn ongeveer 50 jaar oud, wat de noodzaak onderstreept voor (ver)nieuwbouw van onderwijsgebouwen en binnensportaccommodaties. Onder het programma Vitale Scholen werken we de komende jaren aan deze opgave. In 2025 gaan we, met de schoolbesturen als belangrijke samenwerkingspartners, verder met de ontwikkeling van kindcentra in Doorslag, Vreeswijk en Rijnhuizen, en starten we met de planvorming van kindcentra in Batau-Noord en Batau-Zuid. Ook de vernieuwing van het Anna van Rijn College is in gang gezet. Het Integraal huisvestingsplan primair en voortgezet onderwijs en binnensportaccommodaties 2025-2040 (IHP 2025-2040) zullen we voorleggen aan de raad. Daarnaast is ook specifieke aandacht voor gezondheid in de leefomgeving: buiten in de openbare ruimte, op school, op de vereniging en op werk. Zo werken we toe naar een hartveilig Nieuwegein, een rookvrije omgeving voor kinderen, een integrale hitte aanpak om hittestress te voorkomen, voldoende openbare toiletten en een openbare ruimte die uitnodigt om te bewegen (zoals ook in het programma Vrije Tijd beschreven).

Vanuit het omgevingsprogramma Nieuwegein Gezond werken we aan een gezonde stad, met een focus op preventie en samenwerking op wijk- en buurtniveau. Gezond leven krijgt betekenis wanneer mensen zich veilig voelen en het thema concreet wordt. Daarom stellen we samen met inwoners en professionals gezondheidsagenda's op in verschillende wijken. Deze samenwerking versterkt de informatie- en kennislijnen tussen inwoners, initiatieven, wijkprofessionals en kennispartners, wat bijdraagt aan het gezamenlijke inzicht in factoren die gezondheid in de wijk bevorderen. Zo kunnen inwoners eigen regie nemen over hun gezondheid en beter meedoen in de samenleving. Vanuit daar worden met name jongeren gestimuleerd om zelfbewust en gezonde keuzes te maken hoe ze hun leven invullen als het gaat om middelengebruik, mentale gezondheid en bewegen.

Wij stimuleren zorgaanbieders om in de individuele begeleiding meer gebruik te maken van voorzieningen in het voorliggend veld en het netwerk van de inwoner. We blijven ons inzetten voor structurele samenwerking tussen organisaties in het voorliggend veld en formele zorgaanbieders,

met een kritisch oog op het welzijnslandschap om overlap en versnippering te voorkomen. Ook in het kader van subsidies die wij verlenen, bewaken we deze samenhang.

In Nieuwegein is 12 procent van de inwoners tussen de 15 en 65 jaar laaggeletterd. Dit ligt op het landelijk gemiddelde (12%), maar boven het gemiddelde percentage van 5% in de arbeidsmarktregio Midden-Utrecht. Door de snelle digitalisering verwachten we een toename in de instroom van laaggeletterden. Met het deltaplan laaggeletterdheid, "Nieuwegein Basisvaardig", streven we ernaar dat de uitstroom van laaggeletterden jaarlijks hoger is dan de instroom, zodat we onder het landelijk gemiddelde percentage laaggeletterden komen.

Doelstelling(en):

1. Onderwijshuisvesting en sportaccommodaties worden vernieuwd om te kunnen zorgen voor goed onderwijs.
2. We realiseren een dekkend AED-netwerk met voldoende burgerhulpverleners.
3. Samen met onze partners en de sportverenigingen werken we aan een gezonde sportomgeving, met de focus op een verantwoord alcoholbeleid.
4. We hebben een kwalitatief inzicht in de brede gezondheid van inwoners met een plan van aanpak met gerichte preventieve maatregelen om de gezondheidsverschillen te verkleinen.
5. We willen mensen bereiken die eenzaam zijn (waaronder ouderen).
6. We willen meer inwoners bereiken die onvoldoende basisvaardig (laaggeletterd) zijn.

Activiteiten 2025	
D1-A1	Voor de nieuwbouw van de permanente school met gymzaal in Rijnhuizen is in 2024 gestart met het maken van een plan, dit wordt verder uitgewerkt in 2025.
D1-A2	Voor de basisscholen in Rijnhuizen, Batau Noord en Zuid wordt een plan gemaakt voor vernieuwbouw, startende met een programma van eisen en vervolgens een ontwerp.
D1-A3	Om de nieuwbouw van de school in Vreeswijk te kunnen realiseren wordt tijdelijke huisvesting gerealiseerd voor de opvang van de huidige bewoners van het bestaande gebouw. Tegelijkertijd wordt een plan gemaakt voor de nieuwbouw van de school.
D1-A4	In 2024 is gestart met het maken van een plan voor het Anna van Rijn College. In 2025 wordt dit uitgewerkt in een ontwerp.
D1-A5	De vernieuwde school met gymzaal in Doorslag wordt in 2025 opgeleverd en geopend.
D1-A6	Voor de nieuwbouw van de permanente school in Rijnhuizen is eind 2024 gestart met een plan, dit wordt verder uitgewerkt in 2025.
D1-A7	Voor de basisscholen in Batau Noord en Zuid wordt een plan gemaakt voor vernieuwbouw, startende met een programma van eisen en vervolgens een ontwerp.
D1-A8	Het Integraal Huisvestingsplan 2025-2040 wordt aan de raad voorgelegd ter besluitvorming.
D2-A1	We werken samen met Stichting Hartslag en de wijkcoördinatoren aan een hartveilig Nieuwegein, waarbij we wijkgericht toewerken naar een dekkend AED netwerk.
D2-A2	We werken (pilot-)projectplannen uit voor de integrale hitte aanpak op de thema's gebied, gebouw en gezondheid.
D3-A1	We geven extra aandacht aan een verantwoord alcoholbeleid bij sportverenigingen door het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten, contactmomenten en eventueel extra controles.
D4-A1	We continueren de gezondheidsagenda in de wijken Jutphaas/Wijkersloot, Zuilenstein en Vitaal Nieuwegein Zuid. We starten de gezondheidsagenda in de wijken Rijnhuizen en Doorslag.
D4-A2	We nemen deel aan de pilot vaccinatiegraad van de GGDrU.
D5-A1	We gaan op huisbezoek bij ouderen van 75 jaar en ouder in de wijken Stadscentrum, Jutphaas en deel Zuilenstein en Merwestein.
D6-A1	Aanbieden van (avond-)taallessen zodat meer werkenden en ouders van jonge gezinnen bereikt worden.

Ambitie 2: Inwoners vinden de weg naar informatie, ondersteuning en hulp op alle levensterreinen.

De gemeente en veel van haar maatschappelijke partners kunnen inwoners ondersteunen bij het op eigen kracht leven. Er is een diversiteit aan mogelijkheden beschikbaar om hierbij te helpen (zeker niet alleen de gemeente biedt hulp, er zijn tal van instanties die dat ook doen). Het is van belang dat inwoners hun weg weten te vinden naar informatie, ondersteuning en hulp die beschikbaar is. Dit doen we - afhankelijk van wat nodig is - in het algemeen en ook meer gericht op specifieke doelgroepen.

We zetten bijvoorbeeld in op het vergroten van het bereik van minimaregelingen, inkomens-ondersteunende maatregelen en hulp bij financiële problemen. De Wegwijzer Geldzaken is het platform waar informatie te vinden is over lokale, regionale en landelijke regelingen en over lokale organisaties waar inwoners om hulp kunnen vragen. We zetten in op het vergroten van de financiële bestaanszekerheid.

In het kader van de Wet Inburgering voeren we Brede Intakes uit en maken we voor elke inburgeraar een Plan Inburgering en Participatie (PIP). Tijdens de inburgering voeren we voortgangsgesprekken met de inburgeraar en passen we het traject aan waar nodig. Na vaststelling van het PIP wordt de statushouder (inburgeraar) gelijk aangemeld bij de taalaanbieder voor een intake en een zinvolle (taal)start. Er is veel aanbod beschikbaar, van daaruit werken we door en bekijken we vanuit de inburgeraar wat er nodig is op het gebied van taal en (extra)ondersteuning. Waar mogelijk combineren we (leer) werken met taalonderwijs.

Specifiek voor jongeren en hun ouders willen we de toeleiding naar hulp versterken door samen te werken aan oplossingen voor hulpvragen vanuit hun leefwereld en alle levensgebieden. Veel dagelijkse opvoed- en opgroezorgen kunnen vaak worden opgelost door een sterk pedagogisch klimaat te creëren rondom de jongere en het gezin. We kunnen meer voor elkaar betekenen dan we nu doen, met name binnen het eigen netwerk (ruimer dan het gezin), in de buurt en met informele hulp zoals een mentor. De oplossing moet meer gezocht worden binnen onszelf en in de verwachtingen die we van elkaar en vanuit de maatschappij hebben, in plaats van direct jeugdhulp in te schakelen.

Daarnaast is het belangrijk om te normaliseren: iedereen is verantwoordelijk voor zijn of haar leven, en hoogte- en dieptepunten horen daar nu eenmaal bij. Naast normaliseren moeten we kijken naar achterliggende oorzaken van opvoed- en opgroei problemen: Is er voldoende inkomen? In hoeverre speelt de woonsituatie een rol? Zijn ouders voldoende geletterd? Hebben jongeren mantelzorgtaken? Is er een steunend netwerk? Zijn ouders zich bewust van hun rol in de opvoeding? Door deze vragen te beantwoorden kunnen we de kern van de problemen aanpakken en voorkomen dat hulpvragen verergeren.

Daarom is het belangrijk om het beleid op verschillende leefgebieden die jongeren raken te verbinden, zoals armoedebestrijding (financiële bestaanszekerheid), gezondheid, veiligheid, wonen, horeca en vrijetijdsbesteding. Zo kunnen we beter inspelen op de behoeften van jongeren en hun gezinnen.

Doelstelling(en):

1. We verbeteren kennis en vindbaarheid van vormen van (in)formele ondersteuning voor mensen met een kwetsbaarheid.

2. We vergroten het bereik van de minimaregeling door inwoners te informeren over lokale, regionale en landelijke regelingen en de hulp die in Nieuwegein beschikbaar is.
3. We zorgen voor een overzichtelijk zorg en welzijnsaanbod in Nieuwegein met één logische ingang, voor inwoners, vrijwilligers en professionals.

Activiteiten 2025	
D1-A1	Er is een structureel aanbod van minimaal 1 masterclass per half jaar 'Verdieping armoedeproblematiek Nieuwegein' voor professionals werkzaam in Nieuwegein bij de diverse partners uit het voorliggende veld.
D2-A1	Het ontwikkelen van een duidelijke en herkenbare voorlichtingscampagne om inwoners te informeren over lokale, regionale en landelijke regelingen en de hulp die in Nieuwegein beschikbaar is.
D3-A1	We ontwikkelen en implementeren een vernieuwde sociale kaart: Zorg4Nieuwegein.

Ambitie 3: We bevorderen een positief opgroei- en opvoedklimaat waarin kwetsbaarheid ook wordt gezien als onderdeel van het gewone leven.

Om op eigen kracht te kunnen leven, is het van belang te werken aan een positief opgroei- en opvoedklimaat. Daarbij is het normaliseren van kwetsbaarheid belangrijk. Tegelijkertijd zorgen we ervoor dat (hulp)vragen tijdig worden opgepakt wanneer nodig om te voorkomen dat problemen uitgroeien tot ernstige problemen. Binnen een gezond en veilig opgroei-klimaat geven wij ook aandacht aan seksuele gezondheid in samenhang met inclusie (bijvoorbeeld via programma's van de GGDrU en Pretty Woman).

Met het landelijk beschikbaar gestelde budget voor Onderwijskansenbeleid en de SPUK 'Ontwikkeling van het Jonge Kind' blijven wij ons inzetten om (dreigende) taal- en ontwikkelingsachterstanden bij kinderen en hun ouders te verminderen. Dit geeft jonge kinderen meer kansen om voor en tijdens hun schoolloopbaan eventuele achterstanden in taal en ontwikkeling in te halen of te voorkomen, onder andere door middel van voor- en vroegschoolse educatie.

Vanuit de taskforce Jeugd breiden we lopende pilots uit als deze goed aansluiten bij de behoeften van onze inwoners. We richten ons hierbij specifiek op de pilots 'relatie- en scheidingsdesk' en de laagdrempelige Individuele Begeleiding door jongerenwerk en GWOS op het voortgezet onderwijs. Ook evalueren wij de effectiviteit van onze huidige inzet, zoals groepstrainingen. Gezien de groeiende vraag naar jeugdhulp, mede door de toenemende complexiteit in de samenleving, passen we ons aanbod in het voorliggende veld voortdurend aan. Daarbij verkennen we samenwerkingsmogelijkheden met andere beleidsvelden. In 2025 gaan we bovendien op zoek naar succesvolle voorbeelden uit andere gemeenten die toepasbaar zijn in de Nieuwegeinse context. We zien enerzijds dat complexe hulpvragen toenemen waarbij aandacht nodig is voor de jongere zelf en vraagstukken rond wonen en bestaanszekerheid. Ook zien we dat het nodig is om de ondersteuning die de gemeente kan bieden, te begrenzen en aan te geven dat hoogte- en dieptepunten bij het leven horen en niet direct tot een hulpvraag aan de gemeente hoeven te leiden.

Doelstelling(en):

1. We voorkomen dat gewone, alledaagse opgroei- en opvoedproblemen uitgroeien tot ernstige problemen.
2. We sluiten het voorliggende veld (voorzieningen waar jeugdigen en ouders zonder indicatie met hulpvragen terecht kunnen) beter aan bij de behoeften van jeugdigen en hun ouders.

3. We bevorderen een doorgaande leer- en ontwikkelijn 0-18 jaar.
4. We hebben meer inzicht in de huidige situatie van de seksuele gezondheid van onze inwoners.

Activiteiten 2025	
D1-A1	Verruimen van pilots in het voorliggend veld die jeugdhulp voorkomen. Dit doen we vanuit de taskforce Jeugd. Zo breiden wij de relatie-en scheidingsdesk uit als zij succesvol zijn, en ook de individuele begeleiding van Movactor en Geynwijs. Zo voorkomen we wachtlijsten door succesvolle inzet in het voorliggend veld. Naast bestaande pilots starten wij nieuwe pilots op daar waar zij bijdragen aan een verminderde vraag naar jeugdhulp.
D1-A2	Door netwerksamenwerking van onze partners in de stad structureren wij de afstemming in 2025 (met bijeenkomsten) waarin als thema een sterke pedagogische omgeving rondom de jeugdige centraal staat.
D1-A3	Op 2 basisscholen starten wij met een 'verrijkte schooldag'. Vanwege de tijdelijke beschikbaarheid van de middelen zien we dit als een pilot van 2 jaar waar op basis van evaluatie in 2026 een vervolg bepaald moet worden.
D1-A4	Voor de scholen waar de pilot Brugfunctionaris wordt uitgevoerd, fungeren we als gesprekspartner. Samen met de scholen bepalen we waar de behoeften liggen en hoe de rol het beste kan worden ingevuld. De pilot wordt begin 2026 geëvalueerd.
D2-A1	Preventieve partners en Geynwijs halen op school signalen op bij jongeren, bespreken deze onderling, bepalen een koers en/of organiseren meteen een passend aanbod. Vanuit deze inbreng vertalen wij in 2025 mogelijke extra activiteiten die binnen de doelstellingen van de Taskforce Jeugd vallen. We maken actief gebruik van goede voorbeelden bij andere gemeenten.
D2-A2	Vanuit de stijgende vraag naar jeugdhulp bevorderen wij de extra inzet op mentale weerbaarheid, opvoedondersteuning, financiële voorlichting, ontmoetingsplekken voor jeugdigen, talentontwikkeling, nuttige vrijetijdsbesteding, toekomstperspectief, pesten, ondersteuning bij scheidingsvraagstukken en het voorkomen van jeugdcriminaliteit. Dit zowel om de vraag naar jeugdhulp te voorkomen als ook de uitstroom te bevorderen. In 2025 zoeken wij extra aansluiting op alle beleidsvelden die hier voor de jeugdige en het gezin iets in kunnen betekenen.
D2-A3	Het doorontwikkelen van de ondersteuning en samenwerking in de zorg voor kwetsbare ouders voor, tijdens en na de zwangerschap (aanpak Kansrijke Start).
D3-A1	Samen met educatief verbinders de activiteiten uit het Uitvoeringsplan Onderwijskansenbeleid voortzetten, zoals voor- en vroegschoolse educatie, ouder-kind bijeenkomsten rondom taal, het programma Thuis in Taal, maatwerkgroepen in de kinderopvang en de zomeracademie.
D3-A2	Voortzetten van de activiteiten uit het plan van aanpak SPUK 'Ontwikkeling van het Jonge Kind' in de centrale wijken met diverse partners. Hierbij is onder andere aandacht voor het bevorderen van deelname aan en voorkomen van uitval uit de peuteropvang, het professionaliseren van professionals, het realiseren van een peuter/kleutergroep, het werken met specialisten jonge kind bij Geynwijs en het intensiveren van bijeenkomsten voor ouders en kinderen in de centrale wijken.
D3-A3	Samen met het onderwijs wordt gewerkt aan verbeteringen in de overgang van kinderopvang naar primair onderwijs, van primair naar voortgezet onderwijs, en van het voortgezet- naar beroepsonderwijs of de arbeidsmarkt. Dit doen we door professionals vroegtijdig te laten signaleren welke jeugdigen hierin extra steun kunnen gebruiken, te zorgen voor een warme overdracht en door direct het juiste gesprek te voeren.
D3-A4	Samen met het onderwijs signaleren we zorgen en leerachterstanden vroegtijdig om te voorkomen dat jeugdigen thuis zitten. Dit doen we door in te zetten op adequate signalering en melding van verzuim door onderwijs in een vroegtijdig stadium bij de leerplichtambtenaar. Het regionaal verzuimprotocol wordt aangepast.
D4-A1	In samenwerking met de GGDrUu doen we onderzoek naar seksuele gezondheid in een brede context (waaronder de samenhang met inclusie).

Ambitie 4: Nieuwegein is een inclusieve gemeente, waar iedereen zichzelf kan zijn en kan meedoen.

Wij streven naar een inclusieve stad waar iedereen naar eigen behoefte kan meedoen. In een inclusieve samenleving draait het om zowel de mogelijkheid, als de vrijheid om deel te nemen. Inclusie betekent dat iedereen de ruimte krijgt om mee te doen én dat deze deelname daadwerkelijk toegankelijk is. Dit omvat twee belangrijke aspecten: samen leven en toegang. Samen leven gaat over hoe we met elkaar omgaan en de openheid in onze houding naar anderen.

Toegang betreft zowel fysieke als digitale toegankelijkheid, en omvat ook aspecten zoals het gebruik van begrijpelijke taal.

Doelstelling(en):

1. We werken samen aan tegengaan van discriminatie en racisme die tot sociale uitsluiting leiden.
2. We willen een dementievriendelijke gemeente zijn.
3. We blijven bouwen aan de versteviging van het voorliggend veld zodat dit een bijdrage kan leveren aan de zelfredzaamheid van onze inwoners met een beperking, zoals de inzet van maatjes, vrijwillige vervoersdienst, netwerkversterking en een ontmoetingsplek voor en door inwoners in de wijk Rijnhuizen.

Activiteiten 2025	
D1-A1	Wij werken aan de verdere implementatie van het Uitvoeringsprogramma Inclusie Nieuwegein 2023-2026, waarbij o.a. ingezet wordt op: 'Het voorkomen en bestrijden van racisme en discriminatie', 'de Regenboogagenda' en 'verdere implementatie van het VN-verdrag Handicap (met als focus de bevordering van fysieke toegankelijkheid)'. D2-A1 We continueren de uitrol van trainingen dementievriendelijk.
D3-A1	Wij werken aan een nieuw beleidskader Welzijn en Maatschappelijke ondersteuning 2025-2028 waarin invulling wordt gegeven aan de verdere versteviging van het voorliggend veld in lijn met de speerpunten uit het koersdocument "Vitaal en Verbonden".

Ambitie 5: Verkleinen van de kansenongelijkheid van de inwoners van de centrale as.

Vanuit het programma Leefbaarheid & Veiligheid willen we de leefbaarheid en veiligheid in de wijken en buurten in de centrale as (oostelijk Batau en de wijken Zuilenstein, Jutphaas-Wijkersloot, Merwestein en Fokkesteeg) verbeteren en de kansen voor de inwoners van de centrale as vergroten. We zetten ons hier langjarig voor in en doen dit als gemeente niet alleen: we werken hier samen vanuit een samenwerkingsalliantie met verschillende organisaties en met de inwoners van de stad op de thema's Perspectief voor de jeugd, Bestaanszekerheid en Wijken en Wonen.

Doelstelling(en):

1. In 2025 streven we naar een duidelijke verbetering van de leefbaarheid en veiligheid in de wijken van de centrale as, zoals beschreven in het uitvoeringsplan.

Activiteiten 2025	
D1-A1	Samen met betrokken partijen voeren we diverse projecten en initiatieven uit, zoals opgenomen in het uitvoeringsplan Leefbaarheid & Veiligheid.

Prestatie-indicatoren

Type	Amb.	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streef waarde 2024	Streef waarde 2025
P	1	1	Aantal geregistreerde Nieuwegeinse burgerhulpverleners bij HartslagNU	-	700	710
P	1	2	Aantal AED's in eigendom gemeente Nieuwegein	-	12	25
P	1	3	Aantal huisbezoeken bij 75-plussers	-	200	
P	2	1	Aantal verschillende formele cursussen Laaggeletterdheid, lokaal	5	3	3

P	2	2	Aantal verschillende formele cursussen Laaggeletterdheid, regionaal	12	13	12
P	3	1	Het percentage voortijdige schoolverlaters van 12 tot 23 jaar in het voorgaande schooljaar	2%	2% (1)	- (2)
P	3	2	Het aantal kinderen met een VVE-indicatie	150	- (2)	- (2)
P	3	3	Het aandeel kinderen met een VVE-indicatie dat hier gebruik van maakt	85%	- (2)	- (2)
P	3	4	Het aantal toelaatbaarheidsverklaringen voor het speciaal (basis) onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs	370	- (2)	- (2)
P	3	5	Het aantal jeugdigen dat bekend is met het voorliggend veld	n.v.t.	- (2)	- (2)
P	3	6	Het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van het voorliggend veld	n.v.t.	- (2)	- (2)
P	3	7	Het aandeel jeugdigen en ouders die steun voelen van grootouders, vrienden of burens om bij te springen indien nodig	n.v.t.	- (2)	- (2)
P	3	8	Het aandeel ouders dat weet wie ze kunnen betrekken bij de opvoeding	n.v.t.	- (2)	- (2)
P	3	9	Het aandeel ouders dat zich gehoord en gesteund voelt door andere (mede)opvoeders	n.v.t.	- (2)	- (2)
P	3	10	Het aandeel jeugdigen en ouders dat toegang heeft tot laagdrempelige voorzieningen die ontmoetingen stimuleren zoals kinderboerderijen, speeltuinen, sportveldjes, buurtmoestuinen, bibliotheken of jongerencentrum	n.v.t.	- (2)	- (2)
P	3	11	Het aandeel jongeren dat voldoende weerbaar is	90%	- (2)	- (2)
P	3	12	Het aantal lichte begeleidingstrajecten door Geynwijs	n.v.t.	- (2)	- (2)
P	3	13	Het aandeel werkloze jongeren (15-25 jaar)	8%	- (2)	- (2)

1. De landelijke trend laat een toename zien van het aantal schoolverlaters voor 2024. Het ministerie OCW werkt aan een nieuwe definitief van VSV waardoor deze waarden straks kunnen afwijken.

2. Deze indicator komt uit het Beleidskader Jeugd. Vanuit het beleidskader stellen we geen streefwaarden centraal.

Effectindicatoren

Type	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
E	1	Aantal AED's in particulier eigendom (1)	-	100	110

1. Aangemeld bij HartslagNU.

Financiële toelichting

Product Gezondheid

In het onderdeel Gezondheid zitten budgetten voor diverse onderdelen. Zo wordt uit dit onderdeel de bijdragen voor de GGD regio Utrecht betaald en de activiteiten voor lokale gezondheid (Gezond en Actief Leven Akkoord/GALA). De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan:

- [Ambitie 1: Inwoners zijn in staat op eigen kracht en gezond te leven.](#)

- [Ambitie 3: We bevorderen een positief opgroei- en opvoedklimaat waarin kwetsbaarheid ook wordt gezien als onderdeel van het gewone leven.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Gezondheid				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	8.087	7.213	5.719	3.714	3.771
Baten	2.836	3.305	2.439	365	365
Saldo	5.251	3.908	3.280	3.349	3.406

De lasten van het product Gezondheid nemen af met € 874.000, de baten nemen af met € 469.000. Dit wordt verklaard door het volgende.

Bijdrage Gemeentelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU), hogere lasten € 290.000

In de Kadernota 2025 is de meerjarenbegroting van de GGDrU opgenomen en verwerkt. De totale bijdrage is afgerond € 3.280.000.

Gezondheid, lagere lasten € 97.000

De budgetten Gezondheid bestaan enerzijds uit onderdelen van de Gezondheidsagenda (€ 70.000). In 2024 zijn via een resultaatbestemming extra middelen toegevoegd aan het budget. Dit geeft ten opzichte van 2025 een verschil van € 97.000.

Anderzijds bestaat het Gezondheidsbudget uit de middelen van het 'Gezond en Actief Leven Akkoord' (GALA). Hiervoor is in 2025 € 712.000 begroot, hiertegen over staan evenzo hoge baten.

Programma Leefbaarheid & Veiligheid, lagere lasten € 1.067.000, hogere baten € 470.000

De uitvoeringsbegroting 2025 voor het Programma Leefbaarheid & Veiligheid bevat een budget van € 3,3 miljoen. Ten opzichte van 2024 is dit € 1 miljoen lager. De uitvoeringskosten en ontvangen middelen van het Rijk, variëren per jaarschijf of sommige middelen zijn incidenteel (Preventie met Gezag), maar kunnen zo nodig wel later nog worden overgeheveld van 2024 naar 2025.

Binnen het product zijn diverse kleine financiële verschillen ten opzichte van de begroting 2024 die vanwege de omvang niet verder worden toegelicht.

Product Monitoring en onderzoek

In het onderdeel Monitoring en onderzoek zitten budgetten voor diverse onderdelen. Zo wordt uit dit onderdeel de bijdrage voor onderzoekskosten en facilitaire uitgaven betaald, zoals de Monitor Sociale Kracht. Ook in 2025 monitoren we onze inzet en sturen bij waar nodig. Altijd met het doel te onderzoeken of we de juiste dingen doen voor de inwoner en wat dit bijdraagt aan de doelstellingen voor de stad die in dit programma zijn benoemd. We maken daarvoor zoveel mogelijk gebruik van onderzoeken die we al langer inzetten (zoals de Monitor Sociale Kracht) omdat we hiermee ontwikkelingen over een langere tijd in beeld krijgen. Daarnaast kijken we hoe elders beschikbare informatie ons kan helpen en werken we samen met de kennisinstellingen die zich in onze regionale netwerken bevinden. De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema bij aan alle ambities.

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Monitoring en onderzoek				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	190	147	151	155	159
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	190	147	151	155	159

De lasten van het product Monitoring en onderzoek nemen af met € 43.000 en wordt verklaard door het volgende.

Sluitende Meerjarenbegroting (SMB), besparing € 45.000

In het kader van de mogelijke maatregelen in 2025 is dit budget, zoals ook opgenomen in de kadernota, met €45.000 verlaagd.

Product Onderwijs

In het onderdeel Onderwijs zitten budgetten voor diverse onderdelen. Zo wordt uit dit onderdeel de bijdragen voor leerlingenvervoer, laaggeletterdheid, vroegschoolse educatie, en de algemene kosten voor onderwijshuisvesting betaald. De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan:

[Ambitie 3: We bevorderen een positief opgroei- en opvoedklimaat waarin kwetsbaarheid ook wordt gezien als onderdeel van het gewone leven.](#)

De kapitaallasten vanuit Vitale Scholen en Sport zijn niet binnen dit product begroot, maar zijn begroot binnen het onderdeel Vastgoed van het programma Bedrijfsvoering.

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Onderwijs				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	6.153	5.324	5.163	5.237	5.281
Baten	3.705	3.177	3.262	3.300	3.300
Saldo	2.447	2.147	1.901	1.937	1.981

De lasten van het product Onderwijs nemen af met € 829.000, de baten nemen af met € 528.000. Dit wordt verklaard door het volgende.

Nationaal Programma Onderwijsvertragingen (NPO), lagere lasten en baten € 496.400

De incidentele Rijksmiddelen voor het wegwerken van Onderwijsachterstanden als gevolg van corona (NPO-middelen) zijn in 2024 volledig besteed en niet meer in 2025 beschikbaar. De lasten én de baten zijn daarom verlaagd met € 496.000.

Laaggeletterdheid, lagere lasten € 400.000

Voor het Deltaplan Laaggeletterdheid is over de gehele periode 2023 tot met 2025 € 1.100.000,00 uit het coalitieakkoord beschikbaar. Omdat de bestedingen jaarlijks fluctueren, worden niet uitgegeven middelen overgeheveld. Dit geeft ten opzichte van de begroting 2024 een verschil van € 400.000. Alle niet bestede middelen, naar verwachting ca. € 700.000 zijn beschikbaar in 2025.

Erfgoeddeal Onderwijs, lagere lasten € 145.000

In 2024 zijn via resultaatbestemming de overgehevelde middelen begroot voor dekking kosten onderzoek Vitale Scholen (Erfgoeddeal Onderwijs). Dit bedrag is in 2025 niet meer opgenomen.

Leerlingenvervoer, hogere lasten € 207.500

Bij het leerlingenvervoer zien we in de afgelopen jaren hogere lasten dan begroot. Er heeft een nieuwe aanbestedingsprocedure plaatsgevonden; het nieuwe contract gaat op 1 januari 2025 in en zal een omvang hebben ongeveer gelijk aan de kosten voor 2023 en 2024.

Regionale Leerplicht RMC, lagere lasten en baten € 50.000

De toe te rekenen inzet van personeel aan de afnemers is ten opzichte van 2024 iets gedaald, als gevolg van minder toe te rekenen uren. En kan niet worden doorbelast aan de afnemers. De lasten en baten dalen met een gelijk bedrag.

Onderwijskansenbeleid (OKB), hogere lasten € 19.000 en hogere baten € 19.000

Op basis van de voorlopige begroting OKB 2025 zijn de lasten en baten begroot op € 2.012.200. De hogere lasten zijn het gevolg van indexering van met name subsidies. De van het Rijk ontvangen middelen hiervoor zijn overeenkomstig begroot, zodat dit budgetneutraal is.

Sluitende Meerjarenbegroting (SMB), besparing € 15.000

Vanaf 2025 kan het Peuterbudget structureel worden verlaagd met € 15.000. Zie hiervoor ook hoofdstuk 1.4. Sluitende Meerjarenbegroting.

Binnen het product zijn diverse kleine financiële verschillen ten opzichte van de begroting 2024 (zoals indexering van baten en lasten), die vanwege de omvang niet verder worden toegelicht.

Het dalende verloop van de lasten en baten in het meerjarenperspectief is voornamelijk het gevolg van het beëindigen van de incidentele budgetten Deltaplan Laaggeletterdheid vanaf 2026.

Product Welzijn en deelname

In het onderdeel Welzijn & Deelname zitten budgetten voor diverse onderdelen. Zo wordt uit dit onderdeel de subsidies voor inwonersinitiatieven en diverse partners betaald. Ook de kosten voor inburgering en de maatschappelijke kosten voor de opvang van Oekraïense ontheemden vallen onder dit onderdeel. Daarnaast zijn middelen voor De inclusieve en betrokken stad vanuit het coalitieakkoord opgenomen. De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan:

- [Ambitie 1: Inwoners zijn in staat op eigen kracht en gezond te leven.](#)
- [Ambitie 2: Inwoners vinden de weg naar informatie, ondersteuning en hulp op alle levensterreinen.](#)
- [Ambitie 4: Nieuwegein is een inclusieve gemeente, waar iedereen zichzelf kan zijn en kan meedoen.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Welzijn en deelname				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	10.407	10.183	9.047	9.067	9.202
Baten	3.668	3.618	2.200	2.131	2.131
Saldo	6.739	6.565	6.848	6.936	7.071

De lasten en baten voor het product Welzijn dalen met € 224.000 respectievelijk met € 50.000. Dit wordt verklaard door het volgende.

Inburgering, lagere lasten € 150.000

Het budget Inburgering is overeenkomstig met het uitgavenniveau in 2024 gebracht, waardoor de lasten dalen. Indien er wijzigingen optreden als gevolg van hogere instroom, zullen wij dit aanpassen in een P&C-document in 2025.

Opvang Oekraïners, lagere lasten € 50.000, hogere baten € 70.000

De kosten voor Opvang Oekraïners (maatschappelijke- en huisvestingskosten) zijn vanaf 2025 structureel begroot, omdat de opvang de komende jaren nog nodig zal zijn. Voor 2025 is een globale inschatting gemaakt, waarbij de hoogte van het Leefgeld is aangepast in verband met de aangescherpte richtlijnen van het Rijk hierover. In totaal zijn de lasten en baten begroot op afgerond € 2,8 mln. Dit geeft beperkte afwijkingen ten opzichte van 2024.

Opvanglocaties vluchtelingen, lasten en baten PM

De kosten voor de opvanglocaties Newtonbaan, Beursfabriek en Celsiusbaan zijn in 2025 (nog) niet begroot, omdat er geen zicht is op de aard en omvang ervan. Wij verwerken dit uiterlijk in de 2e Technische wijziging 2025. Omdat de gemeente deze kosten volledig kan declareren bij het COA, zal dit budgetneutraal verlopen.

Subsidies Welzijn Vrijwilligers en Inwonersinitiatieven, hogere lasten € 178.000

De effecten uit de Kadernota 2025 van totaal € 413.000 met betrekking tot de cao-ontwikkelingen Movactor en Santé, de hogere vergoeding Mantelzorgwaardering en de eenmalige verhoging voor de versterking van buurtpleinen zijn verwerkt in deze begroting.

Dit geeft ten opzichte van de in de Bestuursrapportage 2024 bijgestelde begroting een verschil van € 178.000.

Programma Woonwijken 2022-2026, lagere lasten € 100.000, lagere baten € 100.000

In de raadsvergadering van 14 oktober 2021 is besloten om in de periode 2022-2026 uitvoering te geven aan het programma Woonwijken. De uitgaven van de uitvoering van het programma Woonwijken 2022-2026 zijn in totaliteit geraamd op € 1.250.000. Deze kosten worden gedekt uit de reserve Woonwijken (€ 567.500) en de bijdrage (€ 682.500) van het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK). Voor het jaar 2025 wordt verwacht dat circa € 250.000 uitgegeven gaat worden voor projecten huisvesting kwetsbare groepen.

Sluitende Meerjarenbegroting (SMB), besparing € 100.000

In het budget Inburgering is een bedrag voor subsidies opgenomen. De verwachting is dat dit niet volledig wordt benut in 2025 en is incidenteel verlaagd. Zie hiervoor ook hoofdstuk 1.4. Sluitende Meerjarenbegroting.

De overige verschillen op de lasten en baten zijn een samenstel van meerdere voor- en nadelen, elk van geringe omvang en worden niet nader toegelicht.

De stijging in het meerjarenperspectief wordt verklaard door de indexatie van subsidies.

Thema Ondersteuning

We willen dat iedereen mee kan doen in Nieuwegein, daarom moeten we zorgen voor gelijke kansen voor iedereen. Soms betekent dit ook ongelijk investeren, juist omdat niet iedereen dezelfde kansen heeft. (Gezondheids)achterstanden hangen vaak samen met maatschappelijke problemen die langere tijd duren en elkaar kunnen versterken. Denk aan werkloosheid, een laag inkomen, schulden, een ongezonde leefomgeving en een gebrek aan sociale relaties. We staan voor de uitdaging om toekomstige effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Maar ook om de problematiek, die soms van generatie op generatie overgaat en hardnekkig is, te doorbreken. Wij zetten ons in voor het creëren van gelijke kansen en het bieden van perspectief, door het wegnemen of verminderen van sociaal maatschappelijke oorzaken voor deze achterstanden. Een onderdeel hiervan is het bevorderen van het zelfstandig wonen in de wijk voor inwoners met een kwetsbaarheid, zo voorkomen we instroom in een verblijfsvoorziening.

Waar het thema Versterking Eigen Kracht en het programma Vrije Tijd gericht zijn op alle inwoners van Nieuwegein, hebben de thema's Ondersteuning en Bescherming vooral betrekking op die inwoners die het nodig hebben. De inzet op de twee laatstgenoemde thema's heeft tot doel de inwoner (weer) zelfredzaam (op eigen kracht) te laten zijn.

Ambitie 1. Als vanuit het eigen netwerk onvoldoende hulp beschikbaar is, zijn passende ondersteuning en hulpmiddelen beschikbaar.

Wanneer mensen het niet op eigen kracht redden, zorgen we ervoor dat passende ondersteuning beschikbaar is. Hiervoor werken we samen met diverse maatschappelijke partners zoals Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) en de sociaal raadslieden.

Doelstelling(en):

1. Verder optimaliseren van inkomensondersteunende maatregelen.
2. Meer inwoners met (dreigende) armoedeproblematiek bereiken.
3. Het inzetten van preventiegericht activiteiten om geldzorgen bij inwoners te voorkomen.

Activiteiten 2025	
D1-A1	Samen met de Lekstroomgemeenten en WIL optimaliseren we de beleidsregels, de uitvoering van de bijzondere bijstand en andere inkomensondersteunende maatregelen.
D2-A1	We optimaliseren de werkprocessen Vroegsignalering van schulden om het bereik te vergroten.
D2-A2	We evalueren de pilot Jongeren Perspectief Fonds (JPF) en doen voorstellen voor eventuele borging.

D3-A1	We geven elk kwartaal minimaal 1 budgetcursus aan inwoners van Nieuwegein gericht op het leren budgetteren, besparen en het voorkomen van financiële problemen.
D3-A2	Vanuit de maatregelenmix ter bestrijding van armoede starten we de uitvoering van de projecten 'Schuldenvrije flat' en het 'Bouwdepot'.

Ambitie 2. We verbeteren de inzet van geïndiceerde hulp, zodat de inwoner de juiste hulp ontvangt bij (complexe) hulpvragen.

In 2023 bleef het percentage jongeren dat jeugdhulp ontving redelijk stabiel. Wel zagen we dat er steeds vaker zwaardere zorg nodig was, omdat de hulpvragen complexer worden. Dit leidt tot langere en intensievere trajecten, een trend die ook in 2024 doorzet. In 2025 zetten we verdere stappen in de beweging van 'zware naar lichte hulp'. Gezien de toenemende complexiteit in de samenleving, neemt de zwaarte van de problematiek toe. Naast de inzet voor onze jongeren zoals beschreven in het Beleidskader Jeugd, vraagt dit om meer inspanning. In 2025 richten we ons daarom nog meer op een lichtere vorm van hulp, waarbij we zowel naar de jongere zelf als naar zijn of haar omgeving kijken.

Vanwege de aanzienlijke kostenstijging is het noodzakelijk om onze inspanningen te versterken in de transformatie die op korte termijn financieel effect kan hebben. Daarom is in 2024 een Taskforce Jeugd opgericht. De activiteiten van deze taskforce hebben hoge prioriteit, gezien de noodzaak om de uitgaven voor jeugdhulp te beperken. Dit sluit aan bij de inzichten uit de doorbraakmethode van het Instituut voor Publieke Waarden (IPW), die zich richt op gezinnen met jeugdhulp waarbij ook bestaansonzekerheid een rol speelt.

We investeren in het vakmanschap van de sociaal professionals van Geynwijs, waarbij Geynwijs inspeelt op onze data-analyse en de signalen van kansen vanuit Geynwijs en haar partners. Met externe deskundigheid willen we extra scherpste toevoegen aan onze aanpak. Gezien de toenemende complexiteit van de samenleving neemt de zwaarte van de problematiek toe, wat naast de inzet voor jongeren, zoals beschreven in het Beleidskader Jeugd, extra aandacht vraagt. Het programma Leefbaarheid en Veiligheid vormt een noodzakelijke aanvulling op het Beleidskader Jeugd, met een integrale aanpak in de Centrale As.

Naast de extra inzet vanuit de Taskforce Jeugd blijven we doorgaan met de lopende transformatieactiviteiten. Zo zetten we de beweging 'zo thuis mogelijk' voort, die gekoppeld is aan de transformatieopdracht binnen jeugdhulp met verblijf. We dragen hieraan actief bij vanuit Geynwijs en monitoren de voortgang van deze gewenste ontwikkeling nauwgezet. We blijven ook de samenwerking zoeken met gecontracteerde aanbieders door regionaal een ontwikkeltafel te organiseren, gericht op de transformatie van de zwaarste vorm van specialistische GGZ.

Daarnaast gaan we in gesprek met aanbieders en onderwijsinstellingen om te onderzoeken hoe we de ondersteuning in de kinderopvang en het reguliere onderwijs kunnen uitbreiden. In deze gesprekken willen we op basis van data-analyse gericht inzetten op het voorkomen en verkorten van zwaardere jeugdhulptrajecten.

Het is essentieel dat de zorg daadwerkelijk terechtkomt bij de inwoners die deze nodig hebben. We zorgen ervoor dat het toezicht op rechtmatigheid goed wordt geborgd, hoewel dit nog afhankelijk is van de besluitvorming hierover in 2024.

Daarnaast blijven we de landelijke ontwikkelingen rondom de Hervormingsagenda Jeugd volgen, met het oog op de eisen en kansen om Geynwijs verder te versterken als een 'stevig lokaal team'.

Dit doen we in samenhang met een uniforme werkwijze binnen de Lekstroom-regio. We maken gebruik van regionaal leveranciersmanagement om de kwaliteit en de duur van de jeugdhulptrajecten van onze gecontracteerde aanbieders te monitoren en waar nodig bij te sturen.

Doelstelling(en):

1. We ontwikkelen Geynwijs verder in de richting van 'stevige lokale teams' aansluitend op de landelijke hervormingsagenda Jeugd zodat ze meer lichte hulp zelf kunnen bieden en intensiever samenwerken met het voorliggend veld en jeugdhulpaanbieders.
2. We borgen het toezicht op rechtmatigheid op regionaal (Lekstroom) niveau.
3. Door casusregie stuurt Geynwijs samen met jeugdhulpaanbieders, jeugdigen en gezinnen op afschalen en tijdige uitstroom van geïndiceerde jeugdhulp.

Activiteiten 2025	
D1-A1	We blijven de POH Jeugd in de huisartspraktijken inzetten en breiden deze zo mogelijk uit om jeugdigen kortdurend te ondersteunen dan wel tijdig door te verwijzen naar benodigde hulp.
D1-A2	Vanuit de taskforce jeugd versterken wij het vakmanschap van de sociaal professionals van Geynwijs die aansluit op onze data-analyse van jeugdhulpgebruik en kansen die vanuit Geynwijs en partners worden gesignaleerd. Met de externe deskundigheid - per najaar 2024- willen wij extra reflectie en scherpte toevoegen op de inzet van Geynwijs.
D2-A1	De functie "toezichthouder rechtmatigheid" wordt ondergebracht bij de Regionale Backoffice Lekstroom (RBL). Onder voorbehoud besluitvorming in 2024.
D3-A1	We werken regionaal samen met jeugdhulpaanbieders, onderwijs en kinderopvang aan de transformatietafel Jeugdhulp en Onderwijs. Hierin spreken we elkaars rollen en taken en geven we uitvoering aan het afwegingskader jeugdhulp versus onderwijs dat in 2024 is uitgeschreven. Binnen Nieuwegein zoeken wij de mogelijkheden met de scholen om hulp om school effectiever en efficiënter te organiseren, zowel vanuit onze mogelijkheden binnen het voorliggend veld als mogelijkheden om op school hulp meer collectief te organiseren, bijvoorbeeld door het aantal onderwijs-zorg arrangementen uit te breiden. Tevens werken we bovenregionaal aan een andere manier van inkopen van jeugdhulp bij het speciaal onderwijs om deze effectiever en efficiënter te maken. De lopende pilots willen we uitbreiden, wat juridische uitwerking vraagt.
D3-A2	Met de transformatietafel Specialistische GGZ is in 2024 regionaal ingezet op minder specialistische GGZ door bij toeleiding en bij uitstroom. Deze tafel wordt in 2025 voortgezet waarbij de effectiviteit wordt beoordeeld en bijgestuurd waar nodig. Bij de transformatietafel zijn alternatieven voor specialistische GGZ ook de sociale teams (Geynwijs) betrokken.
D3-A3	De doorbraakmethode van IPW (Instituut voor Publieke Waarden) is op casuïstiek in 2024 ingezet voor gezinnen met jeugdhulp waar ook armoede speelt. Op deze manier willen we kijken of we onze hulp/ budget wel op de juiste manier inzetten en in welke mate armoede nu een belangrijke oorzaak lijkt te zijn van de toename van zwaardere en intensievere jeugdhulp. 2025 gebruiken wij om invulling te geven aan hetgeen wij leren van deze casuïstiek.
D3-A4	We zetten de expertise van de Voordeur vaker en tijdig in om uithuisplaatsingen zo veel mogelijk te voorkomen, verkorten en te versterken. Door in 2025 actief in te zetten in de samenwerking van de voordeur en Geynwijs verwachten ons doel te bereiken.

Ambitie 3. Onze inwoners met een beperking of (tijdelijke) problematiek kunnen met passende ondersteuning zo zelfstandig mogelijk in de stad (blijven) wonen.

Sinds de invoering van de participatiesamenleving ligt de nadruk sterk op eigen verantwoordelijkheid. Voor veel inwoners werkt dit goed, maar er zijn ook groepen die hierbij vastlopen en om verschillende redenen niet volledig kunnen meedoen. Voor hen willen we maatwerkoplossingen bieden, zodat ook zij, op hun eigen manier, kunnen deelnemen en bijdragen aan de Nieuwegeinse samenleving.

Doelstelling(en):

1. We breiden het aantal gemengde woonvormen met een community aanpak uit.

2. We optimaliseren de ondersteuning aan jongvolwassenen.
3. We onderzoeken alternatieve woonvormen om dakloosheid te voorkomen.
4. Meer inwoners met een psychische kwetsbaarheid doen mee in de wijk.
5. Om dakloosheid en financiële problemen te voorkomen zorgen we voor beschikbaarheid van budgetbeheer voor mensen met psychische kwetsbaarheid.
6. Versterken van WMO- begeleiding voor inwoners met ernstige psychiatrische problemen, verslaving of (dreigende) dakloosheid.
7. We benutten ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid ten gunste van het herstel van inwoners met een psychische kwetsbaarheid.
8. We bieden passende ondersteuning aan volwassen inwoners die te maken hebben met suïcide.
9. We gaan zo vroeg mogelijk aan de slag met de hulpvraag van inwoners en zetten hiervoor vrijwilligers in om zo het voorliggend veld en sociaal netwerk te betrekken.

Activiteiten 2025	
D1-A1	We onderzoeken de haalbaarheid van een derde gemengd wonen project met community aanpak voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid.
D1-A2	In samenwerking met wonen en zorg partijen evalueren we de resultaten van community aanpak door het organiseren van een leerbijeenkomst.
D2-A1	We verkennen de mogelijkheid om WIL te betrekken bij uitstroom uit jeugdhulp met verblijf bij jeugdigen 16 jaar of ouder.
D3-A1	We onderzoeken met het Leger des Heils mogelijkheden om aantal Pitstop-plaatsen uit te breiden.
D3-A2	We implementeren Onder de Pannen voor economisch daklozen.
D4-A1	We starten pilots waarin we inzetten op ontmoeten en meedoen in de wijk (community gerichte begeleiding) voor mensen met een psychische kwetsbaarheid.
D5-A1	We kopen budgetbeheer in om te zorgen dat kwetsbare inwoners een stabiele en financieel gezonde situatie hebben om te kunnen werken aan andere leefgebieden.
D6-A1	We maken een uitvoeringskader om professionals te helpen voldoende WMO ondersteuning in te zetten en daarmee instroom in maatschappelijke opvang en beschermd wonen te voorkomen. Dit kader helpt ook om inwoners die uitstromen voldoende en passende ondersteuning te bieden zodat zij kunnen herstellen.
D7-A1	We maken een plan om ervaringsdeskundigheid/ ervaringskennis te benutten in de activiteiten die we realiseren met- en voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid.
D8-A1	We maken samen met maatschappelijke partners een suïcide preventieplan.
D9-A1	Als inzet gebruiken we hiervoor de WachtVerzachter: zij werken met ervaringsdeskundigen als vrijwilligers en gaan in gesprek met inwoners met een psychische kwetsbaarheid die op de wachtlijst van Geynwijs staan.

Ambitie 4. Mantelzorgers kunnen hun taak aan.

Veel Nieuwegeiners verlenen mantelzorg aan hun naasten. Wij waarderen deze inzet en stimuleren dat inwoners dit op een goede manier kunnen blijven doen. Om hen hierbij te ondersteunen en om te voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken, zorgen we dat zij advies en hulp kunnen krijgen van bijvoorbeeld Mantelzorg Nieuwegein. Met de extra middelen vanuit het Rijk in het kader van het Gezond Actief Leven Akkoord, zetten we in op een verdere verbetering van mantelzorgondersteuning, bijvoorbeeld door professionals handvatten te geven hoe mantelzorgers te (h)erkennen in een hulpvraag en hoe hen (verder) te helpen en door het bieden van respijtzorg.

Doelstelling(en):

1. Realisatie van een logeershuis en hospice op het aangekochte perceel aan de Mondriaanlaan.
2. We bieden laagdrempelige ondersteuning om te voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken.

Activiteiten 2025	
D1-A1	Opstellen zorgovereenkomst ten behoeve van de business case Logeerhuis en Hospice.
D2-A1	We ontwikkelen en implementeren de opzet van een GGZ-trefpunt voor mantelzorgers in de reguliere werkwijze van Mantelzorg Nieuwegein.

Ambitie 5. Inwoners met een bijstandsuitkering vinden (on)betaald werk.

Financiële bestaanszekerheid is een belangrijke voorwaarde om op eigen kracht te kunnen leven. Daarnaast is deelnemen aan de maatschappij van belang om goed en gezond te kunnen leven, ieder naar zijn of haar eigen kunnen. We werken er daarom aan om zoveel mogelijk mensen (on)betaald werk te laten vinden, waarbij een belangrijke doelgroep inwoners met een bijstandsuitkering is.

Doelstelling(en):

1. We verhogen het aandeel inwoners dat (deels) zelfstandig in het levensonderhoud kunnen voorzien.
2. We bevorderen de uitstroom uit arbeidsmatige activering naar (on)betaald werk.

Activiteiten 2025	
D1-A1	Kwaliteitsslag begeleiding jongeren: Verkenning herinrichting Jongerenloket Lekstroom.
D1-A2	Structurele verbetering van de kansen van jongeren op de arbeidsmarkt: Uitbreiding instrumentarium via Wet van school naar duurzaam werk.
D1-A3	Structurele verbetering van de kansen van jongeren op de arbeidsmarkt: Bovenregionaal programma Voortijdig schoolverlaters.
D1-A4	Verhoging participatiegraad inactieve inwoners: Meer aandacht voor werken in deeltijd.
D1-A5	Verhoging participatiegraad uitkeringsgerechtigden: Structureel in verbinding met mensen met een uitkering.
D2-A1	Meer kwetsbare mensen aan het werk: Herinrichting infrastructuur werk.
D2-A2	Door het inzetten van de werkcoach tijdens het traject van de arbeidsmatige activering stimuleren we de uitstroom naar (on)betaald werk.

Prestatie-indicatoren

Type	Amb.	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streef waarde 2024	Streef waarde 2025
P	1	1	Het percentage jongeren, 0-18 jaar, dat ondersteuning heeft ontvangen	14,4%	14%	14% (1)
P	1	2	Het percentage jongeren in de leeftijd tot 27 jaar dat na begeleiding door WIL en RMC vanuit het Jongerenloket onderwijs volgt of werkt	34%	38%	38% (1)
P	2	1	Het aantal uit-huis-geplaatste kinderen dat verblijft in essentiële functies (YEPH) of gezinsvormen (exclusief logeren)	132	130 (2)	130 (1)
P	2	2	Aantal onderwijsvrijstellingen van de leerplicht	32	25	25 (1)
P	2	3	Aantal afgeronde onderzoeken rechtmatigheid (Lekstroombreed)	n.v.t.	n.v.t.	4
P	2	4	Het aandeel jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar)	0,2%	- (1)	- (1)

P	2	5	Het aantal 0-18-jarigen met een J-GGZ behandeling	912	- (1)	- (1)
P	2	6	De tevredenheid van jeugdigen/ouders met de kwaliteit van de hulp (passend bij de vraag, betrokkenheid informele netwerk, samenwerking met andere partijen)	8,7	- (1)	- (1)
P	2	7	Het aandeel inwoners met een positief oordeel over Geynwijs (vriendelijkheid, behulpzaam, deskundig, luisteren goed en zoeken de beste oplossing)	n.v.t.	- (1)	- (1)
P	5	1	Aantal plaatsingen van inwoners met een bijstandsuitkering dat betaald werk vindt	224	200 (3)	200 (3)
P	5	2	Aantal plaatsingen van inwoners met een bijstandsuitkering dat onbetaald werk vindt	122	150	150

1. Deze indicator komt uit het Beleidskader Jeugd. Het is niet mogelijk om de beweging 'jeugdigen groeien op tot zelfredzame volwassenen' met één indicator te monitoren. Daarom kiezen wij voor een aantal indicatoren voor de P&C cyclus documenten. Samengenomen, en aangevuld met kwalitatieve data, wordt in beeld gebracht of de gewenste beweging daadwerkelijk plaatsvindt. Voor de monitoring zijn voor 2025 de streefwaarden 2024 overgenomen.

2. Voor 2023 was de streefwaarde voor het aantal uit-huis-geplaatste kinderen dat verblijft in residentiële voorzieningen 50 en voor het aantal uit-huis-geplaatste kinderen dat verblijft in gezinsvormen (exclusief logeren) 90. In lijn met het voorgestelde beleidskader Jeugd is deze indicator samengevoegd.

3. Hieronder vallen: fulltime- en parttime werk en de banenafpraak.

Effectindicatoren

Type	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
E	1	Inwoners met een beperking of een tijdelijke problematiek gaan zelfstandig wonen vanuit een intramurale setting	30	35	35
E	2	Aantal inwoners met een psychische kwetsbaarheid doet mee in de wijk	n.v.t.	n.v.t.	25

Financiële toelichting

Product Arbeidsdeelname

In het onderdeel Arbeidsdeelname zitten budgetten voor re-integratie die hun basis hebben in het lokale jaarplan. De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan:

- [Ambitie 1: Als vanuit het eigen netwerk onvoldoende hulp beschikbaar is, zijn passende ondersteuning en hulpmiddelen beschikbaar.](#)
- [Ambitie 5: Inwoners met een bijstandsuitkering vinden \(on\)betaald werk.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Arbeidsdeelname				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	1.436	1.291	1.292	1.291	1.291
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	1.436	1.291	1.292	1.291	1.291

De lasten van dit product nemen met € 144.800 af ten opzichte van vorig jaar.

Over de periode 2023-2026 zijn tijdelijke extra middelen uit de raadsperiode begroot van € 550.000. Deze zijn beschikbaar voor investeringen in het Lokaal Werkteam. Voor 2025 is daardoor € 150.000 boven het reguliere budget van € 1.141.000 voor het Lokaal Werkteam beschikbaar.

Product Armoedebeleid

In het onderdeel Armoedebeleid zitten budgetten voor diverse onderdelen. Zo wordt uit dit onderdeel de Nieuwegein Stadspas betaald, de collectieve zorgverzekering, de individuele minimaregelingen en de uitkeringen voor energiearmoede. De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan:

- [Ambitie 1: Als vanuit het eigen netwerk onvoldoende hulp beschikbaar is, zijn passende ondersteuning en hulpmiddelen beschikbaar.](#)
- [Ambitie 5: Inwoners met een bijstandsuitkering vinden \(on\)betaald werk.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Armoedebeleid				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	5.899	4.337	3.907	3.990	4.024
Baten	620	0	0	0	0
Saldo	5.279	4.337	3.907	3.990	4.024

De lasten voor het product Armoedebeleid dalen ten opzichte van 2023 met € 1.562.000 hetgeen wordt verklaard door de volgende onderdelen.

Plan van Aanpak Energiearmoede, lagere lasten € 1.200.000 en lagere baten € 620.000

De middelen uit het Plan van Aanpak Energiearmoede 2023 - 2025 (raadsnummer 2023-279) zijn gedurende deze hele periode beschikbaar. De lasten en baten van de jaarschijf 2025 zijn ten opzichte van 2024 lager, omdat het zwaartepunt van de maatregelen, zoals de isolatieacties en energie-uitkeringen voornamelijk in 2024 lag. In 2025 is een initieel budget beschikbaar van (afgerond) € 700.000. Eventuele restantmiddelen uit 2024 worden via resultaatbestemming toegevoegd.

Financiële problemen ondernemers, lagere lasten € 287.000

Dit budget betreft het restant TONK-middelen en is middels resultaatbestemming in Technische wijzigingen 2023 en 2024 overgeheveld naar 2024, ter besteding in het jaar 2024. Dit budget is in de primitieve begroting 2025 niet beschikbaar.

Inkomensondersteuning en collectieve zorgverzekering, hogere lasten € 233.000

De lasten Inkomensondersteuning zijn aangepast, als gevolg van de 1e Begrotingswijziging 2024 met structurele doorwerking van WIL (€ 156.000). Daarnaast is in 2024 eenmalig het budget Collectieve Zorgverzekering aangepast, in verband met lagere afname pakketten (€ 77.000). Vooral nog wordt op dit punt de begroting van WIL in 2025 gevolgd.

JongerenperspectiefFonds (JPF), lagere lasten € 126.000

De lasten zijn ten opzichte van 2024 gedaald, omdat via resultaatbestemming de budgetten incidenteel zijn verhoogd in 2024. Het jaar 2025, met een resterend budget van € 50.000, is het laatste jaar van dit project.

Stadsgeldbeheer, lagere lasten € 165.000

In 2023 zijn tijdelijke middelen toegekend voor dit project. Deze lopen tot en met 2024, en zijn daarom niet meer begroot.

Overige lasten Armoedebestrijding, lagere lasten € 20.000

Het resterende verschil is een samenstel van diverse kleine voor- en nadelen, die niet verder worden toegelicht.

De lasten en baten in het verloop van het meerjarenperspectief dalen, omdat het Plan van Aanpak Energiearmoede in 2025 (behoudens eventuele overheveling restantmiddelen) eindigt.

Product Inkomensvangnet

In het onderdeel Inkomensvangnet zitten budgetten voor diverse onderdelen. Zo wordt uit dit onderdeel met name de bijdrage voor de WIL betaald. De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan:

- [Ambitie 1: Als vanuit het eigen netwerk onvoldoende hulp beschikbaar is, zijn passende ondersteuning en hulpmiddelen beschikbaar.](#)
- [Ambitie 5: Inwoners met een bijstandsuitkering vinden \(on\)betaald werk.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Inkomensvangnet				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	30.787	33.469	34.433	35.428	35.428
Baten	20.254	22.564	23.190	23.834	23.834
Saldo	10.533	10.905	11.243	11.594	11.594

De lasten van dit product nemen ten opzichte van 2024 met € 2.682.000 toe. Daarnaast nemen de baten met € 2.310.000 toe. Dit wordt als volgt verklaard.

Bijstand, hogere lasten € 2.405.000 en hogere baten € 2.339.000

Voor de gebundelde uitkeringen Participatiewet (BUIG P-wet) wordt door het Rijk een beschikking afgegeven op basis van een door het Rijk zelf opgestelde berekening, waarbij wordt uitgegaan van een vergoeding aan de gemeente volgens een norm-aantal voor de uitkeringen. Wanneer een gemeente meer uitkeringsgerechtigden heeft dan deze norm, dan zijn de baten voor de uitkeringen vanuit het Rijk niet voldoende om de lasten van de uitkeringen mee te dekken. Dit is de situatie waarin Nieuwegein zich ook bevindt. Als zogenaamde "nadeel-gemeente" betalen wij een deel van de uitkeringslasten uit de algemene middelen. In de begroting is rekening gehouden met de door de Gemeenschappelijke Regeling Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) opgegeven prognose van het aantal uitkeringen en de per 1 juli 2024 structurele verhoging van de uitkeringen als gevolg van de

verhoging van het wettelijk minimumloon. De kostenstijging op de BUIG komt daarmee niet door een stijging van het aantal klanten, maar door een verhoging van de uitkering.

Toeslagenaffaire, lagere lasten € 231.000

Voor de uitvoering van de Wet Hersteloperatie Toeslagen hebben we in 2021 een eenmalig bedrag gekregen. Voor de begeleiding van gedupeerde inwoners ontvangen we een vaste vergoeding per geholpen gedupeerde. Gemaakte kosten voor het inzetten van voorzieningen krijgen we met terugwerkende kracht vergoed. Het restantbudget per 2024 is € 231.000 en is zolang de afwikkeling duurt beschikbaar. Overgehouden middelen worden elk jaar bij de jaarrekening overgeheveld voor dit doel. Om die reden is in de primitieve begroting 2025 geen bedrag begroot, waardoor het verschil ten opzichte van de begroting 2024 ontstaat.

BBZ, lagere lasten € 205.000 en lagere baten €98.000

De bijstand voor zelfstandigen (BBZ) is een vraaggestuurde regeling. We volgen hier de goedgekeurde begroting van de GR WIL over 2025.

Organisatiekosten WIL, € 605.000 hogere lasten

Voor 2025 en volgende jaren is rekening gehouden met de structurele CAO ontwikkeling en hogere kosten voor met name ICT en meer inzet van ingehuurd personeel bij financiën.

Binnen het product zijn diverse kleine financiële verschillen ten opzichte van de begroting 2024 (zoals indexering van baten en lasten), die vanwege de omvang niet verder worden toegelicht.

Product Maatwerkvoorziening 18-

In het onderdeel Maatwerkvoorziening 18- zitten budgetten voor diverse onderdelen. Met name worden uit dit onderdeel de verschillende kosten voor Jeugdzorg betaald. De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan:

- [Ambitie 2: We verbeteren de inzet van geïndiceerde hulp en \(jeugd\)bescherming, zodat de inwoner de juiste hulp ontvangt bij \(complexe\) hulpvragen.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Maatwerkvoorziening 18-				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	19.929	20.645	21.116	21.464	21.873
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	19.929	20.645	21.116	21.464	21.873

De lasten van dit product nemen met € 716.000 toe.

Op basis van verschillende ontwikkelingen in de afgelopen periode, moeten we rekening houden met een forse stijging van kosten voor de jeugdhulp. We zien een verschuiving naar meer intensieve zwaardere hulp en daardoor een stijging van kosten. In de Kadernota 2025 is voor het geheel van jeugdhulp 18- een verhoging van 2.4 miljoen opgenomen. Onderdelen daarvan staan ook in deze paragraaf maatwerkvoorziening 18-. Om een antwoord op de steeds stijgende kosten

te kunnen formuleren geven wij uitvoering aan het Beleidskader Jeugd en zoeken we de samenhang met andere domeinen die effect hebben op het welzijn van jeugdigen in Nieuwegein. Daarnaast onderzoekt de Taskforce Jeugd welke mogelijkheden een versneld effect op stijgende vraag naar zware vormen van jeugdhulp hebben.

Product Maatwerkvoorziening 18+

In het onderdeel Maatwerkvoorziening 18+ zitten budgetten voor diverse onderdelen. Zo worden uit dit onderdeel diverse kosten in het kader van de WMO betaald, zoals hulp bij het huishouden, vervoershulpmiddelen en woningaanpassingen. De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan:

- [Ambitie 1: Als vanuit het eigen netwerk onvoldoende hulp beschikbaar is, zijn passende ondersteuning en hulpmiddelen beschikbaar.](#)
- [Ambitie 3: Onze inwoners met een beperking of een tijdelijke problematiek kunnen met passende ondersteuning zo zelfstandig mogelijk in de stad \(blijven\) wonen.](#)
- [Ambitie 4: Mantelzorgers kunnen hun taak aan.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Maatwerkvoorziening 18+				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	15.749	15.623	14.673	14.856	15.170
Baten	1.666	1.408	413	414	423
Saldo	14.082	14.215	14.260	14.442	14.747

De lasten van dit product nemen met € 126.000 af en de baten nemen af met € 258.000. Dit wordt naast de indexeringen als volgt verklaard.

Beschermd Wonen, lagere lasten € 522.000 en lagere baten € 249.000

Op 1 januari 2024 werd de Wmo uitgebreid met de taak Beschermd Wonen (BW). Via het Regioplan, de samenwerkingsovereenkomst, de werkbegroting en een uitvoeringsprogramma hebben we afspraken gemaakt over de verdeling van de financiële middelen en de rollen en taken in de samenwerking. De gemeente ontvangt op basis van het objectieve verdeelmodel het budget om zorg en ondersteuning te realiseren. Voor Nieuwegein gaat het voor 2025 vooralsnog om een bedrag van € 996.000.

Wmo-voorzieningen, hogere lasten € 723.000

Op basis van verschillende ontwikkelingen (toename zorgvraag en loon- en prijsindexatie) voorzien wij een stijging van de lasten met € 723.000 in 2025. Binnen het totaalbudget voor de Wmo-voorzieningen zijn de extra middelen die in de Kadernota 2025 beschikbaar zijn gesteld (€ 723.000) verwerkt. Meerdere taskforces zijn bezig met de uitdaging de kosten van WMO te beheersen.

Sluitende meerjarenbegroting, Vervoer 18+, lagere lasten € 475.000

Sinds de Corona-pandemie is het gebruik van de regio-taxi afgenomen. In de afgelopen jaren is geld overgebleven op dit budget; reden om het hier te verlagen.

Product Toegang Ondersteuning

In het onderdeel Toegang Ondersteuning zitten budgetten voor diverse onderdelen. Zo wordt uit dit onderdeel de Regionale Backoffice Lekstroom (RBL) betaald. De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan:

- [Ambitie 2: We verbeteren de inzet van geïndiceerde hulp en \(jeugd\)bescherming, zodat de inwoner de juiste hulp ontvangt bij \(complexe\) hulpvragen.](#)
- [Ambitie 3: Onze inwoners met een beperking of een tijdelijke problematiek kunnen met passende ondersteuning zo zelfstandig mogelijk in de stad \(blijven\) wonen.](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Toegang ondersteuning				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	1.348	988	1.007	1.025	1.047
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	1.348	988	1.007	1.025	1.047

De lasten zijn € 360.000 lager en wordt als volgt verklaard.

Wijkpunten, lagere lasten € 378.000.

Geynwijs is in 2024 verhuisd naar het Stadshuis, het exploitatiebudget daarvan valt daardoor vrij en is ingezet ter dekking van de exploitatie van het Stadshuis. Zie ook programma Bedrijfsvoering, product Stadshuis.

Het restantverschil is kleiner dan € 25.000 en wordt niet verder toegelicht.

Thema Bescherming

Zoals bij het thema Ondersteuning al is beschreven bevat dat thema en het thema Bescherming die activiteiten die er op gericht zijn inwoners (weer) zelfredzaam te laten zijn. In het uiterste geval vormen mensen een gevaar voor zichzelf of anderen. In dat geval moeten we inwoners tegen zichzelf of anderen beschermen. Dat doen we niet alleen, maar met verschillende partijen die hierop expertise hebben.

Ambitie 1: Inwoners met onbegrepen gedrag worden indien nodig beschermd tegen zichzelf als ze niet voor zichzelf kunnen zorgen. En zo nodig tegen anderen.

Sommige inwoners kunnen niet op eigen kracht varen en hebben onvoldoende aan enkel ondersteuning. Voor hen is het noodzakelijk dat we meer bieden in de vorm van bescherming. Voor henzelf of om andere Nieuwegeinse te beschermen. Sinds 2018 beschikt de gemeente over een eigen outreachteam om zorgmijders te benaderen, op basis van ingekomen meldingen van professionals in de stad. Daarnaast is er een regionaal meldpunt (Meld- en adviespunt Bezorgd, MAB, bij de GGDrU). Hierin zit (ongewenste) overlap. In 2024 bepalen we hoe we de meldfunctie inrichten. Bij het schrijven van de programmabegroting is hierover nog geen besluit genomen.

Doelstelling(en):

1. Een zo efficiënt en effectief mogelijk meldpunt voor personen met onbegrepen gedrag inrichten waar professionals en inwoners zorgen kunnen melden.

Activiteiten 2025	
D1-A1	Afhankelijk van besluitvorming eind 2024 zal, indien we besluiten het MAB los te laten, een lokaal meldpunt (inclusief meldingen Wvggz) voor inwoners en professionals worden ingericht rond inwoners met onbegrepen gedrag, dat per 2026 operationeel is.

Ambitie 2: De veiligheid van jeugdigen die thuis (tijdelijk) onveilig opgroeien wordt zoveel mogelijk zonder de inzet van jeugdbeschermingsmaatregelen hersteld.

Deze ambitie houdt verband met het landelijke Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Een jeugdbeschermingsmaatregel is een zwaar middel, waarbij ouders geen volledige zeggenschap meer hebben over de besluiten die zij voor hun kind nemen. We willen de inzet van dit middel zoveel mogelijk voorkomen of verkorten. Want hierbij zijn dan ook veel andere partijen betrokken (SAVE, Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming, rechter).

Het voorkomen/verkorten van maatregelen is geen doel op zich; onderliggend doel is het verbeteren van het welzijn van de jeugdige en zijn gezin. We denken dat hierin nog winst te behalen is, door op lokaal niveau anders te werken met gezinnen. Dat laat onverlet dat daar waar het in het vrijwillig kader niet lukt om de jeugdige duurzaam te beschermen de route naar jeugdbescherming open blijft. De activiteiten in het kader van de relatie- en scheidingsdesk (investeren in het voorliggend veld, waaronder maatjesprojecten en spreekuur) moeten ook bijdragen aan deze ambitie.

Doelstelling(en):

1. Het verminderen van het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen ten opzichte van 2023.

Activiteiten 2025	
D1-A1	Werken aan versteviging van Geynwijs middels het verbeterplan op basis van de landelijke Leidraad Werken aan Veiligheid, met daarin o.a. coaching-on-the-job van een aantal professionals Geynwijs bij casuïstiek waar onveiligheid speelt.

Prestatie-indicatoren

Type	Amb.	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streef waarde 2024	Streef waarde 2025
K	1	1	Het aantal meldingen bij outreachteam en het meld- en adviespunt bezorgd (MAB, bij de GGDrU)	459 (1)	450	450
K	1	2	Aantal jeugdbeschermingsmaatregelen (ondertoezichtstelling en voogdij)	135	135	130
P	2	1	Het aandeel jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar	1,1%	- (1)	- (1)

1. Hierin zit een dubbeling, doordat een deel van de meldingen die bij het MAB binnenkomen naar het Outreachteam worden doorgezet en als zodanig ook als inkomende melding wordt geregistreerd.

Met deze indicatoren willen we vooral trends signaleren en analyseren (wat zijn de mogelijke verklaringen) om vervolgens te kijken waar in de uitvoering, in de samenwerking tussen partijen, in beleid wellicht daarop gereageerd kan worden.

Financiële toelichting

Product Veiligheid en Zorg

In het onderdeel Veiligheid & Zorg zitten budgetten voor Samen Veilig. De activiteiten die vanuit de budgetten in dit onderdeel betaald worden, dragen in dit thema met name bij aan:

- [Ambitie 2: De veiligheid van jeugdigen die thuis \(tijdelijk\) onveilig opgroeien wordt zoveel mogelijk zonder de inzet van jeugdbeschermingsmaatregelen hersteld](#)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Veiligheid en zorg				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	2.607	3.089	2.996	3.054	3.122
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	2.607	3.089	2.996	3.054	3.122

De lasten van dit product nemen met € 482.000 toe. Dit wordt als volgt verklaard:

In de subsidieverlening aan Samen Veilig Midden-Nederland (SVMN) is verwerkt dat de deelnemende gemeenten een financiële bijdrage leveren aan de caseloadverlagingen in 2025. Ook vanuit het Rijk ontvangt de SVMN incidentele middelen voor het terugdringen van de huidige caseload per medewerker. De overige stijging van de lasten komt onder meer voort uit loon- en prijsontwikkeling.

In 2025 en 2026 wordt een klein deel (respectievelijk € 30.000 en € 50.000) van dit budget gebruikt voor investering in de relatie- en scheidingsdesk.

Op basis van verschillende ontwikkelingen in de afgelopen periode, moeten we rekening houden met een forse stijging van kosten voor de jeugdhulp. We zien een verschuiving naar meer intensieve zwaardere hulp en daardoor een stijging van kosten. In de begroting 2025 is voor het geheel van jeugdhulp 18- een verhoging van € 2.4 miljoen opgenomen.

Wat mag het kosten?

Thema	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Versterking eigen kracht	20.229	24.837	22.867	20.081	18.172	18.413
Ondersteuning	71.401	75.147	76.354	76.427	78.053	78.832
Bescherming	2.407	2.607	3.089	2.996	3.054	3.122
Transformatieagenda	1	85	0	0	0	0
Totaal lasten	94.037	102.675	102.309	99.504	99.280	100.367
Versterking eigen kracht	12.995	10.208	10.100	7.900	5.795	5.795
Ondersteuning	20.522	22.540	23.972	23.603	24.248	24.257
Transformatieagenda	1	85	0	0	0	0
Totaal baten	33.518	32.833	34.072	31.503	30.043	30.052
Saldo van lasten en baten	60.519	69.842	68.238	68.001	69.236	70.315
Storting in reserves	223	1.178	147	147	147	147
Onttrekking aan reserves	62	802	540	180	12	12
Totaal van het programma	60.680	70.219	67.845	67.968	69.371	70.450

Op dit programma worden de mutaties in een aantal reserves geraamd. Het gaat hierbij om een jaarlijkse storting in de reserve Opvang verhoogde instroom statushouders op basis van de inkomsten van het Rijk. De onttrekking betreft met name de reserve Woonwjs, die tot en met 2026 wordt ingezet.

Reserve Opvang verhoogde instroom statushouders € 134.900.

In de lasten Inburgering is een storting in de reserve Opvang verhoogde instroom statushouders inbegrepen van per saldo € 146.900 en een onttrekking van € 12.000.

Reserve Plan van Aanpak Energiearmoede, € 377.900

Het Plan van Aanpak Energiearmoede voorziet in een onttrekking van € 377.900 ter dekking van kosten hiervoor in 2025.

Reserve Woonwjs, € 150.000

Voor het Programma woonwjs 2022 - 2026 wordt in 2025 een bedrag van € 150.000 onttrokken.

2.6 Bedrijfsvoering

Wat is de bedoeling van dit programma?

Bedrijfsvoering zorgt ervoor dat iedereen binnen de organisatie zijn/haar werk goed kan doen. In een organisatie die slim georganiseerd en ingericht is. In een fijne en passende omgeving met de juiste middelen en kennis. Bedrijfsvoering draagt daarbij maximaal bij aan 'de bedoeling' van de gemeente: een bloeiende Nieuwegeinse samenleving.

Bedrijfsvoering richt zich op effectiviteit door te doen wat slim is en efficiency door dat slim te doen. Bedrijfsvoering omvat zowel de beleidsontwikkeling als het beheer van de volgende onderdelen: financiën, personeel, organisatieontwikkeling, ICT, informatiehuishouding, communicatie, onderzoek, juridische zaken en het beheer van onze maatschappelijke accommodaties. Het definiëren en nastreven van deze visie binnen bedrijfsvoering helpt om haar doelen te bereiken, de kwaliteit van dienstverlening voortdurend te verbeteren en de algehele efficiëntie en effectiviteit van de totale organisatie operaties te versterken.

Het ontwikkelen van de organisatie richt zich op het heden én op de toekomst. Het vraagt om anticiperen op voortdurend wijzigende omstandigheden. Bedrijfsvoering is een integraal onderdeel van de organisatie.

Thema Bedrijfsvoering

Zoals in de visie omschreven kent bedrijfsvoering diverse onderdelen en zowel beleidsmatige ontwikkeling als beheerfuncties. Veel van de activiteiten van bedrijfsvoering zijn 'going concern' zoals de personeels- en salarisadministratie, het voeren van de boekhouding en het beheren van een grote diversiteit aan ICT-middelen en software. In de navolgende thema's lichten wij de onderwerpen toe die voor 2025 extra of andere inspanning vragen.

Ambitie 1: Een passende en prettige werkomgeving

Na de implementatie van het hybride werken en de evaluatie daarvan in 2024, staat 2025 in het teken van het volledig opleveren van Het Stadshuis (voorheen Atrium) en het in gebruik nemen van de nieuwe werkomgeving op de 2e etage. Dat vraagt monitoring, evaluatie en eventuele bijstelling.

In 2025 werken we samen met alle partners hard aan het werkend maken van de filosofie en het concept van Het Stadshuis. Het jaar 2025 zal ook inzicht bieden in de benodigde ondersteuning voor dit concept en we brengen het benodigde onderhoud en toekomstige vervangingen in beeld. De integratie van MS Teams en SharePoint zal hier een belangrijke rol in spelen. =

Doelstelling(en):

1. De inrichting en werking van Het Stadshuis sluit optimaal aan bij de behoeften aan gebruik van deze ruimten.

Activiteiten 2025	
D1-A1	Voor de nieuwe werkomgeving maken we een Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP) en bijbehorend investeringsplan (MJIP).
D1-A2	Op basis van praktijkervaring, toetsen en optimaliseren we de werking van de governance van Het Stadshuis.

D1-A3	We monitoren de werking en gebruik van de middelen in Het Stadhuis (begane grond t/m 2e etage) en optimaliseren deze waar nodig.
D1-A4	Vanuit het dagelijks gebruik van en de programmering in Het Stadhuis brengen we in beeld welke facilitaire ondersteuning nodig is (beveiliging, schoonmaak, facilitair gastheer, etc.)

Ambitie 2: Wij werken met efficiënte processen en systemen.

Een toekomstbestendige organisatie is ook een wendbare organisatie. Ook met onze processen en systemen faciliteren wij de ontwikkelingen. Daarom blijven wij investeren in en werken aan het continu verbeteren van onze processen, applicaties en systemen. Zo zorgen we ervoor dat we nu en in de toekomst beschikken over betrouwbare, veilige en weerbare informatievoorziening, registratie en administratie die onze dienstverlening voor inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen zo optimaal mogelijk ondersteunt.

ICT

In 2025 is het inrichten van Applicatie Levenscyclus Management een speerpunt. Dit stelt ons in staat om tijdig in te spelen op de noodzaak om applicaties te updaten, verlengen of vervangen. Hierdoor kunnen we beter plannen binnen onze ICT-Portfolio en wordt de financiële impact en meerjarige begroting op dit onderdeel voorspelbaarder.

Daarnaast anticiperen wij op de beweging in het ICT landschap van applicaties in eigen beheer naar applicaties in beheer bij een leverancier. In de eerste helft van 2025 bestaat ons datacenter voor zo'n 95% als 'Cloud' oplossing. Doordat we meer applicaties en voorzieningen als dienst via de 'Cloud' afnemen, heeft dit gevolgen voor de manier waarop wij invloed kunnen en moeten uitoefenen op de ontwikkeling van deze verschillende Cloud-diensten. De nadruk komt meer te liggen op regievoering van de dienstverlening en dit vereist dat we komen tot het opzetten en inrichten van contract- en leveranciersmanagement. Met de extra investering die we in 2024 en 2025 doen, krijgen we zicht op de structurele inrichting daarvan en wat daarvoor op de lange termijn nodig is.

In 2025 ligt extra focus op datagedreven werken en het veilig en ethisch verantwoord toepassen van AI.

Informatiebeheer

In 2024 is gestart met het thema 'Informatiebeheer in beweging'. Hierbij wordt er een inhaalslag gemaakt met vernietiging en archivering van informatie, waarvan de bewaartermijn is verstreken. Ook vindt er een verschuiving in werkzaamheden plaats, waarbij de nadruk meer komt te liggen op het digitaal beheren, archiveren en vernietigen van informatie. Daarnaast worden de informatiestromen en bronsystemen van de verschillende afdelingen opnieuw in kaart gebracht. Vanuit deze trajecten wordt bekeken wat er structureel nodig is om als team Informatiebeheer hier blijvend invulling aan te kunnen geven. Ook in 2025 zal dit de nodige aandacht vergen. We bereiden ons verder voor op de overgang naar een digitale bewaarplaats, een zgn. E-Depot, die ons in staat stelt om invulling te geven aan de wettelijke verplichting de te bewaren digitale bestanden daar naartoe over te brengen. Deze E-Depot voorziening moet gereed zijn ingaande 2028. Uiterlijk in de begroting 2027 zullen wij u een voorstel doen voor de omvang van de financiering daarvan.

Daarnaast zal 2025 ook draaien om de uitrol van MS Teams en SharePoint binnen de gehele organisatie, na een succesvolle pilot in 2024. Deze digitale samenwerkingsmogelijkheden maken

het mogelijk om op afstand effectief samen te werken en altijd toegang te hebben tot de laatste versie van bestanden en informatie, waar je ook bent.

Doelstelling(en):

1. Onze interne dienstverlening is professioneel, voorspelbaar en modern.
2. De informatie in de organisatie die we moeten bewaren is goed geordend, vindbaar en herbruikbaar. Informatie die niet bewaard dient te worden, wordt tijdig vernietigd.
3. Informatie is goed beveiligd en de organisatie is weerbaar (als het misgaat, wordt dat snel opgemerkt en hersteld).
4. Medewerkers zijn in staat MS Teams en Sharepoint optimaal te gebruiken.

Activiteiten 2025	
D1-A1	We voeren tijdig aanpassingen en updates uit.
D1-A2	We ontwerpen en richten het HR- proces van instroom-doorstroom en uitstroom van medewerkers opnieuw in.
D1-A3	We maken een centraal overzicht van applicaties, inclusief bijbehorend versienummer van de applicaties, contracteigenaar en contractduur en houden dit vervolgens actueel.
D2-A1	We brengen per afdeling in beeld welke informatiestromen en informatiedragers er zijn en brengen, waar dit nog niet afdoende is geregeld, deze informatie gefaseerd onder beheer. Dit beheer, bewaren en tijdig vernietigen, is digitaal en vind primair plaats daar waar deze informatie binnenkomt en/of wordt verwerkt.
D2-A2	We dragen zorg voor het tijdig actualiseren van de Dienstverleningsovereenkomst met Het Utrechts Archief.
D2-A3	We maken een inhaalslag op de te vernietigen archieven.
D3-A1	We maken een cyber- en IT-crisisplan en operationaliseren deze.
D4-A1	We optimaliseren de inrichting en het gebruik van MS Teams en SharePoint en passen hier het archiefvernietigingsbeleid toe.

Ambitie 3: Maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering.

Als gemeente hebben we een belangrijke voorbeeldfunctie waardoor een maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering belangrijk is.

Maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering betekent dat wij bij het uitvoeren van onze taken rekening houden met belangrijke maatschappelijke onderwerpen. Hiermee leveren wij ook vanuit bedrijfsvoering een bijdrage aan o.a. thema's als Social return en duurzaamheid. Evenals het ethisch gebruiken van informatie op basis van het manifest Digitaal Nieuwegein.

Op het vlak van inkoop (en aanbesteding) wordt dit specifiek gedaan doordat we de maatschappelijk relevante onderwerpen uit het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen toepassen. De SDG's (Sustainable Development Goals) zijn een belangrijke richtsnoer voor de doorontwikkeling van ons inkoopmanagement. Deze worden concreet gemaakt in de categorieplannen voor de betreffende inkopen. In 2025 worden nieuwe versies van deze plannen opgesteld en uitgerold.

Binnen de doorontwikkeling van contract- en leveranciersmanagement als onderdeel van het inkoopproces is in 2025 verbijzonderde aandacht voor de verschuiving van eigen beheer naar voeren van regie rondom ons ICT-datacenter.

Doelstelling(en):

1. De gemeente werkt bij haar inkoop volgens het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen.
2. We verstevigen het contract- en leveranciersmanagement.

Activiteiten 2025	
D1-A1	We verwerken waar dit van toepassing is in de inkoop categorieplannen de wijzigingen in het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen.
D2-A1	We voeren een nulmeting uit en we analyseren het adviesrapport om een plan voor de uitrol en versteviging van Contract- en leveranciersmanagement (CLM) in de organisatie te maken.
D2-A1	We ontwikkelen een specifiek plan voor het inrichten van Contract- en leveranciersmanagement (CLM) binnen de afdeling Support generiek, en in het bijzonder geënt op het nieuwe datacenter.

Ambitie 4: Onze medewerkers en onze opgaven zijn goed in balans.

Nieuwegein: groot genoeg voor ambities, klein genoeg om persoonlijk te blijven. Deze zin is geregeld terug te vinden in de advertenties voor de werving van personeel. Er gebeurt namelijk veel in onze stad. Op diverse terreinen zijn we volop in ontwikkeling. En dat is merkbaar voor de medewerkers, wat het werk dynamisch, interessant en uitdagend maakt. Van belang daarbij is om ook wat betreft werkgeverschap te blijven ontwikkelen en oog te blijven hebben voor de wendbaarheid van onze medewerkers. Komend jaar gaan we inhoudelijk door op de ingeslagen weg. De thema's vitaliteit en gezondheid, duurzame inzetbaarheid, diversiteit en inclusie en arbeidsmarktcommunicatie zijn geen losse projecten maar een vast onderdeel van de HRM agenda.

Ook voor 2025 blijft het voorkomen en terugdringen van verzuim een belangrijk speerpunt. Onze ambitie blijft gericht op het landelijk gemiddelde percentage voor middelgrote gemeenten (2023 6,2%). Met het huidige ziekteverzuim (rond 6,7%) ligt er nog steeds een uitdaging en streven we voor 2025 naar het gemiddelde verzuimpercentage.

De gemeente Nieuwegein is een aantrekkelijke werkgever. We willen, gezien de huidige arbeidsmarkt, dit graag behouden en benadrukken. De duurzame inzetbaarheid van medewerkers krijgt volop aandacht. Met onder andere het bieden van ontwikkelruimte, talentmanagement en interne doorstroommogelijkheden blijven we werken aan het boeien en binden van onze vaste collega's. We willen innovatief nieuwe wegen vinden in het werven en selecteren van nieuwe collega's. We willen onze zichtbaarheid als aantrekkelijk werkgever verder vergroten.

Wij vinden het belangrijk dat in onze werkomgeving iedereen zichzelf kan zijn, zich veilig voelt, mee kan doen en met respect wordt behandeld. Het maakt niet uit waar je geboren bent, waar je in gelooft en van wie je houdt. Het gaat om de meerwaarde die iemand heeft voor onze organisatie en wat diegene kan bijdragen aan de stad.

We willen dat de werkomgeving prettig, maar ook veilig is. Daarom blijven we scherp letten op de onderlinge omgangsvormen in de organisatie. En bieden we veiligheid waar dat nodig is. Ondernijning is een bekend maatschappelijk thema dat ook onze organisatie raakt. We vergroten de bewustwording bij medewerkers op het gebied van ondernijning. Collega's die tot taak hebben om ondernijning in de samenleving terug te dringen, krijgen extra aandacht in het borgen van hun veiligheid.

De weerbaarheid van onze organisatie en medewerkers is een thema dat in belang en urgentie toeneemt. Een communicatief vaardige medewerker is daarbij een belangrijke basis waar we aan werken, alsook het hebben van voldoende aandacht voor de toenemende druk uit de samenleving op onze medewerkers. Met de komst van het Atrium onderzoeken wij hoe we in 2025 in die gezamenlijke werkomgeving ons agressiebeleid en BHV-beleid op elkaar kunnen afstemmen.

Voor 2025 is het traject Sluitende Meerjarenbegroting van belang. Wij willen de balans tussen ambities en personele inzet goed houden en tegelijkertijd invulling geven aan de beweging die volgt uit het traject Sluitende Meerjarenbegroting. Ook hier is sprake van een balans. Tussen flexibiliteit (verandervermogen, slagkracht) en stabiliteit (een voldoende robuuste basis van kennis en vaardigheden om onze bijdrage aan de Nieuwegeinse samenleving waar te maken).

Doelstelling(en):

1. Onze medewerkers zijn gezond en vitaal.
2. Het lukt ons (in overwegende mate) ook in 2025 vacatures te vervullen en (ongewenste) uitstroom te beperken.
3. We vergroten de weerbaarheid van onze collega's.
4. We houden de balans tussen ambities en personele inzet passend.

Activiteiten 2025	
D1-A1	Wij peilen regelmatig medewerkertevredenheid en -betrokkenheid, gezonde en veilige werkomgeving en welbevinden van onze medewerkers. In 2025 door het uitvoeren van een (arbowetgeving verplicht) Periodiek Arbeid Gezondheidsonderzoek (PAGO) en in verband met de realisatie van Het Stadshuis is een Risico-Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) verplicht.
D1-A2	We investeren in programma's die het fysieke en mentale welzijn van medewerkers bevorderen, zoals gezonde werkplekken, sportfaciliteiten en workshops over stressmanagement.
D1-A3	We houden de mogelijkheden die we hebben voor de werk-privé balans in stand, waaronder flexibele werktijden, mogelijkheden voor thuiswerken en andere regelingen die een gezonde werk-privébalans ondersteunen.
D2-A1	We versterken onze werving- en selectieaanpak.
D4-A1	We ontwikkelen ondersteunende middelen zodat medewerkers groeien en weerbaarheid.
D5-A1	We bieden mogelijkheden voor loopbaanontwikkeling, waaronder opleidingen, trainingen, coaching en mentorprogramma's.
D5-A2	We stimuleren continu leren en ontwikkelen, zodat medewerkers hun vaardigheden kunnen blijven verbeteren en zich kunnen aanpassen aan veranderende eisen.
D5-A3	We begeleiden medewerkers indien nodig van werk naar werk.

Prestatie-indicatoren

Type	Amb.	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streef waarde 2024	Streef waarde 2025
P	1	1	Aantal werkprocessen verbeterd	2	2	2

Effectindicatoren

Type	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
------	-----	--------------	-----------------	-------------------	-------------------

E	1	% medewerkers dat tevreden is met de eigen werkomgeving	-	75%	75%
E	2	Verzuimpercentage	8,27%	<7%	<6,5%
E	3	Vacatures welke zijn ontstaan na 1 januari 2024 en langer open staan dan 90 dagen	-	<9	<8

Financiële toelichting

Product Bedrijfsvoering

In het product bedrijfsvoering staan budgetten die grotendeels zijn gekoppeld aan de going concerntaken voor de diverse onderdelen. Naast alle salariskosten en alle bijkomende kosten voor personeel zijn de kosten in verband met automatisering en facilitaire zaken, juridische kosten en communicatie kosten hier ondergebracht. Tenslotte zijn ook de gemeentelijke bijdrage voor de BGHU opgenomen evenals de kosten implementatie Omgevingswet.

De baten zijn de personeelsgerelateerde opbrengsten (detachering/uitlening/ziekengelden) en specifieke tegemoetkomingen die wij ontvangen voor de Omgevingswet en de doorbelastingen BGHU aan diverse beleidsterreinen.

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Bedrijfsvoering				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	59.803	62.231	64.280	66.713	68.813
Baten	2.183	2.482	2.473	2.559	2.576
Saldo	57.620	59.749	61.808	64.154	66.237

De totale lasten Bedrijfsvoering bedragen ruim € 63 mln. en bestaan grotendeels uit salarissen van € 56 mln., uitvoeringskosten Support I&A/Facilitair € 5 mln. en overige bedrijfsvoeringskosten € 2 mln.

Ten opzichte van de begroting 2024 is te zien dat de lasten met € 3.468.000 toenemen en de baten afnemen met € 259.000. Het verschil tussen deze jaren hangt hoofdzakelijk samen met de volgende onderdelen.

Lasten

Personeelslasten, hogere lasten € 2.100.000

De huidige Cao Gemeenten loopt tot en met 31 maart 2025. De effecten daarvan zijn reeds eerder structureel begroot. Vooruitlopend op de nieuwe Cao (waarschijnlijk eind 2024, begin 2025) zijn de salarislasten voor de periode daarna geïndexeerd met het indexpercentage lonen van 4,4%. Hierdoor stijgen de salarislasten met ca. € 2,1 mln.

Ontwikkelingen uitvoeringskosten Support, hogere lasten € 600.000

- Datacenter € 143.000

De kosten van de invoering van het nieuwe datacenter stijgen met € 508.000. Deze zijn deels

gedekt uit de vrijvallende kapitaallasten door verlaging van het lopende krediet (€ 185.000) en de vrijvallende salarislaster van 2 fte vacatures (€ 180.000). Het resterende bedrag van € 143.000 is ten laste gebracht van het begrotingsresultaat, conform het besluit van de Kadernota. Vanaf 2026 stijgen de lasten met € 285.000.

- Overige licentiekosten € 54.000
Vanuit het budget Wijkpunten (programma Versterking Eigen Kracht) is het bedrag toegevoegd ter dekking van hogere kosten ICT-beheer door de inhuizing van Geynwijs.
- Het Utrechts Archief € 50.000
De hogere bijdrage uit de Kadernota is structureel verwerkt in de begroting.
- Lagere rentelasten € 41.000
Als gevolg van verlaging van de rekenrente van 1% naar 0,5%.
- Overige verschillen € 28.000
Het restantverschil betreft hogere lasten als gevolg van indexatie.

Salarisadministratie en Arbo, hogere lasten € 135.500

De inrichting van de salarisadministratie en de hierbij benodigde systemen worden nader onderzocht. Hiervoor is een incidenteel ontwikkelbudget nodig van € 100.000. Daarnaast is incidenteel budget begroot voor het uitvoeren van een verplicht Periodiek Arbeid Gezondheidsonderzoek (PAGO) van € 38.500.

Baten

Overige inkomsten personeel, hogere baten € 259.000

De baten zijn voornamelijk hoger als gevolg van hoger te verwachten detacheringsvergoedingen (uitlening) van personeel.

Product Tractie

Binnen het product Tractie zijn budgetten opgenomen voor de operationele kosten van de voertuigen en werkplaats.

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Tractie				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	780	914	1.011	1.020	1.010
Baten	31	34	35	35	36
Saldo	748	880	976	984	975

Ten opzichte van de begroting 2024 is te zien dat de lasten in 2025 toenemen. Het verschil tussen deze jaren hangt hoofdzakelijk samen met de volgende onderdelen:

Verzekeringskosten (hogere lasten € 55.000)

De verzekeringskosten nemen toe vanwege:

- Stijging te verzekeren bedrag door hogere aanschafkosten elektrische voertuigen
- Vernieuwing wagenpark, waardoor meer voertuigen allrisk verzekerd zijn
- Stijging van de verzekeringspremies

Kapitaallasten (hogere lasten € 85.000).

Op basis van de actuele doorrekening van de kapitaallasten is de begroting 2025 € 85.000 hoger dan de begroting 2024.

De overige verschillen op dit product zijn kleiner dan € 25.000 en worden verder niet toegelicht.

Thema Vastgoed

Ambitie 1: Het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed is toekomstbestendig.

Het eigen maatschappelijk vastgoed moet optimaal aansluiten bij wat er zowel nu als in de toekomst op maatschappelijk gebied nodig is voor de stad.

Maatschappelijk vastgoed is een middel dat het realiseren van beleidsdoelstellingen ondersteunt. Zoals bijvoorbeeld de sportaccommodaties, het theater of de buurtpleinen. Omdat de maatschappij zich ontwikkelt wijzigen de behoeften van de stad. Om het maatschappelijk vastgoed optimaal te laten aansluiten bij die behoeften is het helpend om de huidige, maar ook de toekomstige behoeften in beeld te hebben. Door uitvoering te geven aan Vitale Scholen wordt dit vastgoed op een strategische wijze benaderd en ingezet voor de inwoners van Nieuwegein.

Doelstelling(en):

1. Het eigen maatschappelijk vastgoed moet optimaal aansluiten bij wat er zowel nu als in de toekomst op maatschappelijk gebied nodig is voor de stad.

Activiteiten 2025	
D1-A1	In 2025 wordt de visie op maatschappelijk vastgoed opgesteld.

Ambitie 2: Het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed is duurzaam.

Het is de ambitie dat het maatschappelijk vastgoed van Nieuwegein in 2040 energieneutraal is.

Gedurende de afgelopen jaren is gebleken dat het verduurzamen van ons vastgoed een complexe en omvangrijke opgave is. Afgelopen jaar is gefocust op het maken van een plan voor het verduurzamen van het Stadshuis, Theater De Kom en de gemeentewerf.

Met de keuze voor deze gebouwen, waar volgens de eerder uitgevoerde onderzoeken relatief veel duurzaamheidswinst is te behalen, laten we zien dat wij als gemeente Nieuwegein werk maken van het verduurzamen van ons eigen vastgoed en daarmee ook het goede voorbeeld geven.

Doelstelling(en):

1. Het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed is in 2040 energieneutraal.

Activiteiten 2025	
D1-A1	In 2025 wordt een besluit voorbereid hoe de duurzaamheidsambities (Nieuwegein in 2040 Energieneutraal) voor het maatschappelijk vastgoed kunnen worden gecombineerd met het traject Sluitende Meerjarenbegroting.

Ambitie 3: Het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed van Nieuwegein is schoon, heel en veilig.

Om te zorgen dat het maatschappelijk vastgoed van Nieuwegein optimaal kan worden ingezet, is het nodig dat het goed wordt beheerd en onderhouden. Daarbij maakt Team Vastgoed gebruik van MeerJarenOnderhoudsPlannen (MJOP). Hierdoor is in beeld wat er jaarlijks aan planmatig en groot onderhoud moet worden uitgevoerd. Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld voor de werkzaamheden.

Doelstelling(en):

1. De Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP) zijn actueel.
2. De Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP) en de beheerplannen worden elke 4 jaar geactualiseerd.

Activiteiten 2025	
D1-A1	Het maatschappelijk vastgoed van Nieuwegein wordt onderhouden op basis van het MJOP. Voor 2025 wordt een uitvoeringsplan opgesteld.
D2-A1	In 2025 wordt ervaring opgedaan en gemonitord wat het effect is van Het Stadshuis (voorheen Atrium) op het beheer, onderhoud en exploitatie van het Stadshuis (gebouw).

Prestatie-indicatoren

Type	Amb.	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2023	Streef waarde 2024	Streef waarde 2025
P	1	1	Verduurzaming autopool	2	15%	15%
P	1	2	Verduurzaming vastgoed fase 2	-	30%	- (1)

1. Zie de activiteit die hierbij hoort (D1-A1). Voor 2025 geven wij geen streefwaarde. Na de kadernota 2026 verwerken wij het nieuwe inzicht.

Financiële toelichting

Product Onderwijsgebouwen

Voor het onderdeel Onderwijsgebouwen zijn in de begroting de budgetten voor de exploitatie van alle schoolgebouwen voor het primair en voortgezet onderwijs opgenomen. Hierin zijn naast de effecten van de bouw nieuwe scholen uit het plan Vitale scholen, ook inbegrepen de storting in onderhoudsvoorziening en kapitaallasten groot onderhoud. De inkomsten bestaan uit huur van ruimten in scholen voor kinderdagverblijven en doorberekende onderhoudskosten aan de schoolbesturen.

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Onderwijsgebouwen				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	4.105	4.681	5.031	5.816	6.157
Baten	1.211	1.275	1.123	880	904
Saldo	2.894	3.406	3.909	4.936	5.253

De lasten van het product Onderwijs gebouwen stijgen met € 576.000, terwijl de baten stijgen met € 64.000. Dit wordt verklaard door de volgende zaken, waarbij gelet op de hoeveelheid panden de afwijkingen per kostensoort worden vermeld.

Kapitaallasten (hogere lasten € 507.000)

De kapitaallasten scholen nemen toe als gevolg van de opgenomen kredieten Vitale scholen (MFA Batau Noord- en Zuid en het Anna van Rijncollege (opstellen plan tijdelijke huisvesting) en de Tijdelijke Onderwijshuisvesting Rijnhuizen.

In de berekening van de kapitaallasten van Vitale scholen is rekening gehouden met een restwaarde van 10% van de boekwaarde. De te verwachten bijdragen van de schoolbesturen, die zijn geschat op 5% van de totale investeringskosten, zijn in het meerjarenperspectief als jaarlijkse bijdragen opgenomen. Er is echter nog geen rekening gehouden met de mogelijke subsidies op het gebied van duurzaamheid. Deze kunnen opgenomen worden nadat de toekomstige subsidie-aanvragen en beschikkingen hierover duidelijkheid geven. Eerder was al rekening gehouden met de afschrijvingstermijn van 40 jaar.

Energie en verzekering (hogere lasten € 66.000)

De budgetten voor energie voor scholen zijn afgestemd op de realisatie, dit leidt tot hogere lasten van € 42.000. Daarnaast zijn voor met name het voortgezet onderwijs de verzekeringspremies gestegen. De indexering van de verzekerde waarden stijgt harder dan de gemeentelijke index, waardoor de uitgaven stijgen met € 24.000.

Huuropbrengsten en vergoedingen van schoolbesturen (hogere baten € 64.000)

De hogere baten zijn voornamelijk het gevolg van toegepaste indexering loon- en prijzen. Daarnaast is de vergoeding schoolbesturen voor MFA De Lotus naar aanleiding van de jaarrekening 2023 realistischer begroot.

De stijgende uitgaven in het meerjarenperspectief zijn het gevolg van de kapitaallasten onderwijsgebouwen voortvloeiend uit Vitale scholen. De dalende baten vanaf 2026 betreffen aflopende huuropbrengsten van het Anna van Rijn College, als gevolg van het beëindigen van het huurcontract medio 2026.

Product Stadshuis

Voor het onderdeel Stadshuis zijn in de begroting de budgetten voor de exploitatie (de eigenaren en gebruikerslasten) van het Stadshuis opgenomen. Hierin is ook begrepen de storting in onderhoudsvoorziening en de kapitaallasten voor het benodigde groot onderhoud. De inkomsten bestaan uit verhuur en servicekosten van diverse partners. De verhuur van commerciële plint is begroot binnen het Grondbedrijf.

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Stadshuis				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	4.285	4.398	4.455	4.380	4.398
Baten	1.445	1.466	1.509	1.512	1.542
Saldo	2.841	2.932	2.946	2.868	2.856

De lasten van het onderdeel Stadshuis stijgen met € 111.000, terwijl de baten stijgen met € 21.000. Dit wordt verklaard door de volgende oorzaken.

Incidentele kosten Atrium (lagere lasten € 350.000)

In 2024 is een bedrag begroot voor dekking van incidentele kosten tijdens de verbouwing van Het Stadshuis (voorheen Atrium). Dit budget is in 2025 niet meer beschikbaar.

Kapitaallasten, hogere lasten € 403.000

Als gevolg van de oplevering van de verbouwing van Het Stadshuis (voorheen Atrium) nemen de afschrijvingslasten met € 676.000 toe. Dit is inclusief de stijging als gevolg van inflatie (2e Technische wijziging 2023 rbs 2023-358) . Door de lagere rekenrente 2025 van 0,5% zijn de rentelasten zijn gedaald met € 273.000.

Overige kosten, hogere lasten € 73.000

Naar aanleiding van de realisatiecijfers uit de jaarrekening en een prognose 2024 zijn diverse budgetten getoetst aan de werkelijkheid. Dit betreft met name verzekeringen en publiekrechtelijke heffingen. Daarnaast zijn de WSW-budgetten schoonmaak verschoven van het product Overige accommodaties naar het Stadshuis. Door deze aanpassing stijgt het budget met € 73.000. Zie ook de toelichting bij Overige accommodaties.

Huur Stadshuis (hogere baten € 22.000)

De huurbaten zijn hoger als gevolg van indexering. Daarnaast zijn de huur- en servicekosten overeenkomstig de uitgangspunten van het raadsbesluit 2021-405 verwerkt in de begroting. De vrijval van het budget Wijkpunten is verwerkt in de exploitatie van het Stadshuis.

Zie ook het programma Versterking Eigen Kracht, Toegang Ondersteuning.

Product Theater

Voor het onderdeel Theater zijn in de begroting de budgetten voor de exploitatie en de eigenarenlasten van het theater opgenomen. Hierin is ook begrepen de storting in onderhoudsvoorziening en kapitaallasten groot onderhoud, evenals de (gesubsidieerde) huur van DE KOM.

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Theater				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	1.427	1.285	1.332	1.295	1.289
Baten	1.786	1.844	1.899	1.965	2.025
Saldo	-359	-559	-567	-669	-736

De lasten en baten voor het product Theater zijn ten opzichte van 2024 € 142.000 lager, respectievelijk € 58.000 hoger.

De daling van de lasten is het gevolg van de lager toegepaste rekenrente van 0,5% (in plaats van 1%), waardoor de rentelasten dalen met € 105.000. Daarnaast zijn enkele investeringen verschoven na 2025 (Ledverlichting Zuidgevel en kitafdichtingen), waardoor de afschrijvingslasten dalen met € 40.000 .

De hogere baten van € 58.000 zijn gevolg van de toegepaste indexering loon- en prijzen van de huur van het theater en het theatercafé.

Product Overige accommodaties

Voor het onderdeel Overige accommodaties zijn in de begroting de budgetten voor de exploitatie van de overige gemeentelijke gebouwen, zoals gemeentewerf, museumwerf en buurthuizen e.d. opgenomen. Hierin is ook begrepen de storting in onderhoudsvoorziening en de kapitaallasten voor het benodigde groot onderhoud. De inkomsten bestaan uit verhuur aan diverse partners.

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Overige accommodaties				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	2.739	2.765	2.997	3.216	3.231
Baten	685	742	765	780	797
Saldo	2.054	2.023	2.232	2.436	2.434

De lasten van het product Overige accommodaties stijgen met € 26.000, en de baten stijgen met € 57.000. Dit wordt verklaard door de volgende zaken, waarbij gelet op de hoeveelheid panden de afwijkingen per kostensoort worden vermeld.

Kapitaallasten (hogere lasten € 66.000)

De stijging is grotendeels het gevolg van de toename afschrijvingslasten met € 130.000, onder andere als gevolg van het Milieu Educatie Centrum (MEC) (+ € 96.000), diverse investeringen uit het MIP 2025 - 2028 (€ 47.000) en lagere rente als gevolg van de toegepaste rekenrente van 0,5% in plaats van 1% (-€ 63.000). Een deel van de hogere kapitaallasten Parkhout/MHCN zijn gedekt uit de stelpost inflatie.

Overige verschillen, lagere lasten € 40.000

De overige verschillen zijn voornamelijk veroorzaakt door de technische verschuiving van het budget WSW-schoonmaak naar het Stadshuis en toegepaste indexeringen.

Huur (hogere baten € 57.000)

De huuropbrengsten zijn geïndexeerd met de index voor loon- en prijsstijging. Daarnaast nemen de baten toe doordat de volledige jaarhuur van het MEC is begroot.

Product Sportaccommodaties

Voor het onderdeel Sportaccommodaties zijn in de begroting de budgetten voor de exploitatie van de sportvelden en sportgebouwen opgenomen. Hierin zijn naast de effecten van de bouw nieuwe sportvoorzieningen uit het plan Vitale scholen, ook begrepen de storting in onderhoudsvoorziening en de kapitaallasten voor het benodigde groot onderhoud. De inkomsten bestaan uit verhuur aan de diverse sportverenigingen.

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Sportaccommodaties				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	3.923	3.631	3.728	3.764	3.842
Baten	1.414	974	997	1.015	1.032
Saldo	2.509	2.657	2.731	2.749	2.810

De lasten van het product Sportaccommodaties dalen met € 292.000, terwijl de baten dalen met € 440.000. Dit wordt verklaard door de volgende zaken, waarbij gelet op de hoeveelheid panden de afwijkingen per kostensoort de afwijkingen worden vermeld.

Kapitaallasten (hogere lasten € 328.000)

De totale kapitaallasten voor Sport stijgen als gevolg van de begrote afschrijvingslasten kleedaccommodatie en velden Parkhout/MHCN en Tijdelijke Sporthal Parkhout (totaal € 513.000). Een deel van de hogere kapitaallasten Parkhout/MHCN zijn gedekt uit de stelpost inflatie. Hiertegenover staat een daling van de rentelasten van € 166.000, door de lagere rekenrente van 0,5% in plaats van 1%).

Parkhout incidentele kosten (lagere lasten € 653.000)

In de begroting 2024 zijn incidentele kosten opgenomen voor de realisatie van Parkhout, ten behoeve van kosten bouwrijpmaken en eenmalige kosten voor aanleg watergangen, kappen bomen, een en ander conform het raadsbesluit 2020-401. Deze zijn in 2025 niet meer van toepassing, waardoor dit verschil ontstaat.

De resterende hogere lasten van € 33.000 is een samenstel van diverse kleine hogere lasten, die niet nader worden toegelicht.

Baten

Overige inkomsten, lagere baten € 429.300

De lagere baten zijn het gevolg van de in 2024 eenmalig begrote bijdrage van het Grondbedrijf, voor dekking van incidentele kosten € 500.000. Daarnaast zijn de inkomsten sportbeoefening, naast indexatie, hoger begroot naar aanleiding van de realisatie in de afgelopen jaren.

De stijgende uitgaven in het meerjarenperspectief zijn het gevolg van de kapitaallasten sportaccommodaties voortvloeiend uit Vitale scholen.

Wat mag het kosten?

Thema	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bedrijfsvoering	58.738	60.583	63.145	65.291	67.733	69.824
Vastgoed	15.031	16.478	16.760	17.543	18.472	18.918
Totaal lasten	73.769	77.061	79.905	82.834	86.204	88.742
Bedrijfsvoering	3.168	2.214	2.516	2.507	2.595	2.612
Vastgoed	6.346	6.539	6.301	6.292	6.152	6.301
Totaal baten	9.514	8.754	8.817	8.800	8.747	8.912
Saldo van lasten en baten	64.255	68.307	71.088	74.035	77.458	79.830
Storting in reserves	212	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	352	-	10	10	10	10
Totaal van het programma	64.115	68.307	71.078	74.025	77.448	79.820

Reserve Kapitaallasten Parkhout, € 10.000

Conform het raadsbesluit 2020-101 d.d. 28 mei 2020 wordt € 10.000 onttrokken voor dekking afschrijvingslasten kapitaallasten parkeerterrein SPZ Parkhout.

2.7 Algemene dekkingsmiddelen

Wat mag het kosten en wat ontvangt de gemeente?

Thema	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Algemene dekkingsmiddelen	-1.727	986	4.433	-942	-32	2.188
Totaal lasten	-1.727	986	4.433	-942	-32	2.188
Algemene dekkingsmiddelen	148.118	160.997	168.199	167.582	175.279	180.838
Totaal baten	148.118	160.997	168.199	167.582	175.279	180.838
Saldo van lasten en baten	-149.845	-160.011	-163.767	-168.525	-175.311	-178.650
Storting in reserves	11.170	14.803	1.063	1.098	1.098	1.098
Onttrekking aan reserves	11.106	17.756	2.858	3.269	3.298	3.469
Totaal van het programma	-149.781	-162.964	-165.561	-170.695	-177.511	-181.021

Algemene uitkering

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Algemene uitkering				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	0	0	0	0	0
Baten	137.028	141.276	140.036	146.832	151.487
Saldo	-137.028	-141.276	-140.036	-146.832	-151.487

Ten opzichte van de begroting 2024 neemt de algemene uitkering in 2025 toe met ongeveer € 4,2 miljoen. Hierin zijn de effecten uit de septembercirculaire meegenomen. De stijging van de algemene uitkering hangt grotendeels samen met de doorwerking van het regeerakkoord van het oude kabinet op het gemeentefonds. De stijging wordt fors gedempt doordat het Rijk de normeringssystematiek op basis van het bruto binnenlands product (bbp) al in 2024 heeft doorgevoerd. Deze heeft voor 2025 een negatief effect van € 2,3 miljoen omdat er slechts gedeeltelijk compensatie plaatsvindt. Zoals te zien neemt de hoogte van de algemene uitkering in 2026 af. Dit hangt samen met het aflopen van het coalitieakkoord 2022-2025 van het Rijk en daarin opgenomen afspraken. Het gat is echter minder groot geworden doordat verdere opbouw van de opschalingskorting met ingang van 2026 wordt geschrapt.

Het effect van de septembercirculaire is gering. Het accres neemt toe als gevolg van een hoger prijs bbp, daar staat tegenover dat de uitkeringsbasis afneemt ten opzichte van de meicirculaire. Een opvallende post is de taakmutatie 'indexatie Wmo demografie'. Deze middelen waren bij de voorjaarsnota 2024 al gereserveerd door het Rijk en zijn via de circulaire verwerkt (een bedrag oplopend tot € 800.000 in 2028). Deze taakmutatie, samen met de andere taakmutaties en integratie- en decentralisatie-uitkeringen (IU en DU) worden toegevoegd aan de hiervoor bestemde stelpost 'taakmutaties' en zijn daarmee beschikbaar voor het opvangen van kostenstijgingen in 2026 en de jaren daarna.

Belastingen

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Belastingen				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	838	870	897	939	942
Baten	23.171	25.872	26.650	27.575	28.427
Saldo	-22.333	-25.002	-25.754	-26.636	-27.485

Op dit product worden onder andere de lasten en baten van de gemeentelijke belastingen verwerkt. Een inhoudelijke toelichting op de belastingsoorten treft u aan in de paragraaf Lokale heffingen. Daarnaast wordt hier ook de vennootschapsbelasting verantwoord, die de gemeente moet betalen als winst wordt gemaakt op ondernemersactiviteiten, zoals de grondexploitaties. Ook inkomsten uit straatparkeren is in deze paragraaf opgenomen.

Lasten

Het verschil in de lasten ten opzichte van 2024 betreft met name indexatie van de deelnemersbijdrage van de BghU voor heffing en invordering van onroerendezaakbelasting.

Baten

De ontwikkeling van de baten wordt toegelicht in de paragraaf Lokale heffingen.

De tarieven voor 2025 zijn met 3,25% geïndexeerd.

Aan de Raad wordt voorgesteld om de tarieven voor OZB-woningen (eigenaren) te verhogen met 10% bovenop de inflatiecorrectie van 3,25%. Voor de niet woningen (eigenaren en gebruikers) wordt voorgesteld het tarief met 5% extra te verhogen bovenop diezelfde inflatiecorrectie. Daarnaast zijn de tarieven op kort parkeren verhoogd met 10% ten opzichte van 2024 om een positieve Parkeerexploitatie (PEX) te kunnen realiseren. Deze voorstellen zijn in de begroting verwerkt.

Nog te besteden middelen

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Nog te besteden middelen				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	1.059	2.043	1.660	3.353	5.064
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	1.059	2.043	1.660	3.353	5.064

Op dit onderdeel worden de stelposten in de begroting 2025 verantwoord. Het gaat hierbij om de volgende onderdelen:

Overzicht stelposten (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stelpost Onvoorzien	35	35	35	35
Stelpost Bestaand beleid	935	673	1.236	1.566
Stelpost Taakmutaties algemene uitkering	1.073	913	1.129	1.393
Beschikbaar voor indexeringen	0	0	0	0
Stelpost kapitaallasten MIP	0	39	953	2.070
Totaal stelposten	2.043	1.660	3.353	5.064

Stelpost Onvoorzien: dit is een bedrag van € 35.000 voor het opvangen van onvoorziene uitgaven.

Stelpost Bestaand beleid: dit betreft de middelen die beschikbaar zijn om de autonome groei van onze gemeente op te kunnen vangen (op basis van financiële Groei van de Stad) en die nog niet zijn verdeeld over de programma's. Het gaat om de verwachte stijging van de algemene uitkering als gevolg van de groei van het aantal inwoners. Deze is in 2027 en 2028 naar verwachting groter dan de huidige raming. Hierdoor neemt de omvang van de stelpost in deze jaren toe. Elk jaar bij het opmaken van de Kadernota wordt bezien welk deel van de middelen nodig zijn om lastenstijging als gevolg van groei van de stad te dekken. In de komende maanden bezien wij voor welke kosten als gevolg van groei van de stad we de middelen in 2025 zullen inzetten. De opbouw en aanwending van de middelen van Groei van de stad is op basis van de kadernota 2025 als volgt:

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Financiële Groei van de Stad: Ontwikkeling stelpost				
Beginstand stelpost Groei van de Stad	935	736	836	836
Extra inkomsten door groei (o.b.v. inwonertal)			463	793
Subtotaal	935	736	1.299	1.629
Aanwending stelpost voor ontwikkelingen kadernota		-63	-63	-63
Nog beschikbaar in stelpost	935	673	1.236	1.566

Stelpost Taakmutaties algemene uitkering: Op deze stelpost worden de middelen geraamd die door middel van taakmutaties aan de algemene uitkering worden toegevoegd of onttrokken en nog niet op de betreffende producten zijn verwerkt. Op basis van de septembercirculaire neemt deze stelpost in 2025-2028 toe, zoals ook in paragraaf 2.7.1.1 is beschreven. Dit hangt samen met taakmutaties op het gebied van onder andere Wmo, de Wet Betaalbare huur en openbare bibliotheken. Verwerking hiervan op de betreffende producten vindt plaats via toekomstige begrotingswijzigingen.

Beschikbaar voor indexeringen: De hoge inflatie uit de voorgaande jaren neemt af. Zo is te zien dat de verwachte prijsstijging voor 2025 en verder kleiner is dan geschat in de begroting 2024-2027. Desondanks is er sprake van indexering op zowel prijzen als lonen, hierbij is deze indexering op basis van het Centraal economisch plan 2024 groter dan de middelen die hiervoor nog beschikbaar waren. Dit hangt ook samen met een splitsing tussen een prijsdeel en een volumedeel in de nieuwe bbp-systematiek rondom het gemeentefonds. In de huidige opzet is enkel het prijsdeel op basis van de ontwikkeling van het bbp toegekend aan deze stelpost. Deze was ontoereikend om alle indexatie te bekostigen, waarmee deze stelpost momenteel op € 0 staat.

Stelpost kapitaallasten MIP: Hierin is het bedrag opgenomen voor de kapitaallasten van de (vervangings)investeringen die in het meerjareninvesteringsplan (MIP) zijn opgenomen. Het gaat hierbij om toekomstige investeringen, waarover besluitvorming plaatsvindt bij de begroting van het desbetreffende jaar.

Treasury

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Treasury				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	-1.430	-439	-687	-1.898	-761
Baten	826	930	775	752	805
Saldo	-2.256	-1.369	-1.462	-2.650	-1.565

Lasten

Bij de lasten van het product Treasury wordt zowel de werkelijke lasten (te denken aan rentelasten op leningen) gepresenteerd maar ook de doorbelasting van deze kosten naar de producten (investeringen en het grondbedrijf). Beide onderdelen worden gesaldeerd weer gegeven als last: de werkelijke rentelasten minus de door te belasten rente aan de investeringen.

De werkelijke verwachte rentelasten op langlopende leningen voor het jaar 2025 wordt ten opzichte van de jaarschijf 2025 uit de begroting 2024 naar beneden bijgesteld, dit komt enerzijds door het aflossen van langlopende leningen met een hoog rentepercentage en anderzijds door de verwachte liquiditeitsprognose die aangeeft dat er in 2025 geen nieuwe leningen hoeven te worden aangetrokken.

Dit leidt ook tot een lagere door te belasten rente aan investeringen in 2025 van 0,5%. Het gepresenteerde saldo van € 439.000 aan lasten is derhalve een saldo van € 1,6 miljoen aan te betalen rentelasten minus een bedrag van € 2,0 miljoen aan doorbelaste rente aan de investeringen.

Baten

Door de gestegen rente verwachten wij ook in 2025 weer rente te ontvangen op de middelen die wij moeten uitzetten bij de schatkist van het Rijk. Daarnaast is hierop ook sprake van de rentevergoeding vanuit het grondbedrijf.

Resultaatbestemming (begrotingssaldo)

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Resultaatbestemming				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	519	1.959	-2.811	-2.425	-3.057
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	519	1.959	-2.811	-2.425	-3.057

Ten opzichte van de Kadernota 2025 is het beginsaldo van de meerjarenbegroting verbeterd. De begroting laat voor het jaar 2025 nu een positief saldo zien. Voor de jaren 2026 en verder is er nog altijd sprake van een negatief saldo dat wordt gedempt door de voorgestelde maatregelen.

De ontwikkeling van het begrotingsresultaat sinds de stand van de Kadernota 2025 en de voorgestelde ombuigingsmaatregelen zijn toegelicht in het financieel perspectief (1.3) en de paragraaf Sluitende Meerjarenbegroting (1.4).

Overige algemene dekkingsmiddelen

Hieronder vindt u de meerjarige ontwikkelingen ten opzichte van 2024

Product	Overige algemene dekkingsmiddelen				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	0	0	0	0	0
Baten	-28	122	121	120	120
Saldo	28	-122	-121	-120	-120

Baten

Dit bedrag betreft een budget dat jaarlijks wordt opgenomen voor het opvangen van dubieuze debiteuren.

Subsidieopbrengsten - Sluitende Meerjarenbegroting

In het kader van dit traject is de inschatting gemaakt dat wij structureel jaarlijks tenminste € 150.000 aan aanvullende subsidies zullen ontvangen die nog niet verdeeld zijn naar een programma. Hierdoor nemen de baten ten opzichte van 2024 toe.

Reservemutaties Algemene dekkingsmiddelen

Product	Reservemutatie Algemene dekkingsmiddelen					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Storting	14.803	14.803	1.063	1.098	1.098	1.098
Onttrekking	17.756	17.756	2.858	3.269	3.298	3.469
Saldo	-2.953	-2.953	-1.795	-2.171	-2.200	-2.371

Op dit programma worden onderstaande reserves verantwoord. Het grote verschil tussen de onttrekking en storting in 2024 en 2025 wordt veroorzaakt door de samenvoeging van de reserves Betere Buurten en Nota kapitaalgoederen in de reserve Betere Buurten en Beheerplannen.

Algemene reserve: Geen begrote toevoegingen of onttrekking in 2025.

Reserve Betere buurten en Beheerplannen: Ten laste van deze reserve worden, zoals de naam doet vermoeden, de (kapitaal)lasten voortvloeiend uit de onderdelen Betere Buurten (wonen en economie) en de beheerplannen (leefomgeving en veiligheid) gebracht.

Er wordt in 2025 een bedrag van € 1.063.000 in deze reserve gestort en een bedrag van € 530.000 onttrokken. In de jaren na 2025 wordt de onttrekking steeds groter. Het ingroeimodel waarin de onttrekking aan deze reserve jaarlijks met € 325.000 extra wordt verlaagd, start met ingang van 2026 in plaats van 2025 doordat de kapitaallasten ook een jaar zijn opgeschoven. In onderstaande tabel is de onttrekking vanuit deze reserve opgesplitst weergegeven.

Reservemutatie Betere Buurten en Beheerplannen (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Betere Buurten	473	773	1.135	1.145
Beheerplannen	57	510	1.060	1.537
Exploitatie (ingroeimodel)	0	-325	-650	-975
Totale onttrekking	530	958	1.545	1.707

Reserve dekking kapitaallasten: Uit deze reserve worden de afschrijvingslasten van een aantal onderliggende investeringen onttrokken. In 2025 gaat het hierbij om een bedrag van € 2.259.100. In het meerjarenperspectief daalt de onttrekking, doordat verschillende investeringen dan volledig zijn afgeschreven.

Reserve Grondbedrijf: Het begrote resultaat van het grondbedrijf (grondexploitaties en resultaat beheer) bedraagt over 2025 € 69.000 negatief. Dit bedrag wordt onttrokken aan de reserve Grondbedrijf (zie ook paragraaf 4.2 Overzicht reservemutaties). Dit bedrag is exclusief inkomsten vanuit het pauselandchap Galecopperzoom, deze inkomsten worden toegevoegd aan de reserve bijdrage Merwedelijk en ontwikkeling Groot Merwede (programma Wonen en Economie).

3. Paragrafen

3.1 Lokale heffingen

In deze paragraaf geven wij een overzicht van de geraamde inkomsten van de lokale heffingen en de beleidsuitgangspunten die wij hanteren voor de tarieven. Tevens wordt verduidelijkt hoe de tarieven tot stand komen, waarbij we het uitgangspunt hanteren dat de geraamde baten de lasten niet overstijgen. We schetsen het beeld van de lokale lastendruk en beschrijven het kwijtscheldingsbeleid.

In de raadsvergadering van december krijgt u jaarlijks het tarievenvoorstel aangeboden, met de daarbij behorende belastingverordeningen. Daarin krijgt u, in één overzicht, een beeld van de ontwikkelingen, lastendruk en tariefswijzigingen van de belangrijkste belastingen en rechten. Dat voorstel is de technische uitwerking van de beleidskeuzes die in deze begroting worden voorgesteld.

De raad heeft een grote vrijheid bij het vaststellen van belastingtarieven. Bij retributies mogen de geraamde inkomsten echter niet hoger zijn dan de geraamde uitgaven voor de desbetreffende dienst, winst maken is niet toegestaan. Bij sommige diensten, zoals een uittreksel van de burgerlijke stand of het behandelen van naturalisatieverzoeken gelden landelijke, wettelijk vastgelegde, tarieven. In een aantal gevallen, zoals bij de afgifte van paspoorten en rijbewijzen, gelden maximumtarieven.

Voor deze begroting is het algemene uitgangspunt dat voor de meeste belastingen een inflatiecorrectie is toegepast van 3,25%. Voor de parkeerbelasting worden de uitgangspunten van de parkeerexploitatie gehanteerd (zie [paragraaf 3.7](#)).

Voor de heffingen en rechten is kostendekkendheid van 100% het uitgangspunt. Dat past bij de stelling dat de gebruiker (dan wel vervuiler) betaalt, waardoor hogere lasten niet worden afgewenteld op de overige burgers. Een stijging van het tarief hangt dus samen met de stijging van de lasten.

Onderstaande tabel geeft de opbrengsten uit de heffingen weer, indien van toepassing is rekening gehouden met de areaaluitbreiding.

Onderstaande tabel geeft de opbrengsten uit de heffingen weer. Bedragen X € 1.000

Soort heffing	Programma / thema / product	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Aanpassing tarief (%)
Belastingen					
Onroerendezaakbelasting	Algemene dekkingsmiddelen	21.066	21.207	23.795	13,57%
Roerendezaakbelasting	Algemene dekkingsmiddelen	7	12	12	13,57%
Precariobelasting	Algemene dekkingsmiddelen	273	150	154	3,25%
Parkeerbelasting	Algemene dekkingsmiddelen	1.682	1.740	1.845	10,00%
Toeristenbelasting	Algemene dekkingsmiddelen	88	62	64	3,25%
	Subtotaal belastingen	23.116	23.171	25.870	
Rechten					
Afvalstoffenheffing	Leefomgeving en veiligheid, huisvuil	9.593	9.775	10.344	7,00%
Rioolheffing	Leefomgeving en veiligheid, riolering	5.687	5.905	6.090	3,75%
Begraafrechten	Leefomgeving en veiligheid, begraafplaatsen	408	474	488	3,25%
Leges WABO & Omgevingswet	Wonen en economie	3.516	2.300	2.092	3,25%
Overige leges	Diverse	1.819	1.188	1.227	3,25%
	Subtotaal leges	21.023	19.642	20.241	
Totaal		44.139	42.813	46.111	

Onroerendezaakbelasting (OZB)

De OZB bestaat uit drie onderdelen: een heffing voor eigenaren van woningen, voor eigenaren van niet-woningen en voor gebruikers van niet-woningen. De heffing voor gebruikers van woningen is in 2006 afgeschaft. De OZB is het belangrijkste onderdeel van de gemeentelijk belastinginkomsten (ca. 8% van de totale baten van de gemeente).

Wij stellen u voor om dit jaar de OZB-opbrengst voor woningen (eigenaren) te verhogen met de gebruikelijke inflatiecorrectie van 3,25% en daarbovenop 10% extra (effectief 13,57%). Voor de niet-woningen (eigenaren en gebruikers) wordt voorgesteld het tarief met 5% extra te verhogen bovenop diezelfde inflatiecorrectie. Het tarief voor niet-woningen was hoger dan voor woningen, daarom kiezen wij voor een aangepast percentage. Wij zijn van mening dat dit voorstel passend is omdat we onze burgers en bedrijven nog steeds een hoogwaardig pakket aan voorzieningen bieden en het doorvoeren van deze maatregel op dit moment een belangrijke bijdrage levert voor verbeteren van het gehele meerjarenperspectief. Het tarief in Nieuwegein blijft, ondanks dit voorstel, nog steeds lager dan het landelijk gemiddelde (zie ook [paragraaf 3.1.12](#)).

Naast de inflatiecorrectie is ook de aanpassing van de extra inkomsten als gevolg van areaaluitbreiding conform de Kadernota 2025 verwerkt.

Elk jaar worden nieuwe taxatiewaarden gehanteerd, voor 2025 de waarden per 1 januari 2024. Op dit moment zijn de waardeontwikkelingen nog niet bekend, maar net als bij de vorige taxatierondes is het uitgangspunt dat deze herwaardering op zich geen invloed mag hebben op de totale te realiseren belastingopbrengst. Ook de belastingdruk tussen woningen enerzijds en niet-woningen anderzijds zal hierdoor niet wijzigen. Maar als gevolg van de hertaxatie kan de aanslag per object, afhankelijk van de waardeontwikkeling, natuurlijk wél meer of minder afwijken van het gemiddelde stijgingspercentage.

Roerendezaakbelasting

Voor de roerendezaakbelasting worden dezelfde uitgangspunten gehanteerd als bij de onroerendezaakbelasting, voor 2025 is ook hier een stijgingspercentage toegepast van de inflatiecorrectie (3,25%) en daarbovenop 10% extra.

Precariobelasting

Het tarief wordt voor 2025 verhoogd met het inflatiepercentage van 3,25%.

Parkeerbelasting

Het uurtarief voor de parkeerbelasting (het parkeren op straat) wordt in 2025 verhoogd met 10% ten opzichte van het tarief in 2024.

Toeristenbelasting

Het tarief wordt voor 2025 verhoogd met het inflatiepercentage van 3,25%.

Leges WABO & Omgevingswet

De tarieven voor de dienstverlening binnen het omgevingsrecht (waaronder omgevingsvergunningen voor bouw, sloop en ruimtelijke procedures) hebben zich over een langere periode kostendekkend getoond. Jaarlijks fluctueren de opbrengsten én de lasten, afhankelijk van de grote bouwprojecten die zich jaarlijks aandienen. Bovendien strekken de lasten bij die grote bouwprojecten zich uit over meerdere jaren (toezicht tijdens de uitvoering), terwijl we de baten daarvan in één jaar ontvangen bij het verlenen van de vergunning. De reserve draagt bij aan de egalisatie van de baten en lasten.

Tot 2024 vielen deze inkomsten onder de noemer "Wabo-leges". Per 2024 is de Omgevingswet (inclusief de wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (wkb)) gaan gelden. De legesverordening is per 2024 ingrijpend aangepast op basis van de nieuwe producten, uitgangspunten en terminologieën op basis van "We hanteren het VNG model" aangevuld met lokaal maatwerk. We gaan opnieuw uit van 100% kostendekking als gemiddelde over een periode van meerdere jaren.

Door de wkb zullen de bouwtechnische toets- en toezichttaken stapsgewijs verplaatsen naar private kwaliteitsborgers, te beginnen bij bouwontwikkelingen met een laag risico (gevolgklasse 1). Die stapsgewijze invoering heeft effect op het werkaanbod, de daarmee samenhangende kosten en de 100% dekking door leges die daar tegenover staat. Dat effect is medio 2023 geprognosticeerd in de begrotingscijfers voor 2024 e.v. op basis van ontwerpwetgeving van dat moment. Op een later moment is de besluitvorming hieromtrent gewijzigd wat maakt dat de eerste wkb-stap (veel)

minder groot is. Het moment en de omvang van de volgende wkb-stappen zijn op dit moment nog onvoldoende duidelijk om betrouwbare prognoses te kunnen maken. Ondertussen houdt de hoge bouwconjunctuur aan. Dit geheel maakt het aannemelijk dat de resultaten van 2024 qua kosten én inkomsten hoger zullen liggen dan begroot. Of dit om bijstelling vraagt voor 2025 en verder is op dit moment nog niet te zeggen.

Afvalstoffenheffing

Algemeen

De gemeente heeft de plicht om huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. Ter bestrijding van de daaraan verbonden kosten kan door de gemeente een afvalstoffenheffing worden ingesteld. De afvalstoffenheffing is een retributie waarbij een directe relatie bestaat tussen de heffing en de gemeentelijke activiteit: De afvalstoffenheffing mag ten hoogste kostendekkend zijn. Het beleid van volledige kostendekkendheid zetten wij ook in 2025 voort. Uitgangspunt hiervoor is dat alle directe kosten voor de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval hiervoor in aanmerking worden genomen. Daarnaast worden BTW, personele doorbelasting, overhead, kwijschelding, perceptiekosten BgHu en straatvegen toegerekend. Dit betreft enerzijds kosten welke op andere taakvelden staan en anderzijds kosten (BTW) welke extracomptabel worden toegerekend.

De kosten van overhead worden d.m.v. een opslag op de personele doorbelasting aan de tarieven toegerekend.

De gemeente hanteert een heffingssystematiek met twee tarieven: enerzijds een (lager) tarief voor eenpersoonshuishoudens en anderzijds een (hoger) tarief voor meerpersoonshuishoudens, we passen dit toe omdat een deel van de kosten niet afhankelijk is van de omvang van het huishouden en een ander deel wel. Daarnaast bestaat de mogelijkheid tot het verkrijgen van een extra afvalcontainer van 140l en / of 240l. Het tarief van een eenpersoonshuishouden bedraagt ongeveer 70% van het tarief voor een meerpersoonshuishouden.

Kostenontwikkeling

De lasten van de afvalstoffeninzameling stijgen door een hogere bijdrage aan de RMN, de loon- en prijsindexatie en hogere toe te rekenen BTW. Een interne analyse heeft uitgewezen dat in het verleden een te laag bedrag aan BTW in de kosten is opgenomen. Dit is in deze begroting gecorrigeerd. Dit leidt tot een stijging van de kosten. Het is onontkoombaar om de stijging van de kosten op te vangen zonder stijging van de tarieven. Wel wordt deze stijging voor een deel gedempt door een onttrekking uit de voorziening. Wat resteert is een benodigde tariefverhoging van 7% in 2025.

Tarieven

Het tarief bedraagt in 2025 voor een meerpersoonshuishouden € 388 (2024 € 362) en voor een eenpersoonshuishouden € 270 (2024 € 252). Daarnaast worden voor aanvullende diensten - zoals het hebben van een extra container - aparte tarieven in rekening gebracht.

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke lasten worden toegerekend aan het tarief.

	Taakveld (bedragen in €)	2025	2026	2027	2028
7.3	Afval directe kosten	8.365.220	8.657.280	8.870.780	9.103.190
7.3	Afval directe inkomsten	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
	Netto kosten	8.265.220	8.557.280	8.770.780	9.003.190
2.1	Verkeer en vervoer	401.000	424.500	436.700	446.100
6.3	Inkomensregelingen	563.300	571.500	581.700	597.700
0.4	Overhead	121.800	126.200	132.200	137.500
0.64	Belastingen overig	145.900	149.800	153.600	157.100
	Personele doorbelasting	159.600	165.500	173.400	180.300
	BTW	1.760.000	1.821.000	1.864.200	1.911.400
	Lasten totaal	11.416.820	11.815.780	12.112.580	12.433.290
	Opbrengst afvalstoffenheffing	-10.344.300	-11.229.900	-12.166.400	-12.456.000
	Mutatie voorziening	-1.072.520	-585.880	53.820	22.710
	Saldo	-	-	-	-
	Kostendekkendheid	91%	95%	100%	100%

Rioolheffing

Algemeen

Ter dekking van de kosten die de gemeente maakt voor de uitvoering van watertaken heft de gemeente rioolheffing. Er is voor 2024 -2027 een Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) 2024-2027 opgesteld. De rioolheffing is een retributie waarbij een directe relatie bestaat tussen de heffing en de gemeentelijke activiteit. In dit geval betekent dit dat de belastingplichtige een heffing betaalt omdat het perceel waarvoor de heffing wordt berekend direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering.

De rioolheffing mag ten hoogste kostendekkend zijn. Uitgangspunt hiervoor is dat naast alle directe kosten die hiervoor in aanmerking worden genomen, ook indirecte kosten worden toegerekend. Zo worden BTW, personele inzet, overhead (opslagpercentage), kwijschelding, perceptiekosten BgHu en straatvegen toegerekend. Dit betreft enerzijds kosten welke op andere taakvelden staan en anderzijds kosten (BTW) welke extracomptabel worden toegerekend.

Vanuit het principe dat de vervuiler betaalt wordt de gebruiker van het perceel aangeslagen, niet de eigenaar. Er wordt een vastrecht geheven met daarnaast, bij een waterverbruik van jaarlijks meer dan 300 m³, een toeslag per m³ boven de 300m³. Dat betreft slechts enkele procenten van het totaal aantal aansluitingen. Om toch een eenvoudige differentiatie te kunnen aanbrengen bij de huishoudens wordt onderscheid gemaakt tussen één- en meerpersoonshuishoudens, waarbij het tarief van een eenpersoonshuishouden ongeveer 70% bedraagt van het tarief voor een meerpersoonshuishouden.

Kostenontwikkeling

Bij de kostenontwikkeling is als uitgangspunt genomen de inflatie vanuit het Centraal Economisch Plan (CEP). Daarnaast zijn de toe te rekenen kosten individueel gezien. Daar waar nodig zijn de

kosten bijgesteld op basis van de meest actuele inzichten. De stijging van het tarief komt hiermee voor 2025 op 3,75%.

Tarieven

Voor 2025 bedraagt het tarief voor een meerpersoonshuishouden € 204,51 (2024 € 197,12) en voor een eenpersoonshuishouden € 143,13 (2024 € 137,76).

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke lasten worden toegerekend aan het tarief.

	Taakveld (bedragen in €)	2025	2026	2027	2028
7.2	Riool directe uitgaven	2.814.340	2.911.230	3.313.570	3.424.310
7.2	Riool directe inkomsten	-86.900	-88.800	-90.500	-92.400
	Netto kosten	2.727.440	2.822.430	3.223.070	3.331.910
2.1	Verkeer en vervoer	534.700	566.000	582.400	594.900
6.3	Inkomensregelingen	315.900	322.600	328.700	335.800
0.4	Overhead	618.700	641.700	672.000	698.300
0.64	Belastingen overig	145.900	149.800	153.600	157.100
	Personele doorbelasting	975.350	1.011.700	1.059.400	1.100.700
	Extracomptabele rente	119.200	86.400	27.300	156.700
	Tractie	58.500	55.200	64.700	78.200
	BTW	606.900	621.000	637.100	649.200
	Lasten totaal	6.102.590	6.276.830	6.748.270	7.102.810
	Opbrengst riolheffing	-6.090.500	-6.235.300	-6.760.100	-6.923.800
	Mutatie voorziening	-12.090	-41.530	11.830	-179.010
	Saldo	-	-	-	-
	Kostendekkendheid	100%	99%	100%	97%

Begraafrechten

Er is geen tarievenegalisatievoorziening voor deze heffing. De voor- of nadelen komen direct ten gunste, dan wel ten laste, van de algemene middelen. Het tarief stijgt met een indexatie van 3,25%.

	Kostendekkend product begraven	Bedrag
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	293.812
0.4	Overhead	194.688
	<i>Lasten totaal</i>	488.500
	Opbrengst lijkbezorgingsrechten	488.500
	<i>Saldo</i>	-
	Kostendekkendheid	100,00%

Overige heffingen

De tarieven van de overige heffingen worden voor 2025 verhoogd met het inflatiepercentage van 3,25%.

Kwijtschelding

Kwijtschelding is mogelijk voor afvalstoffenheffing, rioolheffing, OZB en roerendezaakbelastingen. We hanteren voor kwijtschelding de ruimst mogelijke landelijke normen van de VNG. Daarbij maken we zoveel als mogelijk gebruik van automatische kwijtschelding.

Vergelijking met andere gemeenten

Regionale lastenontwikkeling

In de onderstaande tabel treft u een vergelijking aan van de Nieuwegeinse tarieven 2025 met die van de omliggende gemeenten (jaar 2024). Hieruit blijkt dat zowel de rioolheffing als de OZB onder het landelijk gemiddelde lagen. De tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn ongeveer gelijk aan gemiddelde in de regio.

Overzicht tarieven woonlasten regiogemeenten

Gemeente	Afvalstoffenheffing		Rioolrecht		OZB	Totaal lokale lasten	
	1-persoons	meer-persoons	1-persoons	meer-persoons		1-persoons	meer-persoons
Tarief 2025							
Nieuwegein	270	388	143	205	348	761	941
Tarief 2024							
Nieuwegein	252	362	138	197	307	697	867
IJsselstein	260	501	159	334	330	748	1.164
Houten	197	336	109	186	501	808	1.023
Utrecht	313	425	246	246	475	1.034	1.146
Vijfheerenlanden	349	439	194	194	413	956	1.046
Lopik	280	332	233	317	608	1.121	1.257
Bunnik	208	373	253	253	753	1.214	1.379
Zeist	280	410	190	190	403	872	1.002
De Bilt	192	372	223	223	649	1.065	1.245
Woerden	253	311	294	294	573	1.120	1.178
Baarn	328	486	269	269	527	1.124	1.282
Soest	298	333	226	226	388	912	947
Stichtse Vecht	271	411	206	280	479	957	1.170
Gemiddeld 2024 regio	249	364	196	229	458	902	1.050
Gemiddeld 2024 landelijk	256	325	218	236	449	923	1.010

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

3.2.Financiering

In deze financieringsparagraaf behandelen wij de voornemens voor 2025 op het gebied van het treasurybeleid. Wij gaan onder andere in op de belangrijkste ontwikkelingen en de beleidsvoornemens, de interne rekenrente, de verwachte financieringsbehoefte, de stand van de leningenportefeuille en het risicoprofiel.

Wettelijk kader

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders die gesteld zijn in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido), de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) en de wet Houdbare overheidsfinanciering (wet Hof) .

In de Wet fido staat risicobeheersing en transparantie centraal. Risicobeheersing richt zich op renterisico's, kredietrisico's en valutarisico's (de laatste twee risico's zijn voor de gemeente Nieuwegein nauwelijks of niet van toepassing).

Ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Evenals het afgelopen jaar verwachten we voor de komende beleidsperiode grote investeringen, specifiek binnen het domein van de onderwijshuisvesting, en het beheer van de openbare ruimte. In ons meerjareninvesteringsprogramma hebben we dan ook rekening gehouden met deze toename. Om deze investeringen te kunnen financieren zullen wij in de toekomst leningen aan moeten trekken. De afgelopen periode is het werkelijke investeringsvolume achtergebleven bij de ramingen, dit betekent dat we bij het begin van de begroting 2025 nog voldoende geld 'op de plank hebben liggen' om de investeringen in de eerste jaren te kunnen financieren. Pas vanaf 2027 verwachten we nieuwe leningen te moeten gaan aantrekken. Voor de begroting betekent dit dat de gemiddeld te betalen rente in de eerste jaren maar beperkt gaat stijgen maar dat dit effect zich vanaf 2027 gaat voordoen.

De gemiddelde rente over de nu reeds aangetrokken langlopende geldleningen bedraagt in 2025 1,02%. Dit is een daling ten opzichte van vorig jaar, omdat we nog steeds profiteren van leningen die we in het verleden goedkoop hebben kunnen aantrekken, en waartegen over leningen met hoge rente inmiddels zijn afgelost. Dit leidt tot een financieel voordeel in het meerjarenperspectief ten opzichte van de afgelopen begrotingen.

Ter afdekking van het risico van verder stijgende rentepercentages houden we in de begroting rekening met een oplopend rentepercentage voor langlopende leningen. We gaan hier voorzichtigheidshalve uit van rente voor nieuw aan te trekken langlopende leningen van 3,6% vanaf 2025 en verder. Indien nodig maken we ook gebruik ook van leningen met een korte looptijd, de kasgeldleningen. Dit uiteraard binnen de grenzen van de wettelijk toegestane norm, de kasgeldlimiet.

In Nieuwegein hanteren we alleen totaalfinanciering, we maken géén gebruik van projectfinanciering (waarbij voor specifieke projecten expliciet financiering wordt aangetrokken en de rente daarvan rechtstreeks wordt toegerekend aan het betreffende project).

Interne rekenrente / omslagrente

Conform BBV werken we binnen Nieuwegein met een interne rekenrente (de omslagrente).

Dit houdt in dat de rente die we betalen over aangetrokken leningen worden doorbelast aan alle vaste activa en kostendekkende producten: de zogenaamde omslagrente. Deze omslagrente wordt

berekend door de werkelijke rentelasten te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa, inclusief voorraad grond die integraal zijn gefinancierd. Dit rentepercentage is derhalve gekoppeld aan de werkelijke rentelasten, maar ligt altijd lager dan het gemiddelde percentage van de daadwerkelijk betaalde rente (1,02%), aangezien er geen rente over de eigen financieringsmiddelen wordt toegerekend.

De omslagrente is voor 2025 bepaald op 0,5%. Voor de jaren daarna verwachten we een stijgende rente, voor 2026 is deze nog op 0,5% ingeschat, en voor de jaren 2027 en 2028 verwachten we een stijging naar 1%.

Renteschema

Conform vereisten van de BBV geven we in het renteschema de vergelijking weer tussen welke rentekosten werkelijk worden gemaakt (werkelijk betaald en ontvangen rente) en de rente die intern wordt doorbelast (naar de investeringen en interne verrekeningen met bijvoorbeeld het grondbedrijf). De afwijking tussen de werkelijk te betalen rente en de omslagrente komt naar voren in het renteschema. Het renteschema geeft dus de afwijking aan tussen de werkelijke betaalde (en ontvangen) rente en het bedrag dat als rente is doorbelast in de kapitaallasten. Het resterende verschil valt als resultaat vrij op het product treasury. Onderstaand het renteschema 2025 zoals door de commissie BBV is aanbevolen:

Renteschema 2025		
a+b	Externe rentelasten over kort en lange financiering minus externe rentebaten over korte en lange financiering	1.404
c	Rente doorberekend aan grondexploitatie	-184
d	Rente projectfinanciering	0
	Rente doorverstrekte leningen	-47
	Rente eigen vermogen	0
	Rente voorzieningen	0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	1.173
e	Totaal aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	2.106
f	Renteresultaat op het taakveld treasury	-933

Uit de tabel komt naar voren dat we meer rente toerekenen aan de investeringen, dan op grond van de werkelijke rentelasten vereist is. Dit komt door de verplichte wijze van toerekening van rentekosten aan de investeringen. Hierbij wordt een vast rentepercentage bepaald (in dit geval 0,5%) waarmee de boekwaarde van de investeringen wordt belast. Dit is een afgerond percentage: in de praktijk ligt dat percentage iets lager, maar conform BBV-regeling wordt dit afgerond.

Financieringsbehoefte en schuldpositie

Op basis van de huidige leningenportefeuille en deze meerjarenbegroting ontstaat onderstaande financieringsbehoefte. Hierbij wordt aangetekend dat één en ander mede afhankelijk is van het tempo van uitvoering van geplande investeringen.

Bedragen x € 1.000 per 31-12	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Omvang totale leningenportefeuille	178.000	178.000	163.000	163.000	213.000	228.000
Rentelasten	2.600	2.000	1.660	1.400	2.360	3.650
gemiddelde rentepercentage	1,54%	1,14%	1,02%	0,87%	1,11%	1,6%

Op basis van die aannames groeit de schuldpositie de komende jaren van € 178 miljoen naar € 228 miljoen. Zie voor een toelichting van de financiële kengetallen de [paragraaf Weerstandsvermogen](#).

Risicoprofiel

Renterisico en kasgeld

Onder renterisico wordt verstaan de mate waarin het saldo van de rentelasten en de rentebaten verandert als gevolg van wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen.

Ter beheersing van het renterisico op kortlopende schulden is in de Wet fido de kasgeldlimiet opgenomen. Deze limiet (8,5% van het begrotingstotaal) is ingesteld om te voorkomen dat gemeenten te veel kort geld lenen, waardoor bij een sterke stijging van de rente de rentelasten ineens sterk zouden toenemen. Voor Nieuwegein bedraagt de kasgeldlimiet voor 2025 ongeveer € 23 miljoen. Deze limiet zal naar verwachting niet worden bereikt, de focus ligt op het afsluiten van langlopende leningen om het renterisico te beperken. In de begroting gaan we voorzichtigheidshalve ook uit van een minimaal bedrag aan kasgeldleningen.

Ter beheersing van het renterisico op langlopende schulden is de renterisiconorm ingesteld. Deze norm beoogt een zodanige opbouw van de leningenportefeuille dat het renterisico als gevolg van rente-aanpassing en herfinanciering van leningen wordt beperkt. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Dat betekent dat in enig jaar 20% van het begrotingstotaal mag worden vernieuwd (herfinanciering en/of renteherziening).

Voor Nieuwegein bedraagt deze norm in 2025 ruim € 55 miljoen, terwijl er de komende jaren voor een bedrag van € 15 miljoen (2025), respectievelijk € 5.000.000 (2028) moet worden afgelost. Ook voor de jaren erna kunnen we aan deze norm voldoen, omdat er bij de opbouw van de portefeuille is gestreefd naar voldoende spreiding in vervaldata.

Kredietrisico

De omvang van de portefeuille Lang belegde gelden van de gemeente zal in 2025 circa € 8 miljoen bedragen. De portefeuille bestaat grotendeels uit verstrekte startersleningen en daarnaast een lening aan een tweetal kleinere lokale instellingen uit oogpunt van maatschappelijk nut. De risico's op deze beleggingen zijn bijzonder laag. Ook op de eerstgenoemde, voor de startersleningen geldt namelijk ook de Nationale Hypotheekgarantie. Behoudens kleinere uitzettingen uit oogpunt van maatschappelijk nut mogen vanaf eind 2013 overtollige gelden alleen nog maar bij het Rijk of lagere overheden worden belegd. Het risico van dat laatste is natuurlijk minimaal. Daarnaast is er een kredietrisico op uitstaande overige vorderingen, we schatten dit risico laag is vanwege de genomen interne beheersingsmaatregelen.

Wet HOF

Het overheidssaldo of EMU-saldo is binnen de Europese Unie een belangrijke indicator voor de gezondheid van de overheidsfinanciën. Het EMU-saldo geeft het saldo van de inkomende en uitgaande geldstromen die daadwerkelijk in het kalenderjaar hebben plaatsgevonden. Dit is de

wijze waarop de landen in de Eurozone hun EMU-saldo berekenen en waarover begrotingsafspraken zijn gemaakt (3%-norm). Het is wel van belang om het EMU-saldo in de juiste context te zien. Gemeenten maken voor hun boekhouding gebruik van een stelsel van baten en lasten. Hierdoor zegt het EMU-saldo van één jaar relatief weinig, omdat de uitgaven voor investeringen bijvoorbeeld in één jaar leiden tot een uitgave, maar in de exploitatie via de kapitaallasten leiden tot meerjarige lasten. Ook gaan in dit saldo toevoegingen aan voorzieningen ten laste van het resultaat, maar wordt de feitelijke uitgave pas gedaan bij besteding van de voorziening.

Ontwikkeling EMU saldo	Begroting 2024 *	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (BBV Art 17c)	-5.766	-88	-4.542	-4.072	-5.016
Mutatie (im)materiele vaste activa	11.480	23.543	21.224	38.377	10.976
Mutatie voorzieningen	5.646	-160	-444	475	686
Mutatie voorraden en onderhandenwerk	2.297	1.925	9.723	-5.274	-5.216
Verwachte boekwinst verkoop effecten en mva					
Berekend EMU saldo	13.657	25.220	25.961	29.506	1.430

* t/m Bestuursrapportage

3.3 Weerstandsvermogen, risicobeheersing & kengetallen

Voor een goed inzicht in onze financiële positie is het van belang om inzicht te krijgen in de potentiële mee- en tegenvallers (risico's) en in onze mogelijkheden om deze tegenvallers op te vangen (= de weerstandscapaciteit). Dit inzicht geeft een beeld van de robuustheid van onze financiële situatie. Naast het verkrijgen van inzicht in de financiële weerbaarheid, proberen wij met het uitvoeren van risicomanagement een voortschrijdend en structureel inzicht te krijgen in de risico's die we lopen bij het behalen van de doelstellingen van de organisatie.

Voor de beoordeling van ons weerstandsvermogen zijn twee elementen van belang:

- De weerstandscapaciteit: de middelen en mogelijkheden waarover wij (kunnen) beschikken om niet-begrote, onvoorziene kosten (risico's) te dekken.
- De risico's: risico's van materiële betekenis waarvoor geen maatregelen, in de vorm van bijvoorbeeld een verzekering of voorziening, zijn getroffen.

Twee maal per jaar, bij de programmabegroting en bij de jaarstukken, actualiseren we onze risico's en beoordelen we in hoeverre ons weerstandsvermogen toereikend is. Dit doen we aan hand van de gestelde kaders uit de nota risicomanagement en weerstandsvermogen. De beschikbare weerstandscapaciteit zoals deze volgt uit deze begroting zetten we af tegen de geactualiseerde en gekwantificeerde risico-inventarisatie per september 2024.

In deze paragraaf gaan wij achtereenvolgens in op de beschikbare weerstandscapaciteit en de wijze waarop deze is berekend, de benodigde weerstandscapaciteit en het risicoprofiel waarop dit is gebaseerd en de relatie tussen de benodigde en de beschikbare weerstandscapaciteit. Tot slot gaan we in op een aantal financiële kengetallen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Tot de weerstandscapaciteit van de gemeente worden gerekend:

- De algemene reserves
- De onbenutte belastingcapaciteit OZB
- De begrotingsruimte

Algemene reserves

Onder onze algemene reserves verstaan we de algemene reserve en de reserve Grondbedrijf. De verwachte omvang van de algemene reserve per 1 januari 2025 bedraagt, op basis van voorliggende begrotingscijfers, € 15,3 miljoen. De verwachte omvang van de reserve grondbedrijf bedraagt € 32,7 miljoen.

De onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de extra ruimte die we hebben om de belastinginkomsten te maximaliseren. In de nota risicomanagement en weerstandsvermogen is vastgelegd dat we hiervoor de ruimte hanteren die er is ten opzichte van de artikel 12 normen voor een redelijk belastingpeil. Deze berekening wordt ook door veel andere gemeenten gehanteerd. Uit deze berekeningen blijkt dat in Nieuwegein geen sprake meer is van onbenutte belastingcapaciteit. Hierbij is de geraamde OZB-opbrengst voor 2025 afgezet tegen de opbrengst die verwacht mag worden in 2025 wanneer het redelijk peil uit de meicirculaire zou worden toegepast op de WOZ-waarden voor woningen en niet woningen (peildatum 1-1-2023 met indexatie 3,5% voor woningen en 1,25% niet-woningen).

Het ontbreken van onbenutte belastingcapaciteit hangt samen met het kostendekkend maken van de tarieven en het voorstel om de tarieven OZB extra te verhogen met 10% voor woningen en 5% voor niet-woningen. Voor de differentiatie is gekozen om het al hoge tarief voor niet-woningen, dat in de loop der jaren is ontstaan, ietwat te matigen. Dit hoge tarief veroorzaakt ook dat de gemeente geen onbenutte belastingcapaciteit meer heeft, terwijl de lokale lasten voor inwoners nog steeds gemiddeld zijn.

Begrotingsruimte

Het begrote resultaat van deze begroting is € 2,0 miljoen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Op grond van bovengenoemde uitgangspunten bedraagt de beschikbare weerstandscapaciteit per 1 januari 2025 naar verwachting € 50,0 miljoen.

Benodigde weerstandscapaciteit

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen moet de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet worden tegen de risico's. Het totale ingeschatte maximale gevolg op basis van kansberekening van alle geïnventariseerde risico's bedraagt afgerond € 72,8 miljoen. Door de maximale gevolgen van de individuele risico's bij elkaar op te tellen ontstaat een te negatief oordeel over het weerstandsvermogen. Het is immers vrijwel zeker dat niet alle risico's zich tegelijkertijd voor zullen doen. Daarnaast zal niet ieder risico zich daadwerkelijk in de maximale omvang voordoen. Om deze overschatting van risico's te voorkomen is gebruik gemaakt van risicosimulatie (de Monte Carlo methode). In de nota risicomangement en weerstandsvermogen is vastgesteld dat voor de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit wordt uitgegaan van een risicosimulatie waarbij een zekerheidspercentage van 90% wordt gehanteerd. Uit de uitgevoerde risicosimulatie volgt dat met 90% zekerheid een bedrag van € 13,0 miljoen voldoende is om alle risico's van de gemeente te kunnen afdekken (de benodigde weerstandscapaciteit).

Risicoprofiel

Er zijn gemeentebreed vele risico's in beeld. Dit betreft niet alleen financiële risico's, maar ook bijvoorbeeld juridische, personele en imago-risico's. Daarnaast zijn risico's niet alleen negatief, er kunnen zich ook positieve risico's voordoen, oftewel kansen.

In onderstaande tabel presenteren wij alleen de belangrijkste financiële risico's voor wat betreft kans en gevolg. In de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit zijn uiteraard alle financiële risico's meegenomen.

De totale omvang van de benodigde weerstandscapaciteit berekend op basis van kansberekening, terwijl in het hieronder opgenomen staatje de maximale omvang van individuele risico's is opgenomen. Een vergelijking van deze bedragen is derhalve niet relevant.

Belangrijkste financiële risico's

Risico	Kans	Maximaal financieel gevolg
Risico's grondexploitatie*	divers	€ 29.200.000
Onzekerheden algemene uitkering uit het gemeentefonds	divers	€ 2.500.000
Kostenontwikkelingen in sociaal domein in relatie tot aanvullende middelen vanuit het Rijk	50%	€ 2.500.000
Risico's personeel	50%	€ 800.000

** Dit betreft de uitkomst van de afzonderlijk voor deze exploitaties uitgevoerde inventarisatie en de daarop toegepaste risicosimulatie naar de stand van 1 september 2024.*

Toelichting op de belangrijkste risico's:

De grootste risico's waar de gemeente Nieuwegein mee wordt geconfronteerd zijn al jaren min of meer dezelfde. De risico's in het grondbedrijf staan daarbij qua omvang op 1. We zien dat het mogelijke financiële gevolg de afgelopen periode is toegenomen als gevolg van de toenemende onzekerheden in de markt en economie.

Ook niet nieuw zijn de risico's die samenhangen met de middelen die vanuit het Rijk ontvangen worden. Inmiddels is wel duidelijk langs welke lijn de algemene uitkering wordt bepaald en hoe de omvang van het Gemeentefonds zich ontwikkelt. Nog niet duidelijk is hoe dit zich verhoudt tot de reguliere kostenontwikkeling binnen de gemeente. Met andere woorden komen we wel uit. Het risico op flinke mee- of tegenvallers binnen een begrotingsjaar is wel nagenoeg verdwenen. Verder is nog steeds onzeker hoe de nieuwe verdeelsystematiek voor Nieuwegein definitief uitpakt. Dat wij een nadeelgemeente zijn, dat is inmiddels wel zeker.

Wat betreft de kosten voor jeugdzorg en WMO zien wij voor de komende jaren een fors risico. Prognoses lijken te wijzen op een flinke stijging. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan een set van maatregelen om die kostenstijging terug te dringen. Vooralsnog is het te onzeker om hier harde bedragen voor te ramen en daarom is het risico opgenomen in deze paragraaf. Dat geldt overigens ook voor het positieve saldo waarmee de begroting 2025 op dit moment sluit en dat meegerekend wordt bij het bepalen van het beschikbare weerstandsvermogen.

Tot slot benoemen wij de risico's op het terrein van personeel. Dit betreft het ziekteverzuim en de krapte op de arbeidsmarkt. In beide gevallen wel een risico dat kleiner lijkt te worden. Maar desalniettemin aandacht blijft vragen.

Ratio weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt de ratio voor het weerstandsvermogen.

Verwachte stand per 1 januari 2025

Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 50.000.000	= 3,8
Benodigde weerstandscapaciteit	€ 13.000.000	

In de nota Risicomanagement is vastgelegd dat we streven naar een beschikbaar weerstandsvermogen dat tenminste ruim voldoende is. Dit betekent een ratio weerstandsvermogen boven de 1,4. De ratio weerstandsvermogen ligt hier fors boven. De ratio is nagenoeg gelijk aan die in de begroting 2024 (3,7).

Financiële kengetallen

Sinds 2015 is in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) een aantal financiële kengetallen voorgeschreven in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Deze kengetallen zijn bedoeld om inzicht te geven in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeente. Hiermee krijgt de raad gemakkelijker inzicht in de financiële positie van de gemeente en in de

baten en lasten. Deze kengetallen vormen een verbinding tussen de verschillende aspecten die de raad in de beoordeling van de financiële positie kan betrekken om daar een verantwoord oordeel over te kunnen geven. De kengetallen leveren daarmee ook een bijdrage aan de kaderstellende en controlerende rol.

Hieronder presenteren wij de kengetallen van Nieuwegein over rekening 2022, begroting 2023 en begroting 2024 t/m 2027.

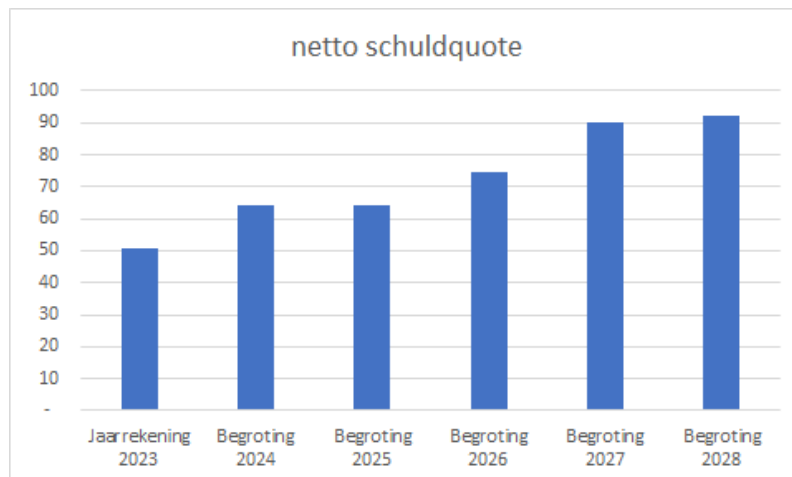
	Jaar-rekening 2022	Jaar-rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Netto Schuld quote	46	51	64	64	74	90	92
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	50	55	69	70	80	96	97
Solvabiliteitsratio	29%	30%	27%	26%	23%	21%	21%
Structurele exploitatieruimte	0,36%	-0,99%	2,18%	1,47%	-1,03%	-0,81%	-1,41%
Kengetal grondexploitatie	6,2	7,15	5,75	8,09	11,14	9,72	7,72
Belastingcapaciteit	90%	90%	89%	93%	93%	93%	93%

Hieronder lichten wij de kengetallen toe.

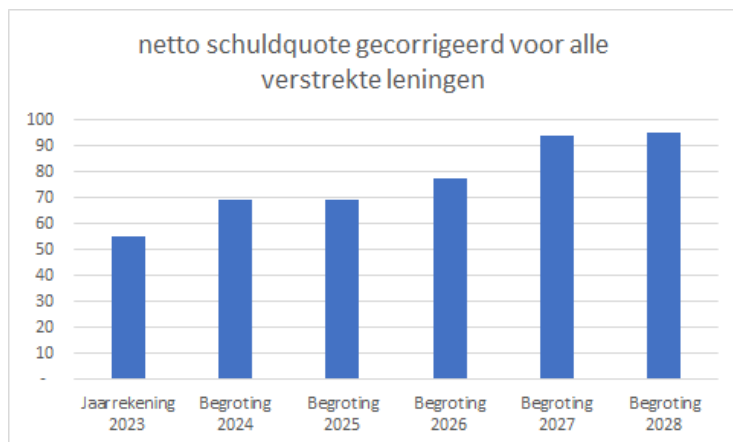
Netto schuldquote:

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen (baten). Het geeft hiermee een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Hoe lager de netto-schuldquote is, des te beter.

De komende jaren zien we door een toename van de investeringen, die worden gefinancierd door leningen, een oplopende schuldquote. Er sprake van een gemiddeld risicoprofiel als deze schuldquote ligt tussen 90% en 130%. Wij hebben in de eerste jaren nog een gunstige ratio maar zien wel een stijgende trend, dit wordt vooral veroorzaakt door de komende investeringsopgave die we vanaf 2027 meer gaan financieren met leningen.

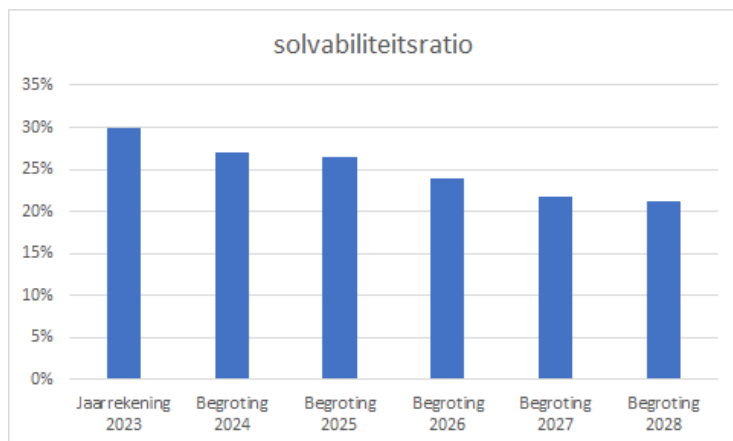
Netto schuldquote gecorrigeerd voor doorgeleverde leningen

Solvabiliteitsratio

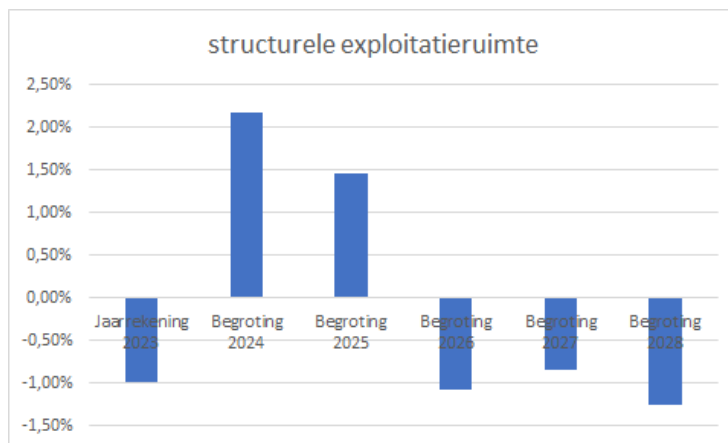
Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio is, des te beter.

Als signaalwaarde voor de solvabiliteitsratio geldt een percentage van 20%. De ratio daalt in de komende jaren, door de toename aan investeringen gekoppeld aan een afname van de reserves en nadert de signaalwaarde in 2028.

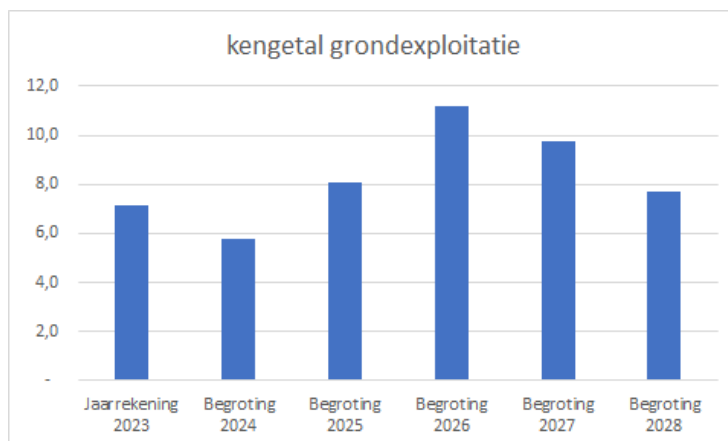
Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de verhouding tussen structurele baten en structurele lasten in vergelijking met de totale baten. Bij een positief getal zijn de structurele baten hoger dan de structurele lasten, verder geldt, hoe hoger dit kengetal is, des te beter. De eerste jaren is de structurele exploitatieruimte positief, vanaf 2026 wordt deze negatief: de structurele baten zijn lager dan de structurele lasten.

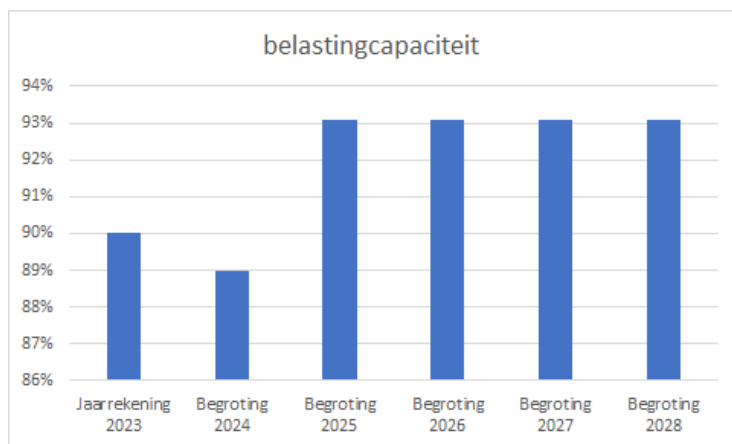
Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Bij dit kengetal geldt dat hoe lager deze is, des te minder risico we als gemeente lopen. We hebben nog steeds, ten opzichte van onze baten, weinig grondvoorraad. Hierdoor lopen we weinig risico.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Het kengetal belastingcapaciteit vergelijkt de woonlasten (OZB, rioolheffing, afvalstoffenheffing) van een gemiddeld gezin in Nieuwegein over 2025 met landelijke cijfers. Deze landelijke cijfers zijn gebaseerd op gegevens over 2024. In vergelijking hiermee ligt de belastingcapaciteit onder het gemiddelde in Nederland: onze tarieven in 2024 riolering, afval en OZB bedroegen 867 euro, het landelijke gemiddelde tarief was 1.010 euro, Ons tarief voor 2025 bedraagt 941 euro.

3.4.Onderhoud kapitaalgoederen

Nota kapitaalgoederen Openbaar Domein

In 2023 is de [Nota kapitaalgoederen Openbare Ruimte 2024-2027](#) vastgesteld, met daarin een onderscheid tussen investeringen, groot onderhoud en klein onderhoud. De beheerplannen 2024-2027 vormen de basis van deze nota kapitaalgoederen. Deze beheerplannen zijn opgebouwd volgens de principes van asset management.

Concreet zijn in deze nota opgenomen: de kapitaalgoederen openbare ruimte voor zover in beheer bij de gemeente Nieuwegein. Het betreft de disciplines:

- Wegen
- Civiele kunstwerken
- Weg- en straatmeubilair
- Riolering en baggeren
- Openbaar groen
- Spelen en bewegen
- Verkeersregelininstallaties

Het onderdeel riolering wordt in deze actualisatie meegenomen in de vorm van het [Gemeentelijk Rioleringsplan 2024-2027 \(GRP\)](#). In het GRP bepalen wij de benodigde middelen, en deze vormen hiermee de basis voor de hoogte van de rioolheffing.

Voor openbare verlichting hebben we een uitzondering gemaakt. Het huidige beheer- en onderhoudscontract met de marktpartij loopt eind 2024 af. In 2024 wordt het beheer en onderhoud het periode 2025- 2029 aanbesteed. Ook is in 2024 een notitie opgesteld met scenario's voor de exploitatie van de openbare verlichting 2025-2027. Dit is een eerste doorkijk met budget en wat er wordt verwacht (raadsinformatiebrief [2024-183](#)).

De gemeente Nieuwegein heeft ook kapitaalgoederen die geen onderdeel uitmaken van deze nota kapitaalgoederen Openbaar Domein. Deze worden niet vanuit de gelden voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte gefinancierd. Het betreft:

- Maatschappelijk vastgoed (verantwoordelijkheid afdeling Support)
- Parkeren (geregeld via parkeerexploitaties (PEX))
- Afval en grondstoffen (geregeld via Reinigingsdienst Midden Nederland (RMN))
- Tractie (vervanging van machines en auto's is geregeld via het meerjarig investeringsplan)

Kapitaalgoederen Openbaar Domein

Kapitaalgoederen vormen de infrastructuur van de openbare ruimte (zoals wegen, groen, civiele kunstwerken (bijvoorbeeld: bruggen, tunnels), lichtmasten, verkeerslichten en speelvoorzieningen. Na aanleg vergt deze infrastructuur beheer en regelmatig onderhoud en dat kost geld. Het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen is belangrijk omdat het publieke ruimte betreft en dus directe invloed heeft op de aantrekkelijkheid en veiligheid van het woon-, leef- en werkklimaat in de stad. De kapitaalgoederen vertegenwoordigen een substantieel deel van het gemeentekapitaal. Goed beheer en onderhoud van deze kapitaalgoederen is belangrijk. Zowel vanuit het oogpunt van de gebruikers als vanuit een financieel perspectief. Nieuwegein is inmiddels 53 jaar oud en is een mix van een ontwikkel- een beheergemeente. Deze mix maakt dat het beheer - en daarmee de uitstraling van de stad - een grotere invloed heeft gekregen op de identiteit van de Nieuwegein.

Financieel beheer onderhoud kapitaalgoederen

Met ingang van 2017 is op grond van het BBV een strikt onderscheid gemaakt tussen investeringen, groot onderhoud en regulier onderhoud. Waar voorheen grote investeringen nog uit een voorziening werden betaald en niet werden geactiveerd, is dit nu niet meer toegestaan. Investerings worden geactiveerd en leiden tot kapitaallasten in de begroting. Het reguliere (groot) onderhoud wordt betaald uit jaarlijkse exploitatiebudgetten. Indien de jaarlijkse (groot) onderhoudskosten per jaar sterk fluctueren, dan wordt hier een onderhoudsvoorziening voor getroffen met als doel het egaliseren van de kosten. Binnen het Openbaar Domein is er alleen voor onderhoud Civiele Kunstwerken nog een onderhoudsvoorziening aanwezig. Zie onderstaand onder het kopje "Onderhoudsvoorziening Civiele kunstwerken".

Voor een samenvatting van de opgave binnen de openbare ruimte voor de beheerperiode 2024-2027, uitgesplitst per beheerdomein, wordt verwezen naar hoofdstuk 4 van de [Nota kapitaalgoederen Openbare Ruimte 2024-2027](#). Er wordt stilgestaan bij de ambitie, algemene functie, arealen, huidige kwaliteit, geplande beheer- en onderhoudsmaatregelen en financiën in de periode 2024-2027.

Voor gedetailleerdere financiële overzichten wordt verwezen naar hoofdstuk 5 van de [Nota kapitaalgoederen Openbare Ruimte 2024-2027](#) en de (bijlagen in de) afzonderlijke beheerplannen. Per beheerplan zijn detailoverzichten opgesteld met de benodigde vervangings- en levensduurverlengende investeringen.

Totaal Vervangings- en levensduur verlengende investeringen voor de komende jaren op basis van de onderliggende beheerplannen.

Investerings :	Periode beheerplan				Doorkijk nieuwe periode beheerplannen			
bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Spelen en Bewegen	718	773	975	197	329	329	329	329
Openbaar Groen	923	923	923	923	923	923	923	923
Civiele kunstwerken*	1.031	943	390	341	603	603	603	603
Beschoeiingen	318	318	318	318	318	318	318	318
Vervangingsinvesteringen (40 jr)	2.680	1.137	301	0	1.096	1.096	1.096	1.096
Levensduurverlengende investeringen (20 jr)	3.513	3.699	5.781	4.839	4.384	4.384	4.384	4.384
Wegen	6.192	4.836	6.083	4.839	5.480	5.480	5.480	5.480
Weg- en straatmeubilair	334	334	334	334	334	334	334	334
Verkeersregelinstallaties (VRI)	956	785	0	0	0	0	187	131
Totaal investeringen (incl VAT kosten)**	10.473	8.912	9.024	6.952	7.987	7.987	8.173	8.118

* Exclusief al lopende projecten waarvoor huidige kredieten beschikbaar zijn, maar doorlopen naar 2024 en 2025.

** De VAT kosten zijn berekend als een vaste percentage (9,6%) van het investeringsbedrag (personele inzet voor voorbereiding, administratie en toezicht). Alleen over de investeringen voor Verkeersregelinstallaties worden geen VAT kosten berekend.

Totaal investeringen per jaar op basis van GRP:

Beheerplan	2024	2025	2026	2027
Investerings (incl VAT kosten)	€ 2.214	€ 2.433	€ 2.039	€ 2.039

Onderhoudsvoorziening Civiele Kunstwerken.

Groot onderhoud doet zich als gevolg van slijtage en veroudering pas na een langere periode van gebruik voor. Het gaat hier om ingrijpende maatregelen die in de levensduur van een civiel kunstwerk maar een beperkt aantal keer voorkomen. Onderstaande tabel toont de kosten voor het groot onderhoud aan de civiele kunstwerken. Het saldo van de onderhoudsvoorziening Civiele Kunstwerken was per 1-1-2024 bijna € 2 miljoen.

Onderhoudsvoorziening Civiele kunstwerken	2025
Kunstwerkobjecttypes	€ 571.300
Liften/roltrappen	€ 29.000
Dotatie voorziening	€ -550.000
Mutatiesaldo voorziening begroting 2025	€ 50.300

Bron: Beheerplan Civiele kunstwerken 2024-2027

Kapitaalgoederen maatschappelijk vastgoed

In de Nota Kapitaalgoederen onderdeel gemeentelijk maatschappelijk vastgoed 2024 - 2027 is inzichtelijk gemaakt wat de kwaliteitsambities voor het maatschappelijk vastgoed zijn, welk beheer en onderhoud daarvoor moet worden uitgevoerd, en welke financiële middelen daarvoor nodig zijn. Hierin zijn nog niet de plannen voor de verduurzamingsopgave van het gemeentelijk vastgoed opgenomen. Voor het Stadshuis, Gemeentewerf en theater DE KOM worden plannen ontwikkeld voor vergaande verduurzaming, de financiële effecten daarvan zijn nog niet verwerkt in deze begroting. Deze voorstellen worden separaat aan de raad voorgelegd.

Overzicht maatschappelijk vastgoed

	Gemeentelijk vastgoed	Aantal gebouwen	Vloer-oppervlakte m2	Verzekerde herbouwwaarde (x € 1.000)
1	Stadshuis	1	12.529	58.720
2	Theater	1	7.500	32.730
3	Sportgebouwen	15	10.182	17.210
4	Schoolgebouwen*	26	48.327	32.850
5	Overigen gebouwen	24	12.030	23.240
	Totaal	67	90.568	164.750

* Van de 26 scholen zijn 7 schoolcomplexen en 3 vrijstaande schoolgebouwen eigendom van de gemeente. Bij de overige schoolgebouwen zijn de desbetreffende schoolbesturen juridisch eigenaar.

Vanuit de reguliere vastgoedexploitaties van het gemeentelijk vastgoed wordt ten behoeve van het onderhoud voor elk gebouw gedoteerd aan één van de 5 onderhoudsvoorzieningen:

	Kapitaalgoed / voorziening	Geplande uitgaven groot onderhoud 2025	Geplande investerings 2025	Dotatie 2025
1	Stadshuis	9.600	272.500	221.700
2	Theater	133.000	702.900	152.300
3	Sportgebouwen en sportvelden	548.000	0	534.600
4	Schoolgebouwen buurtpleinen	252.000	0	208.600
5	Overigen gebouwen	591.000	342.000	489.600
6	Verduurzaming	0	0	60.800
	Totaal	1.606.800	3.207.000	1.667.600

De dotaties zijn gebaseerd op het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Voor elk gebouw is een MJOP op basis van conditiemeting conform NEN2767 opgesteld. De jaarlijkse dotaties zijn het gemiddelde bedrag per jaar van de totale onderhoudskosten over 10 jaar van elk gebouw.

De vervangingsinvesteringen zijn opgenomen in het Meerjaren InvesteringsPlan (MIP) 2024.

In detail zijn deze opgenomen in hoofdstuk 4.7 Overzicht investeringen.

Kapitaalgoed	Beleidskader / looptijd	Kwaliteitsniveau / ambitie
Representatieve en relatief jonge gebouwen: • Stadshuis • Theater De Kom • Brede School De Lotus • Gemeentewerf • Brandweerkazerne-Z	Nota Kapitaalgoederen 2024-2027 onderdeel gemeentelijk maatschappelijk vastgoed MJOP's voor periode 2024 t/m 2033	Ten minste conditie 2 cf. NEN2767 (de kwaliteit is goed of beter)
Overige gebouwen	Nota Kapitaalgoederen 2024-2027 onderdeel gemeentelijk maatschappelijk vastgoed MJOP's voor periode 2024 t/m 2033	Ten minste conditie 3 cf. NEN2767 (de kwaliteit is redelijk of beter)

Financiële consequenties en vertaling naar de begroting

De onderhoudsvoorzieningen zijn gevormd om de kosten voor het groot (planmatig) technisch onderhoud van het vastgoed door de jaren heen te kunnen egaliseren. Voor elk gebouw is er een MJOP met een planhorizon van 10 jaar. Bij de berekening van de dotaties is met de niet-verrekenbare BTW en een gemiddelde (cumulatieve) prijsindex rekening gehouden. Alle geplande vervangingen met een investeringswaarde van meer dan € 25.000 zijn conform de voorschriften van het BBV geactiveerd in de jaarschijven van het MIP 2024 – 2027 en zitten niet in de onderhoudsvoorzieningen.

De MJOP's en de geactiveerde vervangingen zijn geïntegreerd in het Beheerplan Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed 2024-2027, dat conform de Nota Kapitaalgoederen onderdeel gemeentelijke maatschappelijk vastgoed 2024-2027 elke 4 jaar geactualiseerd ter vaststelling aan de raad zal worden aangeboden.

3.5 Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Het gemeentelijke beleid met betrekking tot verbonden partijen is vastgelegd in de nota verbonden partijen, die in 2015 door de gemeenteraad is vastgesteld. In 2024 actualiseren wij deze nota.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording zijn bij de programma's de beleidsinformatie en beleidsrisico's van de verbonden partijen opgenomen. In deze paragraaf is een totaaloverzicht van de verbonden partijen opgenomen, uitgesplitst in 4 categorieën: gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen, coöperaties en vennootschappen en overige verbonden partijen. Na het totaaloverzicht wordt de informatie per verbonden partij getoond.

Samenvattend overzicht van verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen
Afvalverwijdering Utrecht (AVU)
Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)
GGD regio Utrecht (GGDrU)
Recreatieschap Stichtse Groenlanden
Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht 2.0
Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN)
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)
Coöperaties en Vennootschappen
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Coöperatie Parkeerservice UA
N.V. Sportinrichtingen Nieuwegein
Vitens
Stichtingen & verenigingen
Stichting Beschut Werk Lekstroom (WerkwIJSS)
Overige verbonden partijen
Geen

Detailoverzicht verbonden partijen

Afval Verwijdering Utrecht (AVU)			
Vestigingsplaats	Soest		
Doel	Organisatie en regeling van transport, overslag, be- en verwerking van huishoudelijk afval.		
Betrokkenen	Alle gemeenten in de provincie Utrecht		
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door wethouder J. van Engelen.		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2025	Begin: € 100.000	Eind: € 100.000
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2025	Begin: € 14.000.000	Eind: € 14.000.000
Geprognoseerde bijdrage	De bijdrage Nieuwegein aan AVU in 2025 is begroot op €2.782.340. De begroting van de AVU is onderdeel van de RMN begroting en hier dus in opgenomen. Verrekening vindt plaats via de bijdrage aan RMN.		
Prognose resultaat	€ 0		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	Door het ontbreken van reserves en voorzieningen heeft de AVU geen weerstandsvermogen. Alle in enig jaar gemaakte kosten worden aan de deelnemers doorberekend. Als gevolg hiervan kunnen schommelingen optreden in de jaarlijks te betalen bijdragen. De deelnemende gemeenten dragen naar evenredigheid bij voor wat betreft zeggenschap en financiële risico's. Als belangrijkste risico's zijn gedefinieerd: * Indien gemeenten taken of delen van taken weghalen kan overcapaciteit aan productiemiddelen en boventalligheid van personeel ontstaan en onderdekking van de algemene kosten. * De complexiteit van Europese aanbestedingen zorgt voor een groot tijdsbeslag op de inkopers en vergt een hoge mate van deskundigheid van de inkopers. Dit brengt risico mee van te lange doorlooptijden en geen optimale vertaling van de behoefte naar het programma van eisen. * Door de groei van de organisatie en de technische snelle ontwikkeling van IT systemen ontstaat het risico dat IT systemen niet goed op elkaar aansluiten en werkzaamheden inefficiënt worden uitgevoerd en de beheerskosten toenemen. * Met name bij het aflopen van contracten maar ook als gevolg van marktontwikkelingen en veranderde hoeveelheden kunnen er schommelingen ontstaan in de kosten per afvalstroom. * Vanaf 1 januari 2025 loopt de ketenovereenkomst met Verpact af. Als er dan nog geen nieuwe overeenkomst is gesloten, bestaat de kans dat we de nascheidingsvergoeding van ongeveer €200.000 mislopen. Deze kans is echter zeer gering, want als er nog geen overeenkomst is, zal de oude overeenkomst nog van kracht blijven.		
Ontwikkelingen	* Er lopen in 2025 geen grote overeenkomsten af; dit maakt de kans op grote schommelingen in kosten kleiner.		

Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)			
Vestigingsplaats	Utrecht		
Doel	Het efficiënt uitvoeren van het heffen van gemeentelijke belastingen, de wet waardering uitvoering onroerende zaken en het beheer en uitvoering van vastgoedinformatie		
Betrokkenen	Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden en de gemeenten Utrecht, de Bilt, Bunnik, Houten, Lopik, Nieuwegein, Utrechtse Heuvelrug, Zeist en Stichtse Vecht		
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein wordt in het Bestuur vertegenwoordigd door wethouder E. Eggengoor.		
Juridische vorm	Bedrijfsvoeringsorganisatie op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2025	Begin: € 2.486.271	Eind: € 1.604.294
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2025	Begin: € 3.798.729	Eind: € 4.593.706
Geprognoseerde bijdrage	Nieuwegein is een van de 10 deelnemers in de verbonden partij. De bijdrage van Nieuwegein aan BghU voor 2025 is begroot op € 1.042.000.		
Prognose resultaat	€ 0		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	BghU heeft niet te maken met noemenswaardige risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die niet opgevangen konden worden binnen de reguliere exploitatie.		
Ontwikkelingen	De dienstverlening van de BghU staat al enige tijd onder druk (o.a. niet halen van kwaliteitsnormen, toename bezwaren, achterstanden taxaties, verlaging oordeel waarderingskamer). Er is vorig jaar een stuurgroep (vertegenwoordiging vanuit bestuur) opgericht om samen met het bestuur en organisatie een verbeterplan op te stellen en door te voeren om de dienstverlening weer naar het gewenste niveau te brengen. De eerste resultaten hiervan zijn zichtbaar. De bestuurlijke lijn is gericht op behoud van de ingezette stuurgroep tot de volgende gemeentelijke verkiezingsperiode.		

Coöperatie ParkeerService UA			
Vestigingsplaats	Amersfoort		
Doel	Ondersteunen van gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid.		
Betrokkenen	-		
Bestuurlijk belang	De gemeente wordt als lid tijdens de ALV vertegenwoordigd door wethouder E. Eggengoor. Daarnaast bestaat er een RvC, bestaande uit vijf onafhankelijke leden. Een directeur-bestuurder verzorgt de dagelijkse leiding.		
Juridische vorm	Coöperatie UA		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2024	Begin: € 2.147.000	Eind: Nnb
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2024	Begin: € 6.088.000	Eind: Nnb
Geprognostiseerde bijdrage	De verwachte bijdrage voor de uitvoeringsovereenkomst in 2024 bedraagt € 1.207.000		
Prognose resultaat	Nihil		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	-		
Ontwikkelingen	-		

GGD regio Utrecht (GGDrU)			
Vestigingsplaats	Zeist		
Doel	Het uitvoeren van de in de Wet Publieke gezondheid beschreven taken		
Betrokkenen	26 gemeenten in de Provincie Utrecht		
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein wordt in het Algemeen bestuur vertegenwoordigd door wethouder M. Schouten.		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2025	Begin: € 2.609.000	Eind: € 2.669.000
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2025	Begin: € 25.353.000	Eind: € 21.084.000
Geprognoseerde bijdrage	€ 3.280.100 (inclusief Maatwerk)		
Prognose resultaat	€ 0		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	De GGDrU heeft in lijn met de kaderbrief voor het jaar 2025 keuzes gemaakt, wat resulteert in een beleidsarme begroting. De consequentie van een beleidsarme begroting is dat ontwikkelingen, die nu al wel zichtbaar zijn, niet in de begroting zijn opgenomen. Beleidsontwikkelingen zoals het Integraal Zorgakkoord (IZA) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), Publieke gezondheid asielzoekers en Statushouders, de ontwikkelingen in de Forensische geneeskunde, de Infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid als ook de wijzigingen in het Rijksvaccinatieprogramma hebben invloed op de werkzaamheden die in 2025 uitgevoerd moeten worden. Deze ontwikkelingen heeft de GGDrU als risico een plek gegeven, waar de mogelijke impact nog niet van bekend is. De GGDrU geeft aan dat wanneer de situatie zich voordoet en een ontwikkeling daadwerkelijk financiële consequenties heeft, het gesprek wordt aangegaan met gemeenten. Dit sluit niet uit dat er keuzes gemaakt moeten worden, waarbij het tevens mogelijk is dat er ontwikkelingen voordoen waar wij als gemeente financieel aan moeten bijdragen, al nadat een keuzemoment heeft plaatsgevonden. De GGDrU is nadrukkelijk verzocht om gemeenten in deze situatie(s) voor het keuzemoment te betrekken en het voor besluitvorming aan de gemeenten voor te leggen.		
Ontwikkelingen	Het is een landelijke trend dat de publieke gezondheidszorg onder druk staat: de bevolking groeit, gezondheidsvraagstukken worden complexer van aard en er is tekort aan gezondheidszorgprofessionals. Enerzijds vragen de maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen om een duurzaam integraal preventieve aanpak en een stevige positionering van de GGDrU, daarnaast moeten we rekening houden met de financiële situatie van gemeenten en waar nodig bestuurlijke keuzes in het takenpakket maken om stijgende kosten op te vangen. Door in het begrotingsproces 2026 in gesprek te gaan met gemeenten kan de GGDrU rekening houden met de financiële situatie van gemeenten door te (blijven) zoeken naar mogelijkheden om stijgende kosten op te vangen, en zo gemeenten hier beter op voor te bereiden.		

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
Vestigingsplaats	Den Haag		
Doel	De Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang en verstrekt krediet tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden.		
Betrokkenen	Staat der Nederlanden, Provincies, gemeenten en een hoogheemraadschap.		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouders van BNG Bank zijn uitsluitend overheden. De helft van de aandelen is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. De Nederlandse Staat is houder van de andere helft van de aandelen.		
Juridische vorm	N.V.		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2023	Begin: 4,6 mln	Eind: 4,7 mln
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2023	Begin: 107 mld	Eind: 110 mld
Geprognostiseerde bijdrage	De gemeente bezit 0,144% van de aandelen.		
Prognose resultaat	Resultaat 2024: 241 mln, dividend 120 mln; voor Nieuwegein ongeveer 173.000 euro. 2025 is nog niet bekend.		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	Dividenduitkering kan jaarlijks fluctueren. Kredietrisico: Aangezien BNG Bank zich richt op het Nederlandse publieke domein, is het concentratierisico voor de bank relatief hoog en inherent aan haar bedrijfsmodel.		
Ontwikkelingen	De volatiliteit op de financiële markten zal naar verwachting groot blijven. Dat maakt het doen van voorspellingen over het verwachte nettoresultaat voor de toekomst niet verantwoord. Daarmee is de hoogte van de winstuitkering voor gemeente voor de komende jaren ook onzeker.		

Recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL)			
Vestigingsplaats	Utrecht		
Doel	Ontwikkeling, beheer en toezicht van regionale recreatieterreinen en routestructuren voor wandelen, fietsen, varen en paardrijden in de gemeenten die deelnemen aan het recreatieschap		
Betrokkenen	Provincie Utrecht en de gemeenten Utrecht, de Bilt, Houten, Nieuwegein, IJsselstein, Woerden, Stichtse Vecht, Lopik en De Ronde Venen		
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein wordt vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur door wethouder J. van Engelen en in het algemeen bestuur door wethouder E. Eggengoor.		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2025	Begin: € 3.560.300	Eind: € 3.629.477
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2025	Begin: € 7.522.396	Eind: € 7.474.494
Geprognostiseerde bijdrage	€ 279.825		
Prognose resultaat	€ 53.573		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	Weerstandsvermogen: Het recreatieschap is opgedeeld in 2 gebieden: SGL-A en SGL-B met ieder een eigen administratie. Nieuwegein maakt deel uit van SGL-A. Een tekort van € 443.968 voor SGL-A is voorzien in 2024, diverse oorzaken liggen hieraan ten grondslag. Aan het AB wordt voorgesteld om dit te dekken uit de Algemene reserve. Dit heeft een negatief effect op het weerstandsvermogen en daarmee op het herstellen van de weerstandsratio. Hogere deelnemersbijdrage: ondanks het taakstellende budget, is de kans op een extra deelnemersbijdrage mogelijk als gevolg van: - loon- en prijsstijgingen (inflatie); - hogere kosten uitvoering beheer en onderhoudswerkzaamheden door actualisatie beheerplannen en hogere materiaal- en loonkosten aannemers; - kosten sociaal plan: deze kosten zijn voor een periode van zes jaar vanuit het liquidatiebudget RMN afgedekt, daarna is de hoogte van de kosten nog onzeker.		
Ontwikkelingen	Uitvoering door StaatsBosbeheer (SBB) krijgt steeds meer vorm en inhoud, waardoor de doelstellingen van het recreatieschap kunnen worden gerealiseerd en het inzicht in de financiële positie verbetert.		

Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht 2.0			
Vestigingsplaats	Utrecht		
Doel	Het afhandelen van meldingen, verlenen van vergunningen en toezicht en handhaving op het gebied van milieu, natuur, landschap, water en veiligheid.		
Betrokkenen	Provincie Utrecht en de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht en Woudenberg		
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door wethouder M. Schouten.		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2025	Begin: € 1.520.000	Eind: € 1.522.000
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2025	Begin: € 6.504.000	Eind: € 6.504.000
Geprognostiseerde bijdrage	De begrote bijdrage van de gemeente Nieuwegein aan de RUD in 2025 bedraagt € 569.500		
Prognose resultaat	Het resultaat van de RUD Utrecht in 2025 is begroot op € 2.000 positief		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	1. Invloed Omgevingswet op producten RUD Utrecht. 2. Personele capaciteit en ziekteverzuim 3. Achterblijvende productiviteit 4. Samenvoeging met de ODRU 5. Bezuinigingen door 'ravijnjaar' 2026		
Ontwikkelingen	In 2024 is de Omgevingswet ingegaan, dit heeft mogelijk invloed op de productie en producten (kentallen en uren) van de RUD Utrecht. Daarnaast kan de samenvoeging met de ODRU mogelijk extra kosten met zich meebrengen.		

Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN)			
Vestigingsplaats	Soest		
Doel	Het realiseren van een effectieve, efficiënte en kwalitatief hoogwaardig en klantvriendelijke uitvoering van afvalbeheer.		
Betrokkenen	Baarn, Bunnik, Nieuwegein, Soest, IJsselstein, Zeist		
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein wordt in het bestuur vertegenwoordigd door wethouder J. van Engelen.		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2025	Begin: € 417.000	Eind: € 417.000
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2025	Begin: € 33.233.633	Eind: € 33.851.100
Geprognoseerde bijdrage	De bijdrage voor 2025 aan RMN is begroot op € 8.059.041		
Prognose resultaat	€ 199.100		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	De deelnemende gemeenten dragen naar evenredigheid bij voor wat betreft zeggenschap en financiële risico's. Als belangrijkste risico's zijn gedefinieerd: * Indien gemeenten taken of delen van taken weghalen kan overcapaciteit aan productiemiddelen en boventalligheid van personeel ontstaan en onderdekking van de algemene kosten. * Door de groei van de organisatie en de technische snelle ontwikkeling van IT systemen ontstaat het risico dat IT systemen niet goed op elkaar aansluiten en werkzaamheden inefficiënt worden uitgevoerd en de beheerskosten toenemen. * Na afloop van de contractduur kunnen als gevolg van marktomstandigheden grote schommelingen ontstaan in de tarieven van de verwerkingsstromen. * Een aanzienlijk deel van de kosten van RMN bestaan uit loonkosten. Eventuele CAO-loonstijgingen zullen dan ook doorwerken in de gemeentelijke bijdrage. * Materiaalkosten zijn op dit moment hoog. Als deze trend zich voort blijft zetten zal dit ook doorwerken in de gemeentelijke bijdrage.		
Ontwikkelingen	* Gemeente Nieuwegein werkt nauw samen met RMN om het grondstoffeninzamelplan 2021-2024 te implementeren. Dit plan wordt verlengd met 2 jaar en zal dus in 2025 ook nog van kracht zijn. * De ontwikkeling van de organisatie blijft aandacht vragen.		

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)			
Vestigingsplaats	Utrecht		
Doel	Uitvoeren van taken op het terrein van de risicobeheersing en de voorbereiding op rampen en crises, uitvoeren van brandweezorg (bestrijding en preventie) en uitvoeren van geneeskundige hulpverleningsorganisatie (GHOR).		
Betrokkenen	Alle 26 gemeenten in de Provincie Utrecht. De politie Midden-Nederland is met een convenant verbonden aan de Veiligheidsregio		
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door burgemeester M. van Beukering-Huijbregts.		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2025	Begin: € 25.026.000	Eind: € 25.507.000
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2025	Begin: € 98.945.000	Eind: € 105.065.000
Geprognostiseerde bijdrage	De gemeentelijke bijdrage over 2025 is begroot op € 4.555.200		
Prognose resultaat	Het begrote resultaat 2025 is € 0,-		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	1. Nadeelcompensatie neemt mogelijk (nog) verder af vanaf 2026 2. Aan gemeenten wordt een verhoging van de gemeentelijke bijdrage gevraagd die ook doorwerkt naar de jaren 2026 en verder. Dit staat op gespannen voet met de onzekere financiële vooruitzichten voor gemeenten. 3. Loon en prijsontwikkelingen. 4. Onvoorziene omstandigheden		
Ontwikkelingen	1. Omgevingswet 2. Versterking crisisbeheersing 3. Cyberveiligheid 4. Meldkamer 5. Veilige energietransitie 6. Vakbekwaamheid brandweer 7. Innovatie 8. Project huisvesting		

Verbindion (N.V. Sportinrichtingen Nieuwegein)			
Vestigingsplaats	Nieuwegein		
Doel	Beheren en exploiteren van sport- en evenementencomplex Merwestein en het uitvoeren van sport- en beweegactiviteiten door buurtsportcoaches		
Betrokkenen			
Bestuurlijk belang	De gemeente wordt vertegenwoordigd door burgemeester M. van Beukering – Huijbregts, namens aandeelhouder. Wethouder J. van Engelen namens het college (vanuit zijn rol als portefeuillehouder Sport).		
Juridische vorm	N.V. De gemeente is 100% aandeelhouder van de N.V. Sportinrichtingen Nieuwegein NV, totaal gestort aandelenkapitaal, inclusief gecumuleerde mutaties € 11.282.263.		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2023	Begin: € 10.695.741	Eind: € 10.371.748
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2023	Begin: € 1.425.581	Eind: € 9.631.607
Geprognostiseerde bijdrage	Omvang DVO 2024 € 1.562.395 (Begroting 2025 volgt in december 2024)		
Prognose resultaat			
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	De gemeente heeft een garantie afgegeven voor de lening van de revitalisatie van Merwestein van € 50. mln. Bij een mogelijke verslechterende exploitatie en financiële positie kan de gemeente aangesproken. Wij schatten dit risico als licht.		
Ontwikkelingen	De N.V. Sportinrichtingen Nieuwegein is bezig met de vernieuwing van sport- en evenementencomplex Merwestein. Dit heeft een grote impact de komende jaren.		

Vitens N.V.			
Vestigingsplaats	Zwolle		
Doel	Het maken, verkopen en leveren van drinkwater.		
Betrokkenen			
Bestuurlijk belang	De gemeenten en provincies in het verzorgingsgebied van Vitens zijn de publieke aandeelhouders.		
Juridische vorm	N.V.		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2023	Begin: 649,5 mln	Eind: 677,7 mln
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2023	Begin: 1.446,6 mln	Eind: 1.559,7 mln
Geprognoseerde bijdrage	Gemeente Nieuwegein bezit 1,060% van de aandelen Vitens.		
Prognose resultaat	Nog niet bekend.		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	Vitens keert sinds 2020 geen dividend uit om zo de financiële positie te versterken.		
Ontwikkelingen			

Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)			
Vestigingsplaats	Nieuwegein		
Doel	Effectieve uitvoering en het bieden van een kwalitatief hoogwaardige dienstverlening op het gebied van werk, inkomensvoorziening en inkomensondersteuning.		
Betrokkenen	Gemeenten Nieuwegein, Houten, Lopik en IJsselstein.		
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein wordt vertegenwoordigd in het dagelijks en algemeen bestuur door wethouder E. Eggengoor. Wethouder G. Bamberg vertegenwoordigt de gemeente Nieuwegein eveneens in het algemeen bestuur.		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigen vermogen	Boekjaar: 0	Begin: 0	
Vreemd vermogen	Boekjaar: 2025	Begin: € 5.015.000	Eind: € 6.254.000
Geprognostiseerde bijdrage	€ 37.312.776		
Prognose resultaat	€ 0		
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	Bezuiniging parallel aan autonome kostenstijging. In overeenstemming met de Participatiewet en door het gunstige economische klimaat wordt het klantenbestand van WIL steeds complexer: de instroom van mensen met een beperking en/of complexe problematiek stijgt, terwijl de mensen die werkfit zijn reeds aan het werk zijn. De raden in Lekstroom hebben ingestemd met een eenmalige investering in de formatie in 2024, met als voorwaarde dat WIL in ditzelfde jaar maatregelen neemt om de kosten structureel terug te brengen naar het niveau 2023 (dat is dus exclusief de genoemde extra financiële impuls in 2024). Deze taakstelling/voorwaarde geldt overigens niet voor onvermijdelijke, autonome kostenstijgingen: reeds in 2023 zagen we de kosten structureel flink stijgen i.v.m. cao en prijsindexering en in 2024 liepen ze verder op door m.n. de regelingskosten. Omvang bijstandshuishoudens stabiel. Hoewel de verwachting is dat het aantal bijstandshuishoudens gaat stijgen krachtens de participatiewet, constateren we dat de omvang van het bestand de laatste jaren varieert rond de 1%, afwisselend stijgend en dalend. Maatregelen om bereik minima te verhogen Reeds jaren willen de raden in Lekstroom een beter bereik van de minima om de bestaanszekerheid van de inwoners te borgen. In 2023-2025 gaan we wederom aan de slag met WIL om het bereik te vergroten. Naar verwachting gaat dit lukken, met als resultaat dat de kosten voor Inkomensondersteuning (minimaregelingen) zullen stijgen. Deze trend heeft zich inmiddels al ingezet. Maatregelen t.b.v. uitstroom uit de uitkering. De instroom in de bijstand van mensen met complexe problematiek is onderdeel van de participatiewet. Het gaat om mensen met psychische problematiek, arbeidsbeperking en/of met complexe problematiek; deze groepen stromen minder snel uit. Om verdere stagnatie in de uitstroom te voorkomen gaan we samen met WIL en WerkwIJSS een extra slag maken om deze groep beter te ondersteunen naar participatie en dan met name naar betaald werk.		

Ontwikkelingen	Wetswijziging Participatiewet in Balans Het Rijk erkent dat de strenge regelgeving in de participatiewet er debet aan was dat mensen ten onrechte in de problemen kwamen. Om deze situatie te corrigeren is het wetsvoorstel Participatiewet in Balans aangeboden aan de kamer. Dit voorstel moet leiden tot de bejegening van de klant vanuit vertrouwen en omvat correcties op alle deelterreinen, dus: • inkomen en inkomensondersteuning, o.a. aan de basis meer handelen vanuit vertrouwen, maar ook de afschaffing van de kostendelersnorm voor jongeren tot 27 jaar; • werk, o.a. harmonisering van maatregelen, maatregelen om makkelijker aan het werk te gaan (Simpel Switchen), maar ook handreikingen voor medewerkers om niet primair uit te gaan van financiële sancties, maar om vanuit gedragsinzichten mensen te motiveren om te participeren. Zie ook SZW-notitie, Stand van Zaken Participatiewet in balans spoor 2 van 16-03-2023.
-----------------------	--

WerkwIJSS			
Vestigingsplaats	IJsselstein		
Doel	De stichting Beschut Werk Lekstroom (handelend onder de naam WerkwIJSS) heeft ten doel het organiseren van beschutte werkplekken voor personen met een arbeidsbeperking dan wel een achterstand tot de arbeidsmarkt, alsmede al hetgeen met het vorenstaande in de ruimste zin verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.		
Betrokkenen			
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein wordt vertegenwoordigd in de raad van commissarissen door wethouder E. Eggengoor.		
Juridische vorm	Stichting		
Eigen vermogen	Boekjaar: 2025	Begin: € 89.596	Eind: € 89.596
Vreemd vermogen			
Geprognostiseerde bijdrage	€ 241.711		
Prognose resultaat			
Risico's voor de financiële positie gemeente Nieuwegein	De kosten per werkplek stijgen elk jaar met een krimpende Wsw doelgroep en een langzaam groeiende doelgroep Nieuw Beschut.		
Ontwikkelingen	WerkwIJSS moet per 2026 weg van de huidige locatie, voor de hand liggend is IJsselstein of Nieuwegein voor een nieuwe locatie. Verder is WerkwIJSS nog steeds bezig om een breed sociaal leerwerkbedrijf te worden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.		

3.6.Grondbeleid

In deze paragraaf Grondbeleid gaan wij in op het te hanteren grondbeleid, de uitvoering van dit beleid per plangebied en de financiële positie van het Grondbedrijf.

Nota Grondbeleid

Conform de vastgestelde Nota Grondbeleid zijn achtereenvolgens de context, het situationeel grondbeleid en de financiën & organisatie beschreven. Samengevat kunnen we zeggen dat:

- Het de ambitie is om de kwaliteit van de voorzieningen in de stad op peil te houden en om blijvend een prettige leefomgeving te creëren voor de diverse bevolkingsgroepen in een veranderende wereld. Het realiseren van deze ambitie speelt zich af in een stedelijk bebouwde omgeving. Uitleggebieden zijn immers niet meer voorradig. Galecopperzoom vormt daarop een uitzondering, echter kan deze locatie pas na 2030 gerealiseerd worden;
- Samen met de stad (inwoners, ondernemers) getracht zal moeten worden een ontwikkeling tot stand te brengen waarbij de diverse belangen zorgvuldig zijn afgewogen;
- Het Grondbeleid een middel is om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van onder andere volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, duurzaamheid, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken;
- We het principe hanteren van 'situationeel grondbeleid': er zal per situatie maatwerk worden toegepast over het te voeren grondbeleid. Dit is afhankelijk van de geformuleerde doelstellingen, de prioriteit die de gemeente aan een ontwikkeling geeft, de financiële consequenties en de risico's die gelopen worden;
- De Gemeente Nieuwegein altijd een financieel solide grondbeleid gevoerd heeft. Dit heeft ervoor gezorgd dat zij de economische crisis goed heeft doorstaan. Deze succesvolle lijn wordt voortgezet met deze nota grondbeleid. Aangezien het Grondbedrijf in principe zijn eigen broek moet ophouden is een solide reservepositie van belang;
- Het vertrekpunt voor grondprijsbepaling is dat deze marktconform is, objectief bepaald, transparant en geschoond is van subsidies of premies;
- De gemeenteraad de kaders van het te voeren grondbeleid aangeeft. Het college voert het door de gemeenteraad vastgestelde grondbeleid uit. Het Grondbedrijf richt zich op de realisatie en uitvoering van het grondbeleid.

Huidige situatie

De projecten Het Klooster, Deventerschans, Lekboulevard en City (Binnenstad) zijn in volle gang. In deze gebieden is sprake van actieve grondexploitaties. Daarnaast worden nieuwe projecten gestart, zoals de Zeepfabriek.

Grondtransacties en grondruilen waarvoor geen grondexploitatie is vastgesteld en die groter zijn dan normale snippergroen transacties worden verantwoord bij complex 1 van het Grondbedrijf. De begroting is hierop aangepast. Het resultaat van deze transacties landt in het jaarlijkse resultaat van het Grondbedrijf, het wordt niet geactiveerd op de balans.

Groot Merwede (o.a. Galecopperzoom)

Regionaal werken we als U16 toe naar een Integraal Ruimtelijk Perspectief en Programma (REP). Bij onze buurgemeenten zien we daartoe strategische ruimtelijke visies in wording, zoals de RSU (Ruimtelijke Strategie Utrecht), de Ruimtelijke Koers van Houten en IJsselstein Vitaal, waarin de ambities en visies voor toekomstige ontwikkelgebieden worden vastgelegd.

In Nieuwegein hebben we actuele visies voor City en Rijnhuizen, hebben we een woningbouwprogramma en werken we toe naar de omgevingsvisie waarin we dit bundelen. In de richting­ge­vende uitspraken van de omgevingsvisie is Groot Merwede opgenomen als de Nieuwegeinse ontwikkellocatie voor de lange termijn. Onze omgevingsvisie geeft door de beleidsneutrale invulling voor Groot Merwede wel richting, maar nog onvoldoende concrete uitwerking om de Nieuwegeinse agenda voor Groot Merwede in te vullen. Het tot ontwikkeling brengen van zo'n complexe binnenstedelijke locatie vraagt een intensief traject waarin we én invulling moeten geven aan onze uitgangspunten: goede mobiliteitsoplossing voor heel Nieuwegein, aanvullend woningbouwprogramma, komen tot een gezonde leefomgeving en invulling parklandschap Laagraven én in samenwerking met mede-overheden en andere stakeholders de planontwikkeling van dit gebied vormgeven.

Vooruitlopend op het openen van een grondexploitatie voor dit gebied (Galecopperzoom) worden de kosten voor het maken van een strategisch ruimtelijke visie ten laste gebracht van complex 1 van het Grondbedrijf. Het komende jaar bedragen deze kosten, evenals vorig jaar, naar verwachting € 400.000. Dit omvat personele kosten en externe advieskosten om strategische kennis en kunde in te schakelen op het gebied van onder meer mobiliteit, gezond stedelijk leven en gebiedsontwikkeling. Met als doel om ons als Nieuwegein goed te positioneren in het regionale en landelijke traject om tot een invulling van dit gebied te komen.

Financiële positie Grondbedrijf

Bij de Jaarstukken Grondbedrijf 2023 is de financiële positie van het Grondbedrijf per 1-1-2024 als volgt samengevat:

Financiële positie Grondbedrijf	
Reserve Grondbedrijf per 1-1-2023 na resultaatbestemming	30,14
Begroot jaarresultaat 2023	4,65
Onttrekking t.b.v. vereveningsreserve	-1,00
Verrekening VPB aanslag 2018 - 2023	2,38
Reserve voor resultaatbestemming	36,18
Werkelijk resultaat 2023 t.o.v. begroot	-3,16
Correcties eerdere VPB aangiften	0,00
Afdracht aan alg. dienst i.v.m. plan- & vat-kosten	-0,28
Reserve Grondbedrijf per 1-1-2024 na resultaatbestemming	32,75

Voor een nadere specificatie en onderbouwing van de genoemde bedragen verwijzen we naar de Jaarstukken Grondbedrijf met geheime bijlagen (raadsstuk 2024-161).

Het is gebruikelijk dat een Grondbedrijf een reserve heeft te weten de Reserve Grondbedrijf. In het algemeen geldt dat deze als buffer functioneert tussen de inspanningen/risico's verbonden aan de grondexploitaties en de Algemene Reserve van de gemeente Nieuwegein. Achterliggende gedachte hierbij is om de gemeentebegroting niet te belasten met de financiële uitkomsten/risico's van de grondexploitaties. Uit deze reserve kunnen voorzieningen worden gevormd voor (nieuwe) verlieslatende complexen of kunnen oplopende tekorten van verlieslatende grondexploitaties worden opgevangen. Deze zullen dan (met onmiddellijke ingang) afgedekt moeten worden door een toevoeging aan de reeds gevormde voorziening.

Ook dient de reserve om de risico's af te dekken. In alle grondexploitaties loopt de gemeente in meer of minder mate risico's. Dit kunnen tegenvallende of onvoorziene kosten zijn, lager dan geraamde grondopbrengsten, langere doorlooptijden e.d..

Naast vastgestelde grondexploitaties bestaan er ook locaties die mogelijk tot ontwikkeling kunnen komen, maar waarvan dit nog niet vast staat. Voorbereidende kosten zijn daarbij noodzakelijk om te onderzoeken in hoeverre een ontwikkeling haalbaar is. Dit kan via een voorbereidingskrediet, vooruitlopend op een mogelijke grondexploitatie, of via een budget rechtstreeks ten laste van de reserve Grondbedrijf. Hiermee is het mogelijk om budgetten te bewaken en te borgen dat de reserve Grondbedrijf enkel wordt aangewend voor projecten ten behoeve van grondexploitaties en faciliterend grondbeleid.

De reserve van het Grondbedrijf is per 1-1-2024 positief € 32,75 miljoen. De verwachte voordelige resultaten lopende grondexploitaties (winstgevend) mogen we, gelet op de voorschriften, niet nemen (in de algemene reserve verwerken) maar wel gebruiken om de risico's te dekken.

Voor de verliesgevende grondexploitaties zijn per 1-1-2024 de volgende voorzieningen gevormd:

Complex		1-1-2023	1-1-2024	Mutatie
23	Lekboulevard	2,75	2,65	-0,10
26	Blokhoeve	5,10	5,10	0,00
28	Juko	0,00	0,00	0,00
31	Deventerschans	0,55	1,15	0,60
36	P-terrein tramhalte Wiersdijk	0,45	0,70	0,25
37	City	26,04	26,83	0,79
41	Rijnhuizen Noord	0,00	1,70	1,70
46	Kindcentrum	1,50	0,47	-1,03
47	Mondriaanlaan	0,50	0,53	0,03
48	Politiebureau	0,03	0,18	0,15
Subtotaal		36,92	39,31	2,39
02	Galecopperzoom (MVA)	15,23	15,23	0,00
38	Mooi Rijnhuizen	2,36	2,36	0,00
Totaal		54,51	56,90	2,39

Met deze voorzieningen zijn alle voorgerecalculeerde verliezen afgedekt.

De te verwachte resultaten worden per complex weergegeven in de onderstaande tabel, zowel het nominale resultaat, het resultaat op eindwaarde als het contante resultaat.

Complex	Kosten nominaal	Opbrengsten nominaal	Resultaat nominaal	Resultaat eindwaarde	Resultaat contant
Voorraad in exploitatie genomen gronden					
22 Het Klooster	103,96	119,86	15,89	16,68	14,20
23 Lekboulevard	12,49	9,96	-2,54	-2,71	-2,65
26 Blokhoeve	61,38	56,57	-4,81	-5,50	-5,10
28 Juko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
31 Deventerschans	1,69	0,55	-1,13	-0,76	-1,15
36 Parkeerterrein tramhalte Wiersdijk	1,77	1,10	-0,66	-0,28	-0,70
37 City	81,76	55,76	-26,00	-28,69	-26,83
41 Rijnhuizen Noord	9,33	7,95	-1,38	-1,63	-1,70
44 Altrecht	0,91	3,94	3,03	3,15	2,90
46 Kindcentrum Vreeswijk	5,89	5,62	-0,27	-0,43	-0,47
47 Mondriaanlaan	1,62	1,12	-0,51	-0,52	-0,53
48 Politiebureau	1,51	1,37	-0,14	-0,18	-0,18
Overlopende passiva					
26b Blok West	0,43	1,64	1,21	1,28	1,14
38 Mooi Rijnhuizen	28,41	26,48	-1,94	-1,83	-2,36
Totaal	311,14	291,92	-19,22	-17,77	-23,43

De parameter voor kostenstijging die we hanteren bij de actualisatie van de grondexploitaties is:

2024	2025 e.v
3,0%	2,0%

De parameter voor opbrengstenstijging is 1%. Deze percentages zijn nog steeds actueel en er is geen aanleiding om deze te wijzigen.

3.7 Parkeerexploitatie

De parkeervoorzieningen betreffen het garageparkeren, het straatparkeren en het fietsparkeren. De parkeerexploitatie geeft een overzicht van de verwachte kosten voor (het realiseren van) de parkeervoorzieningen en de toekomstige inkomsten. Aan de kostenkant zijn naast de kosten voor (het realiseren van) de parkeervoorzieningen ook de jaarlijkse kosten voor beheer, onderhoud en toezicht meegenomen. De inkomsten bestaan uit opbrengsten vanuit abonnementen en kortparkeerders.

De parkeerexploitatie is met behulp van een extern bureau opnieuw opgesteld. Hierbij is uitgegaan van een gelijk aantal parkeerders voor de aankomende jaren. De ontwikkelingen van parkeren met betrekking tot het St. Antonius Ziekenhuis zijn niet meegenomen. Aan de kostenkant is met name ingezoomd op de soorten kosten en de meerjarige onderhoudsplannen. Deze kosten zijn geactualiseerd. Om beter op de kosten te kunnen sturen is de weergave van de parkeerexploitatie anders opgezet (tabel Parkeerexploitatie 2024-2035).

Aanvullend zijn in het kader van de sluitende meerjarenbegroting een aantal kostenbesparende en inkomstenverhogende maatregelen getroffen. Met behulp van deze maatregelen zet de gemeente in op een positief resultaat in de parkeerexploitatie waarmee de aanloopverliezen, waarvoor destijds een reserve Parkeren was ingesteld, kunnen worden terugverdiend.

Ontwikkeling inkomsten

Met betrekking tot de inkomsten worden in 2025 de tarieven van "kort parkeren" met 10% verhoogd ten opzichte van 2024. In de jaren 2026 en verder wordt aangesloten op de ontwikkeling van de tarieven conform de kadernota.

In de begroting 2024 is rekening gehouden met de verkoop van de parkeerplekken Doorslagzone. Nu de bouw van parkeergarage Zuid niet doorgaat kiest de gemeente ervoor om voorlopig rekening te houden met meer inkomsten uit verhuur/abonnementen. Omdat deze inkomsten nog erg kunnen variëren zijn deze in de tabel onder de noemer parkeren overig vermeld.

Voor een tweede of meer vergunningen zal het tarief in de aankomende jaren aanzienlijk worden verhoogd met behulp van een ingroeimodel. Deze tariefsverhoging is niet in de begroting meegenomen omdat dit model nog wordt uitgewerkt en zal worden meegenomen bij de parkeerverordening 2025.

Ontwikkeling kosten

Ten opzichte van de begroting 2024 zijn de kosten voor de jaren 2025 en 2026 naar beneden bijgesteld vanwege een aanpassing van de interne rente van 1% naar 0,5%. Op de langere termijn is gerekend met 1% interne rente. Een stijging van de rente kan een forse impact hebben op de kosten.

Aanvullend zullen in het kader van de sluitende meerjarenbegroting een aantal kostenbesparende maatregelen getroffen worden van "uitstekende" naar "goede" kwaliteit van de parkeergarages.

We stellen vast dat de Parkeerexploitatie een positief resultaat laat zien, wat het verlies van de afgelopen jaren afdekt. Voor de aankomende jaren zal gekeken worden hoe met het positief resultaat om te gaan. Vooralsnog vloeit het positief resultaat terug in de reserve Parkeren. Bij de behandeling van de kadernota 2026 zal hier nader op worden ingegaan.

Parkeerexploitatie 2024-2035

* €1000	jaartal	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
inkomsten												
	parkeren overig	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
	parkeergarages	4.081	4.203	4.350	4.485	4.624	4.768	4.915	5.068	5.225	5.387	5.554
	straatparkeren	1.845	1.900	1.967	2.028	2.091	2.155	2.222	2.291	2.362	2.435	2.511
	fietsenstallingen	78	81	83	86	89	92	95	98	101	104	108
	totaal parkeerexploitatie	6.054	6.234	6.451	6.649	6.854	7.065	7.282	7.507	7.738	7.977	8.222
kosten												
	exploitatie en beheer	2.599	2.671	2.746	2.823	2.902	2.983	3.068	3.155	3.245	3.337	3.433
	onderhoudsvoorziening	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047
	kapitaalslasten afschrijvingen	1.510	1.604	1.668	1.681	1.763	1.777	1.792	1.801	1.811	1.818	1.828
	kapitaalslasten rente	286	284	566	550	538	521	505	487	475	471	451
	renteopslag	298	210	62	330	350	339	328	317	309	306	293
	totaal parkeerexploitatie	5.741	5.817	6.088	6.430	6.600	6.667	6.739	6.807	6.886	6.979	7.053
saldo baten en lasten												
	totaal parkeerexploitatie	313	417	362	219	254	398	544	700	852	997	1.170
parkeerreserve eind december		508	925	1.287	1.506	1.760	2.158	2.702	3.402	4.254	5.252	6.422

3.8 Bedrijfsvoering

In de paragraaf Bedrijfsvoering zijn de kaders opgenomen rondom (interne) beheersing en controle, toezicht en verantwoording. We benoemen de minimale voorwaarden vanuit de toezichthouders maar ontwikkelen en benoemen hierbij ook onze eigen ambitie.

Rechtmatigheidsverantwoording

Per 2023 is de wetswijziging rondom de rechtmatigheidsverantwoording ingegaan. Het College legt hierbij middels een verklaring in de paragraaf Bedrijfsvoering verantwoording af over het rechtmatig handelen. Dit betreft een financiële verantwoording over de rechtmatigheid van de baten, de lasten en de balansmutaties.

Deze rechtmatigheidsverantwoording bestaat uit een toetsing op:

- Begrotingsrechtmatigheid (overschrijding van de lasten per programma),
- Voorwaardencriterium (toetsing aan de wet- en regelgeving) en
- Misbruik en oneigenlijk gebruik (is er sprake van fraude of het misbruiken van regelingen).

Begrotingsrechtmatigheid (inclusief kredietoverschrijdingen) bewaken we gedurende het jaar. Met de 1e en 2e nota technische wijzigingen voorkomen we waar mogelijk dat er in de jaarrekening geen begrotingsonrechtmatigheden of kredietoverschrijdingen zijn. Het voorwaardencriterium en het M&O criterium wordt geborgd aan de hand van bestaande procedures en ingerichte interne controlemaatregelen. Daarnaast zijn in de financiële beheersverordening ook afspraken opgenomen tussen college en raad over welke afwijkingen als 'acceptabel' worden gezien. Het college zal hier jaarlijks via een brief de raad over informeren.

Controletoleranties

In september 2024 heeft de raad de financiële beheersverordening geactualiseerd, hierin zijn spelregels rondom rechtmatigheidsverantwoording vastgelegd:

- De verantwoordingsgrens voor rechtmatigheidsafwijkingen is vastgesteld op 1 procent van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves).
- Er geldt een rapporteringsgrens van € 100.000.

De rapportage over rechtmatigheid (fouten en onduidelijkheden) vindt plaats in de paragraaf Bedrijfsvoering van de jaarrekening. Hierbij wordt de huidige rapportagetolerantie aangehouden, waarbij rechtmatigheidsfouten en/of onduidelijkheden groter dan € 100.000 worden toegelicht door het College. In deze paragraaf wordt tevens ingegaan op de acties voortkomend uit eventuele rechtmatigheidsfouten, teneinde deze fouten in de toekomst te voorkomen.

Niet-financiële onrechtmatigheden

De commissie BBV adviseert in de recente notitie Kadernota Rechtmatigheid 2022 om de niet-financiële onrechtmatigheden in het verband met het niet naleven van bepalingen in de wet fido en bijbehorende regelingen op te nemen in deze paragraaf Bedrijfsvoering. Dit nemen wij over, daarnaast wordt jaarlijks in de paragraaf financiering ook ingegaan op wet fido. Als laatste adviseert de Commissie BBV om geconstateerde fraude uit de eigen organisatie in deze paragraaf toe te lichten. Dit komt jaarlijks terug aan de hand van een frauderisico-inventarisatie.

Ambitie

De afgelopen jaren hebben we de invoering van de (financiële) rechtmatigheidsverantwoording gebruikt als een goede basis naar de doorontwikkeling van de bedrijfsvoering. De basis voor een verantwoording over de rechtmatigheid valt of staat met de naleving van de vastgestelde procedures, werkwijzen en wet- en regelgeving, waarbij het integraal werken een onderdeel is.

Overhead

Conform BBV regelgeving bepaalt de gemeente de overhead jaarlijks bij de begroting. De overhead betreft alle personeelslasten die geen directe bijdrage leveren aan het primaire proces (ondersteunende functies, waaronder leidinggevend), en daarnaast apparaatskosten (onder andere huisvesting, kosten van ICT en dergelijke). De overhead is onder andere van belang bij het bepalen van kosten voor gemeentelijke heffingen (overhead mag worden doorberekend in het tarief) en bij overige kostprijsberekening van producten of diensten. In 2023 heeft de commissie BBV haar notitie overhead geactualiseerd. Wij hebben de daarin opgenomen wijzigingen meegenomen in deze begroting.

De overhead wordt in de begroting apart zichtbaar gemaakt in het overzicht van baten en lasten. Jaarlijks wordt bij de begroting een inschatting gemaakt welke functies onder het primaire proces vallen en welke tot de overhead worden gerekend.

Uitgangspunten:

de gemeente hanteert voor de overhead de volgende uitgangspunten:

- de gemeente hanteert een gedifferentieerd uurtarief waarin het deel overhead zichtbaar is
- we rekenen de overhead toe aan afvalstoffenheffing en rioolheffing. de berekening van de opslag voor overhead wordt bepaald door de verhouding tussen de overhead (salaris en apparaatskosten) en de salariskosten van het primaire proces.
- overhead wordt toegerekend aan het grondbedrijf via een uurtarief
- overhead wordt niet toegerekend aan investeringen.

Fiscaal in control

Als gemeente Nieuwegein willen wij een fiscaal beleid dat meebeweegt met het realiseren van de maatschappelijk doelen die door de gemeente zijn afgesproken. De gemeente doet dit binnen de fiscale wet- en regelgeving en is in staat, zowel intern als extern, hier tijdig, juist en volledig verantwoording over af te leggen. Binnen de kaders van het maatschappelijk doel en de wet- en regelgeving streven wij naar een zo gunstig mogelijk onderbouwd fiscaal resultaat. Vanuit de middelen die in de begroting 2021 beschikbaar zijn gesteld, is de personele capaciteit op fiscaal terrein uitgebreid.

Bovengenoemde doelstelling realiseren wij met de volgende maatregelen:

1. Wij hanteren een zuivere interpretatie van de wet- en regelgeving, die operationeel praktisch en proportioneel uitvoerbaar is.
2. De gemeente staat voor een rechtvaardige belastingheffing. Wat moet worden betaald, betaalt de gemeente tijdig, maar niet meer dan noodzakelijk.
3. De gemeente neemt – in het kader van het maatschappelijk belang – bij dossiers een eigen standpunt in, binnen de kaders van de wet. Dit standpunt dient een logische redeneerlijn te kennen en een goede fiscaal juridische onderbouwing. Deze werkwijze kent een gecalculeerd risico maar borgt dat de gemeente een verdedigbaar besluit neemt.
4. De gemeente werkt opgavegericht en kijkt van buiten naar binnen. De fiscaliteit is daarbij dienend, maar tevens een randvoorwaarde. Het raadplegen van een intern of extern fiscaal

specialist voor tactische en strategische plannen is daarom vanuit het opgavegericht werken verplicht.

5. Fiscale basiskennis wordt binnen de formatie op- en uitgebouwd. Voor grote, over het algemeen gemeente overstijgende en maatschappelijke relevante projecten, vraagt de gemeente extern fiscaal advies;
6. Iedereen die is betrokken bij het fiscale proces of die verantwoordelijk is voor de fiscaliteit heeft een proactieve houding. Dit uit zich in een hoog signaleringsniveau, het mogen en kunnen aanspreken van collega's, het mogen en durven aangeven van het 'niet-weten' en doen wat is beloofd en is afgesproken;
7. Fiscale dilemma's en afwegingen worden transparant besproken binnen en met het management. Het management voert hierop actief beleid en moedigt medewerkers aan dit te doen. In de organisatie zijn rollen en verantwoordelijkheden belegd die eraan moeten bijdragen dat risico's optimaal worden teruggebracht. Ter inbedding van het fiscale bewustzijn is sinds 2022 een werk- en stuurgroep structuur ingericht, zoals aanbevolen in het rapport van de rekenkamercommissie uit 2020.

Tax Control Framework (TCF)

Het TCF bevat beheer- en controleplannen op de verschillende fiscale terreinen en de wijze waarop het fiscale advies in de organisatie wordt geborgd. Hiermee geven wij het handelingskader handen en voeten. Deze plannen dragen eraan bij dat de gemeente kan voldoen aan haar compliance-verplichting, zoals deze is opgedragen door de wetgever. Bij volledig door- en uitvoeren en toepassen van het TCF worden de fiscale risico's voor de gemeente Nieuwegein transparant gemaakt en zo veel als mogelijk beperkt.

Activiteiten 2025

Eén van de uitgangspunten in het TCF is voortdurend verbeteren, door het analyseren van fouten. Daarom zijn de meeste activiteiten ook benoemd in eerdere begrotingen:

- Toetsen van de B&W- en Raadsvoorstellen op fiscale consequenties.
- Uitvoeren controleplannen voor de drie belastingen (btw, vpb en loonheffing).
- Op basis van een fiscale risicoanalyse uitvoeren van verbetertrajecten (btw, vpb, loonheffing).
- Centrale archivering van de ingenomen standpunten en controle-activiteiten voor alle drie belastingen (btw, vpb en loonheffing).
- Verbreding van de kennis in de organisatie op fiscaal terrein en het up-to-date houden van het kennisniveau van de fiscaal medewerkers.
- Via de P&C documenten (paragraaf bedrijfsvoering) structureel met de raad in gesprek zijn over fiscaliteit en het bijbehorende risicoprofiel.

Toezichtinformatie

De Wet revitalisering generiek toezicht (Wet Rgt) heeft tot doel het interbestuurlijk toezicht van de verschillende bestuurslagen te verbeteren. Het uitgangspunt van de wet is dat het interbestuurlijk toezicht is verschoven van verticaal toezicht naar horizontale verantwoording: van verantwoording van gemeente naar rijk of provincie (verticaal) werken we toe naar een verantwoording van college aan de raad (horizontaal). De gemeenteraad is derhalve primair verantwoordelijk om toezicht te houden op het college omtrent medebewindstaken. Het verticale toezicht, door provincie of rijk, blijft bestaan, maar zal meer op de achtergrond worden uitgevoerd. Voor de provincie is dit vastgelegd in de provinciale verordening systematische toezichtinformatie provincie Utrecht. Voor het rijk ligt dit vast in diverse wetgeving per medebewindstaak.

Provincie als toezichthouder

Dit betreft de volgende domeinen:

- Financieel toezicht
- Informatie- en archiefbeheer
- Omgevingsrecht (Wabo, RO, Monumenten en Archeologie)
- Huisvesting vergunninghouders

De provincie hanteert een score aan de hand van kleuren:

- Groen: voldoet (adequaat), betekent voldoende of repressief toezicht in het geval van financieel toezicht
- Geel: voldoet deels (redelijk Adequaate), voor verbetering vatbaar
- Rood: voldoet niet (niet adequaat), onvoldoende (of preventief toezicht in het geval van financieel toezicht)

Voor 2025 streven we voor alle domeinen naar een adequaat oordeel (groen).

U wordt over deze interbestuurlijke toezichttaken geïnformeerd aan de hand van jaarlijkse verantwoordingen. In de jaarrekening vermelden we de status van de rapportages.

Rijk als toezichthouder

Het rijk is verticaal toezichthouder op de volgende thema's: Informatieveiligheid, AVG, Wet Kinderopvang, Leerlingenvervoer, Leerplicht, Wet Publieke gezondheid, Drank- en horecawet, Stadstoezicht en Wet Veiligheidsregio's. Hieronder gaan we nader in op de onderwerpen informatieveiligheid en AVG.

Informatieveiligheid en privacy

Informatie is een cruciale grondstof voor onze diensten en bedrijfsvoering. De gemeente beschikt dan ook over veel, vaak gevoelige, gegevens. Het beschermen van die (persoons)gegevens is nooit af en vraagt om continu alert te zijn. De dreiging van cybercriminaliteit neemt nog steeds toe. Ook in 2025 versterken we daarom de processen en systemen die de privacy en veiligheid van informatie waarborgen. Daarbij hanteren we de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) en volgen we relevante wetgeving zoals de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming – de Europese privacywet), de Wpg (Wet Politiegegevens) en de NIS2 (Europese informatiebeveiligingsrichtlijn.) De waarden uit het manifest Digitaal Nieuwegein zijn hierbij leidend.

We helpen elkaar het goede te doen

Vaak is menselijk gedrag, niet technisch falen, de oorzaak van datalekken en beveiligingsincidenten. Goed gedrag begint bij het belang inzien en weten wat je moet doen. Daarom werken we voortdurend om de kennis over privacy en informatiebeveiliging van medewerkers, management en bestuur te vergroten.

We voeren daarvoor doorlopend een communicatiecampagne met verschillende middelen, waaronder e-learning. We werken nauw samen met privacy ambassadeurs – collega's die binnen hun eigen team of afdeling als vraagbaak en aanjager werken om privacy en informatieveiligheid onder de aandacht te brengen. Zo vergroten we onze digitale weerbaarheid.

We zetten technologie slim in om medewerkers te helpen veilig te werken. We richten onze systemen bijvoorbeeld zo in dat medewerkers alleen toegang hebben tot gevoelige informatie als ze die nodig hebben om hun werk te doen.

We oefenen om beter voorbereid te zijn op een mogelijke crisis in onze informatievoorziening, zoals gijzelsoftware of een ernstige storing.

We zetten onze samenwerking in de regio op dit gebied voort. De informatiebeveiligingsexperts en privacy officiers van de Lekstroomgemeenten delen kennis en informatie met elkaar. We hebben een gezamenlijke functionaris gegevensbescherming. We stemmen regelmatig af met partners zoals WIL, BghU en gemeente Zeist over informatiebeveiliging om ervaring en expertise uit te wisselen. Zo vergroten we onze effectiviteit.

We werken risicogestuurd

We verankeren de waarden uit het manifest Digitaal Nieuwegein in ons proces om informatiesystemen te introduceren, veranderen en beheren. Waar nodig, voeren we een risicoanalyse uit en treffen we maatregelen om de gevonden risico's in te perken. De functionaris gegevensbescherming adviseert het college hierover voordat de verandering ingaat. Hij toetst ook of de verandering noodzakelijk is en in verhouding staat tot het doel.

Bedrijfscontinuïteitsbeheer is het proces dat potentiële bedreigingen voor een organisatie identificeert en maatregelen treft om ze het hoofd te bieden. We versterken dit proces, onder meer door kritieke processen te evalueren met het oog op toenemende digitale dreigingen.

We meten onze voortgang en leggen verantwoording af

We gebruiken gestandaardiseerde meetinstrumenten om onze voortgang te bepalen: de tussentijdse analyse BIO van de Informatiebeveiligingsdienst (IBD) en de AVG Borging van VNG Realisatie. Zo beoordelen we waar we staan op het gebied van veiligheid en privacy, zodat we kunnen bijsturen. We laten onze informatiebeveiliging periodiek testen door externe experts om kwetsbaarheden op te sporen en te versterken.

De Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) is een jaarlijks terugkerende audit van het veilige gebruik van basisadministraties, DigiD en Suwinet. Met de rapportages van deze audits legt de gemeente verantwoording af aan het ministerie en aan de gemeenteraad. De ENSIA sluit aan op de gemeentelijke planning en control-cyclus. In de jaarrekening rapporteren wij over deze zelfevaluaties en audits.

Datalekken nemen we op in een openbaar register, dat toegankelijk is via de gemeentelijke website. Waar nodig melden we datalekken aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

De Wpg verplicht werkgevers van boa's met opsporingstaken om jaarlijks een interne audit uit te voeren en iedere 4 jaar een externe audit. De uitkomsten van de externe audit worden ter beoordeling aan de AP gestuurd. Die bepaalt of de organisatie extra maatregelen moet treffen.

We bouwen aan een veilig en betrouwbaar ICT fundament

Om de gegevens van personen, bedrijven en van vitale stadsdelen te beschermen, stellen we eisen aan de veiligheid en privacy van nieuwe informatiesystemen die we aanschaffen of in gebruik nemen. Bestaande systemen beschermen we door preventief onderhoud. We gaan verder met het moderniseren en standaardiseren van onze informatievoorziening.

We monitoren het gebruik van onze informatiesystemen en -stromen. Afwijkende patronen die op risico's duiden, onderzoeken we zodat we kunnen ingrijpen als dat nodig is.

We blijven aandacht houden voor het gebruik van kunstmatige intelligentie en algoritmes, met name wanneer de gemeente deze in haar dienstverlening gebruikt om besluiten over mensen te nemen of om mensen te evalueren. Conform de AI-verordening zorgen we voor een verantwoorde toepassing van deze technologieën. We toetsen ze op ethiek, informatieveiligheid, privacy en andere waarden uit het manifest Digitaal Nieuwegein. Zo waarborgen we transparantie en de bescherming van de rechten van onze inwoners.

Ontwikkelingen vanuit wet- en regelgeving

De periode 2020 tot en met 2030 is door de Europese Unie (EU) aangemerkt als 'Digitaal Decennium' (Digital Decade). Het uiteindelijk doel van deze periode is om de rechten van burgers en bedrijven te beschermen waar nodig en mee te blijven gaan met de digitale ontwikkelingen wereldwijd. Zo is er verschillende regelgeving geïmplementeerd en in voorbereiding om dit qua beleid verder vorm te geven. Denk aan de Digital Markets Act om de macht van grote 'tech-bedrijven' te beperken of de Wet implementatie open data richtlijn, die het aanbod van overheidsdata voor hergebruik vergroot en verbetert.

Daarnaast worden er verschillende eisen neergelegd voor de verdere vormgeving van digitale dienstverlening door overheden. Zo is de ambitie om in 2030 binnen de EU alle overheidsdiensten ook via een digitaal kanaal aan te bieden en af te handelen. Vanuit de EU zijn er verschillende regelingen die de gemeente raken. Om de digitale toegang, identificatie en ondertekening binnen de EU voor burgers gelijk te trekken moeten overheden de richtlijnen volgen vanuit thema's als de Single Digital Gateway, elektronische identiteit en elektronisch ondertekenen.

Vanuit de gemeente Nieuwegein volgen we deze ontwikkeling nauwgezet, zodat we tijdig weten wanneer we welke wet of richtlijn hebben te implementeren en we hier de impact van kunnen bepalen voor de inwoners, ondernemers en de ambtelijke organisatie. We zullen daarbij, in VNG verband, extra scherp letten op passende financiering vanuit het Rijk en/of Europese Unie.

E= Effectindicator P = Prestatie-indicator

Typ e	Nr.	Omschrijving	Realisatie 2022	Streefwaard e 2023	Streefwaard e 2024	Streefwaarde 2025
P	2	Algemeen - Voldaan aan normen landelijke ENSIA stelsel (Suwinet en DigiD audits)	Volledig	Volledig	Volledig	Volledig
P	3	Algemeen - Implementatie IBD-baseline *	73%	75%	75%	75%

College-onderzoeken

Op grond van artikel 213a van de Gemeentewet onderzoekt het College periodiek de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door hem gevoerde bestuur en deelt de resultaten hiervan met de Raad. Het College maakt jaarlijks een onderzoeksplan. Het doel van deze onderzoeken is de mate van interne beheersing van de gemeentelijke organisatie te meten en waar mogelijk te verbeteren.

Geplande onderwerpen voor 2025 zijn:

- Monitor Sociale Kracht
- Evaluatie Participatiebeleid

Onderstaand een overzicht van de eerder uitgevoerde en lopende onderzoeken in het kader van artikel 213a Gemeentewet doelmatigheid en doeltreffendheid.

Jaar	Onderwerp	Indeling
2021	Onderwijshuisvesting	Doeltreffendheid
2021	Cliënttevredenheidsonderzoek Geynwijs	Doeltreffendheid
2021	Ruimtelijke procedures	Doelmatigheid

2022	Evaluatie informatie aanpak meldingen openbare ruimte	Doeltreffendheid
2022	Monitor Sociale Kracht	Doeltreffendheid
2023	Geynwijs Cliëntonderzoek	Doeltreffendheid
2024	Parkeerregulering (onderzoek naar deze effecten en de kaders voor de uitbreiding van parkeerregulering in de gehele stad).	Doeltreffendheid
2024	Onderzoek naar de doeltreffendheid van subsidieverlening (doel/effect), naar aanleiding van de gestelde vragen in de kaderaad.	Doeltreffendheid

Wet open overheid

De Wet Open Overheid (WOO) regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet. De WOO heeft als doel de besluitvormingsprocessen van overheidsorganen transparanter te maken. Het is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

Met de nieuwe wet zijn de eisen aangescherpt, zoals een beperktere termijn van afhandeling van verzoeken. Ons beleid is om met de implementatie van de wet in fases toe te werken naar actieve openbaarheid.

Naast de afhandeling van WOO-informatieverzoeken zetten we ook in 2025 de implementatie van de wet voort, waarbij we het opgestelde plan van aanpak volgen. We focussen hierbij op bewustwording met betrekking tot actieve openbaarmaking, op de inrichting van nieuwe werkprocessen en het schrijven van beleidsregels. Ook blijven we leren en ontwikkelen door het volgen van relevante cursussen en trainingen. We voldoen reeds aan de vereisten voor wat betreft fase 1 van actieve openbaarheid.

4. Financiële begroting

4.1 Overzicht van baten en lasten

Programma	Jaarrekening 2023			Begroting 2024 (t/m Bestuursrapportage, excl. resultaatbestemming)		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Wonen en Economie	26.105	26.142	-37	40.298	43.476	-3.178
Leefomgeving en Veiligheid	24.031	36.677	-12.646	24.436	38.720	-14.284
Vrije tijd	1.473	9.436	-7.963	641	9.400	-8.758
Versterking eigen kracht, Ondersteuning en Bescherming	33518	94.037	-60.519	32.833	101.580	-68.747
Bestuur en Dienstverlening	1.171	3.772	-2.601	1.526	5.051	-3.524
Bedrijfsvoering	6.086	48.611	-42.525	8.752	76.532	-67.780
Algemene dekkingsmiddelen	154.202	923	153.279	160.997	369	160.628
Subtotaal programma's	246.586	219.598	26.988	269.484	275.129	-5.645
Algemene dekkingsmiddelen						
Algemene uitkering	128.952	-	128.952	137.028	-	137.028
Belastingen	23.124	708	22.416	23.171	741	22.430
Treasury	2.126	176	1.950	826	-1.430	2.256
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	39	-39	-28	1.059	-1.086
Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen	154.202	923	153.279	160.997	369	160.628
Overhead	3.428	25.158	-21.730	2	25	-24
Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-2.650	2.650	-	98	-98
Saldo van baten en lasten	250.014	242.106	7.908	269.485	275.252	-5.766
Toevoeging / onttrekking aan reserves						
Wonen en Economie	686	2.262	-1.576	9.222	2.757	6.465
Leefomgeving en Veiligheid	437	619	-182	205	-	205
Vrije tijd	20	-	20	-	-	-
Versterking eigen kracht, Ondersteuning en Bescherming	62	223	-161	802	1.178	-376
Bedrijfsvoering	352	212	140	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	11.106	11.170	-64	14.795	14.803	-8
Subtotaal mutaties reserves	12.663	14.486	-1.823	25.024	18.738	6.286
Resultaat	262.677	256.592	6.085	294.509	293.990	519

Programma	Begroting 2025			Begroting 2026		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Wonen en Economie	33.567	35.753	-2.186	49.609	51.740	-2.131
Leefomgeving en Veiligheid	25.423	37.687	-12.264	25.252	38.485	-13.233
Vrije tijd	643	9.604	-8.962	633	10.511	-9.878
Versterking eigen kracht, Ondersteuning en Bescherming	34.072	102.309	-68.238	31.503	99.504	-68.001
Bestuur en Dienstverlening	1.596	4.673	-3.077	1.785	4.761	-2.977
Bedrijfsvoering	7.267	53.561	-46.294	7.206	55.558	-48.353
Algemene dekkingsmiddelen	168.199	2.368	165.831	167.582	1.761	165.821
Subtotaal programma's	270.766	245.955	24.811	283.569	262.320	21.248
Algemene dekkingsmiddelen						
Algemene uitkering	141.276	-	141.276	140.036	-	140.036
Belastingen	25.872	765	25.107	26.650	789	25.861
Treasury	930	-439	1.369	775	-687	1.462
Overige algemene dekkingsmiddelen	121	2.043	-1.922	121	1.660	-1.539
Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen	168.199	2.368	165.831	167.582	1.761	165.821
Overhead	1.550	26.343	-24.794	1.594	27.276	-25.682
Vennootschapsbelasting (VpB)	-	105	-105	-	108	-108
Saldo van baten en lasten	272.316	272.404	-88	285.163	289.704	-4.542
Toevoeging / onttrekking aan reserves						
Wonen en Economie	237	75	162	8	75	-67
Leefomgeving en Veiligheid	-	313	-313	-	416	-416
Versterking eigen kracht, Ondersteuning en Bescherming	540	147	393	180	147	33
Bedrijfsvoering	10	-	10	10	-	10
Algemene dekkingsmiddelen	2.858	1.063	1.795	3.269	1.098	2.171
Subtotaal mutaties reserves	3.645	1.598	2.048	3.466	1.736	1.730
Resultaat	275.961	274.001	1.959	288.628	291.440	-2.811

Programma	Begroting 2027			Begroting 2028		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Wonen en Economie	30.139	32.896	-2.757	26.382	29.145	-2.763
Leefomgeving en Veiligheid	25.649	39.937	-14.288	26.477	40.651	-14.175
Vrije tijd	641	10.952	-10.311	750	11.341	-10.591
Versterking eigen kracht, Ondersteuning en Bescherming	30.043	99.280	-69.236	30.052	100.367	-70.315
Bestuur en Dienstverlening	1.910	4.819	-2.908	1.968	4.904	-2.936
Bedrijfsvoering	7.148	58.904	-51.756	7.282	61.598	-54.317
Algemene dekkingsmiddelen	175.279	2.283	172.996	180.838	5.132	175.706
Subtotaal programma's	270.810	249.071	21.739	273.748	253.138	20.610
Algemene dekkingsmiddelen						
Algemene uitkering	146.832	-	146.832	151.487	-	151.487
Belastingen	27.575	829	26.746	28.427	829	27.598
Treasury	752	-1.898	2.650	805	-761	1.565
Overige algemene dekkingsmiddelen	120	3.352	-3.232	120	5.064	-4.944
Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen	175.279	2.283	172.997	180.838	5.132	175.706
Overhead	1.599	27.300	-25.702	1.631	27.144	-25.513
Vennootschapsbelasting (VpB)	-	110	-110	-	113	-113
Saldo van baten en lasten	272.408	276.481	-4.072	275.379	280.395	-5.016
Toevoeging / onttrekking aan reserves						
Wonen en Economie	8	75	-67	8	75	-67
Leefomgeving en Veiligheid	-	360	-360	-	219	-219
Versterking eigen kracht, Ondersteuning en Bescherming	12	147	-135	12	147	-135
Bedrijfsvoering	10	-	10	10	-	10
Algemene dekkingsmiddelen	3.298	1.098	2.200	3.469	1.098	2.371
Subtotaal mutaties reserves	3.328	1.680	1.647	3.499	1.539	1.960
Resultaat	275.736	278.161	-2.425	278.878	281.934	-3.057

4.2 Overzicht reservemutaties

De begroting over de komende jaren van de reserves zien er als volgt uit:

	Boekwaarde 1-1-2025	Toevoeging ten laste van de exploitatie of andere reserves 2025	Onttrekking ten gunste van de exploitatie 2025	Vermindering ter dekking van afschrijving 2025	Boekwaarde 31-12-2025	Toevoeging ten laste van de exploitatie of andere reserves 2026	Onttrekking ten gunste van de exploitatie 2026	Vermindering ter dekking van afschrijving 2026	Boekwaarde 31-12-2026
A. Algemene reserve									
Algemene reserve	15.255				15.255				15.255
Reserve grondbedrijf	32.741		69		32.673		64		32.609
Totaal rubriek A. Algemene reserve	47.996		69		47.927		64		47.863
B1. Bestemmingsreserve									
Reserve dekking kapitaallasten	25.370			2.259	23.111			2.247	20.864
Reserve kunst en cultuur binnenstad	359				359				359
Reserve ISV gelden	107		70		37				37
Reserve maatregelen luchtkwaliteit	16				16				16
Reserve parkeren	195	313			508	416			923
Reserve startersleningen	118		7		110		8		102
Reserve Cultuurvisie	47				47				47
Reserve scholen en maatschappelijk vastgoed	774				774				774
Reserve uitvoering programma Woonwijken	478		150		328		168		161
Reserve Opvang verhoogde instroom statushouders	1.636	147	12		1.770	147	12		1.905
Reserve Omgevingswet	2.126		160		1.966				1.966
Reserve dekking kapitaallasten Parkhout	212			10	202			10	192
Reserve Opvang Vluchtelingen	5.016				5.016				5.016

Reserve bijdrage Merwedelijk en ontwikkelingen Groot Merwede	2.071	75			2.146	75			2.221
Reserve Bestrijding Energiearmoede	382		378		4				4
Reserve Verevening sociale woningbouw	1.000				1.000				1.000
Reserve Betere buurten en beheerplannen	15.549	1.063	530		16.082	1.098	958		16.222
Reserve Transitie warmte en energie	671				671				671
Totaal rubriek B1. Bestemmingsreserve	56.124	1.598	1.308	2.269	54.145	1.736	1.145	2.257	52.479
Totaal	104.120	1.598	1.376	2.269	102.073	1.736	1.209	2.257	100.342

	Boekwaarde 1-1-2027	Toevoeging ten laste van de exploitatie of andere reserves 2027	Onttrekking ten gunste van de exploitatie 2027	Vermindering ter dekking van afschrijving 2027	Boekwaarde 31-12-2027	Toevoeging ten laste van de exploitatie of andere reserves 2028	Onttrekking ten gunste van de exploitatie 2028	Vermindering ter dekking van afschrijving 2028	Boekwaarde 31-12-2028
A. Algemene reserve									
Algemene reserve	15.255				15.255				15.255
Reserve grondbedrijf	32.609		166		32.443		175		32.268
Totaal rubriek A. Algemene reserve	47.863		166		47.698		175		47.523
B1. Bestemmingsreserve									
Reserve dekking kapitaallasten	20.864			1.587	19.277			1.587	17.690
Reserve kunst en cultuur binnenstad	359				359				359
Reserve ISV gelden	37				37				37
Reserve maatregelen luchtkwaliteit	16				16				16
Reserve parkeren	923	360			1.283	416			1.503
Reserve startersleningen	102		8		95		8		87
Reserve Cultuurvisie	47				47				47
Reserve scholen en maatschappelijk vastgoed	774				774				774
Reserve uitvoering programma Woonwijs	161				161				161
Reserve Opvang verhoogde instroom statushouders	1.905	147	12		2.040	147	12		2.175
Reserve Omgevingswet	1.966				1.966				1.966
Reserve dekking kapitaallasten Parkhout	192			10	182			10	172
Reserve Opvang Vluchtelingen	5.016				5.016				5.016
Reserve bijdrage Merwedelijn en ontwikkelingen Groot Merwede	2.221	75			2.296	75			2.371
Reserve Bestrijding Energiearmoede	4				4				4
Reserve Verevening sociale woningbouw	1.000				1.000				1.000

Reserve Betere buurten en beheerplannen	16.222	1.098	1.545		15.775	1.098	1.707		15.165
Reserve Transitie warmte en energie	671				671				671
Totaal rubriek B1. Bestemmingsreserve	52.479	1.680	1.565	1.597	50.997	1.736	1.727	1.597	49.212
Totaal	100.342	1.680	1.730	1.597	98.695	1.736	1.901	1.597	96.735

Overzicht Algemene reserve

Naam	Algemene reserve
Besluit	Voorgeschreven reserve
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Portefeuillehouder	Wethouder E. Eggengoor
Doel	De algemene reserve dient ter afdekking van het risico van onvoorziene financiële tegenvallers en nadelige begrotingssaldi. Om die reden dient zij volledig vrij besteedbaar te zijn (geen inkomensfunctie). Als onderdeel van de weerstandscapaciteit dient de algemene reserve vrij aanwendbaar te zijn voor het opvangen van jaarrekeningtekorten en het afdekken van risico's in algemene zin waarvoor geen bestemmingsreserves zijn gevormd.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Geen
Toevoeging	Begroting, jaarrekening
Onttrekking	Begroting, jaarrekening
Looptijd	Onbepaald.

Overzicht Algemene reserve Grondbedrijf

Naam	Algemene reserve Grondbedrijf
Besluit	De reserve is opgenomen in de nota reserves en voorzieningen
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Portefeuillehouder	Wethouder G. Bamberg
Doel	De reserve grondbedrijf maakt het mogelijk om de risico's van het grondbeleid op te vangen binnen deze reserve, zonder een beroep te doen op de overige middelen uit de begroting. Om die reden dient zij volledig vrij besteedbaar te zijn (geen inkomensfunctie).
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Geen
Toevoeging	Begroting, uitgaven en inkomsten grondexploitaties.
Onttrekking	Begroting, uitgaven en inkomsten grondexploitaties op basis van het jaarresultaat grondbedrijf.
Looptijd	Onbepaald, gerelateerd aan grondexploitaties in eigendom gemeente.

Overzicht Bestemmingsreserve

Naam	Reserve bestrijding energiearmoede
Besluit	Begroting 2024 - 2027
Programma	Versterking Eigen Kracht
Portefeuillehouder	Wethouder G. Bamberg
Doel	Het doel is om kosten voor bestrijding van energiearmoede te dekken.

Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	De besteding van de middelen uit het Plan van aanpak Energiearmoede 2023 - 2025 voor bestrijding energiearmoede is jaaroverstijgend. Niet bestede middelen zullen ten gunste worden gebracht van de reserve, ter dekking van kosten in latere jaren.
Toevoeging	Niet bestede middelen uit de exploitatie energiearmoede
Onttrekking	N.n.b.
Looptijd	2023 - 2025

Naam	Reserve Betere Buurten en beheerplannen
Besluit	Programmabegroting 2024-2027
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Portefeuillehouder	Ellie Eggengoor
Doel	Dekking van een deel van de kapitaallasten van investeringen voor Betere buurten en de uitvoering van de beheerplannen openbaar domein.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Deze reserve is een samenvoeging van de reserve Betere buurten en de reserve Nota kapitaalgoederen, die in 2024 is geëffectueerd. De bestaande storting (vanuit de begroting voor Betere buurten) en onttrekkingen (voor kapitaallasten van Betere buurten en de uitvoering van de beheerplannen) blijven in stand. Door de samenvoeging ontstaat een reserve waarbij het mogelijk is om over een langere termijn te komen tot een ingroeimodel van de kapitaallasten. Daarmee wordt voorkomen dat er een groot bedrag in één keer ten laste van de begroting komt op het moment dat de reserve Nota kapitaalgoederen is uitgeput. In het nieuwe model wordt jaarlijks een bedrag van € 325.000 minder onttrokken aan de reserve. Doordat investeringen en bijbehorende kapitaallasten in 2025 nog niet worden gerealiseerd, wordt ook het ingroeimodel met een jaar opgeschoven. Hiermee wordt er vanaf 2026, in plaats van 2025, een start gemaakt met dit ingroeimodel. Zodra nieuwe beheerplannen worden opgesteld, wordt gekeken of de jaarlijkse onttrekking moet worden aangepast aan de benodigde middelen voor Betere buurten en de uitvoering van de beheerplannen.
Toevoeging	Storting vanuit de begroting
Onttrekking	Indien de werkelijke uitgaven bij de jaarrekening lager zijn dan de begrote bedragen, dan wordt het werkelijke uitgavenbedrag in de jaarrekening verwerkt.
Looptijd	Onbepaald

Naam	Reserve bijdrage Merwedelijk en ontwikkelingen Groot Merwede
Besluit	Programmabegroting 2024-2027
Programma	Wonen en economie
Portefeuillehouder	Wethouder E. Eggengoor
Doel	Doel van deze reserve is om een bedrag te sparen voor de Nieuwegeinse bijdrage in een regionaal bod aan het Rijk, ter hoogte van € 15 miljoen ter cofinanciering van de Merwedelijk.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Omdat we voortaan spreken van Groot Merwede in plaats van A12-zone is de naam van deze reserve aangepast. In deze reserve wordt 50% van de mogelijke positieve rekeningresultaten gestort en ook de inkomsten uit de (tijdelijke) huurinkomsten van het pauzelandchap Galecopperzoom en extra OZB-opbrengsten uit nieuwbouw van woningen in City en Rijnhuizen. Naar verwachting dient het toegezegde bedrag van € 15 miljoen rond 2035 beschikbaar te zijn. Binnen de reserve grondbedrijf labelen wij tegelijkertijd het bedrag, dat nog in deze reserve ontbreekt, zodat indien noodzakelijk de bijdrage ook eerder voldaan kan worden.
Toevoeging	Zie onder ontwikkelingen

Onttrekking	
Looptijd	Naar de huidige inzichten tot en met 2035

Naam	Reserve cultuurvisie
Besluit	Bij de vaststelling Visie Cultuur en Maatschappij 2015-2020
Programma	Vrije tijd
Portefeuillehouder	Wethouder J. van Engelen
Doel	Deze reserve is ingesteld op 24 september 2015 door het vaststellen van de visie op Cultuur en Maatschappij 2015 - 2020.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Geen
Toevoeging	Geen reguliere stortingen.
Onttrekking	
Looptijd	Tot en met 2023

Naam	Reserve dekking kapitaallasten
Besluit	De reserve is opgenomen in de Nota Reserves en voorzieningen
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Portefeuillehouder	Wethouder E. Eggengoor
Doel	Deze reserve is ingesteld met het doel de structurele lasten die voortvloeien uit investeringen (kapitaallasten) te dekken voor de looptijd van de betreffende investering. Dit geldt voor een aantal investeringen die vooraf zijn aangegeven. Met ingang van 2017 kunnen, conform de notitie materiële vaste activa van de Commissie BBV alleen afschrijvingslasten worden onttrokken aan deze reserve.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Aan de reserve worden de afschrijvingslasten van de onderliggende investeringen onttrokken. Doordat deze in de komende jaren volledig worden afgeschreven, dalen de onttrekkingen in het meerjarenperspectief.
Toevoeging	Er is geen voeding meer.
Onttrekking	Indien de werkelijke uitgaven bij de jaarrekening lager zijn dan de begrote bedragen, dan wordt het werkelijke uitgavenbedrag in de jaarrekening verwerkt.
Looptijd	Tot 2033

Naam	Reserve Dekking Kapitaallasten Sportpark Parkhout
Besluit	Bij het raadsbesluit toekomstbestendig sportpark Parkhout Zandveld (RBS 2020-101)
Programma	Vrije tijd
Portefeuillehouder	Wethouder J. van Engelen

Doel	Als gevolg van het per 1 januari 2017 gewijzigde "Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)" is het niet mogelijk om de door het grondbedrijf begrote bijdrage uit de GREX van Wiersdijk in mindering te brengen op de investering. Wel is het mogelijk om deze bijdrage om te zetten in een reserve waaruit jaarlijks de afschrijvingslasten worden gedekt. Daarom zal de nog beschikbare bijdrage ad € 212.000 uit de GREX van Wiersdijk gestort worden in een te vormen reserve "dekking kapitaalslasten Parkhout". Hieruit kunnen gedurende 20 jaar afschrijvingslasten van € 10.000 worden gedekt voor de kapitaallasten van het nog aan te leggen parkeerterrein.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	De jaarlijkse onttrekkingen van € 10.000 zijn begroot vanaf 2025.
Toevoeging	Bijdrage GREX Wiersdijk
Onttrekking	Ter compensatie van de kapitaallasten voor aanleg van het parkeerterrein
Looptijd	20 jaar

Naam	Reserve ISV gelden
Besluit	De reserve is opgenomen in de Nota Reserves 2016- 2020
Programma	Wonen en economie
Portefeuillehouder	Wethouder M. Schouten
Doel	De reserve Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) is ingesteld voor projecten met een duurzaam maatschappelijk karakter.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Geen
Toevoeging	Er is geen voeding meer.
Onttrekking	
Looptijd	Onbepaald.

Naam	Reserve kunst en cultuur binnenstad
Besluit	Ingesteld bij de Percentageverordening Beeldende Kunst welke sinds 2002 van kracht is.
Programma	Vrije tijd
Portefeuillehouder	Wethouder J. van Engelen
Doel	Deze reserve is geoormerkt om invulling te geven aan Motie 120 'Kunst verrijkt de Binnenstad'.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Geen
Toevoeging	Er is geen voeding meer.
Onttrekking	
Looptijd	Onbepaald.

Naam	Reserve maatregelen luchtkwaliteit
Besluit	De reserve is opgenomen in de Nota Reserves en voorzieningen
Programma	Wonen en Economie
Portefeuillehouder	Wethouder M. Schouten.

Doel	Ter verbetering van de luchtkwaliteit binnen Nieuwegein, is er een actieplan luchtkwaliteit opgesteld. Daarin staan maatregelen genoemd die de luchtkwaliteit moeten verbeteren(kapitaallasten walstroomvoorziening).
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Geen
Toevoeging	Reguliere begroting.
Onttrekking	
Looptijd	Geen einddatum.

Naam	Reserve Omgevingswet
Besluit	De reserve is ingesteld bij de vaststelling jaarrekening 2018
Programma	Wonen en economie
Portefeuillehouder	Wethouder M. Schouten
Doel	De reserve is ingesteld om de baten en lasten te matchen met de daadwerkelijke inzet en inkomsten uit leges voor omgevingsvergunningen.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Aangezien de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO) is vervangen door de omgevingswet per 1 januari 2024 is ook de naam van deze reserve aangepast. We verwachten in 2025 dat de leges kostendekkend zullen zijn en dat er daarom geen onttrekking aan de reserve nodig is.
Toevoeging	Reguliere begroting.
Onttrekking	Indien de werkelijke uitgaven bij de jaarrekening lager zijn dan de begrote bedragen, dan wordt het werkelijke uitgavenbedrag in de jaarrekening verwerkt.
Looptijd	Onbepaald.

Naam	Reserve opvang verhoogde instroom statushouders
Besluit	Bij de vaststelling van de jaarrekening 2016
Programma	Versterking eigen kracht ondersteuning en bescherming
Portefeuillehouder	Wethouder J. van Engelen
Doel	Het doel is om kosten voor statushouders en inburgering te dekken.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Geen
Toevoeging	Reguliere begroting.
Onttrekking	
Looptijd	Onbepaald.

Naam	Reserve parkeren
Besluit	Parkeren
Programma	Leefomgeving en veiligheid
Portefeuillehouder	Wethouder E. Eggengoor
Doel	De reserve is ingesteld om de aanloopverliezen van de parkeerexploitatie af te dekken. Het jaarlijks resultaat van de parkeerexploitatie wordt verrekend met deze bestemmingsreserve.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Geen

Toevoeging	Reguliere begroting op basis van het resultaat parkeren.
Onttrekking	Indien de werkelijke uitgaven bij de jaarrekening lager zijn dan de begrote bedragen, dan wordt het werkelijke uitgavenbedrag in de jaarrekening verwerkt.
Looptijd	Onbepaald.

Naam	Reserve scholen en maatschappelijk vastgoed
Besluit	Bij de vaststelling jaarrekening 2014
Programma	Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder	Wethouder G. Bamberg
Doel	Bij de jaarrekening 2014 is besloten de voorziening IHPO (Integraal Huisvestingsprogramma Onderwijs) om te zetten in een bestemmingsreserve Scholen en maatschappelijk vastgoed omdat het onderhoud van de buitenkant van de scholen niet langer een gemeentelijke taak is.
Ontwikkelingen in begrotingsjaar(en)	Geen
Toevoeging	Reguliere begroting.
Onttrekking	
Looptijd	Onbepaald.

Naam	Reserve startersleningen
Besluit	De reserve is ingesteld in 2009
Programma	Wonen en economie
Portefeuillehouder	Wethouder M. Schouten
Doel	Sinds 2009 wordt door de gemeente Nieuwegein (met enkele onderbrekingen) de starterslening aangeboden aan de inwoners van Nieuwegein in de leeftijd van 18 tot 30 jaar. Met deze startersleningen maken we wonen in Nieuwegein mogelijk voor starters die in Nieuwegein willen blijven wonen.
Ontwikkelingen in begrotingsjaar(en)	Deze leningen zijn ondergebracht bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) en de hoofdsommen hiervan zijn veelal afgedekt via de Nationale Hypotheek Garantie. De onttrekkingen aan deze reserve dienen ter dekking van het renteresultaat en de beheersvergoeding.
Toevoeging	Reguliere begroting.
Onttrekking	
Looptijd	Onbepaald.

Naam	Reserve uitvoering programma Woonwifs
Besluit	2016 begrotingsbehandeling
Programma	Versterking eigen kracht ondersteuning en bescherming
Portefeuillehouder	Wethouder M. Schouten
Doel	In 2016 is besloten om vanuit de ontvangen ISV-gelden en vanuit de reserve Urgentieprogramma 1600 woningen in totaal € 800.000,- toe te voegen aan de Reserve Woonwifs. De reserve wordt ingezet om impulsen aan de woningmarkt te geven.
Ontwikkelingen in begrotingsjaar(en)	Geen

Toevoeging	Reguliere begroting.
Onttrekking	
Looptijd	Onbepaald.

Naam	Reserve verevening sociale woningbouw
Besluit	Raadsbesluit Vereveningsverordening gemeente Nieuwegein 2023 (RBS 2023-173)
Programma	Wonen en Economie
Portefeuillehouder	Wethouder M. Schouten
Doel	De reserve is ingesteld om meer sociale woningbouw te realiseren middels opdrachten of bijdragen aan de reserve bij woningbouwprojecten die afwijken van de vastgestelde beleidsregels.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Aan de reserve wordt toegevoegd/onttrokken gedurende het begrotingsjaar afhankelijk van de te realiseren woningbouwprojecten.
Toevoeging	Eenmalige voeding van € 1.000.000 in 2023, daarna middels stortingen bij woningbouwprojecten.
Onttrekking	Ter bijdrage aan woningbouwprojecten die meer sociale woningbouw realiseren dan de vastgestelde norm. Indien de omvang hoger dan € 1.500.000 is zal de initiële voeding worden teruggestort in de reserve Grondbedrijf.
Looptijd	Onbepaald

4.3. Overzicht voorzieningenmutaties

De begroting over de komende jaren van de voorzieningen zien er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000	Boekwaarde 1-1-2025	Toevoeging 2025	Vrijval 2025	Aanwending 2025	Boekwaarde 31-12-2025	Toevoeging 2026	Vrijval 2026	Aanwending 2026	Boekwaarde 31-12-2026
Voor verplichtingen, verliezen en risico's (BBV art. 44-1a en 44-1b)									
Voorziening wethouderspensioenen	4.899	14			4.912	153			5.065
Voorziening verlofsparen	1.175				1.175				1.175
	6.074	14			6.087	153			6.240
Ter egalisering van kosten (BBV art. 44-1c)									
Voorziening onderhoud sportaccomodaties	250	491		478	263	491		319	435
Voorziening onderhoud overige accommodaties	1.741	490		591	1.640	490		707	1.423
Voorziening onderhoud civieltechnische werken	1.331	550		600	1.281	550		573	1.257
Voorziening groot onderhoud sportvelden	306	43		70	279	43		5	317
Voorziening groot onderhoud stadshuis	802	222		10	1.014	222		392	844
Voorziening groot onderhoud theater	327	152		133	347	152		94	405
Voorziening onderhoud parkeergarages binnenstad	1.454	1.047		221	2.279	1.047		888	2.438
Voorziening onderhoud schoolgebouwen en buurtpleinen	676	209		252	632	209		256	585
Voorziening Verduurzaming Vastgoed	317	62			379	62			440
	7.203	3.266		2.355	8.114	3.266		3.234	8.145
Voor middelen van derden waardoor de bestemming gebonden is (BBV art. 44-2)									
Voorziening rioolrechten	1.087		12		1.075		42		1.033
Voorziening afvalstoffen	2.818		1.073		1.745		586		1.159
Voorziening Premie Reparatie WW	139				139				139
	4.044		1.085		2.959		627		2.332
Grondbedrijf									
Voorziening grondbedrijf	18.578				18.578				18.578
	18.578				18.578				18.578
Totaal	35.898	3.279	1.085	2.355	35.738	3.418	627	3.234	35.294

Bedragen x € 1.000	Boekwaarde 1-1-2027	Toevoeging 2027	Vrijval 2027	Aanwending 2027	Boekwaarde 31-12-2027	Toevoeging 2028	Vrijval 2028	Aanwending 2028	Boekwaarde 31-12-2028
Voor verplichtingen, verliezen en risico's (BBV art. 44-1a en 44-1b)									
Voorziening wethouderspensioenen	5.065	153			5.217	153			5.370
Voorziening verlofsparen	1.175				1.175				1.175
	6.240	153			6.392	153			6.545
Ter egalisering van kosten (BBV art. 44-1c)									
Voorziening onderhoud sportaccomodaties	435	342		280	498	342		235	605
Voorziening onderhoud overige accommodaties	1.423	490		328	1.585	490		318	1.756
Voorziening onderhoud civieltechnische werken	1.257	550		614	1.194	550		614	1.130
Voorziening groot onderhoud sportvelden	317	43		106	255	43		57	241
Voorziening groot onderhoud stadshuis	844	222		29	1.037	222		29	1.230
Voorziening groot onderhoud theater	405	152		480	77	152		116	113
Voorziening onderhoud parkeergarages binnenstad	2.438	1.047		763	2.721	1.047		795	2.973
Voorziening onderhoud schoolgebouwen en buurtpleinen	585	209		260	534	209		263	479
Voorziening Verduurzaming Vastgoed	440	62			502	62			564
	8.145	3.116		2.859	8.402	3.116		2.427	9.091
Voor middelen van derden waardoor de bestemming gebonden is (BBV art. 44-2)									
Voorziening rioolrechten	1.033	12			1.045		179		866
Voorziening afvalstoffen	1.159	54			1.213	23			1.236
Voorziening Premie Reparatie WW	139				139				139
	2.332	66			2.397	23	179		2.241
Grondbedrijf									
Voorziening grondbedrijf	18.578				18.578				18.578
	18.578				18.578				18.578
Totaal	35.294	3.334		2.859	35.769	3.291	179	2.427	36.455

Overzicht Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

Naam	Voorziening wethouderspensioenen
Besluit	De voorziening is voorgeschreven op basis de voorschriften BBV.
Programma	Bestuur en dienstverlening
Portefeuillehouder	Burgemeester M. van Beukering
Doel	Deze voorziening is ingesteld voor het beperken van de financiële risico's van waardeoverdracht, ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen van de pensioenen voor gewezen wethouders. Jaarlijks wordt berekend wat de stand van de voorziening moet zijn.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Geen
Voeding	Reguliere begroting.
Onttrekking	
Minumum bedrag	.
Maximum bedrag	.
Looptijd	Onbepaald.

Naam	Voorziening verlofsparen
Besluit	De voorziening is voorgeschreven op basis de voorschriften BBV.
Programma	Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder	Wethouder J. van Engelen
Doel	Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit verlofsparen kunnen medewerkers passend bij hun levensfase bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning. De voorziening is ingesteld voor gespaarde bovenwettelijke vakantie-uren die in de toekomst tot uitbetaling of vervroegde uitdiensttreding kunnen leiden. Jaarlijks wordt berekend wat de stand van de voorziening moet zijn.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	
Voeding	Reguliere begroting
Onttrekking	
Minumum bedrag	.
Maximum bedrag	.
Looptijd	Onbepaald

Overzicht Voorzieningen ter egalisering van kosten

Naam	Voorziening groot onderhoud sportvelden
Besluit	De voorziening is conform het op basis van de Nota Kapitaalgoederen gemeentelijk maatschappelijk vastgoed 2024 - 2027 (rbs 2023-306 d.d. 12-10-2023) vastgestelde beheerplan.
Programma	Vrije tijd
Portefeuillehouder	Wethouder J. van Engelen
Doel	De cultuurtechnische werkzaamheden op de sportparken onderscheiden zich in dagelijks-, groot- en najaarsonderhoud en renovaties/vervangingen. Deze voorziening is bedoeld om planmatig noodzakelijke vervangingen op de gemeentelijke sportparken uit te kunnen voeren zoals veldrenovaties, verhardingen (klinker, asfalt en tegel), hekwerken, beregeningspompen, beregeningsleidingen en overige inrichtingen (doelen, hoekvlaggen en afvalbakken). De onderbouwing voor dit planmatige onderhoud vormt het meerjarig onderhoudsplan.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	In het beheerplan is onderscheid gemaakt voor groot onderhoud (voorziening) en investeringen (MIP). De totale uitgaven zijn in het beheerplan per accommodatie zoveel mogelijk gesplitst opgenomen. Jaarlijks wordt bepaald of het onderhoud noodzakelijk is. Dat kan tot fluctuaties leiden in enig jaar.
Voeding	Reguliere begroting, vaststelling beheerplannen.
Onttrekking	
Minumum bedrag	.
Maximum bedrag	.
Looptijd	Gelijk aan de looptijd van de beheerplannen.

Naam	Voorziening groot onderhoud stadshuis
Besluit	De voorziening is conform het op basis van de Nota Kapitaalgoederen gemeentelijk maatschappelijk vastgoed 2024 - 2027 (rbs 2023-306 d.d. 12-10-2023) vastgestelde beheerplan.
Programma	Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder	Wethouder G. Bamberg
Doel	Deze voorziening is ingesteld voor het gelijkmatig verdelen van de onderhoudskosten van het stadshuis.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	In het beheerplan is onderscheid gemaakt voor groot onderhoud (voorziening) en investeringen (MIP). Jaarlijks wordt bepaald of het onderhoud noodzakelijk is. Dat kan tot fluctuaties leiden in enig jaar.
Voeding	Reguliere begroting, vaststelling beheerplannen.
Onttrekking	
Minumum bedrag	.
Maximum bedrag	.
Looptijd	Gelijk aan de looptijd van de beheerplannen.

Naam	Voorziening groot onderhoud theater
Besluit	De voorziening is conform het op basis van de Nota Kapitaalgoederen gemeentelijk maatschappelijk vastgoed 2024 - 2027 (rbs 2023-306 d.d. 12-10-2023) vastgestelde beheerplan.

Programma	Vrije tijd
Portefuillehouder	Wethouder G. Bamberg
Doel	Deze voorziening is ingesteld voor het gelijkmatig vedelen van de onderhoudskosten van het theater.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	In het beheerplan is onderscheid gemaakt voor groot onderhoud (voorziening) en investeringen (MIP). Jaarlijks wordt bepaald of het onderhoud noodzakelijk is. Dat kan tot fluctuaties leiden in enig jaar.
Voeding	Reguliere begroting, vaststelling beheerplannen.
Onttrekking	
Minumum bedrag	.
Maximum bedrag	.
Looptijd	Gelijk aan de looptijd van de beheerplannen.

Naam	Voorziening onderhoud civieltechnische werken
Besluit	De voorziening is op basis van de vaststelling beheerplannen ingesteld.
Programma	Leefomgeving en veiligheid
Portefuillehouder	Wethouder J. van Engelen
Doel	De voorziening is ingesteld voor het gelijkmatig verdelen van de onderhoudskosten civiele kunstwerken.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Geen
Voeding	Reguliere begroting, vaststelling beheerplannen.
Onttrekking	
Minumum bedrag	.
Maximum bedrag	.
Looptijd	Gelijk aan de looptijd van de beheerplannen.

Naam	Voorziening groot onderhoud overige accommodaties
Besluit	De voorziening is conform het op basis van de Nota Kapitaalgoederen gemeentelijk maatschappelijk vastgoed 2024 - 2027 (rbs 2023-306 d.d. 12-10-2023) vastgestelde beheerplan.
Programma	Bedrijfsvoering
Portefuillehouder	Wethouder G. Bamberg
Doel	Het gelijkmatig verdelen van de onderhoudskosten van de overige gemeentelijke accommodaties, zoals de gemeentewerf, steunposten, gebouwen natuurkwartier, Museumwerf, buurthuizen, gebouwen voor kinderopvang.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	In het beheerplan is onderscheid gemaakt voor groot onderhoud (voorziening) en investeringen (MIP). De totale uitgaven zijn in het beheerplan per accommodatie zoveel mogelijk gesplitst opgenomen. Jaarlijks wordt bepaald of het onderhoud noodzakelijk is. Dat kan tot fluctuaties leiden in enig jaar.
Voeding	Reguliere begroting, vaststelling beheerplannen.
Onttrekking	

Minumum bedrag	.
Maximum bedrag	.
Looptijd	Gelijk aan de looptijd van de beheerplannen.

Naam	Voorziening onderhoud parkeergarages binnenstad
Besluit	De voorziening is op basis van de vaststelling beheerplannen ingesteld.
Programma	Leefomgeving en veiligheid
Portefeuillehouder	Wethouder E. Eggengoor
Doel	Het gelijkmatig verdelen van de onderhoudsposten van de verschillende parkeergarages in de Binnenstad. De basis hiervoor vormt het meerjarig onderhoudsplan dat is opgesteld voor de periode 2012 - 2051. De dotatie aan de voorziening is gebaseerd op het onderhoud in de eerste 20 jaren. Hiervoor is gekozen omdat er daarna zeer groot onderhoud plaatsvindt en de onderhoudsbegroting voor de jaren daarna, als gevolg van nieuwe technische inzichten, waarschijnlijk behoorlijk wijzigt.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Geen
Voeding	Regulier begroting, beheerplannen.
Onttrekking	
Minumum bedrag	.
Maximum bedrag	.
Looptijd	Gelijk aan de looptijd van de beheerplannen.

Naam	Voorziening onderhoud schoolgebouwen en buurtpleinen
Besluit	De voorziening is conform het op basis van de Nota Kapitaalgoederen gemeentelijk maatschappelijk vastgoed 2024 - 2027 (rbs 2023-306 d.d. 12-10-2023) vastgestelde beheerplan.
Programma	Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder	Wethouder G. Bamberg
Doel	Deze voorziening is ingesteld voor het gelijkmatig verdelen van de onderhoudskosten van het onderhoud schoolgebouwen en buurtpleinen.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Geen
Voeding	Reguliere begroting, vaststelling beheerplannen.
Onttrekking	
Minumum bedrag	.
Maximum bedrag	.
Looptijd	Gelijk aan de looptijd van de beheerplannen.

Naam	Voorziening onderhoud sportaccommodaties
Besluit	De voorziening is conform het op basis van de Nota Kapitaalgoederen gemeentelijk maatschappelijk vastgoed 2024 - 2027 (rbs 2023-306 d.d. 12-10-2023) vastgestelde beheerplan.

Programma	Vrije tijd
Portefeuillehouder	Wethouder J. van Engelen
Doel	Deze voorziening is bedoeld om bovenmatige schommelingen in de jaarlijkse onderhoudskosten van de sportaccommodaties voor binnensport op te vangen. Door het instellen van deze voorziening is de jaarlijkse storting van een bedrag in deze voorziening vanuit het programma Vrije tijd
Ontwikkelingen in begrotingsjaar(en)	In het beheerplan is onderscheid gemaakt voor groot onderhoud (voorziening) en investeringen (MIP). De totale uitgaven zijn in het beheerplan per accommodatie zoveel mogelijk gesplitst opgenomen. Jaarlijks wordt bepaald of het onderhoud noodzakelijk is. Dat kan tot fluctuaties leiden in enig jaar.
Voeding	Reguliere begroting, vaststelling beheerplannen.
Onttrekking	
Minumum bedrag	.
Maximum bedrag	.
Looptijd	Onbepaald.

Naam	Voorziening verduurzaming vastgoed
Besluit	Raadsbesluit verduurzamen gemeentelijk vastgoed 28 maart 2019
Programma	Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder	Wethouder G. Bamberg
Doel	De voorziening is ingesteld voor het verduurzamen gemeentelijk vastgoed. In dit raadsbesluit is opgenomen dat er vanuit de vastgoedexploitatie budget voor vervanging van LED verlichting om te komen tot besparingen op de energierekening.
Ontwikkelingen in begrotingsjaar(en)	De Voorziening Verduurzaming heeft betrekking op alle gemeentelijke accommodaties, en is een verbijzondering van de reguliere voorzieningen. Deze is bestemd om toekomstige uitgaven c.q. planvorming voor verduurzaming Vastgoed te dekken. De storting 2021 is eenmalig verhoogd van € 59.600 met € 5.000 tot € 64.600, vanwege toegekende rijksmiddelen voor onderzoek naar verduurzaming energie. Er zijn nog geen uitgaven geboekt in deze voorziening. Bij de herijking van de beheerplan (VMJOP) in 2022 zal rekening worden gehouden met verdere verduurzamingsmaatregelen.
Voeding	Reguliere begroting, beheerplannen.
Onttrekking	
Minumum bedrag	.
Maximum bedrag	.
Looptijd	Gelijk aan de looptijd van de beheerplannen.

Overzicht Voorzieningen voor middelen derden waardoor de bestemming gebonden is

Naam	Voorziening afvalstoffen
Besluit	31 december 2014
Programma	Leefomgeving en veiligheid
Portefeuillehouder	Wethouder J. van Engelen
Doel	Deze voorziening is ingesteld ter voorkoming van jaarlijkse schommelingen in de tarieven afvalstoffenheffing.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Geen
Voeding	Reguliere begroting, jaarrekening.
Onttrekking	
Minumum bedrag	.
Maximum bedrag	.
Looptijd	Onbepaald.

Naam	Voorziening rioolrechten
Besluit	31 december 2014
Programma	Leefomgeving en veiligheid
Portefeuillehouder	Wethouder J. van Engelen
Doel	Deze voorziening is ingesteld ter voorkoming van jaarlijkse schommelingen in de tarieven rioolheffing.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Geen
Voeding	Reguliere begroting, jaarrekening.
Onttrekking	
Minumum bedrag	.
Maximum bedrag	.
Looptijd	Onbepaald.

Naam	Voorziening premie reparatie WW
Besluit	Besluit verkorting ww uitkering 1 januari 2016
Programma	Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder	Wethouder J. van Engelen
Doel	De opbouw en de maximale duur van de WW-uitkering zijn per 1 januari 2016 verkort door wijzigingen in de Wet werk en zekerheid. In de Cao Gemeenten 2016 –2017 is afgesproken om deze versoberingen van de WW te repareren. Deze reparatie krijgt vorm door het invoeren van een WW reparatie-uitkering. Gereserveerde gelden voor dit doel worden in de voorziening gedoteerd.
Ontwikkelingen in begrotingsja(a)r(en)	Geen

Voeding	Reguliere begroting, jaarrekening.
Onttrekking	
Minumum bedrag	.
Maximum bedrag	.
Looptijd	Deze voorziening komt in 2025 te vervallen.

4.4 Overzicht incidentele baten en lasten

Materieel evenwicht van de begroting houdt in dat de structurele lasten met structurele baten zijn gedekt. Onderstaand overzicht geeft een beeld van de incidentele baten en lasten, groter dan € 25.000, die in de (meerjaren)begroting 2025 zijn opgenomen.

Programma	Incidenteel budget (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	Toelichting
1	Kosten nieuwe raad	-	48	-		Incidenteel budget voor nieuwe raad na gemeenteraadsverkiezingen 2026
1	Pilot burgerberaad	50	-	-		Incidenteel budget coalitieakkoord 2022-2026: pilot burgerberaad
1	Budget raadsagenda / besteedbaar door raad (ideeen markt)	200	-	-		Incidenteel budget voor raadsagenda of te besteden door de raad conform coalitieakkoord
2	Planontwikkelingskosten	29.291	46.772	27.494	23.679	Incidentele lasten ten behoeve van grondexploitaties
2	Subsidie klimaatadaptieve maatregelen	75	-	-		Incidenteel budget coalitieakkoord 2022-2026: Subsidie klimaatadaptieve maatregelen
2	Matchingsfund Duurzaamheid	150	-	-		Incidenteel budget coalitieakkoord 2022-2026: Subsidie voor particulieren
2	Bedrijven en Milieu	150	-	-		Incidenteel budget coalitieakkoord 2022-2026: Subsidie voor ondernemers
2	Subsidie Klimaat en energiebeleid	600	-	-		Incidenteel budget voor subsidies Klimaat en energiebeleid
2	Subsidie Nationaal Isolatie Programma	506	-	-		Incidenteel budget voor subsidie Nationaal Isolatie Programma
2	Aanpak woonfraude	120				Aanpak woonfraude 2022-2025
3	Stadstoezicht	37	-	-		
3	Programma 'Preventie met gezag'	1.497	656	-		Incidenteel budget programma 'Preventie met gezag' Incidenteel budget coalitieakkoord 2022-2026
3	Mobiliteitsprogramma 2023	50	-	-		Incidenteel budget op basis van begroting 2022
3	Kwaliteitsimpuls groen in de stad	100	-	-		Incidenteel budget coalitieakkoord 2022-2026: Kwaliteitsimpuls groen in de stad
3	inspectiekosten bomen	100	-	-		inspectiekosten bomen
3	Storting voorziening riolering	145		-		Incidentele storting in de voorziening riolering
3	Mobiliteitsprogramma 2030	35	-	-		
4 en 5	GALA	1.103	874	-		Gezond en actief leven
5	Opvang Oekrainers	2.744	1.346	1.346	1.346	Mogelijke kosten opvanglocatie vanaf 2026 (nog) niet begroot
5	Programma Leefbaarheid en veiligheid	3.334	1.923			Incidenteel budget programma Leefbaarheid (Centrale as)

5	Deltaplan laaggeletterdheid	300	-	-	Incidenteel budget coalitieakkoord 2022-2026: Deltaplan laaggeletterdheid
5	Energiearmoede	700	-	-	Incidenteel budget coalitieakkoord 2022-2026: Energiearmoede
5	subsidies welzijn (versterking buurtpleinen)	100	-	-	
5	Jongerenperspectieffonds	50	-	-	Incidenteel budget coalitieakkoord 2022-2026: Jongerenperspectieffonds
5	Uitvoering programma Woonwjs	250	250	-	Incidentele budgetten voor uitvoeringskosten programma Woonwjs
5	lokaal werkteam	150	-	-	
5	Maatwerk beschermd wonen	996			Lokaal maatwerk beschermd wonen
6	Salarisadministratie	100			ontwikkelbudget tbv systemen
6	PAGO	38			periodiek arbeid gezondheidsonderzoek
7	Stelpost taakmutaties algemene uitkering	1.073	913	1.129	1.393 Incidentele reservering voor lagere inkomsten door vervallen abbonnementstarief WMO in 2025
Totaal incidentele lasten		44.044	52.782	29.969	26.418

Programma	Incidentele baten (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	
2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	29.279	46.783	27.403	23.579	Incidentele baten uit grondverkoop en toename onderhanden werk grondexploitatie
2	Subsidie Klimaat en energiebeleid	850	-	-		Incidentele subsidie voor uitvoering Klimaat en energiebeleid
2	Subsidie Nationaal Isolatie Programma	506	-	-		Incidentele subsidie voor uitvoering Nationaal Isolatie Programma
3	Programma 'Preventie met gezag'	1.497	656	-		Incidentele aanwending vooruitontvangen middelen van derden
3	Onttrekking voorziening huisvuil	1.073	586			Incidentele onttrekkingen aan de voorziening huisvuil
3	Onttrekking voorziening riolering	12	42	-	179	Incidentele onttrekkingen aan de voorziening riolering
4 en 5	GALA	1.103	874			Gezond en actief leven akkoord
5	Opvang Oekrainers	2.744	1.346	1.346	1.346	
5	Programma Leefbaarheid en veiligheid	2.582	1.923			Incidenteel budget programma Leefbaarheid (Centrale as)
5	Subsidie programma Woonwjs	100	83			Subsidiemiddelen Woonwjs t/m 2026
5	Maatwerk beschermd wonen	996				Lokaal maatwerk beschermd wonen
5	Middelen energiearmoede	158				Middelen algemene uitkering t.b.v. energiearmoede
7	Algemene uitkering: taakmutaties	1.073	913	1.129	1.393	Incidentele bate lagere inkomsten door vervallen abbonnementstarief WMO in 2025

Totaal incidentele baten		41.973	53.206	29.878	26.497

Programma	Incidentele reservemutaties (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
reserve	incidentele stortingen	-1.598	-1.736	-1.680	-1.736
reserve	incidentele onttrekkingen	1.622	1.447	1.565	1.727
Totaal incidentele reservemutaties		24	-289	-115	-9
Incidentele inkomsten (baten en saldo reservemutaties)		41.997	52.917	29.763	26.488
Saldo incidentele lasten en baten		2.047	-135	206	-70

Saldo (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Saldo baten en lasten begroting 2025	-89	-4.542	-4.072	-5.016
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	2.048	1.730	1.647	1.960
Begrotingssaldo na bestemming	1.959	-2.812	-2.425	-3.056
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	2.047	-135	206	-70
Structureel begrotingssaldo	4.006	-2.947	-2.219	-3.126

Als de incidentele baten en lasten worden afgezet tegen het saldo van de meerjarenbegroting kan worden geconstateerd dat er voor het 2025 sprake is van een structureel sluitende begroting. Voor de jaren 2026 en verder is dat, zoals in het financieel perspectief aangegeven, niet het geval. In de komende periode wordt verder gewerkt aan het plan van aanpak om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting.

4.5 Geprognosticeerde balans

De geprognosticeerde balans ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000							
Geprognosticeerde balans	31-12 2022	31-12 2023	31-12 2024	31-12 2025	31-12 2026	31-12 2027	31-12 2028
Activa							
<i>Immateriële activa</i>	175	3.314	4.782	4.619	4.457	4.287	4.116
<i>Vaste activa</i>							
Materiële vaste activa	243.232	256.554	266.566	290.272	311.657	350.204	361.351
Financiële vaste activa	19.765	21.232	22.232	22.232	22.232	22.232	22.232
Totaal vaste activa	263.172	281.100	293.579	317.123	338.346	376.722	387.699
<i>Vlottende activa</i>							
Onderhanden werk	15.009	17.814	20.111	22.036	31.759	26.485	21.269
Vorderingen	76.470	74.655	30.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Liquide middelen	525	547	400	400	400	400	400
Voorraden	0	0	0	0	0	0	0
Overlopende activa	4.885	9.402	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal vlottende activa	96.889	102.418	60.511	82.436	92.159	86.885	81.669
Totaal activa	360.061	383.518	354.090	399.559	430.505	463.607	469.368
Passiva							
<i>Vaste Passiva</i>							
Eigen vermogen	105.458	113.366	104.120	102.073	100.342	98.695	96.735
Begrotingsaldo			424	1.959	-2.812	-2.425	-3.056
Totaal Voorzieningen	36.725	30.252	35.898	35.738	35.294	35.769	36.455
Langlopende leningen	171.496	178.500	178.500	163.500	163.500	213.500	228.500
Overig		408	519	496	496	496	496
Totaal vaste passiva	313.679	322.526	319.461	303.270	296.324	345.539	358.634
<i>Vlottende passiva</i>							
Overlopende passiva	20.187	37.735	24.629	66.289	94.181	93.068	85.734
Leningen < 1 jaar	26.194	23.256	10.000	30.000	40.000	25.000	25.000
Overige							
Totaal vlottende passiva	46.381	60.991	34.629	96.289	134.181	118.068	110.734
Totaal passiva	360.060	383.517	354.090	399.559	430.505	463.607	469.368

4.6 Begrotingscijfers per taakveld

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>				
Begrotingscijfers per taakveld 2025		Lasten	Baten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning				
0.1	Bestuur	3.869	-	-3.869
0.2	Burgerzaken	3.769	1.491	-2.279
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-	-	-
0.4	Overhead	17.348	2.938	-14.409
0.5	Treasury	-387	930	1.317
0.61	OZB woningen	-	17.688	17.688
0.62	OZB niet-woningen	-	6.107	6.107
0.63	Parkeerbelasting	-	1.731	1.731
0.64	Belastingen overig	1.831	1.224	-607
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	13	141.276	141.263
0.8	Overige baten en lasten	2.043	122	-1.922
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	118	-	-118
0.10	Mutatie reserves	1.598	3.645	2.048
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-
	0. Bestuur en ondersteuning	30.201	177.152	146.951
1. Veiligheid				
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	4.955	180	-4.775
1.2	Openbare orde en veiligheid	6.061	2.103	-3.957
	1. Veiligheid	11.015	2.283	-8.732
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1	Verkeer en vervoer	12.861	769	-12.092
2.2	Parkeren	5.582	4.323	-1.260
2.3	Recreatieve havens	49	29	-21
2.4	Economische havens en waterwegen	86	-	-86
2.5	Openbaar vervoer	167	42	-126
	2. Verkeer, vervoer en waterstaat	18.746	5.162	-13.584
3. Economie				
3.1	Economische ontwikkeling	378	-	-378
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	6.084	5.731	-353

3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	314	14	-301
3.4	Economische promotie	252	64	-188
	3. Economie	7.029	5.809	-1.220
4. Onderwijs				
4.1	Openbaar basisonderwijs	55	-	-55
4.2	Onderwijshuisvesting	5.266	1.275	-3.991
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	8.198	4.618	-3.579
	4. Onderwijs	13.518	5.893	-7.625
5. Sport, cultuur en recreatie				
5.1	Sportbeleid en activering	1.008	420	-588
5.2	Sportaccommodaties	5.396	1.114	-4.282
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	5.424	1.844	-3.580
5.4	Musea	535	-	-535
5.5	Cultureel erfgoed	288	114	-174
5.6	Media	2.459	63	-2.395
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	9.408	75	-9.333
	5. Sport, cultuur en recreatie	24.518	3.630	-20.888
6. Sociaal domein				
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	14.231	5.443	-8.788
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-	-	-
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-	-	-
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	8.343	-	-8.343
6.3	Inkomensregelingen	39.378	22.564	-16.814
6.4	WSW en beschut werk	3.758	-	-3.758
6.5	Arbeidsparticipatie	2.355	113	-2.242
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	3.484	11	-3.473
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	6.175	401	-5.774
6.712	Begeleiding (WMO)	4.399	-	-4.399
6.713	Dagbesteding (WMO)	1.883	-	-1.883
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	1.103	996	-107
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	-	-	-
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	14.589	-	-14.589
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	-	-	-
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	-	-	-

6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	6.154	-	-6.154
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	656	-	-656
6.791	PGB WMO	-	-	-
6.792	PGB Jeugd	313	-	-313
6.811	Beschermd wonen (WMO)	-	-	-
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	-	-
6.821	Jeugdbescherming	3.254	-	-3.254
6.822	Jeugdreclassering	-	-	-
6.91	Coördinatie en beleid WMO	-	-	-
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	-	-	-
	6. Sociaal domein	110.074	29.527	-80.547
7. Volksgezondheid en milieu				
7.1	Volksgezondheid	4.153	368	-3.786
7.2	Riolering	5.016	6.189	1.173
7.3	Afval	9.366	11.517	2.151
7.4	Milieubeheer	4.523	350	-4.173
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	756	489	-268
	7. Volksgezondheid en milieu	23.814	18.913	-4.902
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1	Ruimtelijke ordening	3.834	280	-3.555
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	23.945	23.571	-374
8.3	Wonen en bouwen	7.306	3.741	-3.565
	8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	35.086	27.592	-7.494
Totaal taakvelden		274.001	275.961	1.959

4.7 Investeringsen

4.7.1 Overzicht Meerjarig InvesteringsPlan (MIP) 2025

Investeringsen 2025	Totaal Krediet	Afschr. Termijn	Jaar van (verwachte) oplevering
Programma Leefomgeving en Veiligheid	12.254.500		
Civieltechnische bouwwerken (tunnels)	199.500	20	2026
Civieltechnische bouwwerken (geluidschermen)	34.000	50	2026
Civieltechnische bouwwerken (licht belaste bruggen)	96.400	25	2026
Civieltechnische bouwwerken (beweegbare bruggen)	486.600	25	2026
Civieltechnische bouwwerken (keerconstructies)	126.000	25	2026
Vervanging groen - regulier/bestekken	922.800	40	2026
Vervangen opstallen dierenweides 2021-2025	35.100	20	2026
Beschoeiing	317.800	25	2026
Diverse rioolvervangingen (50 jaar)	767.200	50	2026
Diverse rioolvervangingen (20 jaar)	339.800	20	2026
Investeringsen hemelwaterafvoer(50 jaar)	876.800	50	2026
Investeringsen hemelwaterafvoer (20 jaar)	334.300	20	2026
Investerings grondwaterafvoer	115.100	50	2026
Speelvoorzieningsen	772.700	20	2026
Vervangingsinvesteringsen wegen	1.137.100	40	2026
Levensduurverlengende investerings wegen	3.699.000	20	2026
Bewegwijzering	65.800	25	2026
Bebording	115.100	25	2026
Straatmeubilair	153.400	25	2026
Walstroombeheer	126.000	15	2025
Openbare verlichting - vervanging masten	70.100	40	2025
Openbare verlichting - vervanging armaturen	697.600	20	2025
Vervanging module straatparkeren van 2 naar 4 G	70.000	10	2025
Vervanging parkeermanagementsysteem alle parkeergarages	696.300	15	2026
Programma Bedrijfsvoering	24.690.500		
ICT workspace 2025	274.000	3	2025
Bindmachine huisdrukkerij 2014 MIP	34.000	10	2025
ICT middelen en projectkosten	274.000	5	2025
Invoeren en ontwikkelen IAM-systeem	109.600	5	2025
Doorontwikkeling en digitalisering informatiebeheer	274.000	5	2025
BAG software 2025	208.200	5	2025
Vervanging vloerbedekking Post Nevelgaarde	31.000	15	2025
Vlonders Passantenhaven vervanging	233.400	25	2025
Fort Vreeswijk geb G, vervangen verwarmingsinstallatie	77.600	15	2025
Theater/Vervangen Groot onderhoud Beheerplan 2025	702.900	15	2025
Overige gebouwen/Botenlift Museumwerf	41.200	40	2025
Stadshuis Zonwering	272.500	15	2025

MFA Rijnhuizen Onderwijs	12.624.900	40	2028
MFA Rijnhuizen Gymzaal	1.252.800	40	2028
Renovatie Montessori De Vleugel	1.004.300	8	2027
Anna van Rijn Tijdelijke huisvesting	4.120.000	15	2026
Hospice instalatie (rbs 2023-17 dd februari 2022/NB: raadsbesluit te verwachten begin 2025)	813.700	15	2026
Hospice Casco (rbs 2023-17 dd februari 2022/NB: raadsbesluit te verwachten begin 2025)	1.627.400	40	2026
POOL5-Poolvoertuig tbv werf	35.000	8	2025
POOL6-Poolvoertuig tbv werf (WSW)	35.000	8	2025
S8-Voertuig veegdienst	60.000	8	2025
S9-Voertuig veegdienst	55.000	8	2025
SN-Voertuig bomenploeg	45.000	8	2025
V6-Veegmachine groot	460.000	8	2025
WI-Wasinstallatie werf	25.000	10	2025
Totaal investeringen 2025	36.945.000		

Investeringsraming grondexploitaties 2025 per gebied		
Het Klooster		
Bouw- en woonrijpmaken entreegebied en wrm sectie 4	200.000	
Nutsvoorzieningen	300.000	
Archeologie	200.000	
Stelpost / onvoorzien	400.000	
	1.100.000	
Lekboulevard		
Bouw en woonrijpmaken lotusplantsoen, middenblok, nijenmonde	800.000	
Stelpost / onvoorzien	200.000	
	1.000.000	
Blokhoeve		
Bouw- en woonrijpmaken	400.000	
Stelpost / onvoorzien	200.000	
	600.000	
Blok West		
Bouw- en woonrijpmaken, plankosten, stelpost, onvoorzien	200.000	
	200.000	
Deventerschans		
Bouw- en woonrijpmaken	300.000	
Stelpost / onvoorzien	100.000	
	400.000	
Parkeerterrein tramhalte Wiersdijk		
Bouwrijpmaken	400.000	
Stelpost / onvoorzien	100.000	
	500.000	
Binnenstad (herijkt)		

Verwervingen, Bouw- en woonrijpmaken, plan en VAT	15.500.000
Stelpost / onvoorzien	3.000.000
	18.500.000
Mooi Rijnhuizen	
Bouw- en woonrijpmaken	8.500.000
Stelpost / onvoorzien	500.000
	9.000.000
Rijnhuizen Noord	
Verplaatsing Hockey	1.500.000
Stelpost / onvoorzien	300.000
	1.800.000
Altrecht locatie	
Bouw- en woonrijpmaken	400.000
Stelpost / onvoorzien	200.000
	600.000
Kindcentrum Vreeswijk	
Stelpost / onvoorzien	300.000
	300.000
Mondriaanlaan	
Bouw- en woonrijpmaken	200.000
Stelpost / onvoorzien	100.000
	300.000
Politiebureau	
Bouw- en woonrijpmaken	1.000.000
Stelpost / onvoorzien	100.000
	1.100.000
Ecolab/Henkel	
Verwervingen, Bouw- en woonrijpmaken, plan en VAT	7.000.000
Stelpost / onvoorzien	300.000
	7.300.000
Onvoorzien / afronding	300.000
Totaal	43.000.000

4.7.2 Overzicht investeringen voorgaande jaren nieuwe besluitvorming

Verlenging eerder beschikbaar gestelde investeringen	Termijn	Krediet	Restantbedrag op 24-09-2024	Jaar van (verwachte) oplevering
Wonen en Economie		19.515.500	17.580.876	
Regio Deal Muntenbuurt (Betere Buurten) 2020	3. meerjarig	6.715.000	5.485.523	2025
Kerkveld (Betere Buurten) 2020	3. meerjarig	5.145.500	5.002.627	2025
Gebouwendriften (betere buurten) - MIP 2022	3. meerjarig	3.800.000	3.740.284	2026
Vorbereidingskrediet Kauwenhof	1. langer 2 jaar	103.000	9.293	2027
Betere buurt 2024 (nog te benoemen) - MIP 2024	3. meerjarig	2.877.000	2.877.000	2026
Vorbereidingskrediet Ecolab Henkel (2e TW 2023)	1. langer 2 jaar	500.000	112.933	2027
Klimaatadaptatie 2024 - 2026	3. meerjarig	375.000	353.217	2026
Leefomgeving en Veiligheid		27.767.544	23.062.998	
Op afstand bedienbare bruggen (15 jr.) MIP 2019	1. langer 2 jaar	367.000	128.026	2025
Civieltechnische bouwwerken (bruggen) MIP 2019	1. langer 2 jaar	2.030.929	483.587	2025
Vervanging Geitenstal Natuurkwartier (2019)	1. langer 2 jaar	438.600	431.056	2025
Vervang. Geitenstal installat. Natuurkwartier(2019	1. langer 2 jaar	29.200	29.200	2025
Ondergrondse fietsenstal. tramhalte City -MIP2021	1. langer 2 jaar	3.102.900	3.102.900	2025
Fietsroute Ijsselstein-nieuwegein-utrecht -MIP2021	1. langer 2 jaar	1.554.315	1.341.500	2025
VRI 108 - MIP 2021	1. langer 2 jaar	204.000	204.000	2025
Aanschaf etagerekken - MIP 2021	1. langer 2 jaar	258.800	258.800	2025
Vervanging groen - MIP 2022	1. langer 2 jaar	817.600	170.620	2025
VRI 608 - MIP 2022	1. langer 2 jaar	97.000	97.000	2026
VRI 603 - MIP 2022	1. langer 2 jaar	168.000	168.000	2026
Vervanging groen - MIP 2023	1. langer 2 jaar	830.800	663.668	2025
Vervanging kademuur Vreeswijk-MIP 2023	1. langer 2 jaar	1.000.000	1.000.000	2025

Bebording-MIP 2024	2. korter 2 jaar	65.800	42.292	2025
Civieltechnische bouw beweegbare bruggen -MIP 2024	2. korter 2 jaar	190.000	190.000	2025
Civieltechnische bouw (geluidschermen) - MIP 2024	2. korter 2 jaar	115.000	115.000	2025
Civieltechnische bouw keerconstructies - MIP 2024	2. korter 2 jaar	35.100	35.100	2025
Civieltechnische bouw licht belaste brug -MIP 2024	2. korter 2 jaar	555.000	395.216	2025
Civieltechnische bouw security/camera - MIP 2024	2. korter 2 jaar	137.000	87.565	2025
Diverse rioolvervangingen (50 jaar) - MIP 2024	2. korter 2 jaar	767.200	767.200	2025
Diverse rioolvervangingen (20 jaar) - MIP 2024	2. korter 2 jaar	339.800	272.150	2025
Grondwaterafvoer - MIP 2024	2. korter 2 jaar	115.100	115.100	2025
Hemelwaterafvoer (50 jaar) - MIP 2024	2. korter 2 jaar	876.800	876.800	2025
Hemelwaterafvoer (20 jaar) - MIP 2024	2. korter 2 jaar	115.100	115.100	2025
Levensduurverlengende investering wegen - MIP 2024	2. korter 2 jaar	3.512.700	2.818.921	2025
Doorfietsroute IJsselst.-Utrecht meerkst-MIP 2024	2. korter 2 jaar	1.553.000	1.553.000	2025
OVL vervanging Cityplaza - MIP 2024	2. korter 2 jaar	274.000	274.000	2025
Speelvoorzieningen - MIP 2024	2. korter 2 jaar	717.900	482.391	2025
Straatmeubilair - MIP 2024	2. korter 2 jaar	153.400	33.845	2025
Vervangen opst. dierenweides 2021-2025 - MIP 2024	2. korter 2 jaar	32.500	32.500	2025
Vervanging groen - MIP 2024	2. korter 2 jaar	922.800	922.800	2026
Vervangingsinvesteringen wegen - MIP 2024	2. korter 2 jaar	2.679.700	2.404.833	2025
VRI - 102 - MIP 2024	2. korter 2 jaar	72.000	72.000	2025
VRI - 104 - MIP 2024	2. korter 2 jaar	186.500	186.500	2026
VRI - 105 - MIP 2024	2. korter 2 jaar	189.000	185.600	2025
Bewegwijzering-MIP 2024	2. korter 2 jaar	115.100	40.100	2025
Beschoeiing-MIP 2024	2. korter 2 jaar	304.900	123.626	2025
VRI - 106 - MIP 2024	2. korter 2 jaar	189.000	189.000	2025
VRI - 508 - MIP 2024	2. korter 2 jaar	199.000	199.000	2025
Lantaarnpalen Herenstraat (Berap 2024)	2. korter 2 jaar	115.000	115.000	2025

Aanleg vrij liggend fietspad Buizerdlaan/ Wijkerslootweg (Kadernota 2025)	2. korter 2 jaar	400.000	400.000	2025
Integrale herinrichting kruising Plettenburgerbaan/ Martinbaan-Perkinsbaan (Kadernota 2025)	2. korter 2 jaar	1.940.000	1.940.000	2025
Vrije tijd		1.244.000	1.244.000	
Realisatie Evenemententerrein Park Oudegein (2024)	2. korter 2 jaar	1.244.000	1.244.000	2025
Bedrijfsvoering		93.970.824	92.252.670	
Sportzaal Vreeswijk Gebouw (2018)	1. langer 2 jaar	1.642.980	1.642.980	2027
Sportzaal Vreeswijk Grond (2018)	1. langer 2 jaar	119.000	119.000	2027
Sportzaal Vreeswijk Installaties (2020)	1. langer 2 jaar	692.620	692.620	2027
Sportzaal Vreeswijk Inventaris (2020)	1. langer 2 jaar	55.000	55.000	2027
MFA Vreeswijk Gebouw (2018)	1. langer 2 jaar	3.190.820	2.995.757	2027
MFA Vreeswijk Grond (2019)	1. langer 2 jaar	380.000	380.000	2027
MFA Vreeswijk Installaties (2019)	1. langer 2 jaar	1.295.380	1.295.380	2027
MFA Sportzaal Doorslag Groenling Gebouw (2018)	1. langer 2 jaar	2.944.801	2.919.914	2025
MFA Sportzaal Doorslag Groenling Installat. (2019)	1. langer 2 jaar	1.197.900	1.197.900	2025
MFA Sportzaal Doorslag Groenling Inventaris (2020)	1. langer 2 jaar	113.600	111.438	2025
MFA Doorslag Groenling Gebouw (2018)	1. langer 2 jaar	7.978.000	6.759.748	2025
MFA Doorslag Groenling Infrastructuur (2019)	1. langer 2 jaar	774.800	701.318	2025
MFA Doorslag Groenling Installaties (2019)	1. langer 2 jaar	3.034.600	2.985.967	2025
ZS-V1 (zoutstrooier-veegmachine) - MIP 2021	1. langer 2 jaar	31.000	31.000	2025
Dakveiligheidsvoorzieningen Gem. vastgoed- MIP2022	1. langer 2 jaar	131.500	131.500	2025
Huisvesting scouting Vreeswijk (2022)	1. langer 2 jaar	1.099.372	1.061.135	2025
SNP A1 - MIP 2023	1. langer 2 jaar	13.000	13.000	2026
SNP A2 - MIP 2023	1. langer 2 jaar	13.000	13.000	2026
SNP O2 - MIP 2023	1. langer 2 jaar	8.000	8.000	2026
SNP O3 - MIP 2023	1. langer 2 jaar	8.000	8.000	2026
SNP P4 - MIP 2023	1. langer 2 jaar	10.023	10.023	2026

SNP S7 - MIP 2023	1. langer 2 jaar	8.000	8.000	2026
PERS1 - MIP 2023	1. langer 2 jaar	35.000	35.000	2026
ZS A2 - MIP 2023	1. langer 2 jaar	40.000	40.000	2025
ZS O6 - MIP 2023	1. langer 2 jaar	35.000	35.000	2025
ZS O3 - MIP 2023	1. langer 2 jaar	35.000	35.000	2025
ZS P4 - MIP 2023	1. langer 2 jaar	35.000	35.000	2025
Investerings Hekwerken - MIP 2023	1. langer 2 jaar	374.800	374.800	2025
Vastgoedinformatiesysteem - MIP 2023	1. langer 2 jaar	197.000	197.000	2025
Verv. Citroën Berlingo schoonmaak MIP - 2023	1. langer 2 jaar	45.000	45.000	2025
Vorbereidingskrediet hospice en logeerhuis Mondri	1. langer 2 jaar	330.000	267.505	2026
MFA Batau Noord Onderwijs-MIP 2024	2. korter 2 jaar	14.255.000	14.255.000	2028
MFA Batau Zuid Onderwijs-MIP 2024	2. korter 2 jaar	13.362.000	13.362.000	2029
MFA Batau Zuid Gymzaal-MIP 2024	2. korter 2 jaar	2.344.000	2.344.000	2029
Anna van Rijn Onderwijs-MIP 2024	2. korter 2 jaar	30.201.000	30.186.640	2028
Anna van Rijn Gymzaal-MIP 2024	2. korter 2 jaar	6.473.000	6.473.000	2028
Stadshuis/Integrale Veiligheid Inventaris- MIP 2024	2. korter 2 jaar	24.000	24.000	2025
KB2 - Kinderboerderij - MIP 2024	2. korter 2 jaar	90.000	90.000	2025
P7-Begraafplaats Nimos MI Track - MIP 2024	2. korter 2 jaar	43.000	43.000	2025
Huisvesting scouting Vreeswijk installaties (2024)	2. korter 2 jaar	585.568	569.847	2025
Huisvesting scouting Vreeswijk Zonnepanelen (2024)	2. korter 2 jaar	115.060	115.060	2025
Vorbereidingskrediet Rijnhuizen def. huisvesting	2. korter 2 jaar	250.000	225.139	2028
Ontwikkelkrediet Verduurzaming Vastgoed (2TW 2024) *	2. korter 2 jaar	-	-	2028
Aanpassen Brandweerpost Noord (Kadernota 2025)	2. korter 2 jaar	300.000	300.000	2025
Bedrijfswag 1 toezichthouders openbaar domein (Kadernota 2025)	2. korter 2 jaar	30.000	30.000	2025
Bedrijfswag 2 toezichthouders openbaar domein (Kadernota 2025)	2. korter 2 jaar	30.000	30.000	2025
Restantbedrag eerder beschikbaar gestelde investeringen		142.497.868	134.140.545	

Termijn	Krediet	Restantbedrag op 24-09-2024
1. langer 2 jaar	37.370.340	32.405.569
2. korter 2 jaar	86.215.028	84.276.325
3. meerjarig	18.912.500	17.458.650
Totaal	142.497.868	134.140.545

In bovenstaande tabellen is weergegeven welke eerder vastgestelde investeringskredieten nog actief zijn in 2025 en verder. Hierin valt op dat van de oorspronkelijk vastgestelde kredieten er nog veel resteert per medio september 2024. Dit hangt enerzijds samen met vertragingen in de uitvoering, anderzijds geldt voor een groot deel van deze investeringen dat de oplevering pas in 2025 of later werd verwacht, wat samengaat met een lagere besteding tot op heden.

De kredieten zijn opgedeeld in 3 categorieën, deze zijn onderstaand toegelicht.

Categorie 1 - Langer dan 2 jaar: Dit zijn investeringskredieten die in 2025 meer dan 2 jaar actief zijn.

Categorie 2 - Korter dan 2 jaar: Deze investeringskredieten zijn bij de begroting 2024 of gedurende 2024 beschikbaar gesteld en dus in 2025 minder dan 2 jaar actief.

Categorie 3 - Meerjarig: Dit betreft investeringskredieten die tot en met een expliciete termijn zijn vastgesteld, bijvoorbeeld klimaatadaptatie 2024-2026.

In 2022 heeft de gemeente Nieuwegein een vernieuwd investerings- en afschrijvingsbeleid vastgesteld. Een van de bepalingen in dit beleid is dat kredieten die twee jaar na toekenning nog niet volledig zijn benut, worden afgesloten.

Met deze begroting verzoeken wij u om de investeringen met termijn langer dan 2 jaar (categorie 1), opnieuw vast te stellen, aangezien deze investeringen ondanks het verstrijken van de tweejaarstermijn, vanaf 2025 alsnog moeten worden uitgevoerd. Deze kredieten zijn oorspronkelijk toegewezen voor een specifiek doel, dat alleen kan worden gerealiseerd door verdere uitvoering van de werkzaamheden in 2025.

Het hier vermelde restantbedrag betreft het resterende saldo per 24 september 2024. Aangezien de bedragen dagelijks wijzigen, betreft dit een momentopname en kan het uiteindelijke bedrag dat begin 2025 resteert, lager zijn dan momenteel aangegeven.

** Krediet wordt beschikbaar gesteld bij de tweede technische wijziging en overgezet naar boekjaar 2025.*

4.7.3 Tabel afschrijvingstermijnen

Indeling	Activum	Afschrijvings termijn in jaren
Immateriële vaste activa		
	Bijdrage aan activa in eigendom van derden	40
	Kosten verbonden aan geldleningen	5
	Kosten van onderzoek	5
Materiële vaste activa		
Woonruimten en bedrijfsgebouwen:	Gronden en terreinen	N.v.t.
	Nieuwbouw gebouwen (theater)	50
	Nieuwbouw gebouwen (casco, bij onderwijs en sport volledige investering)	40
	Bouwkundige aanpassingen en verbouwingen	20
	Noodlokalen onderwijs	8
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken:	Reconstructie rioleringen, bergbezinkbassins	40
	Reconstructie rioleringen (afhankelijk van locatie)	50
	Reconstructie drainage	25
	Overige reconstructies rioleringen	20
	Bruggen	40
	Houten bruggen en vlonders	25
	Beschoeiingen	25
	Overige grond-, weg- en waterbouwkundige werken	20
Wegen:	Wegen – aanleg en vervanging	40
	Wegen – levensduur verlengend	20
	Fiets- en voetpaden - betonuitvoering	40
	Fiets- en voetpaden - levensduur verlengend	20
	Openbare verlichting - lichtmasten	40
	Openbare verlichting - armaturen	20
Vervoermiddelen:	Voertuigen	10
	Hoogwerker	10
	Kleine vervoermiddelen	8
	Fietsen	5
Machines, apparaten en installaties:	Verkeersregelininstallaties	20

	Heftrucks	15
	Luchtbehandeling en klimaatinstallaties	15
	Overige installaties	15
	Laadpalen	15
	Apparatuur, bekabeling, installatie parkeerregulering	10
	Materiaal boomonderhoud (o.a. versnipperaar)	10
	Luchtbevochtigers en overige nieuwe installaties (nieuwe techniek)	10
	Geluids- en opnameapparatuur	8
	Sneeuwploegen, rijdende wegafzettingen	8
	Maai- en veegmachines	6
	Telecommunicatieapparatuur	5
	WKO (Warmtekoude-opslag)	25-35
Overige materiële vaste activa:		5
	Hardware automatisering	
	Software: specifieke applicaties, diverse materialen, kleding en uitrusting	5
	Software (anders dan specifieke applicaties)	4
	Aanleg en uitbreiding sportparken	50
	Onderlaag kunstgrasvelden	40
	Vervanging sportvloeren	25
	Reconstructie sportvelden, kunstgrasvelden, sportinventaris, eerste inrichting	15
	Toplaag kunstgrasvelden	10
	Zonnepanelen	25
	Batterijen opslag energie	15
	Onderwijs/onderwijsleerpakket	15
	Inventaris en meubilair	10 - 15
	Kunstwerken zonder cultuur-historische waarde	25
	Straatmeubilair, bewegwijzering en bebording	25
	Cocons afvalinzameling hoogbouw	25
	Beheerssystemen rioolgemaal	25
	Speelvoorzieningen	20
Openbaar groen	(Her)inrichting openbaar groen	40
	(Vervanging) bomen	25

<i>Waaronder:</i>	
- Bosplantsoen	50
- Sierheesters	30
- Hagen	30
- Rozen	20
- Vaste planten	20
- Gazon/recreatief gras	40
- Bermen en ruw gras	50
- Boom 3e grootte	30
- Boom 2e grootte	50
- Boom 1e grootte	70
- Bos	n.v.t.

5. Overige gegevens

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat de kerngegevens van onze gemeente en de landelijke set prestatie-indicatoren die verplicht zijn volgens het BBV.

5.2 Kerngegevens

	Jaarstukken 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bestuurlijk			
Aantal raadsleden	33	33	33
Aantal wethouders	4	4	4
Commissieleden (niet-raadsleden)	18	16	16
Financieel (x € 1.000)			
Totale programmabaten	250.015	262.476	272.315
Totale programmalasten	242.107	264.539	272.404
Reservemutaties:			
• Onttrekkingen	12.663	5.393	3.645
• Stortingen	14.486	2.907	1.598
Resultaat	6.085	424	1.959
Sociaal			
Aantal inwoners	65.473	66.326	67.280
Aantal bijstandsgerechtigden (BUIG)	1.216	1.289	1.233
Totaal aantal leerlingen:	10.163	10.242	10.171
• openbaar basisonderwijs	1.344	1.281	1.293
• bijzonder basisonderwijs	3.472	3.604	3.533
• voortgezet onderwijs	5.127	5.133	5.125
• speciaal basisonderwijs	220	224	220
Totaal aantal scholen:	20	22	24
• scholen basisonderwijs	16	18	20
• scholen voortgezet onderwijs	3	3	3
• scholen speciaal basisonderwijs	1	1	1
• scholen voortgezet onderwijs LWOO	0	0	0
Fysiek			
Aantal woonruimten	30.823	30.728	32.473
Aantal 'niet-woningen' conform OZB	3.563	3.441	3.722
Oppervlakte gemeente in hectare (incl. water)	2.565	2.565	2.565
Aantal arbeidsplaatsen (fulltimers en parttimers)	50.800	51.000	52.000
Aantal bedrijfsvestigingen	7.500	7.000	7.600

Aantal m ² kantoren	323.000	315.000	310.000
• waarvan beschikbaar (m ²)	25.000	30.730	25.000

5.3 Landelijke basisset indicatoren

	Basisset indicatoren	Nederland (jaartal)	Nieuwegein (jaartal)	Eenheid
1	Formatie	niet gemeten	8,7 (2025)	Fte per 1.000 inwoners
2	Bezetting	niet gemeten	8,5 (2025)	Fte per 1.000 inwoners
3	Apparaatskosten	niet gemeten	915 (2025)	Kosten per inwoner
4	Externe inhuur	niet gemeten	54 (2025)	Kosten per inwoner
5	Overhead	niet gemeten	9,7 (2025)	% van totale lasten
6	Verwijzingen Halt	9 (2023)	12 (2023)	Aantal per 1.000 jongeren 12-17 jaar
7	Winkeldiefstallen	25,18 (2023)	32,56 (2023)	Aantal per 10.000 inwoners
8	Geweldsmisdrijven	4,3 (2023)	3,3 (2023)	Aantal per 1.000 inwoners
9	Diefstallen uit woning	1,3 (2023)	2,0 (2023)	Aantal per 1.000 inwoners
10	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	5,8 (2023)	5,4 (2023)	Aantal per 1.000 inwoners
11	Func tiemenging	54,2 (2023)	62,5 (2023)	% bedrijfsvestigingen t.o.v. woningen
12	Vestigingen (van bedrijven)	181,8 (2023)	181,8 (2023)	Aantal per 1.000 inwoners in leeftijd van 15-65 jaar
13	Absoluut verzuim	6,3 (2023)	6,1 (2023)	Aantal per 1.000 leerlingen
14	Relatief verzuim	27 (2023)	35 (2023)	Aantal per 1.000 leerlingen
15	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	2,4 (2023)	2,6 (2023)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs 12-23 jaar
16	Niet sporters	46,4 (2022)	48,9 (2022)	% bevolking van 19 jaar en ouder
17	Banen	836,6 (2022)	1226,7 (2023)	Aantal per 1.000 inwoners in leeftijd van 15-64 jaar
18	Jongeren met een delict voor de rechter	1 (2022)	1 (2022)	% 12-21 jaar
19	Kinderen in uitkeringsgezinnen	6 (2022)	6 (2022)	% kinderen tot 18 jaar
20	Netto arbeidsparticipatie	73,1 (2023)	73 (2023)	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking
21	Werkloze jongeren	1 (2022)	2 (2022)	% 16-22 jaar
22	Personen met een bijstandsuitkering	344,8 (2023)	306,7 (2023)	Aantal per 10.000 inwoners van 18 jaar en ouder
23	Lopende re-integratievoorzieningen	191,5 (2023)	272,9 (2023)	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

24	Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdhulp	11 (2023)	11,9 (2023)	% van alle jongeren tot 18 jaar
25	Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdbescherming	6,7(2023)	8,0 (2023)	in % totaal jeugdzorg trajecten
26	Jongeren (12-23 jaar) met jeugdreclassering	0,3 (2023)	0,3 (2023)	% van alle jongeren van 12 tot 23
27	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	700 (2023)	530 (2023)	Aantal per 10.000 inwoners
28	Omvang huishoudelijk restafval	164 (2021)	222 (2021)	Kg/inwoner
29	Hernieuwbare elektriciteit	41,3 (2022)	26,3 (2022)	In %
30	Gemiddelde WOZ waarde	379 (2024)	351 (2024)	x € 1.000
31	Nieuw gebouwde woningen	9,1 (2023)	9,4 (2023)	Aantal per 1.000 woningen
32	Demografische druk	70,4 (2024)	72,3 (2024)	% personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot personen van 20 tot 65 jaar.
33	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	923 (2024)	697 (2024)	In €
34	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	1.010 (2024)	867 (2024)	In €

Bijlage: Stand van zaken traject Sluitende Meerjarenbegroting

Bijlage: Stand van zaken traject Sluitende Meerjarenbegroting

In de begroting 2025 zijn een aantal maatregelen verwerkt, zie ook paragraaf 1.4 en de toelichtingen op de programma's. In deze bijlage informeren wij u over de maatregelen en zoekrichtingen die bij en in de aanloop naar de kadernota 2026 zullen worden besproken.

1. Uitgangspunten van het traject

Er zijn voorafgaand en tijdens dit traject een aantal uitgangspunten geformuleerd:

- Alles ligt op tafel en is bespreekbaar. Het college sluit op voorhand niets uit.
- We betrekken bij het afwegen van de maatregel de impact op de samenleving en eerder geformuleerd beleid.
- We trekken zoveel als mogelijk op met maatschappelijke partners in het zoeken naar maatregelen en de impact daarvan.
- Mens volgt werk, de personele effecten volgen op het besluit over de maatregel.
- We noemen iets een maatregel als er een concreet beeld is bij een mogelijkheid, het financiële effect daarvan en een beeld van de impact van die maatregel op de stad, inwoners/ondernemers en het bestaande beleid. Het bestaande beleid wordt gevormd door eerder door uw raad vastgestelde kaders zoals de Omgevingsvisie, diverse omgevingsprogramma's, Koers Sociaal Domein en andere beleidsnotities.
- Als we de term zoekrichting gebruiken dan is dit nog niet zo concreet dat er al maatregelen in beeld zijn gebracht en is dit nog 'werk in uitvoering'.

2. Meebewegen op ontwikkelingen

We zijn scherp op situaties waar voorkomen kan worden dat de puzzel groter wordt of waar geanticipeerd kan worden op omstandigheden die zich voordoen. Daarom zijn er een aantal afspraken gemaakt enerzijds om te voorkomen dat tussendoor de opgave steeds groter wordt doordat we nieuwe ambities ontwikkelen (1) en anderzijds om te anticiperen op het natuurlijke verloop binnen onze organisatie (2).

1. Bij beleidsontwikkelingen die passen bij het door de raad vastgestelde beleidskader, maar nog niet zijn opgenomen in de begroting maken wij de expliciete afweging of dit echt nodig is en kijken wij naar de hiermee gepaard gaande kosten en zoeken wij naar dekking binnen de bestaande begroting. Wij informeren u hierover in de P&C documenten.
2. Bij natuurlijk verloop binnen onze organisatie kijkt de organisatie of in het werkveld van deze medewerker mogelijke zoekrichtingen liggen. Bij wettelijke taken en uitvoerende taken ligt dat niet voor de hand. Als er mogelijke zoekrichtingen liggen, maken wij op dat moment een expliciete afweging om de vacature niet te vervullen en een maatregel te formuleren op de taak of om de vacature tijdelijk te vervullen in afwachting van de kadernota 2026.

3. Verwerking van de behoefte van de raad zoals uitgesproken in het debat bij de kadernota

Met de raadinformatiebrief van 17 september bent u geïnformeerd over het vervolgproces in de aanloop naar de kadernota 2026. Wij organiseren in nauwe samenwerking met de griffie een 3-tal extra avonden voor de stad. Onderdeel van deze aanpak is de door u uitgesproken behoefte om zelf ideeën aan te dragen en om zelf stakeholders te spreken. Dit betrekken wij bij de gezamenlijke organisatie van de avonden. U heeft ook aangegeven het belangrijk te vinden dat de maatregelen worden gezien in het licht van de diverse omgevingsprogramma's. Die

omgevingsprogramma's zijn staand beleid evenals de Omgevingsvisie en Koers Sociaal Domein. Bij het bepalen van de impact kijken wij naar de impact op de stad, de impact op ons staande beleid, de impact op samenwerkingspartners en de impact op de organisatie.

4. Planning van het traject Sluitende Meerjarenbegroting

3 oktober	Avond voor de Stad financiële context Sluitende Meerjarenbegroting
Allereerst zal de accountant een presentatie geven over de financiële gezondheid van de gemeente. Daarna zal een consultant die veelvuldig bezuinigingsoperaties heeft begeleid bij gemeenten de raad vanuit zijn ervaring meenemen in de aandachtspunten die bij bezuinigingsoperaties van belang zijn. Daarnaast wordt een nadere toelichting gegeven op het financiële beeld uit de begroting 2025-2028 op hoofdlijnen.	
10 december	Raad in gesprek
Vervolgens organiseren we in december een avond/avonden waarin u met elkaar en met stakeholders in gesprek kunt over de situatie. Een 'vrije verkenning' dus waarin u als raad ook uw inbreng kunt meegeven.	
Maart 2025	Dialogoog
De avond in maart richt zich vervolgens op een dialoog met het college aan de hand van de opbrengst van de zoekrichtingen in voorbereiding op de kadernota 2026. In de vorm van op hoofdlijnen uitgewerkt maatregelen met daarbij de impact op omgevingsprogramma's en andere eerder genomen besluiten. Deze stap geeft een concretere richting aan de kadernota 2026.	
Mei	Extra avond voor de stad rond de kadernota 2026
26 juni	Financiële avond voor de stad (raadsvoorbereidend)
10 juli	Kaderraad

5. Zoekrichtingen - inhoudelijk

In het begin van dit traject heeft het college gekeken naar welke zoekrichtingen meer of minder kansrijk zijn. De kansrijke zoekrichtingen zijn (waar mogelijk verwerkt in de begroting 2025) en worden nader uitgewerkt. De andere zoekrichtingen zijn niet van tafel, het college sluit immers op voorhand niets uit.

5.1 Zoekrichtingen vanaf 2026

Sport en cultuur

Internationale samenwerking en lokale organisaties

De afgelopen jaren is de gemeente anders gaan kijken naar internationale samenwerking en -beleid. Sinds deze gewijzigde invulling is gebleken dat het budget ruim voldoende was. Resterend budget is afgelopen jaren niet volledig geïnvesteerd.

Sportstimulering/buurtsportcoaches

Verminderen aantal buurtsportcoaches en sportstimuleringsmogelijkheden onder de loep nemen op essentieel/minder essentieel

Evenemententerrein/beleid

Hoewel een aanwinst voor onze gemeente kan overwogen worden om dit te beschouwen als niet essentieel.

Sociaal Domein

Taskforce jeugd

Onderzoeksrichtingen bijv. contract- en leveranciersmanagement, kopen we in wat passend en nodig is. Versneld verruimen pilots op voorkomen inzet jeugdhulp. Doorbraakmethode (IPW) bij gezinnen waarin jeugdhulp in combinatie met bestaanszekerheid speelt (start september 2024).

Taskforce bestaanszekerheid

Organisatiekosten van WIL (processen vereenvoudigen en harmoniseren), poortproces herijken (van werk naar inkomen)

Collectieve Minimaregelingen differentiatie aanbrenen in aanbod, verlagen inkomensgrens

Stadspas, Subsidies Particulier Initiatief verlagen, Collectieve Ziektekostenverzekering

Individuele minimaregelingen (Bijzondere Bijstand): beperking toegang/kosten

Herijking en aanscherping van de beleidsregels

Taskforce WMO

Normering Huishoudelijke ondersteuning (HHM-kader)

Indicaties Individuele Begeleiding Wmo aanscherpen

Was en strijkservice

Zelf bieden van begeleiding door Geynwijs

Welzijns- en vrijwilligerssubsidies

Optimalisatiemogelijkheden binnen het subsidie-landschap onderzoeken.

Leerlingenvervoer

Onderzoeken van mogelijkheden om te stoppen met aangepast vervoer i.v.m.

geloofsovertuiging. We zetten in op een pilot met e-bikes opdat er minder vervoer met busjes hoeft plaats te vinden. Op basis van de resultaten krijgen we een concreet beeld wat dit aan bezuinigingen oplevert.

RMC en jongerenloket

Nader onderzoek Jongerenloket, scenario's eind 2024 in beeld. Plus onderzoeken wat nog meer onder dit budget valt.

Woningaanpassingen

Overwegen tot invoeren van een eigen bijdrage.

Uitvoering WVGZ

Opzeggen maatwerk MAB bij GGDru uiterlijk 31 december 2024, alternatieve invulling voor deze wettelijk verplichte (Wvggz) taak vraagt nog nader onderzoek, daaruit moet ook blijken welke kosten daarmee zijn gemoeid

Samen veilig

Via een scherpe inkoopstrategie verwachten we goedkoper uit te zijn, daarnaast zetten we

onder meer vanuit de Taskforce Jeugd erop in het volume aan jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen te verminderen. Hierop ontstaat meer zicht na afronding van de nieuwe aanbesteding.

Openbaar en Ruimtelijk Domein

Betere buurten

Heroverwegen aanpak. Zetten we deze middelen zo optimaal mogelijk in, bijvoorbeeld in relatie tot het programma leefbaarheid en veiligheid in de Centrale As.

Temporiseren/realistisch plannen van investeringen

Onderzoek wat het effect op de financiën en de stad is als investeringen worden getemporiseerd. We realiseren in de uitvoering niet alle voorgenomen investeringen dus dit zou een realistische optie kunnen zijn.

Positieve opbrengst Parkeerexploitatie (Pex)

Nu de Pex positief wordt geeft dit ruimte om de claim die de negatieve Pex had op de algemene reserve weer in te lopen of ten gunste van het begrotingssaldo te brengen.

Speelvoorzieningen

Betrekken bij evaluatie van de speelvisie in 2024.

Wegmeubilair verkeersborden

Overbodige verkeersborden verwijderen. Bij andere gemeenten betreft dit ongeveer 10% van de verkeersborden.

Civieltechnische bouwwerken

Onderzoeken opties voor:

1. Het bedienen van het Plettenburgsebrug. De technische installatie moet vervangen worden. Deze brug is 3x jaar open, dat kan ook met verkeersregelaars.
2. Onderhandelen met de provincie voor het aansluiten van 5 bruggen op de centrale bedieningsinstallatie. Afschrijven over meerdere partijen verdelen.

VRI/DRIS

Businesscase wordt opgesteld om de kosten van een kruispunt met en zonder VRI te vergelijken.

Dierenweides

Het houden van dieren past minder goed in de huidige maatschappij. Het in stand houden van de dierenweides vraagt voornamelijk personele inzet en onderhoudsactiviteiten. Het voorziet wel in een laagdrempelige toegang voor groepen inwoners. We hebben en houden een kinderboerderij. Wellicht is dat voldoende.

Kinderboerderij IJsselstee

Onderzoeken of het genereren van inkomsten door het realiseren van een trouwlocatie realistisch is.

Erfgoed

Het is mogelijk om ambities op dit vlak bij te stellen.

Handhaving milieu en bouwen

Dit moet nog nader onderzocht worden.

Planontwikkeling (ruimtelijk)

Bijstellen van werkwijze/ambitie moet nog nader onderzocht worden. Focus ligt nu eerst op het optimaliseren van de dekking (leges/kostenverhaal). Heeft impact op omgevingsvisie.

Duurzaamheid, routekaart energie, klimaatadaptatie

Ontwikkelen van een meerjarige aanpak waarbij maximaal gebruik wordt gemaakt van rijkssubsidies om zoveel als mogelijk te doen voor onze stad op dit thema.

Bedrijfsvoering

Inkomsten/dekking

We onderzoeken onder andere de inkomsten uit verhuur gemeentelijke accommodaties, het verhogen van de dekkingen bij leges en kostenverhaal en mogelijkheden tot reclame-inkomsten.

Indexaties en middelen groei van de stad in relatie tot gewijzigde systematiek algemene uitkering

De indexatie van de algemene uitkering is gewijzigd (zie ook financieel perspectief). Dit raakt aan de middelen die beschikbaar zijn voor de autonome groei van de stad en hoe die toe te bedelen. Bij de kadernota 2026 volgt hiervoor een nieuw voorstel.

Procesoptimalisatiemogelijkheden

We onderzoeken binnen de organisatie -altijd al- op naar optimalisatiemogelijkheden. Bijvoorbeeld wanneer er natuurlijk verloop is, maar ook rond het maken van standaard inkoopafspraken bij het inhuren van personeel en bij het efficiënter en klantvriendelijker maken van onze processen en systemen. Dit krijgt, gezien in het licht van dit traject, nu nog extra aandacht.

Hondenbelasting

Het zou een optie kunnen zijn om weer hondenbelasting te gaan heffen. Precieze aantallen honden zijn onbekend. Grove rekensom doet vermoeden dat we zeker 6.000 honden hebben in Nieuwegein rekening houden met € 100 per hond per jaar = € 600.000 euro (huidig budget voor honden = € 50.000). Stel werkelijke uitgaven per jaar € 200.000 (extra voorzieningen hondenbezitters en inclusief registratie, controle etc.) is € 400.000 een realistische opbrengst.

5.2 Onderwerpen die wel zijn overwogen te onderzoeken, maar waar nu nog niet actief gezocht wordt naar mogelijke maatregelen

In de beginfase van het traject heeft het college, om de aanpak behapbaar te houden, een eerste filtering gemaakt van kansrijke zoekrichtingen. De andere zoekrichtingen zijn nu, voor de korte termijn, minder kansrijk. Ofwel omdat het gaat om overwegend wettelijke taken, ofwel omdat het gaat om kleine bedragen ofwel omdat het gaat om naar inschatting politiek onwenselijke bezuinigingsopties.

Hieronder ziet u een totaaloverzicht op productniveau uit de begroting. Deze zijn dus niet 'van tafel' maar worden ook niet – op dit moment – actief nader omgezet naar een maatregelvoorstel.

Onderwerp	Labeling	Kansrijke zoekrichting?	Totaal bedrag	Waarvan niet beklemd ¹⁾	Mogelijkheden
Intergemeentelijke samenwerking	Gedeelde verantwoordelijkheid	Zeer beperkt	€394.000	€394.000	Met name contributie VNG en uitvoering gemeenschappelijke taken door VNG.
Burenbemiddeling en Woonoverlast	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€76.000	€76.000	Convenant woningcorporaties (dragen ook financieel bij), zorgpartijen, politie en gemeente beëindigen
Klantcontactcentrum, website en digitale communicatie	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Mogelijk	€60.000	€60.000	Bereikbaarheid gemeente moet worden gewaarborgd. Ambitie- en dienstverleningsniveau kan worden verlaagd. Gemeente moet ook (digitaal) informatie beschikbaar stellen. Hoe we dat doen en met welke ambitie is te beïnvloeden
Ruimtelijke kwaliteit	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Mogelijk	€264.000	€179.000	Deels beïnvloedbaar (ca 50k)/ deels wettelijke taak (erfgoed e.d.)/ grotendeels eenmalig i.v.m. Klooster. Minder uiting geven en minder actief uitdragen; erfgoedsubsidie afschaffen
Startersleningen	Eigen beleid gemeente	Beperkt	€89.000	€89.000	Afschaffen is mogelijk, maar bestaande leningen lopen nog lang door. Kosten gemeente betreft uitvoeringskosten.
Bestemmingsplannen (juridisch)	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Beperkt	€27.000	€27.000	Beheerbudget
Urgentieverlening	Wettelijk: Niet beïnvloedbaar	Nee	€17.000	€17.000	Huisvestingswetgeving
Matchingsfund	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€110.000	€110.000	Beïnvloedbaar: inwonerssubsidie
Duurzaamheid 2020	Gedeelde verantwoordelijkheid	Mogelijk	€27.000	€27.000	Geen huidig beleid over specifieke inzet bedrag. Controle/checks TVL?
Bedrijven en Milieu	Wettelijk: Niet beïnvloedbaar	Nee	€31.000	€31.000	Uitvoering wet bodembeheer, etc.
Bodem	Wettelijk: Niet beïnvloedbaar	Nee	€28.000	€28.000	Uitvoering wet geluid, etc.
Geluid	Wettelijk: Niet beïnvloedbaar	Nee	€11.000	€11.000	Uitvoering wet Luchtkwaliteit
Lucht	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€32.000	€32.000	Beïnvloedbaar
Natuurkwartier en Milieueducatiecentrum (MEC)	Gedeelde verantwoordelijkheid	Mogelijk, in samenwerking	€118.000	€24.000	Beïnvloedbaar; echter samenwerking met
BuitenWijs					

	d	met andere gemeenten			overige gemeenten (4)
Marktbeheer	Eigen beleid gemeente	Beperkt	€14.000	€14.000	Overlaten aan marktpartijen zelf; kostendekkend maken. Zeer beperkt bedrag.
Speelvoorzieningen	Wettelijk: Niet beïnvloedbaar	Mogelijk	€411.000	€274.000	Minder speelvoorzieningen, maar dan is een aanpassing van het beleid nodig. Denk hierbij bv. aan enkel verbeteren/investeren in en van centraal gelegen voorzieningen. Centraal gelegen voorzieningen staan in de speelvisie weergegeven als zogenaamde buurt en wijkplekken.
Integrale veiligheid	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Mogelijk	€269.000	€267.000	Beperkt beïnvloedbaar: IVP kun je opnieuw vaststellen op ambitieniveau voor gemeente inzet maar ook op die van andere partijen zoals Halt, RVS, Riec enz. Huisverboden, wet khonraad, enz. zijn niet beïnvloedbaar.
Stadstoezicht	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Mogelijk	€111.000	€111.000	We kunnen bepalen hoeveel boa's er zijn maar als je ze hebt rondlopen dan moet je ze ook toerusten met middelen
Auto piket veiligheid	Eigen beleid gemeente	Beperkt	€4.300	€4.300	Er is een afspraak met deelnemende gemeentes dat er een aanrijdtijd is van drie kwartier maximaal. Auto wordt gebruikt in de regio en die wordt gezamenlijk bekostigd.
Cultuureducatie	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€115.000	€115.000	Ambitie verminderen (na afloop overeenkomst)
Ondersteuning culturele activiteiten	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€389.000	€389.000	Popmuziek, Culturele initiatieven, Musea: Ambities verminderen/ taakstelling opleggen/ subsidie verlagen
Media	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Beperkt	€40.000	€40.000	Minder besteden (motiveringsplicht vanwege inkomsten in algemene uitkering)
Taken via GGD	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Mogelijk	€2.797.000	€2.797.000	Via gemeenschappelijke regeling ambitie bijstellen. Mate van beïnvloedbaarheid verschilt van wettelijke taken GGD, collectieve taken voor (bijna) alle gemeenten en

					specifieke taken voor individuele gemeenten.
Lijkschouwing	Wettelijk: Niet beïnvloedbaar	Nee	€29.000	€29.000	Wettelijke verplichting
Primair onderwijs	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€56.000	€56.000	Ambitie bijstellen. Betreft langdurige subsidierelatie binnen gemeentelijke subsidieregeling. Betreft naschoolse activiteiten en subsidie bus Evenaar (scheelt kosten doelgroepenvervoer).
Laaggeletterdheid	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€173.000	€173.000	Ambitie bijstellen
Toezicht Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk	Wettelijk: Niet beïnvloedbaar	Nee	€104.000	€104.000	Gedwongen winkelnering bij GGD en volgens kwaliteitseisen van het rijk uit te voeren
Inclusiebeleid	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Mogelijk	€80.000	€80.000	Hierin zit o.a. Art. 1 Midden-Nederland, we zijn verplicht om een meldpunt voor discriminatieklachten te hebben, dit voeren zij voor ons uit. Hoe kunnen we zelf bepalen. Verder deel gemeentelijk beleid.
Subsidies Inwonersinitiatieven	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€104.000	€104.000	Betreft Geins Geluk. Verminderen.
Adviesraad Sociaal Domein	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Beperkt (klein bedrag)	€24.000	€24.000	Verminderen (goede afstemming ASD nodig)
Reserve Opvang verhoogde instroom statushouders	Wettelijk: Niet beïnvloedbaar	Nee	€147.000	€0	Geen effect aangezien baten/lasten tegen elkaar wegvallen
Re-integratie	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Mogelijk	€1.291.000	€1.291.000	Gedeeltelijk beïnvloedbaar, participatiewet. Ambities bijstellen.
Algemene kosten Armoedebeleid, vergroten bereik regelingen	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€220.000	€220.000	Gedeeltelijk beïnvloedbaar (150.000 Maatregelenmix, rest regulier. Regulier is beïnvloedbaar heeft effect op het te voeren armoedebeleid. Diverse activiteiten. Ambitie bijstellen bij vergroten bereik regelingen.
Intensivering aanpak jongeren	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€91.000	€91.000	Beïnvloedbaar, gemeentelijk beleid, wel opdracht Rijk
Gebundelde uitkeringen P-wet	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Zeer beperkt	€23.019.000	€0	Beperkt beïnvloedbaar gericht op vergroten van de uitstroom. Dit kost wellicht op andere plekken meer inzet/meer (bv. meer capaciteit Lokaal Werkteam)
BBZ	Wettelijk: Niet beïnvloedbaar	Nee	€271.000	€0	Verminderen instroom (effect onderzoeken

					meer kosten ondernemer centraal)
Jeugdhulp hoog specialistische GGZ	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Mogelijk	€310.000	€310.000	Gedeeltelijk beïnvloedbaar: meer gebruik van voorveld, minder beschikken, verlengingen zeer kritisch naar kijken. Bij twijfel over inzet zorg niet verlengen. Sturen op afschalen
Vervoerskosten Jeugd en jeugdhulp vervoersdiensten	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Mogelijk	€271.000	€271.000	Gedeeltelijk beïnvloedbaar. Mogelijke keuze: individuele ritten doen we niet meer en scherper afbakenen wat wel/niet
Overige kosten maatwerkvoorziening	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Mogelijk	€42.300	€42.300	Gedeeltelijk beïnvloedbaar: Ambitie bijstellen
Participatiebijdrage	Eigen beleid gemeente	Beperkt (klein bedrag)	€27.100	€27.100	GPK kosten omhoog voor inwoner
Personeelszorg, opleidingen en cursussen	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€1.564.000	€1.210.800	Onderdeel voormalig personeel niet beïnvloedbaar. Onderzoeken versoberen secundaire arbeidsvoorwaarden, budget opleidingen en cursussen.
Gemeentelijke belastingen	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Mogelijk, in samenwerking met andere gemeenten	€1.100.000	€1.100.000	Heffing en invordering gemeentelijke belastingen door BghU. Beperkt beïnvloedbaar: proces kent veel wettelijke vereisten.
Automatisering en IT	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€3.644.000	€2.662.000	Budget voor onderhoud en beheer IT-omgeving, telefoon en data, licenties (veel langlopende contractuele verplichtingen)
Bedrijfsrestaurant	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€299.000	€299.000	
Inkoop	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€134.000	€134.000	Advisering en kosten (Europese) aanbestedingen
Vervoerpool	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€69.000	€69.000	Kosten poolauto's ten behoeve van werkverkeer
Archief	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Beperkt	€299.000	€289.000	Met name contractuele verplichting Het Utrecht Archief
Bedrijfshulpverlening	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Beperkt	€74.000	€74.000	Minimumniveau vereist
Tractie en materiaal openbare buitenruimte	Afhankelijk van taak	Beperkt	€780.100	€359.000	Inzet voertuigen volgt taken. Mogelijkheid lagere kosten onderzoeken, mogelijk niet vergroenen wagenpark
Stadshuis	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€4.451.000	€1.816.000	Exploitatie (de eigenaren en gebruikerslasten) van het Stadshuis. Hierin is ook begrepen de

					storting in onderhoudsvoorziening en de kapitaallasten voor het benodigde groot onderhoud. De inkomsten bestaan uit verhuur en servicekosten van diverse partners.
Straatreiniging en gladheidsbestrijding	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Mogelijk	€ 454.000	€ 454.000	Kosten straatreiniging worden grotendeels doorberekend in tarieven. Gladheidsbestrijding: geen 3e fase meer, alleen sneeuw, niet preventief
Lokale gezondheid	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Mogelijk	€ 587.000	€ 587.000	Ambitie bijstellen. Verplichte nota gezondheidszorg ihkv WPG (omgevingsprogramma Gezondheid) en raadsbesluit "Focus op preventieve gezondheidszorg". Bestaat voor een groot deel uit GALA-gelden (brede SPUK).
Programma woonwijken 2022-2026	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€ 250.000	€ 250.000	Ambitie bijstellen
Wijkpunten	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€ 394.000	€ 394.000	Beïnvloedbaar, betreft huur en overige kosten wijkpunten.
Juridische dienstverlening	Afhankelijk van taak	Mogelijk	€ 255.000	€ 255.000	Slechts reactief te werk gaan (niet meer proactief), Privacy en informatieveiligheid: welke keuze maken we in aanpak en aandacht. Geen maatwerk leveren, maar standaarden van VNG volgen. Procesoptimalisatie bezwaarschriften.
Financiën	Afhankelijk van taak	Mogelijk	€ 225.000	€ 225.000	Kosten betalingsverkeer, fiscale advisering, P&C-documenten
Post, druk en kopieerwerk	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€ 305.000	€ 305.000	Contractuele verplichting print/copiers. Uitvoering drukwerk beïnvloedbaar.
Overige accommodaties	Afhankelijk van taak	Mogelijk	€ 2.903.000	€ 2.178.000	Overige gemeentelijke gebouwen, zoals gemeentewerf, museumwerf en buurthuizen e.d. Hierin is ook begrepen de storting in onderhoudsvoorziening en de kapitaallasten voor het benodigde groot onderhoud. De inkomsten bestaan uit verhuur aan diverse partners.

Sportaccommodaties	Wettelijk: Beïnvloedbaar	Mogelijk	€3.867.000	€2.084.000	Exploitatie van de sportvelden en sportgebouwen. Hierin zijn naast de effecten van de bouw nieuwe sportvoorzieningen uit het plan Vitale scholen, ook begrepen de storting in onderhoudsvoorziening en de kapitaallasten voor het benodigde groot onderhoud. De inkomsten bestaan uit verhuur aan de diverse sportverenigingen.
Theater	Eigen beleid gemeente	Mogelijk	€1.482.000	€ 259.000	Exploitatie en de eigenarenlasten van het theater. Hierin is ook begrepen de storting in onderhoudsvoorziening en kapitaallasten groot onderhoud. Inkomsten uit (gesubsidieerde) huur van DE KOM.

1) *Beklemd onderdelen van het budget zijn salarislasten en pensioenvoorziening (college van B&W), vergoedingen (gemeenteraad), kapitaallasten, doorbelasting van uren en niet-beïnvloedbare bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Deze lasten zijn in de kolom niet-beklemd budget buiten beschouwing gelaten.*

Wegen algemeen

Het kwaliteitsniveau van onze wegen kan een verlaging van de lasten niet dragen.

Recreatieschap Stichtse Groenlanden

Gemeenschappelijke regeling, moeilijker te beïnvloeden, uitstappen kost geld en is rigoureu.

Overige kosten onderwijs en innovatiebudget jeugd

Besparing wordt ontraden, investering in voorliggend veld

Algemene huisvestingskosten onderwijs

Dit gaat vooral om verplichtingen die wij hebben voor huur sportvoorzieningen door scholen.

Ook voor prognoses onderwijs. Geen ruimte om op te besparen.